ISSN 0-1301-0220-2

68

AYLIK KÜLTÜR-FİZİK DERGİSİ Ocak 2000 Sayı: 200001 Fiyatı: 600.000 TL. *(KDV Dahil)*

ÖKÜZ

www.leman.com.tr

sen sandığım şey belki benim yüreğimdi

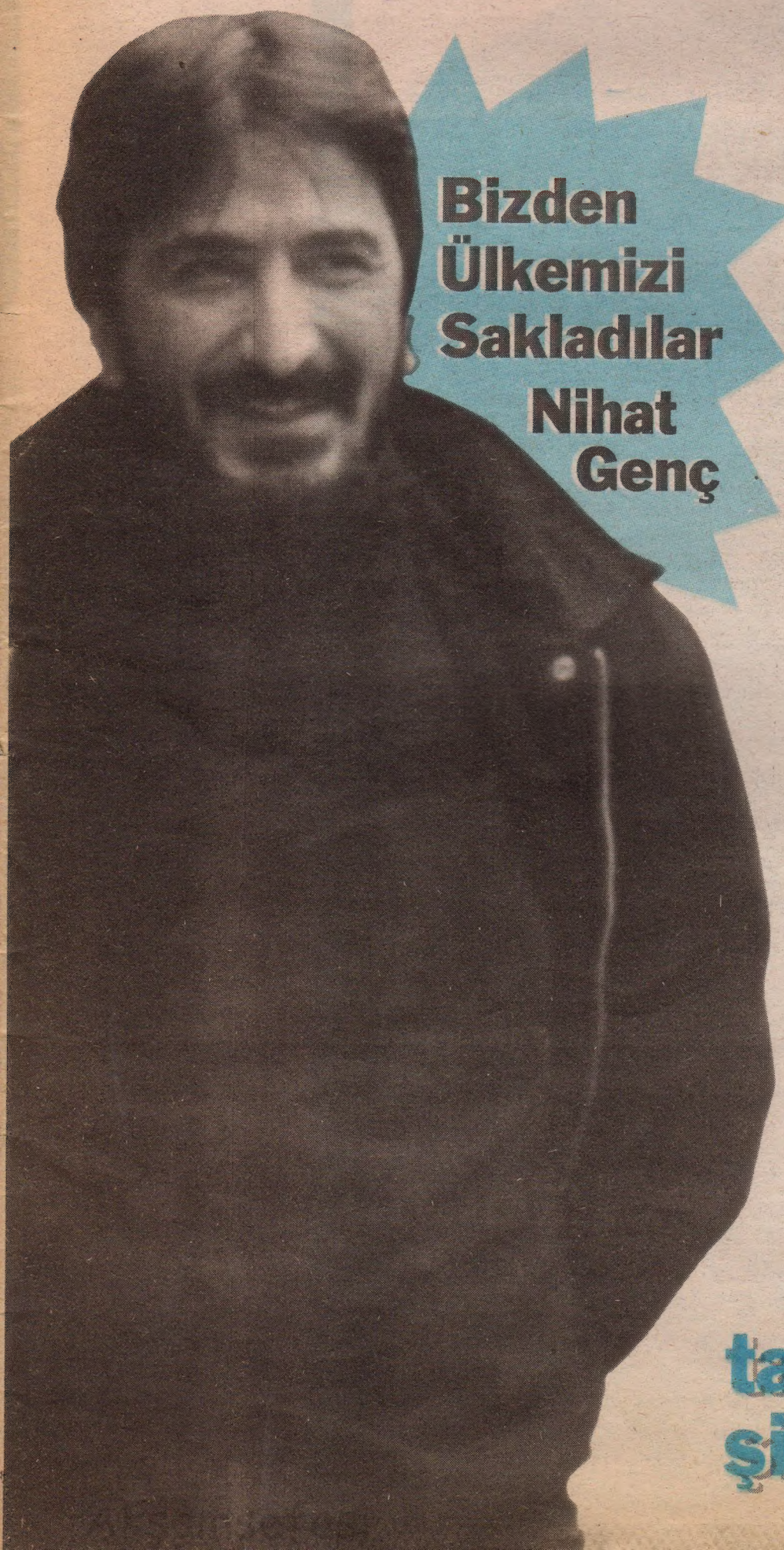

Bizden Ülkemizi Sakladılar Nihat Genç

Vivet Kanetti

Haluk Gerger

Timur Danış

Meral Onat

Perihan Mağden

Yılmaz Erdoğan

Ahmet Erhan: bütün cinnetlerine tamah ettiğim hayat şimdi yıllardan kaç?

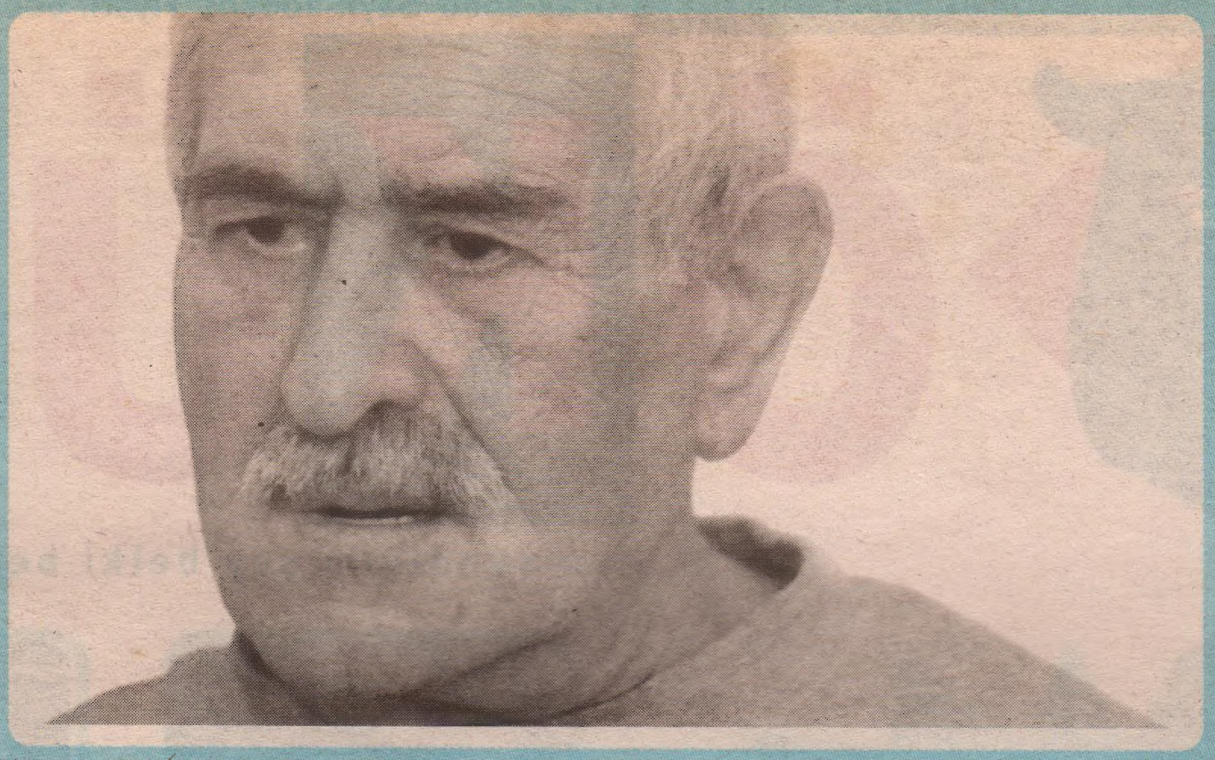

Günce / Yarım Aralık'99

Frikik Sergen!

Yanılmıyorsam 1967-68 yılıdır. Memet Fuat'ın üniversite dergisi gibi Yeni Dergi'sinde STRASTİ MORDASTİ hikayesi yayımlanmıştı MAKSİM GORKİ'nin, çarılçamur paçavralar içinde yoksullar soğuk bir havada meyhanede hep bir ağızdan bu haydut şarkısını sokaklara taşacak bir biçimde söylerler. Biz de Beyoğlu'nda, Nevizade'de Lefter'in Meyhanesinde Vasili'nin çaldığı Laterna ile bu korkunç şarkıyı bağıra bağıra İsmet İnönü'nün, hükümetin, meclisin, velhasıl bütün Türklerin adına alaycı alkışlarla söylemiştik. Belki bir yılbaşıydı. Lefter ile Vasili Fruko kamyonuyla İpsala'dan sınırdışı edilecekti. (O zamanlar polislere Fruko derlerdi, kamyonları da Fruko kamyonlarına benzerdi.) Kısacası bu yoksul insanları bando mızıkayla k.çımızı yırtarcasına uğurlamıştık. Lefter kızının yanında öldü. Doğrusu vallahi ben hiç iyi bir yılbaşıyı güzel geçirdiğimi çıkaramıyorum.

1955 senesinde İstanbul'da, Ankara'dan gelecek 100 liralık bursumu bekliyorum. Mutemet, ya 4 Eylül'de ya da 5 Eylül'de elime geçecek biçimde postalıyor. Ben de ya daktilo satın alacağım ya da deri ceket almaya kararlıyım. Ama daktilo alırsam bir ay çok zor durumda kalacağım, dinine yandığımın daktiloya da ihtiyacım var. Deri ceket daha ucuz ama parasını peşin yatırıyorsun bir hafta bekliyorsun. 100 lira gelir gelmez, ne olursa olsun bütün paramla İtalyan marka portatif bir daktilo aldım, Gromina. Ertesi akşam bütün İstanbul yakılıp yıkılmış, tabii Rum derici de gitmiş. Ama daktilo bende duruyor. 1 ay çok sıkıntı çektiğimi hatırlıyorum sevinçten.

Çanakkale'deyken çocukken biz de oruç tutmak isterdik, "olur" derlerdi. (Ama sen çocuksun öğlene kadar.) Böylece indirimli oruç tutardık. İstanbul'da ise hiç hatırlamıyorum, çünkü Beyoğlu'ndayız.

Sinemacı Metin Erksan düzenli olarak, her yıl Çanakkale Savaşları'nı yazar.

Lombrozo İtalyan faşist cezacısı, Lombrozo'nın İtalyan Kanununu uygulayan Başbakan Şükrü Saraçoğlu eline kamçıyı alarak, bütün azınlıklara kök söktürmüştür; bir buçuk yıl. Cahide Sonku'nun intikamını Ermeni Persah'tan aldılar. Ama adam çok paralı olduğu için fahiş vergiyi de ödedi, Aşkale'ye de gitmedi ve Cahide Sonku'ya pırlantalı ayakkabılar satın aldı.

Neyzen Tevfik'i Zeyrek'te bir arsada ney çalarken hatırlıyorum. Yanılmıyorsam 1936'da Atatürk Devlet Konservatuarı rapor versin diye Almanya'dan PAUL HİNDEMİTH'i çağırmıştı. (Verdiği raporu Milli Eğitim Bakanlığı'nda kaybederler. 1980 senesinde Almanya'dan gelen bir Alman müzikolog oranın konservatuarında raporun kopyasını bulur!)
Hindemith Büyükada'da saatlerce Neyzen Tevfik'in neyini dinlemiştir.

Türk felsefecileri Nermi Uygur, Selahattin Hilav, Oruç Aruoba... dır. Nermi Uygur'un Türk felsefesinde önemli bir yeri vardır. Yalnız Galatasaraylı oluşu onun biraz handikapı oluyor.

Ömer Faruk Toprak şiirleri her yerden okunabilir. Alttan, yukarıdan, birer dize atlayarak, bir şey farketmez. Kısacası bir felakettir. Suat Taşer gibi.

Cihat Burak'a göre; Sevim Burak, Sait Faik'in modern karşılığıdır. Özellikle son yıllarda hikayelerini ufak kağıt parçalarına yazar, onları perdelere iliştirirdi. Sonra da o perdelere baka baka daktiloya çekerdi.

Çılgın ressam Aliye Berger'in Giritli annesi Büyükada'daki konaklarında ölü kelebekleri perdelere dikermiş. Yarabbim! İnsan yeni şeyler yaratmak için nerelere gidiyor.

Ekmek karnesi bizim kuşağın âlameti farikasıdır. Önce Ekmekler Bozuldu, Oktay Akbal'ın güzel bir başlığıdır.

Bir Rus generalinin kızı Lou Andreas Salome hınzırdır. Nietzsche'yi çırçıplak soyar ve üzerine çıkar elinde bir kamçıyla fotoğraf çektirir. Çok güzel kızdır. Freud da sevmektedir onu, Jung da. (Adler de olabilir)

Ayağa Kalkanlar: 1.*Kürşat Bumin* **2.***Yusuf Çotuksöken* **3.***Nuri Bilge Ceylan*
4.*Mehmet Rifat* **5.***Erdoğan Alkan* **6.** *Mahsun Kırmızıgül!*

ECE AYHAN

Akşamsefası

Türkiye nükleer santral yapmaya karar verdi. Atomcuların gözünü radyasyon, para bürüdü. Hiçbir insani itiraz onları yollarından alıkoymuyor. Onları, yollarında şimdi radyasyonlu insanlar bekliyor. Barışçı çözüm ise hep var. Nükleer sorunun parçası olan halkın doğrudan eylemi bir sabah ansızın gelebilir.

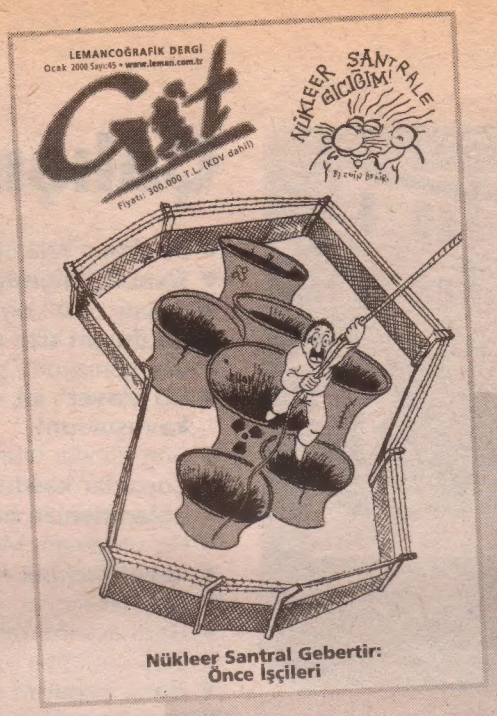

Nükleer Santral Gebertir: Önce İşçileri

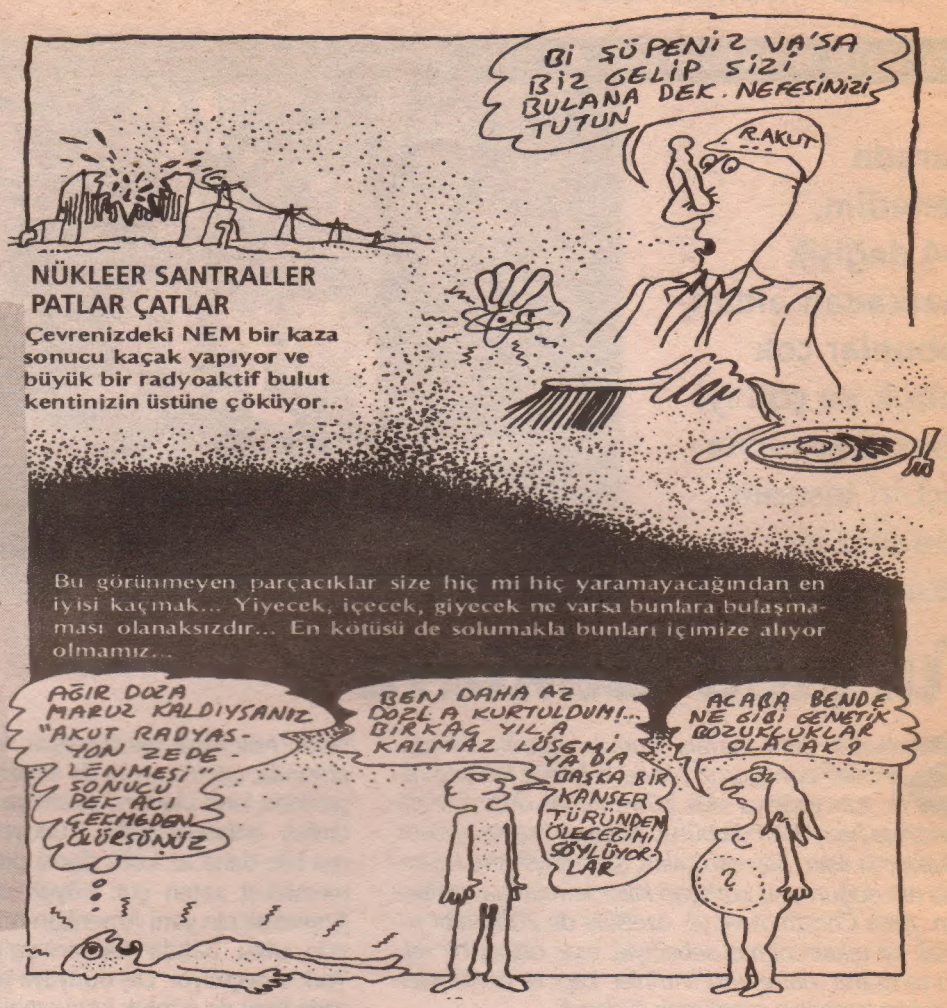

Seyretmeyin, Atom Santraline Karşı Çıkın

TİMUR DANIŞ

Belarus'da atom bombardımanı ile bağışıklık sistemleri bozulan çocuklar ve fotoğraf makinasına damlayan gözyaşları:

1995 Eylülü'nün son günlerinde, "Nükleersiz Bir Dünya İçin Avrupa Uzun Yürüyüşü" Belarusya'nın başkenti Gobel' e varmıştı. Gobel'de bize devlet hastahanesinde Çernobil'in etkileriyle ilgili bilgi verildi. Bu sırada doktorlardan Çernobil'den etkilenmiş özel çocukların olduğu haberini aldık. Çernobil'den sızan radyasyondan etkilenen annelerin bağışıklık sistemi bozulan çocuklarının yaşamla bağını cam fanuslar sağlıyordu. Minicik, hasta bedenleri ile yaşama bağlı durmaya çalışan çocukların fotoğrafını çekmeme izin verdiler. Deklanşöre basarken gözlerimden akan yaşlar makineyi ıslatıyordu.

1999'un 9 Aralık günü, atv - Siyaset Meydanı programında, Belarusyalı genç bir kadın, Çernobil'den dolayı sakat çocuk doğurma riski taşıdığı için hiçbir zaman çocuk sahibi olmayacağını anlattı. Programa katılan nükleer yanlısı bilim adamları ve nükleer öğrenciler genç kadınla alay ettiler, ona güldüler.

Nükleercilerin vicdansızlığı karşısında duyduğum acizlikden dolayı ağır bir utanç duydum. Utancım huzursuz uykumun içinde de sürdü.

1994'de Türkiye uzun yürüyüşüm sırasında bir köylü bana sormuştu, "Senin bu yürüyüşün neyin cezası"diye. Ona "Nükleer santral yapılırsa çekilecek cezaları ben peşin çekiyorum" demiştim.

Yedi yıldır, Süleyman Demirel'in bir gazetede yayımlanan "Nükleer santral yapacağız" haberinden beri bu ülkede insanlar her fırsatta, çok renkli şekillerde, eylemlerle, yazılarla, konuşmalar, tartışmalarla Akkuyu Nükleer Santrali'ne karşı çıktılar. Şimdi anlaşılıyor ki, bütün çabalarımız onları korkunç atom macerasına atılmaktan alıkoyamamış. Artık onların bu maceradan vazgeçmeleri için sözün bittiği an geldi. Çünkü onları bundan sonra ancak radyasyona bulanmış insanlar durdurabilir.

Atomik plan çok önceden yapılmıştı :

Tüm Türkiye'nin nükleer santral yapılacağından haberli olabilmesi için, bir hafta elektriksiz bırakılması yetti. Enerji Bakanlığı'nın kontrolünde uygulanan, Ukrayna doğal gazı kesti, termik santraller çalışmadı demeçleri, böyle "giderse elektriksiz kalacağız", çamaşırınızı gece yıkayın" paronayaları ile mayonez, ketçap gibi bilimum cıvık soslarla bulamaçlandı, halka yedirildi, halkçı başbakanımızın da endişeleri giderildi.

Nükleercilerin matematiği basitti; 2010 yılına kadar 40 bin megawatt elektrik üretmemiz gerekiyordu. Çünkü sanayimizin gelişmesi, yabancı sermayenin gelmesi buna bağlıydı.

2 Aralık'ta hükümetin nükleer santral yumurtlaması ile sonuçlanan toplantısından hemen önce Demirel, elektrik kesintileri konusunda şikayetlerini sanayicilere Çankaya'dan açıklıyordu; "Telaşa gerek yoktur, gelecek on yılı kapsayacak şekilde enerji ihaleleri yapılmıştır." Demirel neden sükunete davet ediyordu. Çünkü nükleer santral yapılacağını yedi yıldan beri biliyordu. Yedi yıl önce verilen bu karar Nisan genel seçimlerinin sonuçlarının alınıp hükümetin kurulması ile uygulamaya kondu. Amerikan nükleer enerji planının en aktif uygulayıcısı Enerji Bakanı Cumhur Ersümer'in takipciliği ve iş bitiriciliğinde, tahkimin çıkması ile atomun yolu Akkuyu'dan açıldı. Enerji Bakanı o kadar hassastı ki, Akkuyu'daki nükleer santral alanının yollarının temizlik işleri ihalesini bile bizzat yönlendirdi.

İzin verin komplo teorimi biraz daha genişleteyim; tahkimin mecliste kabul edilmesi ile yüzlerce yabancı şirketin Türkiye'ye sermaye getirip iş yapmasının önü açıldı. Ne var bunda? İşte herkese iş, ekmek çıkacak denecek kadar basit değil bu yeni dünya düzeni uygulaması. Gelmek için sıra bekleyen projeler içinde 7 nükleer santral, çöp, hurda demir, çimento fabrikaları, boğaz köprüleri, oto yollar, siyanürlü altın tesislerinin olması Demirel'in bize sunduğu çağdaşlık hakkında fikir veriyor. Türkiye bir yandan Avrupa'ya enerji göndermek için hat anlaşması yapıyor, bir yandan da Kuzeyli ülkeler bütün eski teknolojilerini bize postalıyorlar. Yani hammadde, işçi, enerji bizden, sermaye onlardan, kâr onlara; suyun, denizin, havanın kirlenmesi, işçi sağlığı, emeklilik, sosyal problemler, tımarhaneler ise projenin bizde kalan firesi.

Giriş, gelişme sonuç ya da serim, düğüm ve sonuç;

Atom santrallerinin ne kadar korkunç şeyler olduğunu söyleyip giriş yaptık. Bu kötü şeylerden bize de yapacaklarını anlatıp konuyu geliştirdik. Peki ya sonuç;

Tüketici Koruma Derneği Genel Başkanı Mehmet Sevim, beni geçen ay Radyo Yorum'da nükleere karşı konuşalım diye davet etmişti. Konuşmacılar arasında Greenpeace Akdeniz'den Melda Keskin'de vardı. Biz Keskin ile iki ayrı koldan nükleer santralere karşı çıktık. Mehmet bey de haklı olarak Melda'ya sordu; "Peki dünyayı siz mi kurtaracaksınız?" Melda Keskin "Evet biz kurtaracağız" dedi. Mehmet bey bana bu soruyu sormadı ama benim içim de bir yanıt paragrafı var;

Dünyayı ben kurtarmayacağım aslında batsın bu dünya ama biz de bir sabah ansızın gelebiliriz. Dünyayı nükleer beladan siz kurtaracaksınız. Siz pet şişelerden su içmekten, yabancı sigara tüttürmekten, elektrikli diş fırçası kullanmaktan, daha çok tüketmekten dolayısı ile daha çok üretmekten, üreticinin ve tüketicinin bu yaşlı dünyamıza yaptığı kötülüklerden vazgeçebilecek misiniz? Bugün 28 bin megavat elektrik üretebilip 18 bin megavatını kullanıyor. Bunun 12 bin megavatını sanayi tüketiyor. Bu rakamı daha aşağıya çekebilecek misiniz? Bunu başarmak için yola çıkıp, sonuna kadar mücadele edecek misiniz? Seattle neresi biliyor musuz? Kuzeylilerin, Güneyliler tarafından Dünya Ticaret Örgütü toplantıları sırasında yenilgiye uğratıldığından haberiniz var mı? Var ya da yok; Doğrudan Halk Eyleminin bir parçası olabilir misiniz? Pasif direnişler tezgahlayabilir misiniz? Atom karşıtı harekete katılır mısınız?

Nükleer santrali engellemek isteyenler için bir kaç tüyo:

*MAİ (Çok taraflı Yatırım Anlaşması) Karşıtı Grubu'nun, Dünya Ticaret Örgütü'nün Seattle'da engellenen toplantısı ile ilgili, internette yer alan bilgilerini aktarıyorum. Bu satırları okuyup sık sık hatırlayın. "30 Kasım günü saat 06.00'dan itibaren Dünya Ticaret Örgütü toplantısının yapıldığı gökdelene çıkan bütün cadde ve sokaklar öğrenci grupları, köylü ve çiftçilerlerce kapatıldı. Eylemciler, kimi zaman yerlere oturarak, kimi zaman ayakta durarak toplantı merkezine geçişleri kestiler. Saat 09.00'dan itibaren otellerinden ayrılıp merkeze yönelen delegeler otellerine geri dönmek zorunda kaldılar. Bu engellemeler sırasında delegeler hiç bir fiziki tacizle karşılaşmadılar. Eylemciler, delegenin geçtiği yola kümelenerek onun hareket yolunu kapattılar. Bu şekilde saat 15.00'e kadar hiçbir delegenin toplantı salonuna gitmemesi sağlandı."

GİT Dergisi'ni okuyunuz ve kampanyalarına katılınız.
Git Dergisi'nin İstanbul çevresinde pazar günleri düzenlediği doğa yürüyüşlerine katılınız.
Tüm tatillerinizi atom karşıtı hareketle ilişki kurarak Akkuyu çevresinde geçirin.
Gazete, televizyon karşı çıkıcılığından, sorunun parçası olan katılımcı karşı çıkıcı konumuna geliniz.

timurdan@yahoo.com

Akşamsefası

Harvard Mektupları -4

Burada denedim, 3-4 değişik markadan aldım, sabunlar çok çabuk ve çok iyi köpürüyor ama hiçbiri insanın elindeki kiri çıkarmıyor!

Turşulu Baklava

Selamlar Öküz, havalar burada soğudu. Bilhassa geceleri donuyoruz. Neyse ki henüz kar yağmadı. Kar yağınca eksi 20'ye kadar düşüyormuş. Christmas hazırlıkları da bütün gücü ve hızıyla sürüyor. Sokaklarda adım başı çan çalan, şarkı söyleyen, Hazreti İsa'nın doğumunu kutlayan kilise korolarına rastlıyorum. Ama Christmas ve yıl, özellikle de 2000 gibi yuvarlak bir rakam olması sebebiyle, esas olarak bir reklam ve ticaret malzemesi. Vitrinler, kapı ve pencerelerle, sokak lambaları rengârenk süslendi.

Dün Boston'daki Kennedy Müzesi'ni gezdirdiler. Ardından akşam yemeği sonra da 'ABD ne zaman ve nasıl dış müdahalede bulunabilir?' konulu bir tartışma düzenlendi. Başlığa dikkat ettiniz mi? Neyse ki bizim grubun yabancılar bölüğü, Sırp ve Hintli meslektaşla birlikte, sizin de yakinen tanıdığınız biri ve Ankaralı arkadaşla dış müdahalenin ne zaman ve nasıl yapılmaması gerektiğini diplomatik bir dille anlattı. Bir fotoğraf daha: Geçen gün Harvard Square'de genç bir adam gördüm, temiz giyimli, sırt çantalı, göğsünde de bir pankart taşıyor: 'Arguments - 5 dollars' yazıyor. Adam meğerse profesyonel tartışmacıymış. Konu mühim değil, adam portatif entelektüel, veriyorsun 5 doları ve ortaya bir tez atıyorsun, o da tezini çürütmeye çalışıyor. Tartışma oluyor yani...Ne dersiniz, Beyoğlu'na böyle bir pankartla çıksan ne olur? Kimse para verir mi? Polis müdahale etmez mi? Maliye memuru gelip KDV talep eder mi? Adam dayak yer mi? Açıkçası ben ilk başta, lunaparklardaki penaltı kurtaran kaleciler gibi, 5 doları seyyar tartışmacıyı mat eden yurttaş alıyor sanmıştım. Ama buralarda insanlar arasında sesli-sözlü iletişim minimum düzeyde olduğu için, yalnızlığını 5 dolar karşılığında 15 dakikalığına yenebilirsin.

Son nokta: Bu Helsinki Zirvesi'nden sonra, gerçi bende herhangi bir değişim olmadı ama, bizim meslektaşlar bana farklı bir gözle bakmaya başladılar. Böyle bir bıyıkaltı gülümsemesiyle, 'Ooo ne ayak, Avrupalı olmuşsunuz!' der gibiler. Ocak yazısı aşağıda...

Okuyorum, dinliyoruz, tartışıyoruz, anlamaya çalışıyorum: Neredeyse dört ay oldu, içinde bulunduğum akademik ve mesleki ortamda, Amerikan düşünme tarzı ne menem bir şey? Bu düşüncenin altyapısı, oluşum süreci nedir? Her hafta 2 saat 'Amerikan Sosyal Tarihi' derslerini not tutarak izliyorum. Bizim mesleki toplantılarda da aynı soru geliyor gündeme. Ayrıca kitap, makale, video, her türlü malzeme ibadullah...

Daha önce benzeri ortamlarda, İstanbul, Paris ve Londra'da yaşamıştım. Kaçınılmaz olarak kıyaslamalar yapıyorum. Ama burası, ki tüm Amerika'yı temsil etmediğini herkes kabul ediyor, çünkü Harvard, Amerikan entelektüel, kültürel ve akademik dünyasının kalbi sayılıyor, çok kendine has bir yer...

Anlayabildiğim kadarıyla Amerikan tarihinin bir kaç temel özelliği ve olgusu, bugün şu veya bu şekilde canlılığını muhafaza ediyor. Çoğu yoksul ya da orta sınıfın alt katmanlarına mensup Avrupalı göçmenlerin gelip yerleştiği bu koca memlekette, müthiş bir fetih ideolojisi var. Bireyci tabii...Köleliğin yasal olarak kaldırılması hele ayrımcılığa resmen son verilmesi çok yeni. Özellikle güney eyaletlerinden gelen Amerikalı meslektaşlar, ki çoğu 35-45 yaşları arasında, çocukken ya da ilkgençliklerinde bizzat yaşadıkları kimi olayları, siyahlara yönelik baskı ve saldırıları anlatıyorlar ki, Türkiye'deki Kürtlerin durumu bile daha az kötü diyesi geliyor insanın... Bir de memleket zaten çok büyük olduğu için ortalama Amerikalı'nın yani Amerikan nüfusunun çoğunluğunun ufku batıda Kaliforniya'yı doğuda da New York'u geçmiyor. Dış dünyaya yönelik ilgi hem medyada hem de günlük konuşmalarda süre ve yaklaşım olarak çok düşük bir düzeyde... Hani bizde, kaldı mı artık bilmiyorum, hayatı boyunca köyünden ya da kasabasından çıkmadan yaşayıp ölenler vardır ya...

Bu memlekete iki asır önce gelip yerleşen İngiliz, Alman, İsveçlilerle son 10-15 yıl içinde Asya ve Latin Amerika'dan gelenler, birbirlerine çok benziyor: Çok çalışıp bir an önce orta sınıf Amerikalı olmak. Yani ev ve araba sahibi olmak, çocuğunu iyi bir okula gönderebilmek... Hedef bu! 'Fırsatlar Ülkesi Amerika!'. Türkçesi, 'Çalış senin de olur!' Amerikan resmi istatistik dairesinin din konusundaki verileri de çok şaşırttı beni: Amerikalıların yüzde 69'u bir kiliseye mensup, yüzde 56'sı her gün dua ediyor, yüzde 42'si haftada en az bir kez kiliseye gidiyor, yüzde 58'i için 'Din hayatın en önemli unsuru' ve yüzde 65'i Şeytan'a inanıyor! İşin ilginç yanı, bu oranlar siyah nüfusta ortalamadan daha yüksek. Zaten dolar banknotlarının üzerinde de ' Tanrı'ya güveniriz' yazar ya...

İçeride insanlar, meslektaşlar, komşular birbirlerine karşı acımasız bir rekabete girmişken, bu durum, dış politikada başka devletleri geçmek, yenmek hevesi şeklinde somutlaşıyor. SSCB'nin devre dışı kalmasının ardından, buranın ciddi akademisyenleri de sıkıntıya düştü ve şimdilerde yeniden Rusya'yı özellikle de Çin' i kendilerine baş düşman olarak görmeye başladılar. ıslamiyet ise, 1979 İran Devrimi'nden bu yana stratejistleri en çok rahatsız eden siyasi akım...

İçeride, ciddi yani siyasi-ideolojik temeli olan örgütlü toplumsal hatta kültürel bir muhalefete rastlamak mümkün değil. Herkes çok iyi, herkes çok başarılı, herkes çok nazik! Amerikan sistemi aslında dev bir ahtapot gibi, siyahı, beyazı, Asyalıyı, Latinoyu, sağı, solu, muhalifi, aykırıyı upuzun kollarının arasına alıp eritiyor ve kucaklayarak ehlileştiriyor. Müthiş emici bir süngerdir. Herkese teneffüs edebilecek kadar oksijen veriyor. Yılana dokunmadıkça o da sana pek bulaşmıyor. Biraz 'sınıfsız, imtiyazsız (!), kaynaşmış bir kütle' gibi...Tabii en güçlü yanı da aslında tüm bu gücünü olduğundan çok daha fazla gösteren ideolojik hegemonya. Yani işin vitrin ve reklam kısmı...

Burada denedim, 3-4 değişik markadan aldım, sabunlar çok çabuk ve çok iyi köpürüyor ama hiç biri insanın elindeki kiri çıkarmıyor! Bu civarda bir üniversitede 'Marksist Ekonomi' alanında doktora yapan Ankaralı bir tanıdıkla konuşuyordum.

- Aaa sizin orada Marksist ekonomi okutuluyor mu?
- Bir-iki iyi hoca var.
- Yahu Amerika'da Marksizm olur mu?
- Oluyor oluyor... Turşulu baklava gibi bir şey işte...

duran@fas.harvard.edu

RAGIP DURAN

Çalışırken

- Bu akşam yalarım, beni kimse tutamaz.
- **Tombik, bilgisayarlar için gözlük spreyi al be!**
- "Aşağı uzat" diyemeyen adam da değilsin hani!
- **Bu duvarı size verelim mi, istediğinizi yapın.**
- Ben konuştum, sizi restoranda bekliyorlar.
- **CD player'ı sil, eski dumptaslarına kavuşursun!**
- Dört gündür oturmaktan dötüm meme yaptı be!
- **Çocuklar kasmayın kendinizi, eğlenmenize bakın.**
- Hiç unutmam Meto, yine bi gün...
- **Eeee! Tombik olmak suç mu ya?**
- Yap bakalım bi niyet, yemeden börek!
- **Hadi açsana benim şeyi!**
- Beni paylaşıyo musun?
- **Hani, yaparım diyodun n'oldu düdük!**
- Hadi be, yerleştir de gidelim.
- **Geçen ay Can Yayınları'na çalıştık. Bu ay da Radikal'e valla!**
- Cemo'nun sürreal tashihlerinden gına geldi be. Baksana 'Karım Nedret', olmuş 'Korum Nejdet'...
- **Şu yazıya bi küfür testi yapsana güzelim.**
- İnat ettin dürtücem ağzına gombiği şimdi.
- **Fil Oray, cam masaya oturma, çatlatıcan.**
- Bana söz dinleyen sayfa sekreteri lazım!
- **Bunları neden ICQ'da değil de editörünün yanında söylüyosun ya?.**
- Can Ataklı, bizim yüzümüzden mi Sabah'tan ayrılmış?
- **Makas yok mudur bu dergide?**
- Adam öyle demiş, naapalım biz?
- **TRT2 gibi kadın oldun başımıza be!**
- Saçını neden kestin meto?
- **Beni zorlayın, benim karakterim böyle, dötü yaymaya alışmışım bir kere doğuştan.**
- Bir telefonda konuşmasını öğrenemediniz gitti be?
- **Erken gelen çay yapsın, ortamı ısıtsın ya.**
- Beşinci gün ve hâlâ sayfa yapıyoruz.
- **Bak hoca, Avrupa Birliği'ne girersek bütün Finli manitalar benim, tamam mı!**
- Şampuanın ne senin öyle, temiz temiz kokuyorsun, sinir ediyorsun milleti.
- **Verdin elektriği bana, çatır çutur çarpıyorum herkesi.**
- Adama ne desem kıllanıyor, ben n'apayım?
- **Bütün mafya babalarını topladılar, dışarda bir Mario Puzo, Francis Ford Copolla kaldı.**
- Olm ikaz edin milleti, işlerini APS ile değil, otobüsle göndersinler, daha çabuk geliyor.
- **N'olur n'olmaz len, difrize kokoreç, işkembe, sakatat koyalım da, Avrupa Birliğine girdikten sonra bulamayız, mulamayız, manyarız sonra!**
- Dergide herkes herkese inceden giydirmiş yine!
- **Kaltak kitabını tüm kızlar okumalı valla.**
- Baba, Mayıs Sıkıntısı ve Fight Club'a gittim, hastası oldum çıktım, ikisinin de.
- **Bana Fenerbahçe demeyin içim acıyor.**
- Ulan takvim vermeyi unuttuk. Neyse seneye veririz.

Akşamsefası

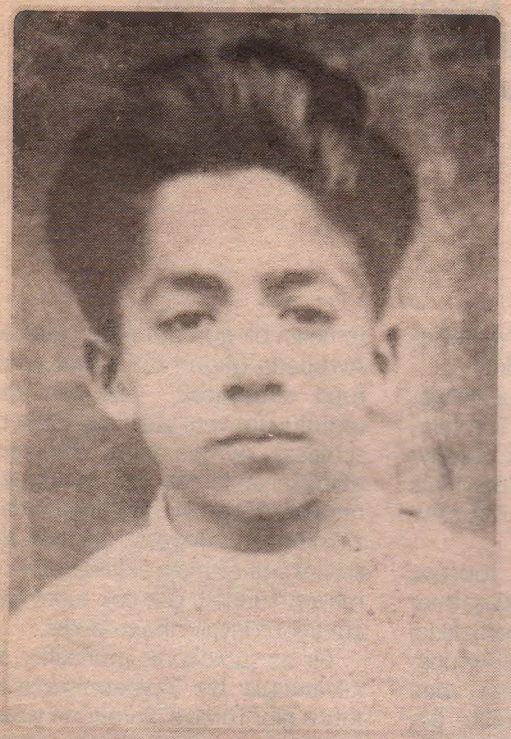

Dede, Ahmet İzzet

Baba, Ahmet Erhan

Oğul, Ahmet Deniz

Resimli 'Ahmetler' Tarihi

Ahmet Erhan

1

Bir çocuğun resmi üstüme örtülü kaldı
Kalbimin çıkınında tıkış tıkış anılar
Kolalı yakasının beyazı keşke alnına vursaydı
Şimdi yıllardan kaç, kocaya mı vardı rakamlar?

Oğluma ne kadar benzermişim, o bana benzemiyor
Bende tavanarası küfü, onda uysal isyanlar
Külümü karıştırsam hemen yalazlanıyor
Sanki her köşebaşında babama bir sözüm var

Yaraya tütün, kalbe hüzün adamım, ömre ölüm yakışır
Bul karıştır, tak takıştır, bir de kaşın üstüne
Bütün cinnetlerine tamah ettiğim Hayat
Babamı ne kadar severmişim ah, oğlum beni sevmiyor

Şimdi yıllardan kaç? Şimdi yıllardan kaç?

2

Tesbih nerde koptu, kesin bendedir
Babam külhanbey adam, sol taşağı mühürlü
Binüçyüzotuzsekizden beri Cumhuriyet çocuğu
Anası Rum, Dede Kafkaslar'dan yüzbaşı...
Tesbih nerde koptu, kesin bendedir

Kırma döllerden karılmış şu Anadolu harası
Söyle şimdi oğlu Boşnak, babası devrimci midir?
Kırk yaşını aşarken kişneyerek ağladı
Tesbih nerde koptu, kesin bendedir
Ahmetler'den bir safkan, yüreği akıtmalı

Yine de oğlum iyi bak, adama benzer baban
Kirlenmemek için kendini alkolde saklar
Şu godoş dünyaya şu kazığı çaktık madem
Kişne sen de kendince, anlayan anlar
Tesbih bende koptu, elim sendedir..

3

Fahişe yüzyıl, üç nesli emzirdin
Çoktan şiirden nesre göçtü adamlar
Elinden hiç değilse oğlumu kaçırdım
Sütübozuk yüzyıl, saat onikide donunu çıkar donan
Göndere çek, rüzgârlar bütün gece kussun
Geride boğulan bir Ahmet Erhan kalsın

4

Kara Mersin taşından üç kara boncuk
İzzet ve Deniz -iki cami arasında beynamaz bendeniz
Otuzyedi kardeştik, derdi babam
İki babadan ve bir çuval anadan
Ölüp gideceğim tapularıma kavuşamadan
Reddi miras eylesem belki gücenirsiniz
Biliyorum, biliyorum Mersin'i biz kurduk
Denizi gördük, asamızı taşa vurduk
Otuzyedi kardeşmiş... ben kendimi yolda görsem tanımam

5

Ben bu şiiri yazar mıydım hiç, azıcık **drink** alsam
Yetmişaltı yılında, bir Haziran ayazında alkolden öldü babam
Bayrağı kaptığım gibi meyhaneye koştum
O gün bugündür camlarımda bir buğu
Boynum kırıldı kırılacak yetim bir kuğu
Ben bu şiiri yazar mıyım hiç, azıcık ayık kalsam
Şeytan diyor ki, yürü bre dağ bayır, bağır da bağır
Bir yerinde saklı tut solgun yüzünü
Ölünce kâğıtlardan kazıyıp kendime gömün beni..

6

Tarihim solgun: Milenyum! Milenyum!
Talihim beşte kalmış bir ganyan
Oğlum, tam şurada durup boynuma sarılsan
'Artık adam oldu diye babam.'*

Şimdi yıllardan kaç, ne umurum?
Com.tr - com. tr. - düttt. - aherhan!

*Can Yücel

8.12.1999

Aksamsefasi

Sizi bilmem ben umutluyum yeni yüzbinyıl daha da iyisi olacak. Avrupa Birliği'nin ne anlama geldiğini anlamak için Avrupa'ya gitmek gerekiyor. Bir havalimanında elinizi kolunuzu sallayarak geçmek, kimliksiz sokağa çıkmayı aklından bile geçirmeyen Türklere çok çok tuhaf gibi gözüküyor. Hayalî cihâne değer.

Beyaz

CÜNEYT ÖZDEMİR

Gazetelerde manşetlerde mafya var, ölüm var, kan var. Haber bültenleri, cinayetleri ön plana çıkarıyor ya da cinayetler kadar ağır politik deneçleri. Sokaklarda deprem korkusu kol geziyor. En çok fısıltı gazetesi satıyor... Kupon yok, ama bedava...

İşsizliğin açlık kokan nefesi ensemizde. Pis kokuyor. Tutunamayanlar yerini tutturamayanlara bıraktı. Nihilizm entelijansieyede iyi "iş" yapıyor. Bir de "bok atmak" var. Fütursuzca kara çalmak. Kim kimi ne kadar yerin dibine batırırsa o kadar başı göğe eriyor. Yapıcılık değil, yıkıcılık "iş" yapan. Konuşturulan...

Ve en çok ölüm satıyor. Kan kanı çağırıyor. Şiddet şiddeti... Korku çağının egemenliği grotesk bir günbatımı eşliğinde üzerimize salınmaya çabalanılıyor. Sinirbozan bir "iyi", "doğru", "olması gereken" kavramı var etrafımızda. Kutsal değerler kuşatması devam ediyor. Savaşların boşa olduğu anlaşıldı, amansız gibi gözüken mücadelelerin anlamsızlığı... Başkasına gerek yok ipi kendileri astılar boyunlarına, kendileri çekiyor. Tekmeyi kimin vurduğu ne fark ederdi ki, zaten? Bir yanımız lale devri, bir yanımız çadırda yaşıyor. Bir yanımızı deprem vurdu, diğer yanımız aşk yarası. Artçılar eşliğinde fay hatları yerine oturuyor. Derinliklerdeki fay hatlarının haritası çizilmedi henüz. Tahminlere göre yeni depremler önümüzdeki yüzyıla ertelendi.

Kış gelmiş dağlara kar yağıyor. Bolu dağı kan ağlıyor, Uludağ'da şampanyalar patlatılıyor, Ağrı dağı 12 yıldır hapis. Efsaneler olağanüstühalde rehin kalmış.

Biz teknolojiyi keşfettik. Tek-no-lo-ji de bizi...

Teknoloji egemenliğinde y2k adlı problemlerle meşgulüz şimdi. Dünyanın yaşama standardını yükselten teknoloji; geçtiğimiz günlerde Nihat GENÇ'in sözleriyle "Bizim hayal gücümüzü kuvvetlendirmeye yarıyor." Her gün onlarca kameranın uydular aracılığıyla, yüksek teknolojinin tüm nimetlerinden yararlanarak İbrahim Tatlıses'in bilmem nerede çiğköfteyi yoğururken, ne dediğini kaydetmeye ya da İbrahim Erkal'ın ne idüğü belirsiz sevgililerinin, kimin kimin sevgilisi olduğunu aktarmaya yarıyor.

...ve Serdar Ortaç beyefendinin deyimi ile o sevgilinin bir daha, bir daha, bir daha karşısına çıkması "asrın hatası" oluyor.

Ama...

Geldik işte. Kilometre taşları saya saya bitti. Tuvalet molaları, her on yılda bir karşımıza çıkan uyarı levhaları, ergenlik krizleri, gerilla savaşları, sınav stresleri, çamur at izi kalsın taktikleri, tesbit tutanakları, aşk acıları, deprem yaraları bitti. Korku dağları aşıldı. Önümüzde fethedilmeyi bekleyen bakir bir beyazlık duruyor. Beyaz bir sessizlik. Tarifi mümkün olmayan bir genişlik. Heybetli ve umut vaad ediyor. Zaman bakir. Dakika dakika keşfedilmeyi bekliyor.

Gerimizde, ufukta bir daha görmemek üzere kaybolan zavallı bir bin yıl duruyor. Yettiğinden fazla görmüş geçirmiş, kırık dökük "gazi" bir yüzyıl bu. Sanayi devriminin fiziksel olarak tükettiği bir yüzyıl, savaşlar ve acılarla yoğrulmuş, bir yüzbinyıl.

Şimdisi, bir beyazlık.

Önümüz ferah... Her toplum, her ülke, herkes payına düşeni aldı bu yüzbinyıldan. Yeterince aşk da yaşandı, acı da... Yeraltı depremleri, yerüstü depremleri, pay hatları, fay canavarları, kalp sarsıntıları, sahte öncüler, nafile artçılar tü-ke-til-di... İnanılacak her şeye inanıldı. Belki bu yüzden her şeyden vazgeçmek daha kolay şimdi. Ve herşeye meyl etmek imkânlar dahilinde.

Teknolojik bir yüzbinyıl kucaklayacak bizleri. Kar gibi. Kar kimi için felaket, kimi için refahın bir zevk objesiydi. Benim için umut şimdi. Yüzbinyıla girmeden iyi haberler geldi. Kapı Avrupa cephesinde aralandı.

Sağcısı, solcusu, apocusu, topçusu ilk kez bir konuda birleştik. Kuşatmalarla giremediğimiz, girip de zorbalıkla, kılıçla elimizde tutamadığımız Avrupaya yeni yüzbinyılın şartlarında adım atacağız. Avrupa'ya dikkat edin. Batı'ya değil. Çünkü zaten Batı'daydık biz. Kalbimiz ve beynimiz Batı'da, ruhumuz ve ayaklarımız Doğu'da. Vee Avrupa bugün girmeyi düşündüğümüz Avrupa da olmayacak önümüzdeki yüzbinyılda. Profesör İlhan Tekeli'nin sözleri ile "Bizim mülakat yaptığımız Avrupa bugün masada bizi içeriye davet eden Avrupa değildi. Muhtemelen bir gün bizim içeri gireceğimiz Avrupada bugün bizi davet eden Avrupa olmayacak." Sizi bilmem ben umutluyum yeni yüzbinyıl daha da iyisi olacak. Avrupa Birliği'nin ne anlama geldiğini anlamak için Avrupa'ya gitmek gerekiyor. Bir havalimanında elinizi kolunuzu sallayarak geçmek, kimliksiz sokağa çıkmayı aklından bile geçirmeyen Türklere çok çok tuhaf gibi gözüküyor. Hayalî cihâne değer.

Bir de şu kokoreç muhalifler. Yunan kazandıysa biz kaybetmişizdirciler ve Kıbrıs gibi Türkiye'nin önünü yıllardır tıkayan bir "sorunu" çözmemekte direnenler var. Çözümsüzlüğü, çözüm olarak sunanlar, anlaşma masalarından kaçanlar, her türlü anlaşmayı akıl fikirden uzaklaştırıp vatan millet kilidini takıp anahtarını Akdeniz'in maviliklerinde kaybetmeye çalışanlar var. Onlar da önümüzdeki yüzbinyılda torunlarına hesap vermek zorunda kalacaklar.

Şimdi nedamet kraliçeleri, ossuruk tacirleri, dergilerin logarcıbaşıları yine kalem omza yapıp her hayali olduğu gibi Avrupa'yı da, yüzbinyılı da, umutları da yerin dibine sokacaklar. Yeterince kötü vaadlerle gelen bilimkurgu romanlar yetmezmiş gibi bir de onlar hayallerimize saldıracaklar. Beyaz bir karın üzerine izimlerini işeyerek yazacaklar.

Oysa önümüz beyaz bir boşluk. O beyazlık bir mesih gibi içinde saklıyor üzerimizi aydınlatacak umutları. Ruhumuz ısınacak gelecek yüzbinyılda. Yeterince acı çektik, çekildi, yeni yüzbinyıla yenileri taşınmayacak. Taşınsa bile "yüzbinyılınartıkları" geldikleri gibi gidecekler. 999 gibi sıfırlanacaklar. Kullanım süreleri dolmuştu, malülen emekliye sevk edilecekler. Kimse Kamer Genç, Kamer Genç ümit etmesin. Bu topraklar yeterince angutluğa prim verdi. Hacılar, Bacılar, Hocalar'a tahammül etti. Nasıl bir zamanların kooooskoca süppper devi Yeltsin'e Çeçenistan'daki insan hakları konusunda afra tafra yapınca "A'GİT LAN!!!" dendi ise. Onlara da denilecek. Elbet bu topraklardan da bebekleri kucaklamaktan (reklam icabı bile olsa) korkmayan politikacılar çıkacak.

Önümüzde bembeyaz bir milenyum duruyor. Ya da adı ne ise bunun, işte o...

Korkularla, umacılarla beklenilen içinde çok fazla da umut yokmuş gibi gözüken bir yüzbin yıl. Belki bir pazarlama tekniği ya da insanlık için dev ve uzun dünya tarihinde küçük bir zaman aralığı olarak. Tanımı ne olursa olsun, kanmaca kandırmaca oyunun bir parçası bile olsa temiz bir bin yıl var önümüzde.

İçine sıçsalar nafile, nasıl olsa kar her şeyin üzerini kapatacak.

Beyaz sonrası, bembeyaz...

conan@ibm.net

AkşamSefası

Benden, bizden ülkemizi sakladılar. Bir gün, bana anlatılan ülkenin yalan olduğunu gördüm. Yani edebiyatçılar, politikacılar şef garson gibi mönüyü önümüze koydular ve "İşte kardeşim bunlar var." Ama ben, şeriatçılık, Kemalizm gibi medyanın konularını, bunları yiyerek yaşayamam. Ben kavak ağaçlarını anlatmak istiyorum, fareleri, bitleri, pireleri. Yazdıkça, başka bir ülkenin varlığına okuyucum da inanmaya başladı. Otuz, otuz beş yaşına gelmiş okuyucularım hayretle ülkelerini ilk defa görmüş gibi heyecanla okuyorlar metinlerimde.

*Nihat Genç yazarlık, derin devlet, edebiyat, bit, pire, kavak ağacı ve herşey hakkında düşündüklerini kardeşi **Davut Genç**'e anlattı.*

Asla Ehlileşmeyeceğim

Yazarlık henüz çözemediğim bir şey. Hayatımı tek başıma kaldırabilseydim, kendi halinde bir kunduracı gibi yaşamak isterdim; ancak, içtikleri tütünün sertliklerine göre cinslere ayrılan "yazarlık", "Ha o yazar mı" gibi tanımlamaları çözmüş değilim. İnsanın babası öldüğünde, o an, ben mimarım ya da ben şu parayı kazanıyorum ya da boyum bir seksen demez. O an, ben bir evladım der. Ülkemizin yaşadığı trajediler karşısında, o trajedi anında "ben bir yazarım" demek ve ısrarla bunun vurgusunu yapmak delilik. Biz bu ülkenin çocuğuyuz; işin sırrı, hiç kimseden fazla hüznüm, kederim, acım, derdim yok. Ancak bazılarımızda bu keder bizi kelimelerle silahlandırıyor ve bir zaman sonra iyi silah kullandığın için karnını da doyuruyor, daha yazarlığın filizlenmeden ekmek derdinin peşine düşüyorsun.

Benim midem kaldırmadı yaşanılan bu hayatı, bir kusma, bir şeyi tercih etme lüksüm ve şansım olamadı. Kelimelerle ayakta kalmak için bu kadar sert bir şarabı her gün içeceğimi düşünseydim; ayrıca bir tuzak, ortadakileri yazarken, ortaya düşüyoruz.

Kentli bir çocuğum, şehri yağmalamaya gelmiş karaadamları yazıyorum; bulaşıkçı, odacı, kapıcı, altta kalanlar, çelimsiz, biçimsiz, bozuk adamlardan kurtulamıyorum. Şehrimiz henüz inşa edilmedi. Eleştirmeni, mimarisi, gazetesi henüz yok. Bu karmaşada yalan, kıskançlık, sansür, satılmışlık en şiddetli p.şt luklarla önünüzde. Kırbaç şaklatanların dünyasında tabii ki köleleri yazıyorsunuz, tropikal yağmurları yazacak halimiz yok. İçimdeki yazarın koynundaki depoda dökülmemiş vagonlar dolusu yağmur suyu var.

Şahsıma uygulanan sansür, ki edebiyat tarihimizde hiçbir yazara bu denli vahşi sansür uygulanmamıştır; olsun içim de çürüyor. Ben yine de bana ayrılan köşede yağmurun gümbürtüsünü duyurmaya çalışıyorum.

Benden, bizden ülkemizi sakladılar. Bir gün, bana anlatılan ülkenin yalan olduğunu gördüm. Yani edebiyatçılar, politikacılar şef garson gibi mönüyü önümüze koydular ve "İşte kardeşim bunlar var." Ama ben, şeriatçılık, Kemalizm gibi medyanın konularını, bunları yiyerek yaşayamam. Ben kavak ağaçlarını anlatmak istiyorum, fareleri, bitleri, pireleri. Yazdıkça, başka bir ülkenin varlığına okuyucum da inanmaya başladı. Otuz, otuzbeş yaşına gelmiş okuyucularım hayretle ülkelerini ilk defa görmüş gibi heyecanla okuyorlar metinlerimde. Siyasi servis şefleri, medyanın garsonları önümüze kendi küçük ülkelerini ve baş edebilecekleri, oyuncaklaştırıp kandırabilecekleri ya da bir çırpıda kalkındıracakları bir menü koyuyorlar. Biz, ülkemizi öğrendikçe, onların "çözümlerinden" de uzakta olduğumuzu, aslında yemek değil, 'dayak' yemek için ısrarla bu menüyü önümüze uzattıklarını anlıyoruz.

Fazla gezi yazıları yazamadım, bir iki tane yazdım kendimi çok sevdim. Bir dağ başında yol kenarına çömelip toprağa karışmış bir kibrit çöpünün başına bir kızılderili gibi oturup, ülkemin izini yeniden sürmek istiyorum. Çünkü yazar, turist rehberi değildir. Kayaları, ağaçları, biçimleyerek, değiştirerek, gördüğü ülkeden bambaşka bir ülke resimleyerek oradan geçer. Eğer yazarınız yoksa tek bir köyünüz var demektir, ne çok yazarınız varsa, köyünüzü size o denli çok, değişik anlatacak demektir. Yağmur sonrası ahşaptan, topraktan yükselen koku, ısı, şehri tümüyle değiştirir, yazar bu kokudur, nehirlerin yerlerini değiştirir, tarihi, aşkları değiştirir, pervasız bir fırtınayla yapar bunu. Ancak yine, ülkemin yazarları, stabilize, asfalt döşenmiş yollardan yürüdüğü için, aynı köye varmıyoruz, aynı ayranı içmiyor, aynı kızlara aşık olamıyoruz onlarla. Issız bir dağ başında gecenin derin karanlığı gökteki yıldızlardan ne ister, aslında heyelanla ters-düz olup tüm kemik, kefen parçaları nehir yataklarına sürüklenmiş mezarlar da sizden onu ister! E-5 karayolu, ya şeriatçıdır ya Kemalist, ya da çok medyatik, çünkü "güvenlidir". Yorgun argın sabahın alacakaranlığında bir köy çöplüğünde kesilmiş bir horoz başı, onun kırmızı ibiği ve gagasının yenilmiş sertliğiyle konuşmak sizi "ecnebi", yabancı olmaktan kurtarır. Yoksulluk, cahillik belki keyfinizi kaçırır ama, aynı köyün çocuklarıyla birdirbir oynadığınız bir ülkeniz, bir yazarlığınız olur!

Köpekleşmenin Tarihi adlı kitabımdaki ilk makale olan İhtişam ve Sefalet en şöhretli yazım bu. Bu şiiri yazmamın nedeni; birileri "bir şey olduğu yok, yolunuza devam edin" diyor, dört beş ayımı aldı bu küçük metin, tarihimle bu kavgayı vermeseydim, yoluma devam edemezdim. Üstelik kahramanların, hükümdarların tarihine bu kadar inanmayın, meyvelerin de tarihi vardır. Erzincan depreminde, hoşaf yapmak için evlerin kilerlerinde, pencere önlerinde dilimlenip, ipe dizilmiş kurumuş elmaları da kaybettik. Ölülere saygımız varsa onların hayata sordukları soruları da üstlenmemiz lazım. Gölcük depreminde otuzbin kişi öldü, bir gün daha yaşasaydılar, hangi sinemalara gidecek, hangi portakallardan kaç kilo alacaklardı. Bu ülke bize, idam mahkumunun son anında istediği bir elma, bir fincan kahve gibi, yediğimiz, içtiğimiz, gördüğümüz her şeyin lezzetini o an, sonsuz acımtırak bir tadla veriyor. Meyvelerle, nesnelerle, gördüklerimizle her an, son defa karşılaşıyormuşuz gibi büyük, kutsal bir veda töreni içindeyiz ya da bir kölenin efendisinin yediği ayva tatlısını uzaktan seyredip "Benim efendim o kadar zengin ki, kaymaklı ayva tatlısı yiyor" deyip, kendimize, ülkemize, kalkınmamıza, hayallerimize bu tür bir kazanç sağlayıp, yaşamaya devam ediyoruz. Göklerin mavi üniformaları, elmaların kıpkırmızı yanakları ya da ıslak, çamur toprağın içinde gömülmüş yemyeşil bir tutam çimen, bunlar ölüyor, bunların otuzbin gibi rakamı da yok, ben portakal çiçeklerine, zeytin tanelerine yemin ederek ayağa fırlamış bir yazarım. Hepinize haber veriyorum, bizi doğuran, var eden bu kokudur, evimizi bu koku tertemiz tutacak. Sakın ha camekan suratlı, sakatat heriflerin, kılçık dişli papazlarla dolu bu stabilize yazarlara inanmayın.

Yaptığı işten emin olan insanlara hayranlığım var. Birini öldürmüş bir insanın taşıdığı sükunet beni ilgilendiriyor. Neden ben hiçbir suçum olmadığı halde "kuşkulu" davranıyorum, neden onlar biraz önce öldürdükleri çocukların, yoksul kadınların yolarak kopardıkları yağlı saçlarını hâlâ avuçlarında sımsıkı tutuyorlar ve kendilerini ikna etmiş sırıtkan bir suratın rahatlığıyla yaşayabiliyorlar? Bunlar üzerine bir kitap Soğuk Sabun.

Kültürlü bir insan değilim, dünyada üç dört yazar tanıyorum. Biri Shakespeare, diğeri Dostoyevski, diğeri Baudelaire. Üçü de köy çöplüğünde küçük bir çocukken buldukları kesilmiş horoz kafasının gagasını artık ısıramayacak olduğunu bildiği için korkusuzca soktukları parmaklarından çok utandılar. Küçükken kesilmiş horozun gagasıyla alay etmişseniz, sizden soylu bir yazar olmaz. Bu yüzden bu zavallı horozu tiyatroya, hikayeye taşıyıp, ibiğini kelimelerle canlandırıp, sivri gagasını coşturup, boyun kaslarını güçlendirip yeniden insanların

➡

Akşamsefası

hayallerini, düşlerini ısırmasını bekleriz. Bu yazarların kahramanları beni ısırdı, tuzağa düşürdü, ciddi şekilde tuzaklarına düştüm. Ben de onlar gibi olmak istiyorum gibi bir özenti içinde hangi yazar olmaz? Aynı trafo içindeyim, ama henüz elektrik beni çarpıyor, aynı volkandayız ama onların lavları yürekleri, beyinleri süsleyerek akıyor, benim metinlerim ise okuyucunun ayaklarını yakıyor. Ama ben, ruhu kabarmış gerçek bir özenti kurbanıyım, bildiğim tek şey, bu trafodan ısırmasını öğreterek, öğrenerek çıkacağım ve asla "ehlileşmeyeceğim." Köy çöplüğüne atılmış boynum, kesilmiş, çenem kilitli de olsa.

Deprem oldu, off ne kötü şeymiş hemen kurtulalım, diyoruz. Depremden de kurtuluruz ama dünyadan kurtulamayız. Bakın, dünya tarihinde son yirmi yıl içinde Azerbaycan, Iran, Irak, Çeçenistan, Güneydoğu, Bosna, Kafkasya'da, yani Anadolu'yu çevreleyen topraklar içinde ve yanıbaşında hiçbir dönemde bu denli peşi sıra savaş, bu denli yüksek rakamlarla ölüler, bu kadar çok, tarihin hiçbir döneminde olmadı! Tarihin en kanlı döneminde yaşadığımızı dahi bize unutturacak bir "gösteri" çağı. Uyuşmuş bir aydın, halk, demek ki tarihin en kanlı, en vahşi çağında dahi sizi ısıracak bir tek kesik horoz başı, bu denli mucizevi bir sessizliğe gömülü insanlar ülkesinde yaşıyoruz. Soğuk hava deposunda asılı dana ciğerleri gibi insanlar yaşıyor, yazar ne yapsın, simsiyah saçlarını kelimelerle öyle gözkamaştırıcı bir şehvetle taramalı ki, loşluğa birazcık ışıltı gelsin...

Birtakım yazarların ürünlerini, eserlerini bilmiyor ama isimlerini çok iyi biliyorsunuz. Böyle kepaze bir dünyaya düştük, bir yazarın yazarım diyebilmesi için halkın içine, kendinden kopup karışmış kahramanları, bir şiiri, ürünü olması gerekir. Orhan Kemal'in Murtaza'sı hâlâ yaşıyor, Aziz Nesin'in Zübük'ü, Yaşar Yaşamaz'ı. Birçok mizah kahramanı hâlâ yaşıyor. Ofli Hoca'yı yazdığım günden beri ki ben kara mizah yapmak istiyordum, biraz da kahramanı bozmak için on yıl önce yazdığım yerde bıraktım onu. Bugün benden çıkıp kayboldu, hemen her muhabbette, internette, kasetlerde, panellerde, bir Ofli Hoca muhabbeti geçer. Gittiğim bir panelde bir bilim adamı, benim fıkralarımı "Bakın size Ofli Hoca'nın bir fıkrasını anlatayım" diye, ders vermeye kalkıyor. Anlatan dahi, fıkranın benim olduğumu bilmiyor. Ofli Hoca emilip alındı benden, artık benim yazmama gerek yok, halk bir yerde bu fıkraları yazıp üretiyor. Trabzon'da, Temel, Dursun fıkraları vardı, Ofli Hocayı ekledim. Benim kitabımdan önce yazılı edebiyatta bir yerde Ofli Hoca fıkraları gösteremezsiniz. Ofli Hoca kitabının benim olduğunu ispatlamak gibi bir garip endişeye bile düşürüyorlar beni. Bakın, bir mizahi edebiyat eserine başlıyor, sonunu getirmiyorsunuz; öykünün sonunu, sonralarını, onu içine alan halk yazmaya başlıyor. Genç bir aydın olarak bunun bana öğrettiği duygu, demek ki, çok canlı bir kahraman yazarsan, hepsini sana yazdırmazlar, çok beğenir okuyucu, yazarlığı elinden alıp kendileri yazar, yani, yaz ve at. Okyanus onu bir çöp olarak taşımaktan yorulacak, balıklar onu koklayıp kalplerine alacak.

Derin Devlet... Cumhuriyet tarihimizde Mustafa Suphi'nin öldürülmesiyle başlar Derin Devlet. Soru şudur; Mustafa Kemal, Topal Osman'ı neden arkadaşlarına karşı savunamadı. Topal Osman'ın öldürülmesine sessiz kalır, çünkü, iktidarının gücünün zirvesinde O dahi "hukuk" karşısında "devletin menfaati" gibi bir tuhaf laf kullanıp, hukukun karşısına çıkamaz. Bugün, son yirmi yılda ülkemizin siyasi yapısında değişen en büyük dönüşüm noktası, devletin gidip yerini derin devletin almasıdır. Yani bir devlet, altında da bir derin devlet her yerde vardır, ancak son yıllarda, devlet, derin devlet siyaseti yapmış, derin devlet politikayı ele verince onu savunmuş; oysa derin devlet yakayı ele verince devlet yasaları gereği, Mustafa Kemal'in yaptığı gibi, kendi oğlunu, evladını ipe götürmekten çekinmez. Biz, bu kavramı dar bir arkadaş tartışmalarında çok kullanıyorduk, bu arkadaşların hepsi bu kavramı sahiplenebilir. Susurluk'un E-5'i leşlerle, cinayetlerle doldurduğu yıllarda yazımın manşetine çekip ilk defa Derin Devlet'in ne olduğunu anlattım. Biz başımıza geleceklerden korkup, beklerken, Ertuğrul Özkök, ben icad ettim diye sahiplendi. Her hafta esprileri çalınan Leman Dergisi'nin zaten canına tak demişti, "Ulan biz kullandık" diye manşeti gösterdik. Bazıları, siyasi olarak bizim kadar korku altında yaşamadığı için, zekice kurulmuş ve binlerce aydının her gün kullandığı bu kavrama sahiplenip okuyucularına entelektüel bir fiyaka olarak sunmak istediler, yani öyle günlere düştük ki, bizi dövüp elimizden paramızı, maaşımızı, haklarımızı almıyorlar, kullandığımız bir kavrama bile sahip çıkıyorlar. Ancak, hepimiz gördük ki, bir kelimenin nasıl neşter haline getirip, yüzlerce aydının ameliyatını kolaylaştırdı. Çünkü devlet, aydınları yüz yıldır, siz devlet düşmanısınız diye boğazlıyordu. Aydınlar bu kavramla, "Tarihin ilk gününden beri insan toplulukları devletsiz yapamamıştır, biz devlete değil, derin devlete karşıyız" diyerek, kendilerini kolayca savunabildiler.

Bu Çağın Soylusu... Bir daha böyle bir kitap yazabileceğimi sanmıyorum, ancak, 1980-90 arasında bu ülkenin odacıları, kapıcıları, hemşireleri, doktorları, hastaneleri ne idi, diye merak edenler, sosyolojik olarak benim kitabıma müracaat etmek zorunda. Onlar Beyoğlu'nu kurtaralım, Avrupa Birliği'ne giriyoruz diye sanal tartışmalarla uğraşırken, yazdım kara adamları. Ancak, kitabın roman olarak derdi sadece birtakım insanları anlatmak değil, bambaşka bir kurgu, bambaşka bir hikayeler kampanyası, hepsi bir araya geldiğinde, arkada oluşan insan-kurum trajedisi ve burada anlatamayacağımız sapıklık ötesi, çarpılmış, bozulmuş bir insanlık durumunun sıradan bir insanı, insanlığı nükleer bir bomba gibi yoketmeye çalışıyor. Her neyse, edebiyatımızda bu kadar lime lime edilmiş, parçalanmış bir başka edebiyat eseri yoktur. Kiraz kurtlu da olsa yazar bunu size yedirir, ancak, kiraz acılaşmış, kirazlığını yitirmeye başlamışsa, burada düz hikaye, düz roman sorgulanmalı, düğümleri artık giriş-gelişme gibi bir yerden değil, bilinçaltımızın birbiriyle ilişkisiz film şeritleri gibi, absürd, paranoya ancak, tümüyle bize yeni bir "anlam", yeni bir "görüntü" yeni bir "biçime" doğru zorlar.

Dün Korkusu... Bakın romanlarımda ben bu ülke edebiyatçılarının sordukları soruların cevabını vermedim, yani, öğretmen sınıfa giriyor beş soru soruyor, hikaye şudur, makale şudur, cevaplayın, diyor. Ben öğretmene inanmadığım için, öğretmenin sorularına kökünden yanlış olduğunu gösteren, sorularını kabullenmediğimi, onu cahil, ilkel bulduğumu söyleyerek yazmaya başladım. Dün Korkusu, 1970-80 arasında yaşamış bir çocuğun asla dışardan değil, çok içerden infialleri, paranoyaları, yine parça parça büyüyerek bir dönemin bilinçaltı derin tümörlerini, uçuklarını anlatıyor... Dün Korkusu ve Bu Çağın Soylusu adlı romanımda kurulmuş zekayı tartışacak zeki bir tartışmacı, eleştirmen bu kitaplar için bir on-onbeş yıl daha bekleyecek, oysa, bu kadar zor bir roman altıncı baskısına girdi, ondan da zor bir kitap Bu Çağın Soylusu üçüncü baskısını yapıyor ve bunları hiçbir reklam, tartışma, röportaj, kimsenin baskısı olmadan, kitapçı vitrininde yazıların kendilerine ulaşan samimi elleriyle yapıyor.

Reklam, çağımızın büyük sorunudur. Okuyucu beğenisini, kimsenin zorlaması olmadan; çünkü okuyucu güdülüyor, yönlendiriliyor; gerçekten metinlerle, aracısız, pazarlamacısız kendi yolunu bulmalı. Çünkü biz, medyanın değil, kelimenin gücüne inanıyoruz. Kelimelerin soylu, samimi, içten ve bıçak gibiyse, bu mallara simsar gerekmez. Ben, Türk edebiyatında "simsarsız" çalıştım, artık istediğim kadar konuşabilirim, çünkü, simsarsız geçen on yıl içinde, bana uygulanan sansürü yırtıp, parçaladım. Moğol savaşçısı ben değil, kelimelerimdi. Kimseyi zorlamadım, kimseye ağbi demedim, kelimelerin gücünü göstermek için, kelimelerin önüne geçip poz vermedim. Bugün, aklınıza hemen gelebilecek dört-beş edebiyatçının yüz sayfalık kitapları için dahi, bin sayfanın üstünde röportaj yapılmış, günlerce televizyonda takdim edilmiş, halkın beyni düzülmüş. Buna rağmen, asla mütevazılığını aşmayacak tanıtımlarla sunulmuş bu kitaplar; yürüyen, eli ayağı olan bir orak, bir kazma gibi tarlasını bulup, kelimelerin görünmez gücüyle bu tarlayı kendince sürmüştür. Buradan genç bir aydın olarak çıkardığım ders şudur; dünya edebiyatının büyük ustalarına inanmakta hata etmedim, hayatımı onların özentisine kurban etmekte hata etmedim. Kelimelerin mucizevi gücü, seni de beni de aşıyor, kağıdı, kalemi de aşıyor ve bir zaman sonra, kupkuru ruhumuzu o kadar iştahlı okuyucunun telaşlı, meraklı ayakları çiğniyor ki, işte şimdi bu çığlığı içimden doya doya atıyorum, yaşasın Soylu Edebiyat.

Dar Alanda Tufan! One Man Show... Birer baskısı 9 yıl önce yapılmış bu iki kitabımı meraklı okuyucular sık sık soruyor, ancak, uzun bir dönem daha yeni baskıları yaptırmak istemiyorum.

Derin Devlet kitabı... Otuz üç makaleden oluşan bu kitabı okuyucu aştı, ben de Susurluk'tan sonra çocuksu buldum, iptal ettim, yayınlanmayacak.

Modern Çağın Canileri... Son kitabım. Köpekleşmenin Tarihi bir yılda beş baskı yaptı, bu kitaptan çok daha fazla baskı bekliyorum, zaten, karnımı

Yazarlık gücüm bu kitapla çıkacağı yere kadar çıktı ve ben sadece yazdıklarımla kazanıyorum. Sınırda bir hayatım var, ya kenara çekilir senaryo, roman ya da başka bir şey... Yakıcı güneşin altında kızgın ray demirlerinde yürüyerek sarhoş olmaktan asla korkum yok. Ama bu maskeli baloda herkes şarap içerken; kirli, bulaşık suyunu her hafta içmekten ve bunu melek kadar saf onyedi yaşındaki çocuklara içirmekten, okuyucunun kafasına boca etmekten ben de bunaldım. Kalbim hâlâ küt küt atıyor ve hâlâ yazarken terler boşanıyor ama, bunca yazarlık hayatından sonra ilk defa, yanıma gelen okuyucuların çay parasını verebilecek kadar, cebimde para olsun istiyorum. Ekmek parası hâlâ beni tir tir titretiyor, bundan kurtulmam lazım.

Fotoğraflar: Meryem

Arşiv Serisi

bu kitapla da doyuramazsam, yazarlığım üzerine sıkı kararlar alacağım. Çünkü bu kitap, 1990-2000 arası bu ülkenin topoğrafyası. Bir yazarın yazabileceği denemelerin, makalelerin en iyi örnekleri. Leman yazılarım uzun olduğu için çoğu okuyucu atlıyor. Yazarlık denen bu mesleğin beni de hâlâ etkileyen, yazdığım sersemletici hikayeler var orada. Kulaklarımı uğultudan lanetli kelimelerle ülkemin, siyasilerin, ideolojilerin, holdinglerin kusmuklarını temizliyorum, uğursuz sarsıntılarla kaleme aldım, tatlı canımı çakalların önüne attım, ülkede olup biten herşeye kulak kabartıp kıpkızıl bir gülümsemeyi öğrenmeye başladım. Yakamıza asılmış ölümden beter skandallarla çelimsiz bir kalemle tekme-tokat bir kavga, yani, ne biliyorsam, gücüm neye yetiyorsa, çekinmeden, öksürmeden, korkmadan, beklemeden zehrini kustum. Bu kitaptan para kazanamazsam yazarlığımın yönünü değiştireceğim diyorum, çünkü, yazarlık gücüm bu kitapla çıkacağı yere kadar çıktı ve ben sadece yazdıklarımla kazanıyorum. Sınırda bir hayatım var, ya kenara çekilir senaryo, roman ya da başka bir şey... Yakıcı güneşin altında kızgın ray demirlerinde yürüyerek sarhoş olmaktan asla korkum yok. Ama bu maskeli baloda herkes şarap içerken; kirli, bulaşık suyunu her hafta içmekten ve bunu melek kadar saf onyedi yaşındaki çocuklara içirmekten, okuyucunun kafasına boca etmekten ben de bunaldım. Kalbim hâlâ küt küt atıyor ve hâlâ yazarken terler boşanıyor ama, bunca yazarlık hayatından sonra ilk defa, yanıma gelen okuyucuların çay parasını verebilecek kadar, cebimde para olsun istiyorum. Ekmek parası hâlâ beni tir tir titretiyor, bundan kurtulmam lazım. Unutmayın bir yazarın öbür gecesi de vardır, belki üç, dört sene sonraki öbür geceye hazırlıyorum kendimi.

Mahkemeler... Beş altı tane dava, soruşturma anında bitiverdi, iki-üç tanesi devam ediyor. Bir tanesi bitme aşamasında. Benim davaların ilginçliği, herkes hayatı boyunca benzer davalardan yargılanır; sağcıysa sola, solcuysa sağın değerlerine, devlete hakaretten. Benim davalardaki çeşitlilik hiçbir yazara nasip olmadı, din, dil, ırk, devlet, sağ, sol, dine hakaret, Türklüğe hakaret, her çeşit var...

Sabır, ölümün boyasıdır, her gününüzü sabırla boyamak zordur, ama ben otuzbeşine kadar hayata intihar kadar sert sorular sordum. Kendimce cevaplar aldım. Çocuksu, gülünç buluyorum, çünkü, otuzbeşinden önce, modern dünyada bize verilen hayatın her anı "deneme". Gençlik denilen şey, yani otuzuna kadar olan zaman dilimi yanıltıcı, lüzumsuz gerginlikler, panikler yaşıyorsun. Ben gençliğimi, otuzsekizimden sonra fark etmeye başladım, şimdi tam gençliğin ortasındayım. Çünkü kırkı aştım ve tadından yenmez yaşların yeni başladığını gördüm. Geleneğin, kültürün, ısrarla "gençliğe" dayatması, gençliğin çağlarını yüceltmesi, ne yapacaksak o çağlarda yapacakmışsın gibi zorlamalarına inanmıyorum. Gençlikte gerginlik ve panikle aldığım tüm kararlarımdan bugün vazgeçtim. Bir şu ekmek parası, gerisi, insan yaşlaştıkça güzelleşiyor ve insan yaşlandıkça artık göklerdeki bayrak gibi, rüzgar gelmese de artık kendi başına dalgalanıyor. İçmese de tüm akarsular, dereler şarap renginde akıyor, kan ve şarap yakın renkler. Dilerim önümüzdeki yüz yıl hep beraber "kanın" rengini, şaraba çevirecek büyücü yazarlarımız, dostlarımız, mekanlarımız olur.

1934 yılında basılan Jeoloji kitabından alınmıştır.

Şekil: 335. — En mühim tektonik hatlar: ● Eski Volkanlar (Faik Sabri Beyin Türkiye Coğrafyasından alınmıştır).

Yıl: 2000, Dünya'nın Öküzün Boynuzunda Olduğuna İnandırdılar Bizi

EFLATUN NURİ

Sabahın köründe kapıcımız Ahmet geldi: "Eflatun ağabey duydun mu bugün büyük bir deprem olacakmış; çoluk çocuğu memlekete göndereceğim. Dün bakkalda söylüyorlardı, İstanbul'a tırlarla kefen torbası gelmiş." Baktım adamın beti benzi solmuş, gözleri yuvalarından uğramış, eli ayağı titriyor. İçeri aldım, bir yere oturttum, eline bir bardak su, bir de sigara tutuşturdum. Televizyonlar da ileri geri konuşan Prof'lar gibi "Yahu kim uyduruyor bunları kıçından, deprem her an olabilir, hiç kimse şu gün bugün olacak diyemez. Çünkü bunu önceden haber verecek bir alet henüz keşfedilmedi. Onun için hiç kimseye inanma, için rahat olsun, bundan sonra depremle yaşamaya alışmalıyız." dedim. Ahmet biraz rahatladı mı, bilmem ama bu sefer benim rahatım kaçtı. "Depremle yaşamaya alışmalıyız." diye diye odadan odaya dolaşmaya başladım. Bir ara bu sözleri bestelemeyi düşündüm ama şarkı mı, türkü mü yoksa marş mı olsun diye bir türlü karar veremedim. Daha sonra kitapları karıştırmaya başladım. Elime iki eski jeoloji kitabı geçti.

Biri 1934 yıllarında liselerde ders kitabı olarak okutulan jeoloji kitabı, öbürü Prof. Dr. İ. E. Altınlı'nın (Saha Jeolojisi, Derlemesi) Gelelim birinci kitabımıza Maarif Vekâleti Milli Talim ve Terbiye Dairesinin 8/3/1934 tarih ve 907 numaralı emriyle IV'üncü defa olarak 6000 nüsha tab'edilmiştir diye yazıyor, sayfayı çevirdim ve jeolojiye girdim!

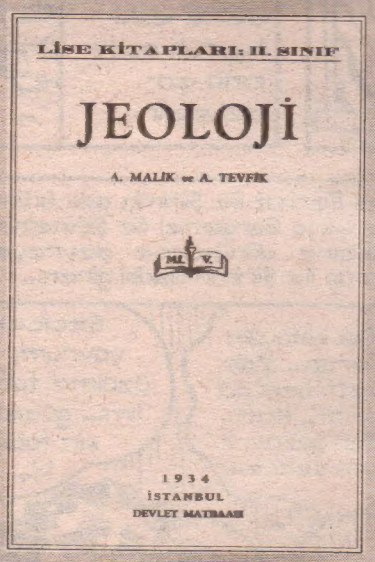

Jeolojiye Giriş'ten Alıntı

"Her biri başlıbaşına Bir ilim şubesi teşkil eden bu mevzuların tatbikat sahaları da çok geniştir. Bu itibarla jeoloji medenî hayatın birçok ihtiyaçlarını tatmine hizmet eden amelî bilgileri de temin eder. Hemen hiçbir iş yoktur ki jeolojinin yardımına muhtaç olmasın.

Kitabımız, muayyen bir sınıfın müfredat programına tekabil etmek mecburiyetinde olduğu için jeolojinin bütün şubelerine şamil bilgilere temas edemiyeceği aşikardır. Bu kitapta hedef, arzın kışrının (kabuğunun) ilk teşekkülünden insanın zuhuruna kadar vuku bulmuş olan hâdiseleri yani arzın tarihini ana hatları üzerinde takip ederek meydana çıkarmaktır. Bunun için arzın kışrını teşkil eden muhtelif sahralar ile fosillerin tetkik ve mutaleası da mevzua girmiş olacaktır."

O zamanın Maarif Vekâleti jeolojinin önemini kavramış ve bu jeoloji kitabını ders kitabı olarak okullarda okunmasına karar vermiş. Hasan Ali Yücel'den sonra gelenler bu önemli kitabı yasaklamışlar. Yasaklayanların, insanlara Veli Göçer ve onun gibilerinden daha çok zarar verdikleri ortada. Acaba neden yasaklamışlar?

*"Din düşmanlığının milli bir ideoloji olarak kabul edildiği yıllarda Köy Enstitülerini açarak körpe beyinleri Marksist ve materyalist fikirlerle yıkayan Hasan Ali Yücel" Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde kurduğu tercüme bürosunda dünya klasiklerinden 496 kitabı Türkçeye tercüme ederek bastırdı. Bunu yapmakla kendi milli kültürümüzden uzak, yabancı kültüre hayran bir okumuş kitle meydana getirmeyi hedef aldı. Uzun zaman içinde uygulanan bu program neticesinde kendi tarihine ve milli kültürüne yabancı bir nesil yetiştirdi."

Toplumun bilinçlenmesine karşı olan bu güçler, "Dünya'da iman, ahirette mekan" diyorlar. Hoca da "Benim söylediklerimi yap, benim yaptıklarımı yapma." derken, dalga geçerken uyarıyor!... Vay üç kağıtçılar vay!..

Bu jeoloji ders kitabını müfredatdan kaldırmasalardı, hiç jeolog olmaya luzum yok, herkes çok şey öğrenirdi. Şimdi fayın temizleme tozu mu, davul tozu mu, yumuşak mı, sert mi, yenir mi, yutulur mu, kimse bir b.k bilmiyor. Millet paniğe kapılmış, ne diyebilirim; dereotu, naneye maydanoz olursa, deprem olabilir. Jeoloji kitabının okullarda okunduğu o yıllarda, görsel ve yazılı basında kafamızı karıştıran birinin dediği öbürünün dediğine uymayan Prof.'larımız daha dünyaya ayak basmamışlardı.

Bugünkü gibi!.. Evet hiçbiri anasından doğmamıştı; ama bugün milleti anasından doğduğuna pişman ettiler!..

Buyrun şimdi de 2. Kitabımızın baş sayfasına bir göz atalım.

Jeolog Mesleği Ahlak Yasası

1. Meslek uygulaması için derslerden geçmekle yeterlik kazanılmış olmalı; uygulama bilimsel doğrulukla yürütülmelidir.

2. Jeolog mesleği uygulamasında topluma karşı sorumluluk (güven, sağlık, gönenç, vb) başta gelir.

3. Meslektaşları veya meslek kurumlarını güç duruma sokacak davranış, bildiri, sav ve küçültmeden sakınmalıdır.

4. Yan tutmanın ileteceği sakıncalı davranışa düşmemeli; kanıtını veremeyeceği abartmalı ve köksüz savdan kaçınılmalıdır.

5. Kendisine aktarılmış gizli bilgileri, çıkar karşılığı olmasa bile, başkalarına yarar düşüncesiyle sözlü veya yazılı vermemelidir.

Bu yasadan ancak birkaç madde alabildik.

Bir 70 yıl önceki insana verilen değeri, bir de şimdi insana verilen değeri göz önüne getirin arada faylar kadar fark var.

Yorum size ait, ben yemiyorum!...

** (Yeni Rehber Ansiklopedisi Cilt:8 - Sayfa: 324)*

Akşamsefası

Yarıda Kalmış Kadınlar

MERAL ONAT

Kibariye'ye ve deliliğin ilâhelerine

Eskiden Anadolu'da bazı kadınlar dertlerini, hasretlerini, yalnızlıklarını kimseye anlatamadıklarında, içlerini dokudukları halılara dökerlermiş. İçli bir mektup gibi, yüreklerinden yükselen sessiz bir çığlık gibi... Artık halıcılar bu tür halıları kullanılan hüzünlü motif ve renklerinden tanırlar ve onlara "Ağlayan Halı" adını verirler. Bazılarının alt kısmında bir şiir gibi onu yaratan kadının ismi, imzası bulunur. Bu şiirlere Sylvia Plath'a verilmiş olan Politzer ödülünün verilmiş veya verilmemiş olmasının ne Sylvia, ne de Satı Bacı açısından hiç bir önemi yoktur. Aynı o şiirler gibi müthiş bir zerafetle, kendi sonunda parmağı olmayan kadınlar tarafından yapılmıştır.

Günümüzdeyse depremi nasıl bir bilimadamı gibi mecburen öğrendiysek, kadınlar da birbirlerine iç dökmeyi ve terapi yapmayı öyle öğrendi... (Kendileri için de öğrenebilselerdi koca Freud depresif olmazdı.) Çoğu kadın alaylı terapisttir, AKUT (arama-kurtarma) gibi çalışır... Altın günleri her bakımdan sivil toplum örgütleri ve mahalle çeteleridir..

Böylece kadınlar birbirinden sadece kahve, tuz, şeker istemezler...

Bu etkileme-etkileşme öyle ileri gidebilir ki mahallemizdeki bir apartmandan beş altı kadının birbirini gaza getirerek aynı gün analarının evine gittiklerini biliyorum... apartmandan Thelma Luise gibi ordu halinde çıkmışlardı.. Tabii geri döndüklerinde de kocaları birleşti ve onları bir daha görüştürmedi...

Tanıdık bir arkadaş grubu var, çoğu ayrılmış, boşanmış.. Özgürce dolaşıp kendilerine göre serserilik yapmak için biraraya gelirler ve en çok Fenerbahçe yolunda geveler. Yaptıkları bütün bozgunculuk ise sadece eski kuyruk acılarına endekslidir.

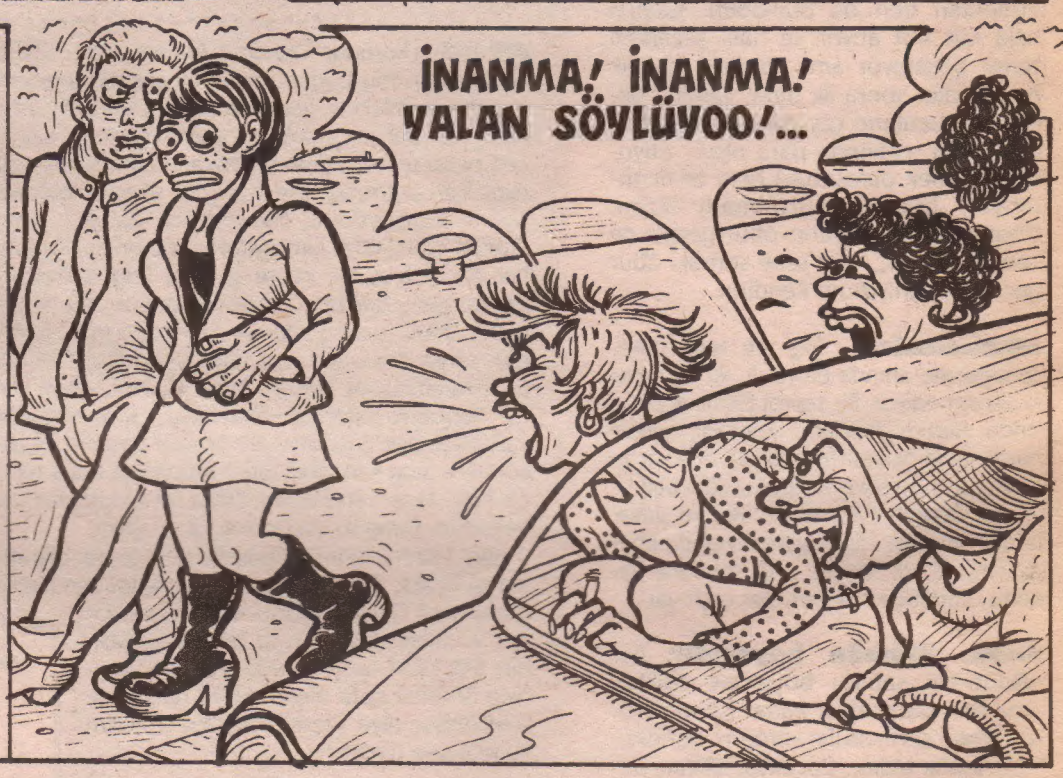

Erkek bulan, evlenen çete üyesi ise yavaş yavaş silinir alemden.. Şimdilerde Aynur tek başına geziyormuş...

Yani Ferhat ile Şirin'in aşkı bitince veya Gargamel ile Şirine'nin ilişkisine dönüşünce devreye Serap ile Şirin'in ilişkisi girer...

Birgün büroda çalışırken Sema aradı. "Meral çabuk gel, kendimi 10. kattan (7-katta) atıcam!. Sinanı evimizde bir kadınla yakaladım! (Hem de 69 vaziyetinde...)

... haber verdiğine göre atmayacak. Ama yine de olayı en berbat haliyle yaşıyorum... Arkadaşımın betona yapışmış vaziyeti gözümün önünde, yollar bitmiyor...

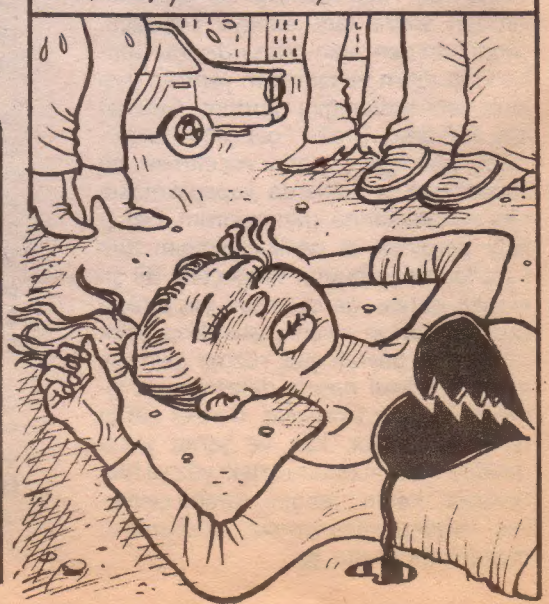

Atlama!. Atlama lütfen... Sakın atlama!..
ATLAMAA!. ATLAMA SAKIN APLA!. DAHA ÇOK GENÇSİN, YAZIK!. NE DERDİN VAR, GONUŞALIM!...

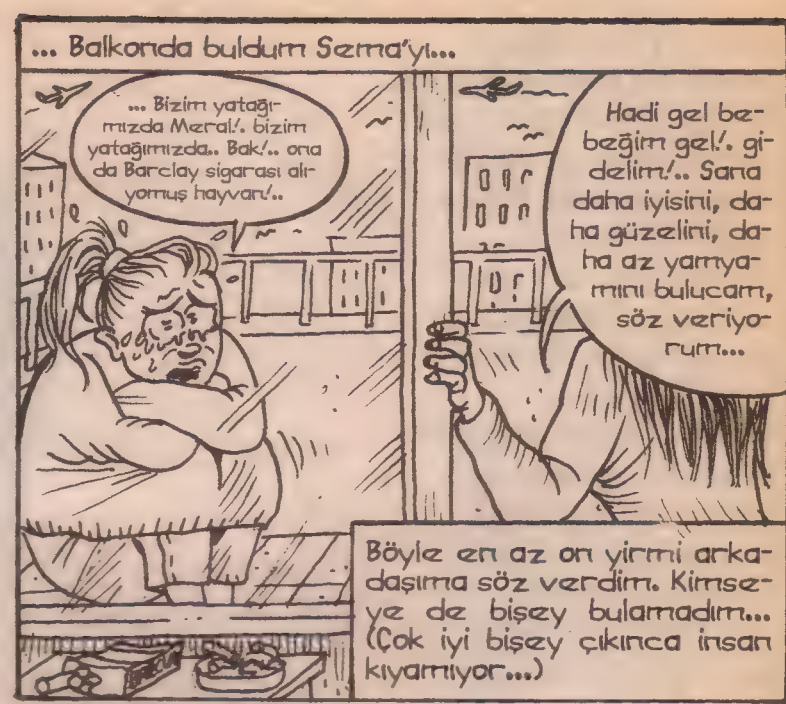
... Balkonda buldum Sema'yı...
... Bizim yatağımızda Meral!. bizim yatağımızda.. Bak!.. ona da Barclay sigarası alıyomuş hayvan!..
Hadi gel bebeğim gel!. gidelim!.. Sana daha iyisini, daha güzelini, daha az yamyamını bulucam, söz veriyorum...
Böyle en az on yirmi arkadaşıma söz verdim. Kimseye de bişey bulamadım... (Çok iyi bişey çıkınca insan kıyamıyor...)

Geçen gün yine Aysun geldi koşa koşa...

Kocası Aysun'u yedi aylık hamileyken seni sevmiyorum diye sokağa atmış, kilitleri değiştirmiş ve sonra da boşamış... Birbuçuk yaşında oğluyla gecekondulu ailesinin yanında, zorlukları anlatmakla bitmez. Yoksulluğu bütün emeğini, zamanını ve yaşamını emen bir vampir. Babasız oğlu bir an önce büyüsün ve hayatı kurtulsun diye gündüz gıdım gıdım yiyeceklerle besliyor, gecenin yalnızlığında kararı değişiyor, iradesi düşüyor, onu ve kendini öldürmeye çalışıyor...
"Gene başaramadım Meral abla!. Tam ilmeği boynuna geçiriyorum, yüzüme bakıp bi gülücük atıyo, bi burnumu sıkıyo yapamıyorum...

Televizyonda Clinton ve küçük bebek bana hep aynı hareketle, aynı kurtuluş mucizesini hatırlattı. Ama şimdilik.. Kaderinin bütün yalan vaadlerinden sıyrılması ve hiçbirşey istememesi hep feleğin gittikçe büyüyen dalgalarıyla onu en derin yerlere fırlatmasından olmuş. Hayatla bir alıp veremediği kalmamış. Yaşama karşı bilinçli kayıtsızlığı, neşe ve üzüntü üstündeki kontrolü ve yaşam büyülerini ona öğretecek, Castaneda'nın her an yanında olan bilge Don Juan gibi bir hocası olmamışki garibimin... Ah Mona Liza...

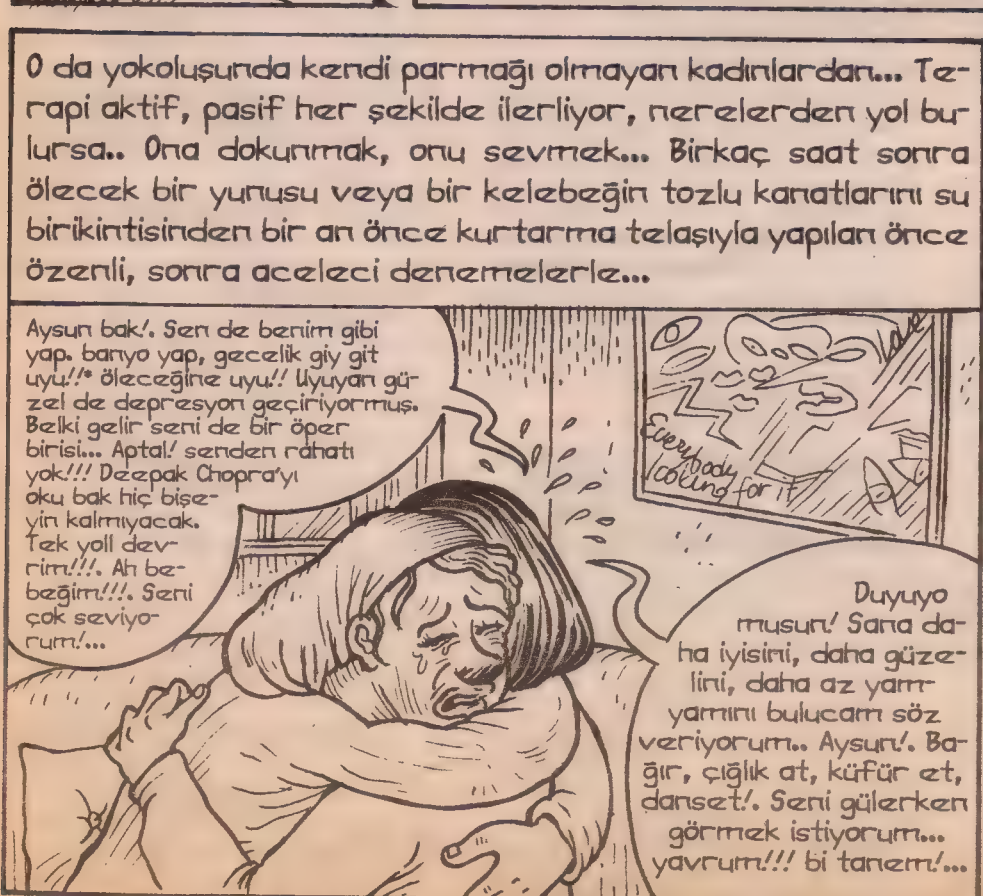
O da yokoluşunda kendi parmağı olmayan kadınlardan... Terapi aktif, pasif her şekilde ilerliyor, nerelerden yol bulursa.. Ona dokunmak, onu sevmek... Birkaç saat sonra ölecek bir yunusu veya bir kelebeğin tozlu kanatlarını su birikintisinden bir an önce kurtarma telaşıyla yapılan önce özenli, sonra aceleci denemelerle...
Aysun bak!. Sen de benim gibi yap. banyo yap, gecelik giy git uyu!!* öleceğine uyu!! Uyuyan güzel de depresyon geçiriyormuş. Belki gelir seni de bir öper birisi... Aptal! senden rahatı yok!!! Deepak Chopra'yı oku bak hiç bişeyin kalmıyacak. Tek yoll devrim!!!. Ah bebeğim!!!. Seni çok seviyorum!...
Everybody looking for it
Duyuyo musun! Sana daha iyisini, daha güzelini, daha az yamyamını bulucam söz veriyorum.. Aysun!. Bağır, çığlık at, küfür et, danset!. Seni gülerken görmek istiyorum... yavrum!!! bi tanem!...

Oğluna hızla yeni numaralar öğretiyorum, Aysun'u infaz kararından caydıracak... Tel sarma numaraları, yeni kelimeler, agular, kahkahalar... Annesini hiç değilse bir kaç yıl daha oyalayıp caydırabilecek, kendini ve onu ipten döndürebilecek!... Aysun'a duyduğumuz sorumluluk da bizleri...
...!!.. Hadi canım, agu yap!!. dil çıkar! anne de!. sana ihtiyacım var de... dayan anneciğim de!...

Sürecek

Benim Kürt talep, özlem ve beklentilerine ilişkin olarak bireysel tercihlerim şu anda İmralı Savunması'nı aşıyorsa, bunun etrafındaki bir eleştirel konumu haddim olmayan bir bencillik olarak görürüm. Kürtlere olan saygım, böyle bir bencil ve sorumsuz kendini bilmezliği frenliyor. Bununla birlikte, pek çok iyi niyetli Kürt'ün pek çok şeyi içine sindiremediğini biliyorum? Benim saygım aynı zamanda onlaradır da. Onlar mutlaka kendi aralarında özgürce ve uygarca tartışmalıdırlar ve bu tartışma zaten sürüyor da.

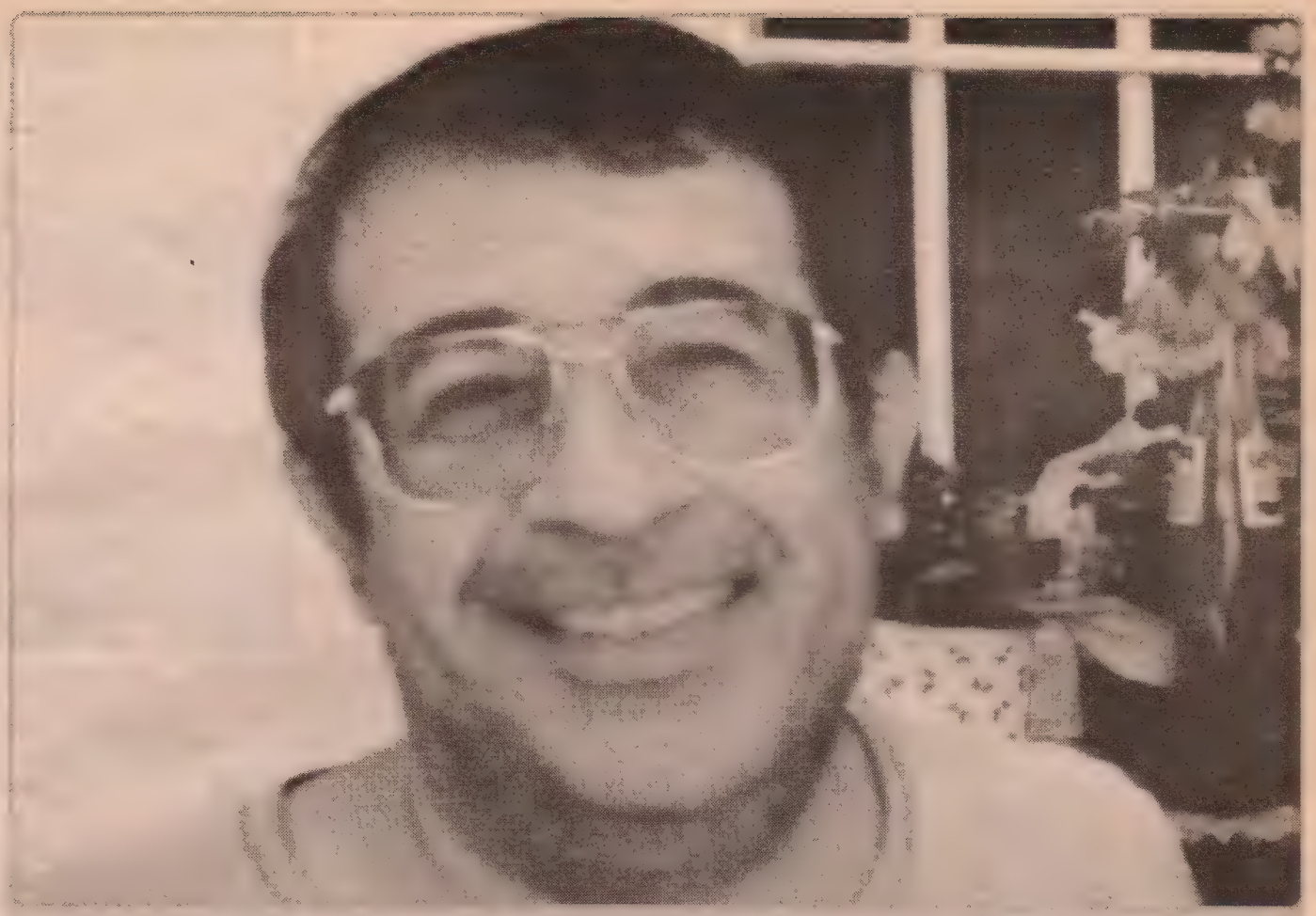

Haluk Gerger *Kürt sorunu, Avrupa Birliği, Aydın olma ve devrimci mücadele konularındaki düşüncelerini anlattı.*

Kürt Aydınlanması Gözlerimdeki Mili Çekti...

CEZMİ ERSÖZ

Haluk Gerger, siz Kürt sorunu konusunda yazdığınız yazılar, kitaplar ve yaptığınız konuşmalarla öne çıktınız daha çok... Özellikle okurlar için soruyorum, neydi sizi bu denli Kürt sorunu konusunda hassasiyetle, dahası haklı bir öfkeyle düşünmeye, yazmaya ve her şeyi göze alarak öne çıkmaya iten...

- Her şeyden önce, Kürt Sorunu'nun bir noktadan sonra ulaştığı boyut öylesi bir toplumsal anafor yaratmış ki, onun içine bir biçimde çekilmemek zaten mümkün değildi. Aslında, onun dışında kalmaya çalışmak da, o anaforun bir tarafına, ta içine çekilmek anlamına geliyordu. Yani, kurtuluş yoktu.

İkinci olarak, herkes gibi ben de korkunç şeylere tanık oldum. Öyle bir seçimle karşılaştık ki, toplum ve bireyler olarak, bu hoyratlık anaforunda, içimizdeki insanı bir nebze olsun koruyabilmek ve ruhumuzu kurtarabilmek için yaman tercihler yapmalıydık. Bu haksızlığa ve şiddete gözlerimizi ve vicdanımızı kapatmak, aslında, daha zor bir seçimdi. Ben karşı tavır alarak daha insani olanını, dolayısıyla da insan doğamızla daha uyumlu olanı, yani görece kolay olanı seçtim diye düşünüyorum. Üstelik, ödediğim bedeller, her neyse, kuşkusuz, öte yanda olanlardan, yani ruhlarını yitirenlerden elbette daha azdı. Özellikle Kürtlerden gelen olumlu karşılıklarıysa, haketmediğim ölçüde büyük oldu, onu söylemeliyim.

Tabii, tavrıma ilişkin başka şeyler de eklenmeli. Kürt Aydınlanması, benim, resmi ideolojiye ilişkin olarak, gözlerimdeki mili çekti, bir anlamda beni bakar kör olmaktan çıkardı, çok şeyler öğretti, yeniden görmemi sağladı. Ona duyduğum müthiş borçluluk duygusunu da hesaba katmak gerekir. Benim bölgeyle ve Kürt halkıyla yakınlık bağlarım, giderek, Kürt halkına karşı duygusal zaaflara dönüştü. Tabii bundan yakınmıyorum, sadece bir başka gerçeklik olarak belirtiyorum. Elbette bütün bunlara Marksist oluşumu, o öğretinin ve inancın zorunlu kıldığı, kişiliğimin parçası yaptığı ögeleri de eklemek gerek.

Sözünü ettiğiniz serüvenin ardındaki belirleyici unsurlar bunların birbirleriyle etkileşimi herhalde...

Ben kendi adıma bu konuda düşünen, yazan ve öne çıkan aydınların Kürt solu, özellikle PKK'nın tutumu ve izlenen mücadele yöntemleri hakkında eleştiri ve sorgulama görevlerini ve yetenekleri hep "hassas bir dönemden" geçiliyor denerek ertelediklerini ve dahası gizlediklerini düşünüyorum... Siz bu konuda kendinizi ne kadar sorguluyorsunuz?

- Bu bir eleştiriyse, ben bunu açık yüreklilikle kabul ediyorum. Bundan gocunmuyorum da. Bu benim bilinçli bir tercihim. Genel olarak, en zor şeyin konuşmak, yazmak, yani düşünceyi açıklıkla ifade etmek olduğunu düşünürüz. Bu, genelde, doğrudur tabii. Ama unutmamak gerekir ki, bazen, susmak, çok daha zordur, çok daha fazla cesaret, sorumluluk duygusu, iç hesaplaşma, özveri, kişisel bedel, vs. gerektirir. Bu özellikle, açık sorgulama ve eleştiri açısından böyledir. Üstelik şunu da unutmamak gerekir: Biz her şeyi açıkta tartışacak özgürlüğe de zaten hiç sahip olmadık. Örneğin şimdi ben bazı şeyleri söylemeye karar versem ve söylesem, derginiz bunları yayımlayabilir mi? Gerçek ve tam özgürlüğün olmadığı zaman, yer ve durumlarda, ne yazık ki, insanlar da özgür olamıyorlar. Bunun varsa bir ayıbı, belki bizde değildir. Ben o "ayıp"ın bir bölümünü de içtenlikle paylaşmaya hazırım. Ama şunu da söylemeliyim, kendime karşı da haksızlık yapmamak için; ben, Kürt Hareketi'ni, uygun bulduğum zeminlerde en fazla ve en sert biçimde eleştirmiş insanlardan biriyim. En güçlü dönemlerinde örneğin **Öcalan**'la **Med-TV** ekranlarında temel konularda tartıştığımı bilenler bilir. Sorgulama ve eleştiri, korku ya da çıkar uğruna feda edilebilen haklar ve değerler değillerdir. Bunu yapmışsak bu affedilir bir şey değildir kuşkusuz. Böylesi bir suçlamayı haketmediğime inanmıyorum. Ben gerçekten de hep "hassas dönem" kaygısıyla hareket ettim, bugün de öyle davranıyorum. Bu "güdümlü yazar" olmaksa, bunu da kabul ederim. Ne var ki, beni güden asla başka güçler, korkularım, çıkar beklentilerim, vs. değil, doğru ya da yanlış, sorumluluk anlayışımdan kaynaklanan özgür tercihlerim olmuştur.

Bir gün **Aziz Nesin** bana "**Yahu sağcılar bizlere 'güdümlü yazar' diyorlar, arkadaşlar da buna çok alınıyorlar. Oysa ben kendimi 'güdümlü yazar' olarak kabul ediyorum. Ben tabii 'güdümlü'yüm, tabii her şeyi uluorta yazmam, yazdıklarımın karşı tarafın işine yaramaması için dikkat eder, dostlarımı korurum. Bu, eleştiri hakkımdan vazgeçtiğim anlamına gelmez, yerini-yordamını belirler sadece**" demişti. Ben de şimdi aynen böyle düşünüyor ve böyle davranmaya gayret ediyorum...

Öcalan'ın İmralı'daki savunmasında özellikle Demokratik Cumhuriyet kavramına vurgu yapmasını nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu savunma hakkındaki düşünceleriniz neler?

- Ben "**Demokratik Cumhuriyet**" kavramını, Kürt sorunu açısından, Kürtlerin eşit varlığının resmen tanınmasına dayalı bir gönüllü beraberlik çerçevesi olarak anlıyor ve tanımlıyorum. İkinci olarak, şiddetin Kürtlere dayatılmış olduğunu ve üstelik onların bu amaçlar uğruna büyük özverilere katlandıklarını düşünüyorum. Üçüncü olarak da, Kürt halkındaki müthiş barış özlemini anlıyorum. Dolayısıyla da **Demokratik Cumhuriyet** talebini saygıyla karşılıyorum. Dahası bizim bu talebe olumlu yaklaşılması için bir toplumsal baskı oluşturmamız gerektiğini söylüyorum. Demokratikleşmeyi bu rejimin, burjuvazi ve emperyalizmin gerçekleştiremeyeceğini, onların tam aksine böylesi bir gelişmenin önünde engel olduklarını, dolayısıyla da ancak işçi sınıfının, Türk emekçilerin, demokrat aydınların, barışseverlerin, devrimcilerin, sosyalist parti ve örgütlenmelerin sürece müdahil olmaları gerektiğini anlatmaya çalışıyorum. Bunu bir son olarak kabul etmeyenlerin varlığını da kaçınılmaz kabul ediyorum. Ben de, özellikle sınıfsal açıdan, şayet gerçekleşebilirse bile, demokratik bir yeni çerçevenin, sadece yeni bir başlangıç olabileceğini savunuyorum, onu sosyalizmin yerine ikame etmiyorum. Milli meselede de bu böyledir. **Demokratik Cumhuriyet**, halkların özlem, talep ve yazgısal kararlarını korkmadan, örgütlü olarak, özgürce belirleyebilecekleri bir rejimi de ifade etmektedir bana göre ve anlamını da burada bulmaktadır. Tabii bütün bunlar benim rejimle, resmi ideolojiyle, Kemalizmle barışmamı getirmez...

Benim Kürt talep, özlem ve beklentilerine ilişkin olarak bireysel tercihlerim şu anda **İmralı Savunması**'nı aşıyorsa, bunun etrafındaki bir eleştirel konumu haddim olmayan bir bencillik olarak görürüm. Kürtlere olan saygım, böyle bir bencil ve sorumsuz kendini bilmezliği frenliyor. Bununla birlikte, pek çok iyi niyetli Kürt'ün pek çok şeyi içine sindiremediğini biliyorum. Benim saygım aynı zamanda onlaradır da. Onlar mutlaka kendi aralarında özgürce ve uygarca tartışmalıdırlar ve bu tartışma zaten sürüyor da. Zaten böylesi büyük değişimlerin tartışmasız, kaygısız, eleştirisiz ve karşı çıkışsız olabileceğini düşünmek her şeyden önce yeni Kürt kimliğini taşıyan özgür bireylere, Kürt mücadele tarihine ve Kürt Aydınlanması'na, onun yaratıcıları-

na saygısızlık olur. Ben bir birey olarak buna müdahil olma hakkına sahip olduğum durumlarda elbette tartışmaya katılırım, katılıyorum da. Tabii bazı şeyleri gözeterek bunu yaparım. Örneğin, Kürtlerarası birlik ve dayanışmayı zedelememeye, binbir emek ve özveriyle yaratılmış kurumları tahrip etmeden, yapıcı olmaya çalışarak... Ama en çok da hakkımı ve haddimi bilerek...

Yıllardır yaşamadığı zulüm, görmediği baskı kalmayan Kürt halkı bu savunmayı sizce içine sindirdi mi yoksa yüzyıllardan bugüne taşıdığı bilge sabrının içine mi gizledi?

- **İmralı Savunması**'nın özünü oluşturan **Demokratik Cumhuriyet** tezi, tabii bazı ideolojik gerekçelerle, teorik saptamalarla ve belirli bir tarih yorumuyla sunuluyor. Bu üç gerekçelendirme kümesindeki görüşlerin büyük bölümüne katılmadığımı açıkça, üstelik Kürt platformlarında yazdım, söyledim. Hatta, **Öcalan**'ın görece bir tartışma "özgürlüğü"ne kavuşması durumunda, bunları ona karşı ayrıntılandıracağımı da belirttim. Ama şu anda onun durumundaki birini yargılayacak durumda değilim. Tabii bu Kürtlerin tartışma hakkını ortadan kaldırmaz. Sadece, biz tartışmacıların hepimizin tam özgür olmadığımız gösterir. Yani, biz de daha tam özgür değiliz. Bazı tür özgürlükler ancak herkese tanındıklarında "tam kullanılabilir" olurlar. Yine şunu söyleyeyim; bazı eleştirileri yasal olarak yapmak da zaten mümkün değildir, yani işin moral, etik ve bir de yasal yanı vardır...

Tek bir kişinin büyük bir halkın kaderi üzerinde bu denli etkileyici ve belirleyici olmasını nasıl değerlendiriyorsunuz peki?

- Kişi Kültü'nün iyi bir şey olmadığını elbette biliyorum. Kürt Aydınlanması'nın ve bugün geldiği düzeyiyle Kürtlerin buna layık olduğuna da inanmıyorum. Kişiye tapınmanın bir halkı ne hale getirdiğini kendi deneyimimizden, Türk halkının bugünkü durumundan çok iyi biliyoruz. Ama bu öznel tercih ve saptamalar, mutlaka nesnel bir analiz için, başka gerçekliklerle de tamamlanmalı. Toplumsal yasaları yok varsaymak, herhalde, yeğlenir bir analiz yöntemi olamaz. Tek bir tarihsel, politik, sosyal, vb. pek çok nedeni olduğunu biliyoruz elbette. Bu konu sadece öznel eleştirilere ya da özlemlere, tercihlere konu olamayacak ölçüde karmaşıktır ve mutlaka o anlayışla, bütüncül bir değerlendirmeye tabi tutulmalıdır. Sözkonusu Kürt halkı ve Kürt bireyleri olduğu zaman da, **Sezar'ın hakkının Sezar'a** verilmesi gerektiğini, bizlerin çok saygılı ve mütevazı olmamız gerektiğini düşünüyorum. Ben kendi payıma pek çok şeyi alçakgönüllülükle ve Kürtlere büyük saygı duyarak içime sindiriyorum. Kürt Aydınlanması'nın büyük bir bilinçlenme ve ona dayanan demokratikleşmeyi bağrında taşıdığına inanıyorum. Bu konudaki eleştirilerin inkarcı ve vefasız olmadan yapılabileceğine, daha doğrusu Kürtlerin bu yetenekte olduğuna güveniyorum.

Son süreçte PKK'nin politik tutumundaki ani, dahası şaşırtıcı deneyimi ve bu uzlaşma dönemini eleştiren aydınların başında geliyorsunuz. Bu yüzden size mesafe alındığı, neredeyse bir dışlanmayla karşılaştığınız söyleniyor. Bu ne kadar doğru?

- Bu tür dedikodulardan haberim var. Herhalde bunların ana dayanağı, **Özgür Bakış** ve **Özgür Politika** gazetelerinde yazmayı bırakmam. Ben bu gazetelerden tamamen kendi isteğimle ayrıldım. Şimdi buradaki arkadaşlara haksızlık etmemek gerek. Her iki kurumda da, benim ayrılmamdan samimi olarak büyük üzüntü duyuldu ve bana devam etmem için dostça ısrar yapıldı. Çok iyi biliyorum ki, düşünce ve devam eden eleştirilerimle her iki kurumda da bugün istesem tamamen özgür yeniden yazabilirim. Bir dışlanma asla sözkonusu değil. Aksine şimdiye dek her eleştirim sabırla, iyi niyetle, saygıyla karşılanmıştır ve bana karşı en küçük bir tavır asla alınmamıştır. Ben her siyasi görüşte ki Kürtlerden hep hakettiğimi asla iddia edemeyeceğim ölçülerde, hoşgörü, sevgi ve saygı gördüm şimdiye dek. Bunu sadece mahcubiyetle, alçak gönüllülükle ve şükran duygularıyla karşılayabilirim.

Bu değişimi sizin gibi tepkiyle karşılayıp eleştiren Özgür Üniversite'nin kurucularından bilim adamı Fikret Başkaya da bu dışlanmadan payını aldı sanıyorum. Siz Fikret Hoca'yla Kürt sorunu üzerine yazdığınız yazılar ve kitaplar yüzünden bir dönem Haymana Cezaevi'nde birlikte yatmış, ne tuhaf aynı ranzayı paylaşmıştınız...

- Sayın **Başkaya** ile aynı ranzayı paylaştık, doğrudur. Tabii bu devlet zoruyla olmuştu ve tek başına aramızdaki farklılıkların üzerini örten, giderek, bizi özdeşleştiren bir olgu olarak ele alınmamalı. Biz çok farklıyız. Moral değerlerimiz, etik duruşumuz, ideolojik ve politik görüş ve tavırlarımızla hem de çok farklıyız. Bakın yanlış anlaşılmasın, burada bir değer yargısında bulunmuyorum, "**ben iyi, o kötü**", "**ben doğru, o yanlış**", "**ben haklı, o haksız**" gibi bir belirleme yapmıyorum, sadece nesnel bir farklılık saptamasında bulunuyorum. İlgisi ve bilgisi olan kimse varsa, aramızdaki farklılık istediği gibi ve benim aleyhime olarak da yorumlayabilir elbette; ama kişilik farklılığımızın kabulünde ısrarlı olmamı lütfen herkes anlayışla karşılasın. Ayrılıklarımızda kendimi haklı bulmak ya da göstermek gibi bir arzum yok ama, farklılığımızı vurgulamada ödün vermek istemiyorum. Kürt Sorunu'na ilişkin konumlanışımız da dolayısıyla farklıdır, asla aynı yerde değiliz. Aynı ranzayı paylaşmak, elbette, etik, ideolojik, politik, vb. ayrılık, özdeşlik getirmez. Bir İmaj Çağı'nda yaşıyor olsak da, görüntüdeki yapay benzerliklerin özdeki esaslı farklılıkları örtmesine izin vermemeliyiz...

Avrupa Birliği'ne aday ülke olduğumuz bugünlerde ne acı bir çelişkidir ki yargısız infazlar, cezaevlerindeki sistematik ve planlı katliamlar, işkenceler giderek artıyor... Birçok muhalif aydının hak ve özgürlüklerin görece de olsa çoğalması için Avrupa Birliği'ne girilmesini neredeyse 'olmazsa olmaz' bir koşul saydığına tanık oluyoruz. Ne dersiniz, Avrupa Birliği bu despot ve militarist yapıyı ne kadar değiştirir?.. Hak ve özgürlüklerin kazanılması konusunda Avrupa Birliği'ne gereğinden çok umut bağlamıyor muyuz? Ve bu iyimserlik bizleri edilgenleştiriyor mu?

- Avrupa Birliği'ne adaylık, her şeyden önce, rejime **AB** tarafından bilerek verilmiş bir boş çektir. Rejimin, müflis tüccarların yaptığı gibi, bu karşılıksız çeki kullanarak iş yaptıklarını, örneğin seçmenleri, dolandırmasının, ona ihtiyaç duyduğu bir sanal zafer vererek halkın gözünü boyamasının sağlanması gerçekleştirilmiş oldu, o kadar. Bu arada, **Amerikan** baskılarının da gereği yapıldı, **Türkiye**'ye biçilen yeni militer rollerdeki "**Avrupa hakkı**"nın sağlama alınması yönünde bir adım atıldı.

"**Avrupalılık**" tarihsel, kültürel, demografik, coğrafi, politik, ekonomik ve benzeri pek çok ögenin özel yoğrulmasıyla oluşmuş tarihsel bir kimlik. "**Batılılaşma**" ise, farklı bir şey. **Mısır-Tayland-Arjantin** çizgisinde uluslararası kapitalizme eklemlenmeyle birlikte ortaya çıkan "**Batı etkisi**"ni bir "**Avrupa kimliği**"ni edinmek olarak yorumlamak yanlış. Türkiye, bu çizgideki ülkelerden farklı, çünkü sokaktaki insandan tepedeki seçkine kadar kendini ve genel olarak halkı "**Avrupalı**" gören bir kendini bilmezlik çok yaygın. **Avrupa**'dan, daha doğrusu egemen kapitalizmden çok etkilendiğimiz kuşkusuz ama bu bizi Avrupa'lı yapmaz. Bu, kimlik bunalımından, kişiliksizlikten, yani kendini yitirmiş olmaktan, kendini bilmezlikten, maymun taklitçiliğinden, yaratamayan öykünmeci kültürden kaynaklanan bir tür sosyal hezeyan ki, **Mısır**'da, **Tayland**'da ya da **Arjantin**'de ve benzeri ülkelerde göremezsiniz. Oysa, oralarda da **Türkiye**'de olduğu kadar bir "Batılılık" vardır, "Batı yaşam biçimi"nin ağırlıklı olduğu sosyal alanlar mevcuttur, hatta bazılarında **Türkiye**'den de fazladır ama onlar kendilerini "**Avrupalı**" olarak görmezler çünkü ayırdedici vasıflarını, yani kendilerini bilirler, ona sahip çıkarlar. Dolayısıyla da, üstünlük hezeyanlarıyla örtülmüş aşağılık kompleksleri de, en azından, sosyal bunalım yaratacak ölçülerde değildir.

Bu anlayış çerçevesinde demokratikleşmeye ilişkin şu söylenebilir: Burjuva karakterli demokrasi de, aynen "**Avrupalılık**" gibi, pek çok tarihsel, sosyal, politik, ekonomik, kültürel sürecin karşılıklı etkileşimiyle ortaya çıkmıştır ve en önemli unsurlarından biri egemenlerin onu finanse etme yeteneğidir. Avrupa Birliği'nin boş çekinde böyle bir finansman kaynağı yoktur. **Avrupa** dinamiği, demokratikleşme getirmez, olsa olsa, antidemokratizmin ve militarizmin en sivri uçlarının törpülenmesinde bir olumlu rol oynar... Maddi ve kültürel birikimsizliklerle (ölümcül) malul Türk kapitalizmi, her şeyden önce, demokrasi ve insan haklarını finanse edemez, dolayısıyla da gerçekleştiremez; o, militarizmin sopasına kendi sınıf karakteristikleri dolayısıyla mahkumdur. Demokratikleşmenin maddi gereklerini egemenler karşılayamayınca, onu ancak halk güçlerinin özverileri üzerinde inşa etmek mümkün olabilir. O ise, farklı bir dayanışmacı-paylaşımcı-özgürleştirici süreçtir ki, sınıf karakteri doğası gereği farklı olmalıdır...

Sanıyorum bugünlerde pasaport almanız politik nedenler yüzünden engelleniyor. Düşünceleriniz ve yazdıklarınız yüzünden hakkınızda açılmış davalar sürüyor bu arada... Bundan sonraki tutumunuz ve yapacaklarınız neler olacak?

- Biraz önce avukatımı İçişleri Bakanlığı'ndan arayarak pasaport yasasının kaldırıldığını bildirdiler. Süren davalar ise, donduruldu. Kesinleşmiş mahkumiyetler de üç yıl için ertelendi. Bu son yasa malum; "**şimdi biz prangalarımızı çözeceğiz, siz kendi prangalarınızı takacaksınız**" diyorlar ve bizleri "**gönüllü suskunluk**"a mahkum ederek daha ağır bir cezaya çarptırıyorlar. Aba altındaki sopa da belli: **Bu üç yılı uslu geçirmezseniz, kendi prangalarınızı kendiniz sıkmazsanız, davalar, cezalar hepsi birden yeniden devreye girecek, ona göre!**

Tabii bizim yılmamız söz konusu değil. Bizler yaşam tercihimizi emekten ve mazlum halklardan yana yapmışız bir kere. Yasak elmayı bir kez dişledikten ve özgür insan olabilmeyi tattıktan sonra, kolay iflah da olmayız, tutsaklığı reddederiz. Doğru bildiklerimizi söylemeye, yazmaya ve yapmaya devam...

Ben de korkunç şeylere tanık oldum. Öyle bir seçimle karşılaştık ki, toplum ve bireyler olarak, bu hoyratlık anaforunda, içimizdeki insanı bir nebze olsun koruyabilmek ve ruhumuzu kurtarabilmek için yaman tercihler yapmalıydık. Bu haksızlığa ve şiddete gözlerimizi ve vicdanımızı kapatmak, aslında, daha zor bir seçimdi. Ben karşı tavır alarak daha insani olanını, dolayısıyla da insan doğamızla daha uyumlu olanı, yani görece kolay olanı seçtim diye düşünüyorum. Üstelik, ödediğim bedeller, her neyse, kuşkusuz, öte yanda olanlardan, yani ruhlarını yitirenlerden elbette daha azdı. Özellikle Kürtlerden gelen olumlu karşılıklarıysa, haketmediğim ölçüde büyük oldu, onu söylemeliyim.

Haluk Gerger Haymana cezaevindeyken Prof. Fikret Başkaya ile.

Ses-siz-lik

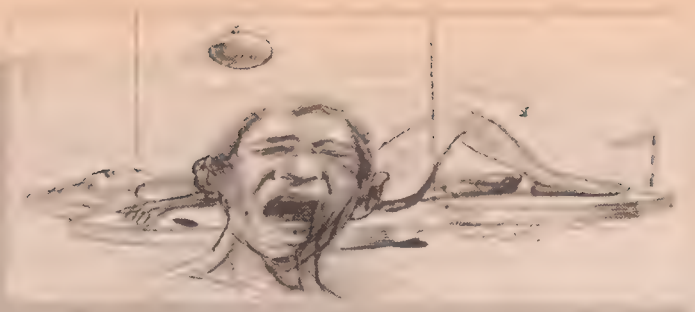

Giderayak
Yorgun sesimi bırakıyorum bu dünyaya
Zehirli oklarıyla hiçliğe yayılırken
Cehennem kirpileri
Ve hiçbir şeyi mühürlemeden zaman
Tamburî Cemil Bey'in sesine çırak
Bir sabah erkenden parlayan gün gibi
Bir gece öncesi sessizce ağlayarak

Bir kül sessizliğinde soğuyan ay ve gece
Sıyrılırken uzak bir geçmişin külfetinden
Suretin ve sesin dolanırdı dilimde
En felaket mühimmattı sevgilim
Gülümsemen
Bir meyve bahçesini talan eder gibi
Gecelerde sevişirken sessizce
Sesimi yitirmeme, çekip gitmeme neden

Sırada kimin sesi var?
Ben gidiyorum artık
En güzel sözlerimi gömerek
Eriterek sesimi en utanmaz güneşte
Şimdi bir mezar kadar hafif ruhum
Ve bir tüy kadar ağır zaman
Beni çağıran -sesin değil-
Bir kuşun yükseklik korkusu
-Ki yorgun kalbidir iki kanat arası-
Ve bir sürünün boynunda çalan
Çobana ve rüzgâra uyumlu
Kuşun gördüğü ama duymadığı
Ritmik ve denetlenebilen
Tunçtan binlerce çıngırak

Unuttum artık tüm sesleri
Onlar bir sesin kendi iç sesleri
Yanağımızı okşayan bir anne kadar kederli
Tarih kadar muhacir
Tanrı kadar esrarengiz
Ve tutkularımız kadar haindi!

Bir cam çatlar kendiliğinden
Rengi firlar içinden bir çığlık gibi tenin
Cam kırıkları içinde sesim
Yedi rengin kutsal dehşeti
Toprağı öper
Kırık sesi tenin lâl kendi sesim
Şımarık bedenlerimizde
okşarken hayat bizi
Aniden gelen sıtmalı bir ses olur ölüm
gömer kendi kendini
Gölgeler nasıl ki örter bir başka gölgeyi
Sesler de tıpkı öyle, öldürür
Yalnızlığa dolanmış hüzünlü bir kafiyeyi
Ve parçalarlar dilimi
Binlerce kirpinin o vandal dikenleri
"En sonunda duyduğumuz kendi sesimizdir,
Karşı duvardan ışık hızıyla dönen ve
gözkapaklarımıza şehvetle gömülen"
Ah aşk,
İsteseydin dilsiz de sevebilirdim seni!

Alp Tamer Ulukılıç

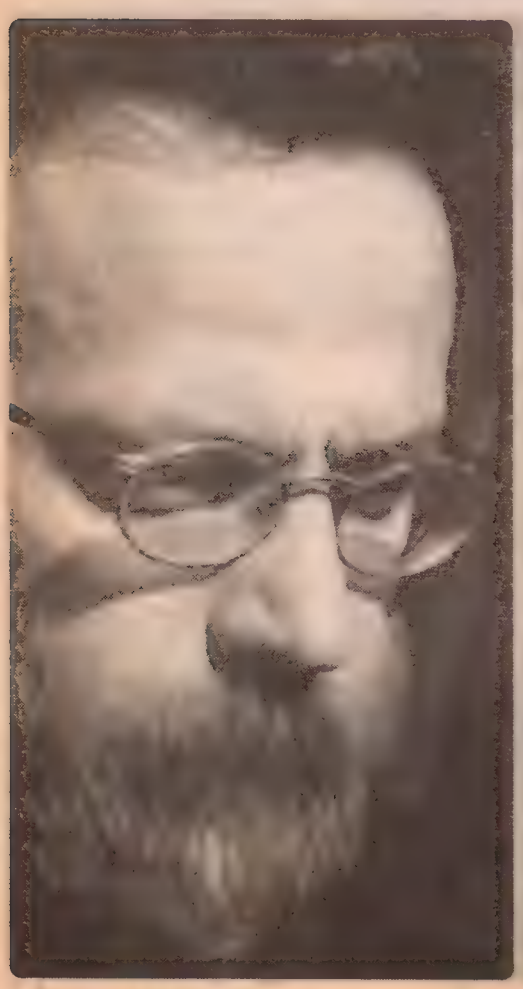

Ben Başkasının Dili Olsaydım...

-Delidil'e-

Ben başkasının dili olsaydım
Ezik sözler arasında bir delidil bulurdum
kırılmış kolyesini arayan inciler gibi
gözyaşlarımı toplardım, o rüyadan uzakta ve yorgun

Sen başkasın başkasından, sen delidilsin
hey "belki" adlı iyimser kişi, durgun
arkadaşımın uykusu, kendini görmedin ki
başkasını görmekten, ben olsam unuturdum

Dilim daha incedir sözlerimden ve daha
derin bakışlarım gördüğünüzden, şiir bile
uslu kalır yanında deli suskunluğumun,
ben delidildim, aşkı aşkla konuşurdum

Ben başkasının dili olsaydım
mavi bir kız gibi çocukluğumla konuşurdum

Haydar Ergülen

Tüm Zamanların En İyi On Kitabı

HAZ: OYLUM GÖLBAŞI

Mihri Belli: 1) Sefiller ve *Victor Hugo*'nun şiirleri 2) Kırmızı ve Siyah, *Stendhal* 3) Goriot Baba, Eugenei Grande, ve diğerleri, *Balzac* 4) Cürum ve Ceza, ve diğerleri, *Dostoyevski* 5) Harp ve Sulh, *Tolstoy* 6) Gazap Üzümleri, *Steinbeck* 7) Parasız Yahudiler, *Michael Rhome* 8) Fransız Devrimi, *Michelet* 9) *Nazım Hikmet*'in şiirleri, özellikle zindanda yazdıkları 10) Akça Sazın Beyleri, ve diğerleri, *Yaşar Kemal*

(Soru, 10 kitap adını sıralayarak geçiştirilemez. Sosyalist literatürün belli başlı yapıtlarının benim formasyonumda elbette ki büyük etkileri oldu. Bunları sıralamaya kalkarsak 10 sayısını geçeriz herhalde. Ama örneğin; *Marx*'ı okuma aşamasına varması için insanın belli bir kültürel birikim sağlaması gerek. O olmazsa sosyalistliği sığ kalır. Bu birikimde romanın ve şiirin katkısı çok önemli. Yukarıdaki liste bu alana girer. Kitap okumaya 13 yaşında başladım. İlk okuduklarım Fransızca'dan idi. Türkçe ve İngilizce kitaplara varış sonralarıdır. Listede *Shakespeare* yok. Onu, ben pek okumadım sayılır. Tiyatro ve sinemada seyretmekle yetindim. Ama çok önemlidir.)

Gonca Öztan: 1. Benden Selam Söyle Anadolu'ya, *Dido Sotiriyu* 2. Yararsız Bir Adam, *Gorki* 3. Çıplak Sokak, *Vasconcelos* 4. Nutuk, *Mustafa Kemal Atatürk* 5. Açlık, *Knut Hamsun* 6. Faust, *Goethe* 7. Piedra Irmağının Kıyısında Oturdum Ağladım, *Paulo Coelho* 8. Geceyarısı Şarkıları, *Ahmet Altan* 9. Don Kişot, *Cervantes* 10. İlahi Komedya, *Dante*

Mehmet Özbek: 1) Kıllanan Adam, *Ahmet Yılmaz* 2) Karikatürler 2, *Selçuk Erdem* 3) Pazar Sevişgenleri, *met üst* 4) Karikatürler 1, *Selçuk Erdem 5*) Lombak 2, *Bahadır Baruter-Fatih Solmaz* 6) İmza: Bir Dost, *met üst* 7) Eekşın, *Ahmet Yilmaz* 8) Karikatürler 3, *Selçuk Erdem* 9) Bezgin Bekir, *Tuncay Akgün* 10) Komikaze 3, *Erdil Yaşaroğlu*

(Hayat mizahtır. Hem gülünç hem kasvetli!)

Mahmut Yılmaz: 1. Komünist Manifesto, *Karl Marx* 2. Mülksüzler, *Ursula K. LeGuin* 3. Rubailer, *Hayyam* 4. Böyle Buyurdu Zerdüşt, *Nietzsche* 5. Kapital, *Karl Marx* 6. Yerçekimli Karanfil, *Edip Cansever* 7. Bütün Yazılar, *Mahir Çayan* 8. Nisan Tezleri, *Lenin* 9. Sabırsızlık Zamanı, *Y. Tritonov* 10. Küçük Prens, *Saint Exupery*

Burak Demir: 1. İskenderiye Dörtlüsü, *Lawrence Durrell* 2. S, *Claude Cariguel* 3. Küçük Prens, *Saint Exupery* 4. Pal Sokağı Çocukları, *Molnar* 5. Yürek Söken, *Boris Vian* 6. Gündeste, *Ferhan Şensoy* 7. Puslu Kıtalar Atlası, *İhsan Oktay Anar* 8. Cevdet Bey ve Oğulları, *Orhan Pamuk* 9. Ay Sarayı, *Paul Auster* 10. Varolmayan Şövalye, *Italo Calvino*

Okan Gerçek: 1. Değişim, *Kafka* 2. 1984, *George Orwell*. 3. Otomatik Portakal, *Anthony Burgess* 4. Memleketimden İnsan Manzaraları, *Nazım Hikmet* 5. Son Yazılar, *J. Stalin* 6. Ortadirek, *Yaşar Kemal* 7. Bıçak Sırtı, *Philip K. Dick* 8. Mahir, *Turan Feyizoğlu* 9. Ben De Halimce Bedreddinem, *Radi Fiş* 10. Felsefenin İlkeleri, *Descartes*

Not: *Bu kumpanyamızı aslında 2000 yılında bitirmeyi düşünüyorduk. Ama o kadar çok yeni liste geliyor ki biz de gideceği yere kadar gitsin diye düşündük. Amaan ya, size bir şey olmasın.*

Listeleriniz İçin Adres: "Tüm Zamanların En İyi On Kitabı" İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No: 20 Beyoğlu / İstanbul **Fax:** 251 52 67
E-mail: okuz@ieman.com.tr

Kağıt Gemi

SUNAY AKIN

Genç adam kavalını çalarak sokaklarda yürümeye başladığında, müziği duyan tüm fareler yuvalarından çıkar ve ardına takılır. Kavalcı kentin dışına çıkarak farelerle birlikte kaybolur gözden... Hikâye burada bitmiyor... Ama ben, bu bölümde takılı kalmışımdır. Nasıl olur da öylesine güzel bir müziğin ardından bir tek insan bile gitmez?.. Ben diyorum ki, müzik eğitimi veren bir okulun bahçesine, kavalcıyı takip eden farelerin heykeli dikilmeli!..

Dağ Fare Doğurdu

Uygarlık, insanın dağları taklit etmesiyle başlar. Mısır piramitleri ve Aztek tapınakları doğanın akıl ve emekle yorumlanmasının birer örneğidirler. Türkçe'de dağ üzerine söylenen deyimlerden biri de şudur: "Dağ fare doğurdu"... Güvendiğimiz, çok şey beklediğimiz birinin, beklentileri boşa çıkarmasının ardından söylenir bu deyim. Dağları taklit ederek başlayan uygarlığın yirmibirinci yüzyılın eşiğinde geldiği yer bilgisayardır hiç şüphesiz. Ne gariptir ki, bilgisayarı kullanım aracı da "Fare" adını taşımaktadır. Öyleyse, şu "Dağ fare doğurdu" deyimini bir kez daha düşünmek gerekir!..

Tarih boyunca fareler, taşıdıkları veba mikrobuyla nice uygarlığın sonunu hazırlamışlardır. Korkarım ki, insanlık, yeni bir fare türünün tehdidi altına girmek üzere!.. **Hitler**'in, dev bir tank yapmaları emrini vermesiyle, mühendisler kolları sıvar. Onbeş metre uzunluğundaki ölüm aracına "Fare" adı verilir. Kalın zırhı olan fareler, nehirleri suyun altından da geçebilme özelliğine sahiptirler. Adıyla anılan spor arabaların da yaratımcısı olan **Dr. Porsche**'un imzasını taşıyan tank öylesine ağırdır ki, geçtiği yol bir daha kullanılmaz hale gelir, binaların temelleri çatlar ve camlar kırılır. Savaşların artık bilgisayarla yapılacağı bir yüzyıla atıyoruz adımımızı. Hitler'in rüyalarını süsleyen "Fare" daha ölümcül ve daha hafif olarak çıkıyor karşımıza!..

Gerçeğini gördüğünde kaçacak delik arayan çoğu kadın hiç çekinmeden elini değdirir bilgisayar faresine **Oktay Rifat** "Şükret fare / Bu kapana şükret" dizeleriyle başladığı şiirinde asıl korkulması gerekene dikkat çeker.

Yooo fare
Olmaz fare
Şunun şurasında minnacık
bir kapan bu
Ne tank
Ne top
Ne teyyare

Oktay Rifat'ın şiiri "Farelerle insanlar" adını taşır. Bu da, John Steinbeck'in ölümsüz bir eserini anımsatır bizlere. **Steinbeck**'in 1937 yılında yayınlanan "Fareler ve İnsanlar" adlı kitabı sinemaya uyarlandığında büyük ilgi görür. Öyle ki, film, Kapitalizmin insanları nasıl sömürdüğünü yansıttığı için Sovyetler Birliği sinemalarında da gösterilir. Ama, bir süre sonra yasaklanır. Bunun nedeni, Amerika'da yoksul ailelerin de otomobil sahibi olduğu düşüncesinin yaygınlaşmasından duyulan korkudur.

Bilgisayar faresine çekinmeden dokunmamızın nedeni çizgi filmler olsa gerek. **Walt Disney**'in filmleriyle sevmeye başladık fareyi. Oysa, Uruguaylı yazar **Eduardo Galeano** "Kapitalizmin canayakın hayvanat bahçesi" diye tanımlar çizgi filmleri. Bu tür filmlerde kredi alan, faiz ödeyen, reklamların etkisinde kalan, köşeyi dönme hayalleri kuran ve daha çok şeye sahip olmak isteyen hayvanlardan biri olan farenin, televizyon ekranlarından saçılan sömürü mikrobunun yayılmasında oldukça büyük payı vardır. Bu mikrobu görmemezlikten geldik, diyemeyiz. Ama şunu söyleyebiliriz rahatlıkla: Göremedik!..

Fareyi, çıkarlarına alet etmeden sevebilenler yalnızca şairlerdir. **Cahit Külebi** "Ne alnında dolaşan bir dost eli / Ne yardım isteyecek kimsesi vardı" diyerek bir farenin ölümünü anlattığı şiirinde, insanı neredeyse ağlatacak dizeler kurar:

Farecik! Nazlıcık! Garipçik!
Canı çok yanıyordu günlerden beri
Kibardı, incecikti kuyruğu,
Boş koydu delikleri.

Bilinen bir hikâyedir: Almanya'nın Kuzey'inde yer alan Hammein kenti farelerin baskınına uğrar. Halk, istilacı fareleri yok etmek için her çareye başvurur ama bir sonuç alamaz. Bir gün genç bir kavalcı çıkagelir... Kenti farelerden kurtaracağını söylese de, insanlar alay eder kendisiyle. Genç adam kavalını çalarak sokaklarda yürümeye başladığında, müziği duyan tüm fareler yuvalarından çıkar ve ardına takılır. Kavalcı kentin dışına çıkarak farelerle birlikte kaybolur gözden... Hikâye burada bitmiyor... Ama ben, bu bölümde takılı kalmışımdır. Nasıl olur da öylesine güzel bir müziğin ardından bir tek insan bile gitmez?.. Ben diyorum ki, müzik eğitimi veren bir okulun bahçesine, kavalcıyı takip eden farelerin heykeli dikilmeli!..

Şairler, fareleri çıkarları için kullanmak bir kenarda dursun, haklarını bile savunurlar. **Orhon Murat Arıburnu**'nun şiiri bunun en güzel örneğidir:

Sıcak ekmek kokusunu duyunca
Küçük farem
Deliğinde görünür
Yemek ister,
Yiyemez ·
İçmek ister,
İçemez

Ah Şu Teldolap!

1974 yılında, New York hapishanesinde bir fare tutukluların maskotu olur. Öyle ki, özel elbiseler dikilir, tüyleri taranır, beslenmesine dikkat edilir. Mahkumlara kızan bir gardiyanın fareyi tuvalet deliğine atmasına kadar her şey güzel gitmekteydi!.. Gardiyan bununla da kalmaz, sifonu çekiverir!... İsyan eden mahkumlar, kendilerine konuyla ilgili dava alacağı bildirilince vazgeçerler direnişten. Mahkeme gardiyandan yana verir kararını. Mahkumlar haksızdır. Çünkü fareyi rızasını almadan alıkoymuşlardır!..

Avusturya'nın bir kasabasında, işçilere saldıran sağcıların sekiz yaşında bir çocuğun ve bir gazinin ölümüne neden olduğunda yıl 1927'dir. Katiller yakalanıp yargılansa da mahkeme beraat kararı verir. Viyana'da büyük bir protesto yürüyüşü düzenlenir ertesi gün. Emniyet müdürünün ordu silahlarını emrindeki özel adamlara dağıtmasıyla çıkan olaylarda seksenyedi gösterici öldürülür. "**Kanlı Cuma**" diye bilinen katliamın ardından gelen Noel kutlamasında, bir okulun sahnesine çıkan öğrenci şu konuşmayı yapar. "Sayın bayanlar, baylar. Ne yazık ki Noel şiirimi okumayacağım. Çünkü Emniyet Müdürü Dr. Schober'in huzurunda şiir okuyamam." Sahnedeki çocuğun sözlerine sinirlenen Emniyet Müdürü salonu terk ederken, mikrofondan şu ses duyulur: "Şiirimi şimdi okuyabilirim."Erich Fried adı öğrendi büyüdüğünde Avusturya edebiyatının çok sevilen bir şairi olacak ve şu dizeleri yazacaktır:

Fare,
are kapanında
ölü bir kedi
gördüğünden bu yana
devrim planları yapmakta

Susurluk'taki trafik kazasında görünen, fare kapanındaki ölü kedidir. Hiç şüphesiz ki, yapılması gereken de devrim planlarıdır. Hatalı sollamaların ülkeyi ne duruma getirdiği ortadadır. Bu sollamalardan biriyle de Kız Kulesi, kafeterya ve satış Merkezi yapılmak üzere, 12 Eylül yasalarından biri olan "2369 sayılı turizmi teşvik kanunu" çerçevesinde CHP'li bakanlar tarafından "kafeterya ve satış merkezi" yapılmak üzere özelleştirilmiştir. Böylelikle, şehir hatları vapurlarını mesken tutan fareleri öldürmek amacıyla kullanılan siyanürlere depoluk da yapan tarihi kuleye konulan bilgisayarlarda kâr hesapları yapılmanın yolu açılmıştır. Oysa, **Uğur Mumcu** öldürüldüğünde **Sunay Akın**, bir grup arkadaşıyla birlikte, **Hasan Fehmi**, **Abdi İpekçi**, **Çetin Emeç**, **Musa Anter**, **Namık Tarancı**, **Halit Güngen** gibi öldürülen nice gazetecinin fotoğraflarını kar altında Kız Kulesi'ne taşımış ve yüzlerce mumun aydınlattığı bir ortamda anma günü düzenlemiştir.

Kız Kulesi'ne gitmek üzere motora binenler aldıkları biletlere dikkatli baksınlar. Büyük olasılıkla, yol parasının belirtildiği kısıma "Fare" diye yazılacaktır!...

Insan, bir salona girince bütün yaralarını herkesle paylaşmak ister mi? Ne münasebet! Arkadaşlıkta bile bir merasim vardır. Okuyucu yazdığım kitapla ilgilenecek; ki zaten ilgilense her şeyi bulabilir. Hem bunu yapmayacak, hem de ben olta atacağım, hayatımı süsleyeceğim, acılarla da olsa, dünya hakkındaki yutulur suret-i haktan birkaç fikir söyleyerek ve beğenirse o zaman oltaya gelecek... Reddediyorum böyle bir şeyi. İstemiyorum, gelmesin böyle bir okur!

Gazeteci-yazar **Vivet Kanetti**, *hayatın türlü tatlarını ve meselelerini içtenlikle* **Hatice Meryem**'*e anlattı.*

Neslimin En Şarklısıyım

Sekiz yıl önce gazete yazılarımda serbest bir ifadeye giriştim, basında henüz böyle bir eğilim ve talep yoktu. Çok şey hakkında yazdım ama 'ben' zamirini az kullandım. Kullandığımda bile umarım kendimden bahsetmemeyi başardım. Bu açıdan diyebilirim ki neslimin en Şarklısıyım. Eski Türk yazarlarıyla da akraba... Bizde, kendinden bir üçüncü şahıs gibi 'şu fakir' diye söz etmek terbiye ve adaptır, hem de bir cilve ve züppelik... Ama bu farklılık çoğunlukla eksiklik olarak görülür. Yani "Rönesansı yaşamadık", "Bizde doğrudan doğruya kendini anlatmak, otoportrelemek diye bir şey olmadı." Ki burada bir parantez: Cemal Kafadar'ın eski Türk yazılı ifadede ben zamirinin kullanımı üzerine çok ilginç bir çalışması var, sanıyorum henüz Türkçe'ye çevrilmedi, Suraiya Faroqhi'nin "Osmanlı'da Gündelik Hayatı"ndaki aktarmasıyla biliyorum.

Batı'daki anlatımda en yüksek hedeflerden biridir: göğüs kafesini yarmak, bağırsaklarını elleriyle çıkartmak, komşusunun ayakları önüne bırakmak. Doğu geleneğinde ise ayıptır böyle, insanın gözünün içine fırlatıp atmak kendini... Çiğlik ve kabalıktır. Yan yollardan döne döne yaklaşmak var, elinde bir bıçak dahi olsa.. Bunu bir eksiklik olarak değil, bir artı olarak görenlerdenim. Doğu'daki anlatımda (Uzak Şark dahil) gizlenmek ve açılmak gibi iki zıt arzu arasındaki gerilim ve gelgitten en tuhaf ve ilgiye değer sesler çıkar... İrade ve entelektüel seçimle değil, yani terbiye ve kendiliğinden bir tutuklukla, Şarklı ve hatta biraz da müslüman sayılırım. Ama artık bunu açıklama gereğini duyduğuma göre şu an Şarklı'lığımdan bir şeyler kaybettiğimin de bilincindeyim...

Niye tek otoportre, Batılı biçimiyle kendini birebir ifade hırsı (hatta naifliği) olsun? Eski Çin resminde ressamlar Batı'dan çok daha erken asırlarda imza atıyor, adlarıyla tanınıyorlar ama, yine de kendini aynen çizmek çok az. Çinli ressam kendisini daha çok bir dağ, bir dere, bazen şaşırtıcı derecede insana benzeyen bir maymun ya da başka bir hayvan olarak resme yerleştiriyor... Ahmet Haşim'in eşsiz bir "Müslüman Saati" yazısı var. Onun kadar sevdiğim bir başka yazısı da "Bulutlu Hava". Gurbetteki halini, halimizi anlatan. Frankfurt'ta yağmurlu havada, hastaneden kaçıp sokaklarda, dilini hiç anlamadığı insanlar arasında yürürken otoportresini şöyle çizer: Başına üşüşmüş insanlara sessizce bakan asfalt üzerine kaymış bir araba beygiri... Sonra Frankfurt'taki hayvanat bahçesine gidip kafesler ardındaki gözü nemli hayvanlara bir kardeş acımasıyla bakar. Çinli ressamın kendini bir hayvan, bir maymun ardından aktarması gibi bir şey ve bunları, otoportre sanatına çok büyük katkılar olarak da görebilmeli.

Romanlarımda aksine, sadece birinci tekil şahıs anlatımı kullandım. Onlar artık üzerine çok çalışılmış ürünler çünkü. Mesela Haşim de serbest makalelerinde çocukken kaybettiği annesinden hiç bahsetmiyor. Bu yarayı şiirlerine bırakır. Şiirleştirmede muhtemelen ne o çocuk artık tamamen kendisi, ne anne tamamen onunki... Daha doğrusu: orada sunulan artık bu acıklı olayın yarası değil, ortaya atılan şiirin öz yarası. Dünyadaki en acıklı olaylardan en berbat ve en gülünç şiirler de çıkabilir çünkü...

Kitaplarda E. Emine imzası bana özgürlük getirdi... Öncelikle ben zamirini daha az utançla kullanabilmeme yardımcı oldu. Çok Türkçe bir isim istiyordum. İbrahim Tatlıses'in Oy Oy Emine'si moda bir türküydü o sıra, 12 yıl olmuş... İyi ki almışım E. Emine'yi... Yoksa bügün kitaplarımı dükkânlardaki tercümeler raflarında bulabilirdim. Sonra bu sadece kendime değil, başkalarına karşı da bir nezaket. 24 saat edebiyatçı iddiası ve hissiyatıyla dolaşanlardan olmadığıma göre... Bugün hâlâ E. Emine'den hiç haberleri yokmuş gibi yapan ve muhabbetimizi gayet güzel sürdürdüğümüz arkadaşlarım var.

Serüvenim özelmiş gibi gelir bana, herkes kendi serüvenini öyle görür. 25 yıl aynı şehirde oturmuşluk, aynı atmosfer, böyle bir yerleşiklik yok. Memleket değiştirmeler, göçler, seçimler, kayıplar var, fakat ben bunlara hakikaten girmem. Böyle şeyler romandan geçebiliyorsa geçsin. İnsan, bir salona girince bütün yaralarını herkesle paylaşmak ister mi? Ne münasebet! Arkadaşlıkta bile bir merasim vardır. Okuyucu yazdığım kitapla ilgilenecek; ki zaten ilgilense her şeyi bulabilir. Hem bunu yapmayacak, hem de ben olta atacağım, hayatımı süsleyeceğim, acılarla da olsa, dünya hakkındaki yutulur suret-i haktan birkaç fikir söyleyerek ve beğenirse o zaman oltaya gelecek... Reddediyorum böyle bir şeyi. İstemiyorum, gelmesin böyle bir okur! Yazarken meselem; maksimum çelişkiyle kucaklaşabiliyor muyum, onları yakalamayı ve ifade etmeyi başarabiliyor muyum? Genç bir insan karar vermeli: nasıl yazacak? Sadece kütüphanelerle beslenerek mi, yoksa yaşayarak mı? Rantiye değilseniz çalışmak zorundasınız. Bazen yazıyla hiç alakalı olmayan bir işte çalışmak daha bile iyi. Bugün yeniden başlayacak olsam belki öyle yapardım. Gazetecilik bana hayatın tezatlarını kucaklama şansını en fazla veren meslek gibi görünmüştü. Muhabir olarak çok farklı işler takip ettim. Dahi İtalyan sinemacıdan küçücük starlete, yüzlerce kişinin ortasına bomba attığı için yargılananlarla, en dibe inenlere ve en tepeye çıkanlara, Balkan dağındaki eşkiyaya ve özgürlük savaşçısına, hatta insanlık suçundan mahkemeye çıkmışlara yaklaştım. İnsan nedir ve ne kadar karmaşıktır sorusunu getirdi bana gazetecilik... Ama şimdi gazetecilik mesleği amatör savcılıkla vaazcı papazlık arasına sıkıştırıldı. Ki bu ikisi de artık bana sadece zarar verebilir. Bunları hevesle yapacak birçok insan var. Yerimi zevkle onlara bırakıyorum.

Amin Maalouf'u hiç okumam. Yirmi kere tercih ederim Refik Halit Karay'ın aynı bölgeleri anlatan Gurbet Hikâyeleri'ni ve Yer Altında Dünya Var'ını. Ve tavsiye ederim insanlara. Bizden ya; okumuyor. Şöyle bir duygu var, başka bir yerde, hele bir Batı medeniyetinde, başka bir dille mutlaka iyisi yapılmıştır. Megoloman değilim, ama ben bir yerdeysem, o memlekette büyük zorluklar, haksızlıklar olsa da muhakkak ki çok çok önemli bir çekirdek de vardır. Burada yaşamamıza, mücadele etmemize ve ölmemize değen şeyler. Benim olan dil de dünyanın en güzel ve en imkânlı dilidir. Yaklaşımım böyle. Niye Amin Maalouf bu kadar satıyor da, aynı bölge üzerine, 'ki kaybedilmiş bir imparatorluk söz konusu ve oraları, Lübnan'ı, Halep'i anlatan bir yazarımızı, sonra Falih Rıfkı'nın Zeytin Dağı'nı bilmiyorlar? Kitapçı vitrinlerinde yok bunlar, gazeteler asla onlardan bahsetmezler, ama beşinci sınıf yabancı bir yazarı veya bir bestselleri burada en muazzam edebiyat gibi sunarlar.

Yayıncılar zannediyor ki Türkçe yazanın kitabını basmakla bitiyor iş. Nedir bu? Matbaacılık gibi bir şey!Telefon etmeleri, sık sık o yazarın saçını okşamaları gerekir oysa. Atkısını bağlamaları, ondan heyecanla yeni bir kitap beklediklerini aktarmaları. Maddi ve manevi destek vermeleri... Yayıncılar en az bir at yarışçısı kadar tutkulu olabilmeliydiler Türkiye'de. Bir at yarışçısı seçtiği atlar üstüne titrer, yani aşık olur. Bizimkiler henüz bu tutkuyu tanımıyorlar. Haksızlık etmeyelim: bazı taze ölülere ve kolunun altında çeyiziyle, yani okuruyla gelene aşıklar. Bir de açıkçası, felaket derecede monogamlar, yani tek eşli, yani birden fazla yazara aşık olabilmekten aciz...

Öfke iyi bir şey. Tek mesele, öfkenin karşı tarafı değil de öfkeyi taşıyanı zehirleyecek noktaya gelmemesi. Dolayısıyla bazen pancurları tamamen indirmeli. Ki bu da kendi üzerine bayağı bir çalışmayı gerektiriyor.

Bugünkü öyküde en çok Orhan Duru'yu severim. Hayatta olup da aldıklarından kat kat fazlasını hakkeden bir başka isim, Vüsat O. Bener'dir. Şiirde Ece Ayhan var tabii, herkese her anlamda çok yeni kapılar açmış, ama artık onun bu beğeniye ihtiyacı yok. Artık sevenleri onu değil, o kendisini sevenleri taşıyor. Yeni romanımızda Nihat Genç'in kitaplarının yolunu beklerim ve kıskançlıkla okurum. Son çıkan "Soğuk Sabun"undan sonra, adı gibi genç yaşında çok daha sık roman yazmaması bana her zamankinden fazla skandal gibi görünüyor.

Sait Faik'ten çok Esendal'ciyim. Sait Faik belki istediği gibi dillendiremediği bir aşk biçimini genel bir insan sevgisine ve "humanizma" şekline sokmuş gibi gelir bana... Eserini bu hümanizma etkisiyle sanki biraz fazla yumuşatmıştır.

Yılmaz Güney'in iki çok büyük filminin adı her şeyi anlatır. Başlardaki Umut ve sondaki Duvar. Duvar'ı kimileri kaldıramaz. Hiçbir gevşekliği olmayan, bir sek şarap kadar şekersiz... Ayrıca üzerinde tam bir hakimiyet kurduğu filmleri hep kendisi hapisteyken çekilmiş filmlerine tercih ettim. Onlarda apayrı bir ritm, bir sinir, bir sanatsal sertlik var. Ve kolay hümanizmaya asla göz kırpmama. Meseleyi "tatlılaştırmama" Büyük farkı budur.

Yaratıcı düşüncede Sezer Tansuğ'cu ve Turgut Cansever'ciyim.

Şu sıralar Türkçe okuyorum. Haşim'i, Şinasi Hisar'ı, Diranas'ın makalelerini... Yabancılardan, gene bir Şarklıyı, Yeni Yüzyıl'da defalarca sözünü ettiğim Japon yazar Yukişiro Tanizaki'nin"İhtiyar bir delinin günlüğü"nü tiyatrolaştırdım 2,5 yıl önce. İhtiyar deli rolünde hep Tuncel Kurtiz'i tahayyül ederek. Galiba bu yıl onu sahnede görmeyi başaracağız, Tuncel'in yönetmenliğiyle. Halen üzerine çalışıyorum.

Hiçbir zaman oturup şöyle bir yazı yazmadım: İşte "Kürt'ler de insandır, demokrasi ve hümanizma herkese insanca yaklaşmayı gerektirir, onlara kültürel haklar verilse ülkemiz için de daha iyi olacak, Avrupa için de, evrensel standartlara da uyacağız..." Benim ifade biçimim başka. Aziz Nesin "Türklerin yüzde altmışı aptaldır" demişti. Ki şahsen, yaşadığım ülkede düşmanımı bile aptal olarak algılayamam. Yoksa onun aptallığı beni de kucaklar. Sonra bir şey daha ekledi Aziz Nesin:"Kürtlerin de yüze 90'ı aptaldır". Yeni Yüzyıl'da bu laf üzerine tam iki satır bir şey yazdım: "Kürtler aksine çok zekidirler. Üstelik de yakışıklıdırlar." Bütün anlatmak istediklerin bu "yakışıdırlar"ın içindeydi. O mesaj da çok iyi gitti ki 'yakışıklı' lafı çok kişiyi illet etti. "Onlar da insan" lafından bin kat daha çok. İkitelli'de günlerce konuşuldu.

Meseleye akılcılıktan çok hissiyatımla yaklaşmıyorsam, hiç yaklaşmam... Kürtlerin bazı yanlarına hayranım ki yazıyorum. Nasıl Ispanya'nın Flamenco'su, Portekiz'in Fado'su varsa, bu toprağın çok orjinal bir sesi de uzun hava'dır ve Kürtlerden çıkmıştır. Batı'da ancak Amerikan pop'unun cüret edebileceği bir renk uyumu, Kürt kilimlerinde yıllar önce, yani turuncuyla pembe, turuncuyla kırmızı yanyana gelmişse, burada muazzam bir şey var demektir, bunun görülmesi ve alkışlanması gerekir. Bir insanın başka bir insanı, bir grubun başka bir grubu, bir milletin başka bir milleti, bir uygarlığın bir diğer uygarlığı şu veya bu gerekçeyle ezmeye kalkmasından aklım ve ahlakımla değil, önce hissiyatımla, derimle ve haysiyetimle tiksinirim.

Türkiye'de derin bir "cinsiyet ayrımcılığı" olduğunu nihayet bu şekilde algıladığımda da tek başıma bir mücadeleye giriştim. Haklılığına inanıyorsan, yalnızlık bir zaaf değil, bazen aksine bir güçtür. Ama artık yalnız da değilim. Çok cesur arkadaşlarım var yanımda... Türk kadını ve Türk toplumu bu meseleyle gerektiği kadar dramatik bir yüzleşmeye girmedi. Türkçeyi yenileştirme inkılâbı bugune dek hiç durmadan sürmüşse de, kadın inkilâbı başladığı yerde dondu. Oysa tepeden bir kararla kadının aniden toplum içine fırlatılışını ve bunun doğurduğu dillenmemiş travmaları çok daha cesurca deşebilmeliydik. Türk romanın zorlukları ve sıkışmışlığı dahi hep başka boyutlarıyla ele alınır. Bu romanın ne kadar kadınsız(kahramanları açısından)olduğu, kadına metafizik dahil her anlamda "yabancılığı", baştan beri tek ayak üzerine durmaya kalktığı konusunda halen bir tabu var. Feminizmin düştüğü zaaf ise, Batı'daki hareketi olduğu gibi aktarmaya kalkmak oldu. Kadınkadına diyalogu, dertleşmeyi, kadınlararası yayınları ön plana aldılar. Oysa Batılı kadınlar, asırlardan beri erkeklerle ortak üretim ve ortak eğlence kültürüne sahiplerdi. "Kadınkadınalık" evet, Batılılar için yepyeni bir aşama sayılabilirdi. Oysa biz çok uzun bir haremlik selamlık geçmişinden geliyorduk, en bildiğimiz şeydi "kadınkadına" kalma ve erkekleri "kendi aralarında bırakma". Dolayısıyla biz, büyük ağırlığı ortak üretime (sadece kol emeğinde değil, beyinsel ve kültürel planda da), sorumluluk, karar ve prestij dağılımda hak talep etmeyi ön plana almalıydık. Kadınlarda, hayat ve sözcüklerle alışverişte lezzet almaktan ötürü suçluluk duymamış yazarlara hayranım. İçlerinde çağın en iyi edebiyatçılarından ikisi var: Colette ve Nathalie Sarraute.

Uzun yıllar Proust'çuydum. Halen öyleyim. Bu nedenle türkçesine bakmaya henüz cesaret edemedim. Onu "üst sınıf inceliklerinin yazarı" olarak sevenler var. Bence hiç de bu değildir Proust. O dev eser, kibarlar sınıfı hakkında okuduğum en acımasız yargıyla biter. Yaklaştığı aristokratlar arasında Balzac'ı satır satır okumuş olanlar hakkında Proust, bu insanların nasıl Balzac'ı hep ikinci derecede önemli özelliklerinden ötürü sevdiklerini, esas değerine ebediyen kapalı kaldıklarını anlatır. Daha korkunç bir aşağılama düşünemiyorum! Kültürünüz olsa bile bir sanattaki esas değeri asla anlamayacaksınız... Türkiye'deki bilinen toplumculardan hiçbiri bu kadar ileri gidememiştir. Bizde aksine, kibar sınıf(günümüzde artık burjuvanın temsil ettiği) kültürlülüğü, hep yüksek bir mertebe olarak tanıtılmıştır(hakiki burjuvamız yok diye yaslar tutulmuştur). En baba toplumcumuz bile sonuçta kibara, hiddetle ama aynı zamanda bir imrenmeyle bakmıştır, Proust'taki acımayla değil...

Şimdi üzerine çalıştığım romanda saklı bir arzu var: buralardan beslenmemişlerin giremeyecekleri, onlara hiçbir şey ifade etmeyecek bir kitap yazma isteği. Belki küreselleşmenin kamçıladığı bir ters yanıt olarak. Merak da ediyorum: bugün böyle bir kitabı yazmak istesen dahi başarabilir misin? Ece Ayhan'ın son Öküz'de Divan edebiyatı üzerine yazdığını görmek çok hoşuma gitti. Ben de çok düşünüyorum Divan'ı şu sıra, ama Ece Ayhan'ınkinden başka bir hisle... "Şifreli kapı" diyor ve ekliyor: "Divan şairlerinin özel hayatlarını hiçbir zaman şiirlerinden çıkaramazsınız. Çok iyi gizliyorlar. Mesela bir divan şairi kalpten ölürse cebinden çıkan şiirin sonu nokta noktalanır".

Ne kadar doğru: çok iyi gizliyorlar... Neredeyse bunu bir haysiyet meselesi haline getirerek. Ama benim içimden de bazen şöyle bir ses geçiyor: bugün artık bu topraklarda, istense bile belki asla Divan şiiri kadar tercüme edilemez, hiçbir dövize bozdurulamaz, aktarılamaz, nadan, kitli, gayri demokrat bir sanat çıkmayacağını bilmek de bir ıstıraptır... Ayrıca Ece Ayhan da bazen, bile isteye, sekiz ayrı vizeyle ancak girilebilecek şiirler yazmamış mıdır?

Hiçbir zaman oturup şöyle bir yazı yazmadım: İşte "Kürt'ler de insandır, demokrasi ve hümanizma herkese insanca yaklaşmayı gerektirir, onlara kültürel haklar verilse ülkemiz için de daha iyi olacak, Avrupa için de, evrensel standartlara da uyacağız..."

Fotoğraflar: Meryem

Hey Yavrum Hey...

Güneşli bir bayram sabahı, Aşiyan mezarlığında ebedi uykularına yatmış yakınlarını ziyarete gelen şık giyimli genç erkekler ve bayanlar; bir sonbahar akşamı yolunuz Aşiyan mezarlığına düşerse, ansiklopedilerde okuduğunuz, ateşböceklerinin yumurtalarından çıkardıkları uyarı sinyalleri ışığının, düşmanları olan fareleri kaçırmak için olmadığını bilmeniz gerekir.

Sarı Remzi

VECDİ ÇIRACIOĞLU

"Bir rivayete göre, o zamanın Sultan'ı Konstantinopolis'i fethetmeden önce boğazların güvenliğini sağlamak amacıyla Hermanion Burnu'nundaki Agii Michael kilisesini yıkıp yerine, büyük bir kale yaptırma kararı almış.

Kalenin yapımına başlandıktan bir süre sonra komutanları, yaptıracağı kalenin Horasan harcının içinde kullanılacak olan yumurtaların esrarengiz şekilde her geçen gün eksildiğini farkederek önlem almaya çalışmışlar fakat hırsızları yakalamada başarılı olamayarak, durumu korka korka Sultan'a bildirmişler.

Sahip olduğu geniş topraklı yurdunun her tarafından getirttiği yumurtaların çalındığını öğrenen Sultan çok kızmış ve Hermanion Burnu'nun yanı başında kurulu Asomata Köyü'nün halkına hitaben; "Ben dinimi daha geniş topraklara yaymak için önümdeki setlerden en büyüğü olan Kostantinopolis'i zapt etmeye çalışayım ve bu uğurda bir kale yaptırmaya uğraşayım, onlar da benim yumurtalarımı çalsınlar... Allah'tan dilerim ki, inşallah iflah olmazlar, "diyerek Asomata köyünü lanetlemiş ve ardından bir yığın beddualarda bulunmuş.

O günden günümüze, o yörenin insanları bir yığın tuhaflıklar sergileyerek, devamlı içki içer halde devinimlerini kaybetmişler."

Geçmişte Asomata olan günümüzün Rumelihisarı'nda bu rivayet, oraya yerleşip suyundan içenlere önce, bir uyarı olarak anlatılır.

***

Elinde yarısı boşalmış nane likörü ile feleklerin üzerinde yanyana dizilmiş sandalların yanına kadar yalpalayarak geldi. Onun bu sarhoş halini uzaktan görenler açık denizlerde ayı pençesi yelkenini pupa yapmış bir tekneye benzetirlerdi. Sallandı ve yarım kalan şişeyi bir dikişte dipledi. Ağzını elinin tersiyle sildi, 'Atina kıyıları'nı süsleyen akşam sefalarının diplerine gündüzden zulaladığı şişelerden birini aradı ve buldu. İçinden zulasının patlatılmadığına sevindi. Şişenin kapağını çevirdiğinde kapağın devamlı ağızda döndüğünü gördü. Yalama olan kapağa küfretti ve onu iri ellerinin ayasıyla yukarıya doğru kanırtarak çevirdi. Başarılı olmuştu.

Deniz, dünyanın tüm siyah mürekkepleri oraya doldurulmuşcasına kara ve alabildiğine durgundu.

Karıştırdığı aşırı içkiden kaynaklanan beyninin içindeki uğuldama ve buğulanmış gözleriyle denize, onun karşı kıyıyla birleştiği yere bakıyordu. Başını gökyüzüne çevirdi ve gergin gırtlağına birkaç kez fiskeler vurarak, "Piyano...Piyano..." dedi. Bu onun sarhoş olduğunu bir gösterme biçimiydi. Ardından bir vuruşta şişenin yarısını buldu. Kısılmış, kanlı gözbebeklerini şişeye dikti. Yanında, içki sırasının kendisine gelmesini bekleyen birileri varmış gibisinden, etrafına bakındı ve "Çaldın... Beş gırtlak birden attın." dedi. Kendinden utandı.

Şişeyi altından tutarak başının üzerine koydu ve gündoğusuna doğru dönerek; kirli, dağınık sarı saçlarının arasından esen özgür rüzgârın sesiyle, şişenin ağzından çıkan ıslık nağmelerinin karışmasından kaynaklanan müziği dinledi. Onun için hüzünlü bir üfürtü olan bu müziği eskiden beri severdi. Bir süre öyle kaldı ve yarım kalan şişeyi bitirerek onu, küçük balıklara yuva olsun diye, kapaksız denize attı. Baştan kara sandalın içinde sızmak için hareketlendi.

Sandalın yanına geldi ve koltuk ipini çekti. Yaklaşan sandalın başüstüne doğru sıçradı ve küpeşteye bastığında dengesi bozuldu. Toparlanmaya çalışırken gelen dalganın sandalı aşağıya çekmesiyle başını küpeştenin yumrusuna vurdu ve denize düştü.

Suyun içinde bayılmıştı. Bir süre sonra kendine geldiğinde yosunların arasında kendini buldu. Nerede olduğunu önce anlayamadı. Bedenini saran sıcaklıktan kendini çok nadir yattığı yatağında zannetti.

Yosunlar, dip akıntısının yardımıyla, dans ederek yüzünü yalıyorlardı. Üzerine çöken sıcaklık ve rahatlık artmaya başlamıştı. Bunaldı ve nasıl bir insan, kaplıcanın 'katır terleten'inden uzaklaşmak isterse, işte öyle bir hisle oradan kaçmak istedi. Denizin dibinde zorlukla çömeldi ve her zaman teknelerin kıç üstünde yaptığı 'köpek oturuşu'nu yaptı. Sonra yaylandı. Ayaklarından üç numara büyük çizmelerinin içine giren sular hafif bedeninin suyun üzerine çıkmasını engelledi. Tekrar tabana indiğinde onları çıkardı. Ayak parmaklarına baktı. Tırnakları uzamıştı. Çıplak ayaklarını üşütmemek için çizmesinin içine koyduğu ondülün kartonun terden ayak tabanına yapışan kısımlarını temizledi. Enerjisi tükeniyordu. Bir daha denedi. Suyun yüzeyine çıktığında küpeşteyi tutmak için kollarını kaldırmak istedi ama nafile. Kolları... Yaşamında, o ana kadar kendisine ihanet etmeyen kolları... Onlara küfretti. Onlara en fazla ihtiyaç duyduğu o anda kendisini yalnız bırakmışlardı. Bir daha dipledi ve önce gülmeye sonra ağlamaya başladı. Bu ne biçim bir yaşamdı? Gözyaşları tuzlu deniz suyuna karıştı. Kapakları iyice açılan gözlerinde bir yanma duydu. Bir hamle daha yaparken, bu hamlenin artık 'son hamle' olduğunu kendisi de çok iyi biliyordu. Sudan kafasını çıkardığında dişleriyle küpeştenin altındaki su kesimi yumrusunu yakaladı. Biraz nefeslendi. Kolları iki yanda 'hazır ol' konumunda, çürük dişlerinin bu duruma ne kadar dayanacağını düşündü. Onların bakımı için bir türlü gidemediği diş tabibi Varujan'ın otobüs durağına asılı tabelası hatırına geldi. "DİŞ TABİBİ Varujan Asudu-

Bilge Serserinin Kaşifliği

İnsanlık, bilgenin bilgeliğinden, deliliğin bilgeliğine bilinçli olarak geri dönüşü aşamasında -gerçek bir içe dönüşü yaşamasıyla, üzerlerine çöken zamanın tinini- zeit geist (ruhunu-hayaletini)- üzerlerinden atamazsa kayıp kıtaya (lostcontinent- J. Campbell) asla ulaşamaz. Kayıp kıtayı keşifetme aşamasında daha mutlu yaşam, onun binasında sadece bir tuğla olmaktan ve yaşamı bilgeliğe "adamak"lıktan geçer.

roğlu, Mezarlık sokak, No:13." İçinden "Ulan... Herif hem Ermeni, hem de Mezarlık sokakta oturuyor. Üstelik kapı numarası da 13. Kim gelir sana dişlerini yaptırmaya... Sevmem insanın salağını." diye düşündü ve içten gelme gülme güdüsüne karşı koyamadı. Boyaları yer yer dökülmüş gürgen yumruya geçirdiği dişleri çözüldü ve kendini denizin geniş bağrına bıraktı.

O, şimdi, konuşmaları sırasında ağzından hiç eksik etmediği ve her zaman gideceğini söylediği, keşfedilmemiş ıssız koylardan birindeydi. Uzaktan bir piyano sesi duyar gibi oldu. "Yoksa" dedi, "Yoksa, balıklar beni piyano çalarak mı karşılıyorlar?"

Kanala doğru yavaş yavaş kayarken, ayın görünmeyen yüzünde yerini çoktan ayırtmıştı bile!

Denizde kayboluşundan onaltı gün sonra İstinye'de karaya vuran Sarı Remzi'nin cenazesi görkemli oldu. Rumelihisarı'ndan Aşiyan mezarlığına omuzlar üzerinde, deniz kenarından götürülürken, tabutu devamlı denize doğru dönüyordu. Onu taşıyan arkadaşları tabutu mezarlığın kapısına kadar bir türlü doğrultamadılar.

Balıkçı Nasuhi, "Sarı benim de evladım sayılır, tayfamdı" diyerek, ağabeyi Lanet Reis'in mezarını ona açtı. Sarı Remzi mezara yerleştirildiğinde, Çoşkun Reis fırsatı kaçırmadı: "Nasuhi ağabey, bunlar orada didişmesinler?" Ağlayan yaşlı gözlerde gülücükler belirdi.

Tam o sırada, Sarı'nın kulağından bozuk kırmızı bir sıvı aktı ve kefenin dışına çıktı. Nereden çıktığı belli olmayan iri yeşil bir sinek hızla uçarak geldi kefenin ıslak yerine kondu. Sinek kovalandı, geldi gene kondu. Gene kovalandı, gene kondu. Gerilla sinek, tam pes etti dendiğinde, geldi gene kondu. Bu inatla konma ve kovalanmalar birçok kereler sürdü. Sonunda Sarı Remzi'yi gömenler pes etti. "Bırakın" dedi arkalardan biri, "Bırakın... O, Sarı ile gömülmeli. Çünkü, yumurtalarını bıraktı bile..."

Mezarlıkta içmeyi severdi. Yeni yeni ısınmaya başlayan ilkbahar günlerinde gömüldüğü Aşiyan mezarlığına içkisiyle gider, ateşböcekleriyle dans ederdi. Belinden aşağısı, gökteki yıldızlardan fazla sarı noktaların örtüsünden gözükmeyen Sarı Remzi... Teninin ve saçlarının sarısıyla, ateşböceklerinin sarısının uyum içinde elindeki şişe ile Sarı Remzi'nin salınmaları... Ateşböcekleri, o, mezarlığa geldiğinde hareketlenirler, o da elindeki şişesini kavalye olarak kabul eder, mezarlıkların en güzel Polka danslarını 'sıfır kot' altta yatanlara sunardı.

Güneşli bir bayram sabahı, Aşiyan mezarlığında ebedi uykularına yatmış yakınlarını ziyarete gelen şık giyimli genç erkekler ve bayanlar; bir sonbahar akşamı yolunuz Aşiyan mezarlığına düşerse, ansiklopedilerde okuduğunuz, ateşböceklerinin yumurtalarından çıkardıkları uyarı sinyalleri ışığının, düşmanları olan fareleri kaçırmak için olmadığını bilmeniz gerekir. Onlar, geçmişte, Sarı Remzi ile yaptıkları mezarlık danslarını hatırlarlar ve kendilerine eşlik etmede, eşlerini uyarmak için bu tuhaf sarı parlaklıkları yayarlar.

Çok kereler, kurulan içki sofralarına geldiğinde, cebinden içi ateşböcekleri dolu bir kavanoz çıkartır, Ermeni kandili yerine masanın ortasına koyardı. Masada onu tanımayan yabancı birinin meraklı bakışlarına, başını yerden kaldırmadan, "Yıldız biriktiriyorum da" derdi.

Sarı Remzi, köyün delisi olduğunu söyler ve: "Ben, bundan önceki hayatımda da bu köyde yaşadım. O zaman da köyün delisiydim ve Fatih'in yumurtalarını ben çaldım. Hepiniz benim yüzümden bu haldesiniz." derdi.

Kendine göre merhamet ve adalet anlayışı vardı. Midye tava tezgahındaki 'iş' arkadaşını "pahalıya satıyorsun" diyerek, müşterilerin yanında tekmelemesi, MİDSAN A.Ş'nin tüm hasılatını kaparak denize atması, onun, başkalarına göre alışıla gelmedik özelliklerindendi. Amerikan salatası imalatını; ortaklarıyla yaptığı hırgürlerin sonunda, kendine özgü 'grev' anlayışıyla, taze ceviz ticaretini; "yumruk mezesiyle içmesinler" diye, demkeşlere cevizleri parasız dağıtmakla batırdı.

Elleri ve ayakları vücuduna göre büyük, kolları kalındı. Yaşamında onlar yegane geçim kaynağı olmuştu. Kürek çekerken; sandalıyla, kürekleri arasında tarifsiz bir aşk yaşatırken, denizin de canını acıtmak istemezcesine kürekleri yatay daldırır, dik çekerdi. Siya yapmakta üzerine yoktu. Balık yakalarken ellerindeki duygusallık, zokadaki yemini koklayan balıkların dudak kıpırtılarını dinlerken gösterdiği dikkatlilik ve saatlerce avını beklemesi ona has özelliklerdendi.

Kendine küfreden ve övenlere, "Ben ayna mıyım?" derdi. Ona göre sıradan yaşayanlar, bu dünyanın "çıkma"larıydı. Elbisenin, ayakkabının, paltonun, ekmeğin, içkinin çıkması olur da, insanın çıkması neden olmazdı?

O, insanların yapmak istedikleri fakat yapamadıkları veya anlık, yaşamlarından küçük kaçamaklarla yaptıkları serseriliğe özenmelerini, yaşamını ortaya koyarak dürüstçe yapmıştı. Yaşı, çeşiti ve cinsiyeti olmayan bu cesaret isteyen yaşam biçimini dolu dolu yaşadı.

O, bir bilge serseriydi ve uzun yolda yürüyenlerdendi.

vecdihisar@hotmail.com

Şair kötü Şerafettin

'Deniz Yorgunluğu'

ŞİİR VE OYNAYAN : ŞERAFETTİN KAYA
KAMERA VE REJİ : YONCA AKPINAR

Hiçbir şeye aldırmayacağım

ne evsizliğime ne işsizliğime

ne de parasızlığıma

yalnızlığımı satacağım bit pazarında

sonra iki şişe şarap

oturacağım denizin dibinde

yosun tutmuş kayalıklara

ve öylece sessiz kendimle olacağım...

(Bu Şiir'in Sonu)

kotusair@hotmail.com

Panter Emel Köşesi

EMEL YILDIZ

Öksüz Sorunlar, Yetim Davalar

Herkesin canı sıkıldığında yaptığı şeyler vardır. Ben de ne zaman sıkılsam ya da çaresiz kalsam, Saint Exupery'nin Küçük Prensi'ni okurum. Bu yıllardır değişmez. Fakat dehşet içinde farkettim ki ben aylardır her gece Küçük Prens okuyorum; bitirip tekrar başlayarak.

Son günlerde üst üste gelişen olaylar sanki bir kâbus. Uyanacağım ve bitecek. Hayır, öyle olmuyor. Kâbus, hiç ama hiç bitmiyor. Tüm bilimsel gerçeklere, çevresel risklere, toplumun geleceğini angaje eden onarılmaz tehlikelere, teknolojisinin bütünüyle ithal edilmesinin yaratacağı bağımlılık ve olumsuzluklara rağmen uluslararası nükleer tekellerin çıkarları uğruna Akkuyu'da nükleer santral peşinde koşulması olmaması; cezaevlerindeki isyanlarda mahkûmların talepleri; ziyarete gelen yakınlarının ziyaret sonrası göz altına alınmamaları, 35 kişilik koğuşlarda 70 kişinin yatmaması vs. ise olması gerekenler aslında. Memura %15 zamdan fazlasını vermemek için direnenler, deprem vergisi adı altında, inanılmaz oranlardaki zam ve vergileri bir gecede meclisten geçişi veriyor. Bankalardan kredi alıp 350 trilyonun üstüne yatan iş adamıyla cumbabamızın fotoğrafları gazetelerin manşetinde. Yine cumbabanın, ruhsatsız inşaatının temelini attığı Koç Üniversitesi kampüsünün açılış töreni. Kâbus devam ediyor; televizyonda anahaber bülteninde, İkitelli-'nin Levent Oran'ı hop hop Hıncal, mankenleri bırakmış, takmış sokak köpeklerine. Ağzından köpükler saçarak hepsinin öldürülmelerini istiyor. Amerika'da sokak köpeği olmadığını anlatıyor. Ülkenin gerçeklerinden o kadar uzak ki. Orada her evde bir hayvan bakılıyor oysa burada Müslümanlık gereği evde hayvan istemeyenler çoğunlukta. Sokakta olmalarının sebebi bu. Amerika'dan sonra konuyu kuduza getiriyor. Mübarek her şeye maydanoz ya, anlatıyor da anlatıyor. Biliyor ki, kimse ona bu ülkenin Veterinerlik Fakültesi var, burada prof'lar var, Veterinerler Odası var, niye onlar değil de sen konuşuyorsun demeyecek. O kadar uzuyor ki konu, spiker "Deprem sanal bir korku oysa kuduz gerçek" demez mi? Dam üstünde saksağan! 45 saniyede 20 binden fazla insanın ölümü sanal ama kuduz gerçek. Beyim, kuduzun aşısı var. Aids'li fahişeler ortada fink atıyor hiç de sanal gibi görünmüyorlar. Başta saydığım konulara değinemezsiniz, ona yürek ister.

Ağzından köpükler saçarak hepsinin öldürülmelerini istiyor. Amerika'da sokak köpeği olmadığını anlatıyor. Ülkenin gerçeklerinden o kadar uzak ki.

Panter Emel Hanım, Panter Anneanne oldu. Simurg'a hoşgeldin, aileye de helâl olsun diyoruz

Siz gene sokak köpeklerine saldırın, nasıl olsa arkalarında Panter Emel'den başka kimse yok diye farzederek. Üstelik hop hop Hıncal, meyhane ismi çağrışımlı köşesinde ya da bir TV kanalında çıkıp ona üşütük der, olur biter. Hop hop, uygar ülkelerde sokak köpekleri olmadığını söylüyor. Evet elbette doğrudur. Ama uygar ülkelerde gazete yazarlarının da onun gibi olmadığı, olmayacağı kesin.

Hemen aklıma Küçük Prens geliyor. Bui kitap iyi ki var. Yedinci bölümde şöyle diyor; "Bir gezegen görmüştüm, kırmızı suratlı biri yaşıyordu orada. Bir kerecik olsun çiçek koklamamış, hiç yıldız görmemiş, hiç kimseyi sevmemiş, sayıları toplamaktan başka bir şey yapmamış hayatında. Yine de bütün gün 'Önemli bir adamın ben! Ciddi bir adamım.' der dururdu. Ama adam değil, mantarın biriydi."

Yine korku, sıkıntı ve telaş içindeyim. Bu şartlarda kimse hür olamıyor. Cezaevlerine gerek yok çünkü her yer hapishane. Son günlerde kartel medyasının, insanların en kuvvetli duygularından olan korkunun ranta çevrilmesindeki desteği akılalmaz boyutlarda. Deprem korkusu içimize yer etti ya; bir alet yapılmış depremi 10 saniye önceden haber veriyormuş. Evimize bundan taktırmamız için görüntüler sunuluyor. Ardından (kuduz tehlikesi) aşı ithal eden firmaların senaryolarına uygun sahneler. Böyle bir konuda niçin Veterinerler Odası başkanı Prof. X bey konuşturulmuyor? Çünkü kuduz salgınının olmadığını söyleyecek. İnsan sağlığı için ahkâm kesenler, Aksa Fabrikası'ndan sızan kimyasal madde yüzünden binlerce insanın vücutlarında oluşan yaralardan, şişliklerden, kanser riskinden söz etmiyor.

Bu yazıyı hazırladığım sırada bir TV kanalından aradılar ve Gazi Mahallesi'nde kuduzdan ölen bir kadınla ilgili haber yapacaklarını söyleyerek oraya gitmemizi rica ettiler. Gazi'ye gittiğimde olayın çok farklı olduğunu gördüm. Ölen kadının çocukları, "Annemizin yıllardır beyin tümörü vardı. Bu yüzden öldü; kuduzu nereden çıkarıyorsunuz?" diyerek muhabirlerle tartışmaya başladılar. Aynı gece bir başka kanalda, ölen kadının doktoru hastasının kuduzdan öldüğünü iddia ederken aslında otopsi sonuçlarının henüz alınmadığı ortaya çıkıverdi. Yayına katılan Bekir Coşkun, bu asılsız yayıncılık yüzünden, bir hayvansever olmasının da yarattığı öfke ve acıyla yaşam hakkını savundu. Yani kısaca; aslı astarı olmayan haberlerle kimlerin, hangi çıkar çevrelerinin ekmeğine yağ sürülüyor? Bunu merak etmeli miyiz?

Bilge Karasu'dan seçtiğim birkaç cümleyle bitirmek istiyorum. "Başka sorun mu kalmadı?" Her zaman etkili, rağbet gören, ucuzca bir silahtır. Çok daha önemli sorunlar hep vardır, her zaman bulunur. Ama sorunların bölümlenmesi ille "önemli, çok önemli, az daha az önemli" diyerek mi yapılmalı? Öksüz sorunlar irdelenmeyecek, yetim davalar savunulmayacak mıdır hiç?"

Aslan

Gençlik
yavrusudur
gökyüzündeki burçları.

Aslandır
burcu gibi
şiddet yoktu
kelebektir dili.

Dünyanın içindeydik
kelebek gibiydik.
Aslanın yediğiydi kelebek
rüya
dilini bilirdi.

Minesi ve kelebeğin şekilleri
dönüşür, ayrılırlar.

Aslanın
yavrusuydun.
Kelebekse
kozaydı.
Dönerler ikisi de yerkürede.

Dilini
bilirdi
kelebek gibi.

Dünya
ve aslan.
Ve kelebek.

Şiir
ve
hatıralarım.

1998

Sami Baydar

aforizmalar

- Kimsenin yeni doğmuş bir bebek kadar teselli edilmeye ihtiyacı yoktur.
- *Zaman her şeyi yok eder. Kusurlar dışında.*
- Şairin kalbi intihar etmesi gerektiğini söyler, kafası ise bunun için geç olduğunu.
- *Alışkanlığa dönüşen bir yetenek ölü bir yetenektir.*
- Cinayet işleyen kişi kurbanın anılarını devralmak zorunda kalsaydı cinayet işlemek güçleşirdi belki de.
- *Her insan dünyayı kendi cansıkıntısıyla renklendirir.*
- Kimi sözcükler bir dilden bir dile geçerken bunalım geçirirler.
- *Bir şeyi unutmaya çalışmak zamanı hızlandırmaz.*
- Bir kadını etkilemek için sanata yönelen erkek aşkının sandığı kadar güçlü olmadığını anlar.
- *Tanrı hiçbir şeyin bedelini ödemez.*

FARUK YILMAZ

Yağış Bekleniyor

Hiçbir kelimesini kullanmıyorum
eski hikâyelerimin.
Yeni sözlerde yıpranmamış şeyler vardır.
Toz, buğu ya da kir.
nasıl sevinirse bir kedi,
bir karanfil.
Her mevsim kendini
kendi yağışına yedirir.
buluttur bir bakıma
yağmurun anavatanı.

İşte benim
dönüp dolaşıp
Anadolu'ya yağışım bundandır.

Eylül 99 - Cihangir

Yılmaz Erdoğan

Onlara göre "gençlerin kafasını Şivan yıkadı." Daha çok yaşlılar tarafından dile getirilen bu düşünce bir doğruya mı işaret ediyordu yoksa? Kimbilir! Ama, bölgede bugün devam eden politik hareketliliğin çok öncesinde, Şivan ulusal ve ilk başlarda biraz da devrimci bir söylemle şarkılar söylüyordu hırçınlaşan sesiyle: Kine Em ? (Kimiz Biz?)

Umudun Ben Kaldım

KEMAL VAROL

Bu yazının sahibi 1985'te sekiz yaşındaydı. Her tarafı bembeyaz bir kar kapladığı ve o karı pekmeze banıp zevkle kaşıkladığı bir gece; bu sayfalarda daha önce andığı mahallenin televizyona sahip birkaç evinden biri olan Bölüçi Şero'larda yeni yıl eğlence programını izliyordu. Gazetelerin, eğlence programına çıkacağını duyurduğu İbrahim Tatlıses'i bekliyordu merakla. O günler, kasetleri kapış kapış giden bir sanatçı olmanın ötesinde, İbrahim Tatlıses'in bölgeden bir sanatçı olması sebebiyle çivilenmişti televizyonun karşısına. Çünkü "o, başarmıştı" ... Saatler geçiyor sanatçının biri gelip öbürü gidiyor ama İbrahim Tatlıses yani İbo bir türlü çıkmıyordu. Ya TRT'nin denetleme kuruluna takılmıştı ya da "aslar geç çıkar" ilkesine uyularak en sona saklanmıştı. O çocuk, ablasına "İbo ne zaman çıkacak?" diye sora sora uyudu çok sonra. İbo'nun o gece televizyona çıkıp çıkmadığını hatırlamıyor. Hatırladığı, sekiz yaşının en büyük muradını televizyonda görememek olmuştu.

Şehrin idolü farklıydı. Hiçbir fotoğrafını görmedikleri, hakkında hiçbir şey bilmedikleri, adı Kürtçe'de "çoban" anlamına gelen yanık sesli birinden söz ediliyordu sıkça. Kasetlerinin tümü elden ele kayıt işlemi ile çoğalıyordu ve nedense bu kasetler hep özenle saklanıyor, herhangi bir duruma karşı özel zulalar yapılıyordu. Gençler, onun politik söyleminden çokça etkilense de geleneksel Kürt ezgilerini seslendirdiği için asıl dinleyici kitlesi yaşlılardı. Sıradan bir bağlama eşliğinde, o yanık sesi ile ünlü parçası Kirive'yi (Kirve) okuyordu: " Ben Müslümanım, sen Yezidisin..." Yine de yaşlılarda Şivan Perwer'e karşı bir mesafe vardı. Şivan'ın politik söyleminden çekiniyordu yaşlılar. Bunun nedenini ise çok daha sonra öğrenecektim.

Diyarbakır'daki yerel radyo ve televizyonlarda Kürtçe kasetlerin özgürce çalındığı, sınırlı bir esnekliğin yaşandığı günlerdi. Bundan üç yıl önce, video kasetlerine kaydedilmiş hemen hemen her Kürtçe şarkı çalınıyordu televizyonlarda. Aralık ayının soğuk ve son gecesinde, yeni yıl eğlence programımızın bitmesinden sonra, çeşitli sanatçılara ait kasetleri yayınlıyorduk yerel televizyonumuzda. Üç saat aralıksız sürmüş canlı yayın koşuşturmasının ardından, ana kumanda odasında, biraz çerez ve mandalinayla yeni yılın ilk saatlerini karşılarken telefonumuz çaldı. Evlerine televizyon on iki yaşında alınmış ve o yaşına kadar televizyonu hep komşu evlerinde izlemek zorunda kalmış, belki de sırf buna sebep televizyoncu olmuş bana, nazlı ve uykulu sesiyle adının Rojen olduğunu söyleyen küçük bir kız çocuğu "Şivan ne zaman çıkacak" diye sorarken, yıllar önce yöneltilmiş bir başka soruyu mu anımsatıyordu yoksa?

Aynı yılın Mayıs ayında bir iş yerinin açılışı için Diyarbakır'a gelen İbrahim Tatlıses'le bir söyleşi yaptım. Ona, kendisini yeni yıl eğlence programında uykulu gözlerle beklediğim gecelerimden bahsetmedim ama sesinin Şivan'la benzerliğini sorabildim ancak. Aldığım cevap kısaydı: "Olabilir, çünkü ikimiz de Urfalıyız" şöyleşinin ardından şehir stadyumuna geçen İbrahim Tatlıses, verdiği konserde iki kürtçe parça okudu ve ikisi de Şivan'a aitti: Canê Canê ve Peşmerge.

İyi de, böylesi bir yazı için oldukça uzun sayılabilecek bu "giriş"i neden yaptım ben? Hayır, meramım boy ölçüştürmek değil. İkisi de en iyidir. İkisinin de dünyada ender sayılabilecek sesleri vardır. Ama yine de, Şivan'ı dinlerken bir hakkı yenilmişlik duygusu uyanıyor bende ve galiba bu yazının asıl "niyeti" budur. Müzik otoriteleri ne der bilmiyorum ama Şivan'ın sesi bana her zaman için dünyanın en güzel seslerinden biri gibi gelmiştir. Bir iddiadır kuşkusuz ve her iddia kadar da güzeldir. Ve galiba bu iddia bütün Kürtler için daha anlamlıdır. Çünkü, bir tarihi, bir kültürü aktaran, sözü meslek edinen dengbejlere (anlatıcılara) çok büyük değer verilir Kürtlerde. İşte Şivan da bu dengbej geleneğinin yaşayan modern temsilcilerinden biridir.

Eskiden çok iyi kaval çalan ve bir sürü hikayeyi ezbere bilen uzak bir akrabamın, seksen öncesi oyunu kime verdiğini bilmem ama 12 Eylül'den sonra her seçim zamanı tercihi Anavatan Partisi oldu. Bölgede yaşanan şiddet ortamının tek sorumlusu Şivan'dı bu yakınıma göre. Bununla kalsa iyi, böyle düşünen insanların sayısı gerçekten de çok fazlaydı. Onlara göre "Gençlerin kafasını Şivan yıkadı." Daha çok yaşlılar tarafından dile getirilen bu düşünce bir doğruya mı işaret ediyordu yoksa? Kimbilir! Ama, bölgede bugün devam eden politik hareketliliğin çok öncesinde, Şivan ulusal ve ilk başlarda biraz da devrimci bir söylemle şarkılar söylüyordu hırçınlaşan sesiyle: Kine Em ? (Kimiz Biz?)

Annesinin deyimiyle, kızıl karların yağdığı 1955'in Aralık ayında doğmuş Şivan. Daha çok Kürdili Hicazkâr makamında türkülerin seslendirildiği Urfa'da büyümüş. Zaten, aile çevresinde de hep türkü söyleniyormuş. Şivan Perwer'in sesinin güzelliği lise ikideyken bir gecede söylediği türküyle fark ediliyor. İlk konserini Urfa'nın tanınmış sanatçılarından İbrahim Tatlıses ve Seyfettin Sucu'nun da bulunduğu bir okul gecesinde verdi. Eserlerini Kürtçe seslendirdiği bu geceden sonra gelen birçok plak ve kaset teklifini reddetti. Çünkü Türkçe okumak istemiyordu. Şivan'ın yaşamında dönüm noktası olarak gösterilebilecek asıl olay ise 1975 yılının Eylül ayında Kürt aydınlarının Ankara Güney Parkı'nda düzenlendikleri Doğu Gecesi oldu. Sahnede, şimdilerde İbrahim Tatlıses ve başka sanatçıların yaptığı gibi, Kürtçe parçaları Türkçeye çevirip okuyan bir sanatçıya sinirlenen Şivan Perwer, sahneye çıkarak parçanın Kürtçesini okur. O günü şöyle anlatıyor Şivan: "Beni tanıyanlarda bir sevinç, bir coşku; tanımayanlarda ise alaylı bir gülümseme belirdi. İki grup arasında bir tartışma çıktı. Seyircilere dönerek: Yerinize oturun arkadaşlar dedim; esas türküyü ben okuyacağım sizlere." Şivan, türküsünü okuduktan sonra kendisini tanımayanlara da tanıtmış olur böylelikle.

Bu geceden sonra, ülkenin dört bir yanında verilen ve uygulanan sıkı yönetimlerle engellenmeye çalışılan konserler, bu konserler yüzünden çıkan çatışmalarda bir çok arkadaşının yaralanması, tutuklanması ve kendisinin de her yerde aranma dönemi başlar. Rivayettir, anlatılır; Şivan'ın konser verdiği bir sinemayı askerler kuşatınca, seyirciler sinemanın duvarını yıkıp onu oradan çıkarırlar. Bir yıl süren konserler, baskılar, kaçıp kovalamalar sonunda 1976 yılının Haziran ayında Türkiye'den kaçıp Almanya'ya yerleşme zorunluluğu doğar. Avrupa'da 23 yıldır süren bu zorunlu konukluk boyunca 19 kaset çıkardı Şivan Perwer. Sözlü geleneğin hakim olduğu Kürt kültüründe öne çıkan ve bu kültürün değerlerini bugüne taşıyan dengbejlerden (anlatıcılardan) kaynağını alan Şivan, eserlerini çoğu kez enstürmansız ya da bir iki müzik aleti ile süsleyen dengbejlerin aksine çok sesli bir müzik anlayışıyla çıktı dinleyicinin önüne. Bazen bir dengbej gibi otantik, bazen senfonik bir alt yapının hakim olduğu çokseslilik; bazen bir rock sanatçısını geride bırakacak kadar hırçın, bazen de usul akan bir su gibi... Geleneksel olanı ile moderni birleştirerek Kürt müziğinde yepyeni bir çığır açtı Şivan. Bunlara ek olarak, oğlu Serxwebun çok önemli bir özelliğine daha işaret ediyor onun: "Beğendiğim bir başka yönü de, söylediği her türkünün anlamına göre ses vermesi. Çok güçlü ve gür bir sese sahip. Bazen bir ihtiyar, bazen de bir delikanlı gibi söyleyebiliyor. Hem bas hem de tizi çok güçlü."

Bütün bu anlattıklarımızın ötesinde, çok da karizmatik bir kişiliğe sahip Şivan Perwer. Kitleler üzerinde müthiş bir etkisi var. Buna karşın, Kürtlerin gözünde çok önemli bir yere sahip olan adının hiçbir yere çekilmesine izin vermedi. Hatta zaman zaman bazı Kürt örgütlerinin liderlerini yerden yere vuran şarkılar yaptı. Kara listelere alındı. Bu yüzden çeşitli zorluklarla karşılaşsa bile ödün vermedi yaptığı işten. Dünyanın dört bir yanındaki organizasyonlarda Kürtçe türkülerini okumaya devam etti... Canê Canê adlı parçasında olduğu gibi, bir çok parçası bugün Türkçeye çevrilmiş durumda. Onun derlediği Yar Yemman adlı parçası, Dilo Dilo Yaylalar adıyla çoktan Türkçeleştirildi. Bestelediği veya derlediği onlarca eseri Türkçe'ye çevrilirken hiçbir kasette adı yazılmadı... Kaset tirajı hiçbir zaman üç yüz binin altına inmedi. Tahmin edileceği üzere piyasada en çok korsan kaseti olan Kürt sanatçısı da yine kendisi. Ara sıra onu takım elbise ile görsek de sevenlerinin karşısına hep geleneksel kıyafetleri ile çıktı... Kürtçe kasetlerin yasak olduğu dönemlerde herhangi bir tehlikede ilk yok edilecek kasetler hep onun oldu. Türkiye'den Melike Demirağ'la konserler verdi. Başta Zülfü Livaneli olmak üzere Türkiye'deki pek çok müzik adamının en beğendiği sanatçıların başında geliyor... İran'da, Irak'ta, Yunanistan'da, Suriye'de onlarca konser verdi; Türkiye'de ise 23 yıldır sadece kasetleri var. Güneydoğu'da evlerden, sokaklardan, arabalardan onun sesi yükseliyor.

1999 yılının Temmuz ayında, Kürt sorunu konusunda büyük tartışmaların ve gelişmelerin yaşandığı bir dönemde son kaseti çıktı Şivan'ın. Adı; Umudun Ben Kaldım. Tıpkı Mehmed Uzun gibi, Civan Haco gibi, o da doğduğu topraklardan çok uzakta yaşıyor. Sazının teline usulca vurarak yeni bir ezgi seslendiriyor Şivan: Bak, bize ne yaptılar!

Şimdi, o özlemiyle yanıp tutuştuğu, huzurunda türkü söylemeyi düşlediği şehirden bir çocuk, üzgün sesiyle başka bir soru soruyor herkese: Şivan ne zaman dönecek?

kemalvarol@hotmail.com

Bukowski'nin Ustası

John Fante, Amerika'nın underground sayılabilecek yazarlarından. İlk romanlarını, öykülerini 1930'lu, 40'lı yıllarda yayımlatmış. Daha sonra Hollywood'a transfer olup birçok filmin senaryosunu yazmış. Yazar olarak ikinci kez keşfedilmesi **Charles Bukowski** sayesinde olmuş. 80'li yıllarda kitapları tekrar basılmış.

Bukowski, önümüzdeki günlerde Parantez Yayınları'nca Türkçe'de de yayınlanacak **Fante**'nin **Toza Sor** adlı romanının girişinde **Fante**'yi keşfini şöyle anlatıyor; *"Derken bir gün bir kitap çektim, açtım ve kalakaldım. Birkaç paragraf okudum. Sonra çöplükte altın bulmuş gibi kitabı masaya götürdüm. Cümleler sayfada yuvarlanıyorlardı, kayıyorlardı. Her cümlenin kendine özgü enerjisi vardı. Cümlelerin özü sayfaya bir biçim veriyordu; sayfaya oyulmuşlardı sanki. Duygusallıktan korkmayan birini bulmuştum sonunda. Mizah ve acı olağanüstü bir kolaylıkla içiçe geçmişti. O kitabın ilk sayfaları benim için çılgın bir mucizeydi. Kütüphane kartım vardı. Kitabı alıp odama götürdüm, yatağıma uzandım, okumaya başladım ve çok geçmeden farklı bir üslup geliştirmiş biri ile karşı karşıya olduğumu biliyordum. Kitabın adı **Toza Sor,** yazarı ise **John Fante'**ydi. **Fante'**nin yazarlığıma ömür boyu sürecek bir etkisi olacaktı. **Toza Sor'**u bitirdim ve kütüphaneye gidip diğer kitaplarını aradım. İki tane buldum; **Dago Kırmızı** ve **Bahara Dek Bekle, Bandini.** Aynı üslupla yazılmışlardı; kolayca ve yürekten. Evet, **Fante** beni çok etkiledi. O kitapları okuduktan kısa bir süre sonra bir kadınla yaşamaya başlamıştım. Benden daha ayyaştı ve korkunç kavgalar ederdik. Bazen ona, "Bana or.spu çocuğu deme! Bandini'yim ben, Arturo Bandini!" diye bağırırdım. **Fante** benim Tanrı'mdı ve Tanrı'ların rahatsız edilmeyeceğini, kapılarının çalınmayacağını biliyordum. Ama Angel's Flight'ın neresinde oturduğunu tahmin etmeye çalışır, hâlâ orada yaşadığını düşlemeyi severdim. Hemen her gün oradan geçerdim. Camilla'nın tırmandığı pencere bu muydu? Lobi bu mu? Hiçbir zaman emin olamadım?"* İşte aşağıda **John Fante**'den bir bukle tat.

Yazar John Fante köpeği Willie ile.

Deprem

JOHN FANTE

Denizin arkasında küstah bir kırmızı top gibi batan güneşle akşamüstü olgunlaşmıştı. İnsanın nefesini kesen bir şey vardı gökyüzünde, tuhaf bir gerilim. Güneyde martılar kıyıyı tarıyorlardı. Taş bir banka yaslanıp tek ayak üstünde ayakkabıma giren kumu boşaltmaya başladım.

Bir gümbürtü hissettim birden, ardından da bir sansıntı.

Taş bank benden uzaklaşıp kuma yuvarlandı. Standlara baktım. Sallanıp devriliyorlardı. Long Beach ufuk çizgisine baktığımda yüksek binaların sallandığını gördüm. Altımdaki kum yarıldı; sendeledim, dengemi tekrar buldum. Aynı şey bir kez daha oldu.

Deprem.

Çığlıklar yükseliyordu. Ortalık toza bulanmıştı. Yer kükrüyor, binalar çöküyordu. Kendi etrafımda dönüp duruyordum. Sebebi bendim. Benim yüzümden olmuştu. Ağzım açık kalakalmış etrafıma bakınıyordum. Denize doğru birkaç adım koştum. Sonra geri koştum. Sebebi sensin Arturo. Tanrı'nın gazabı bu. Sebebi sensin. Sarsıntılar sürüyor. Deniz ve toprak kusuyorlardı. Tozdu her yer. Kulağıma enkaz gürültüsü geldi. Çığlıklar duydum, ardından da bir siren. İnsanlar binalardan çıkmış koşuyorlardı. Devasa toz bulutları oluşmuştu.

Senin eserin Arturo. Sen yaptın. O odada, o yatakta.

Elektrik direkleri devriliyor, binalar krater gibi çatlıyorlardı. Çığlıklar, bağıran adamlar, çığlık atan kadınlar. Yüzlerce insan binalardan çıkmış can havliyle koşuyorlardı. Bir kadın kaldırımda yatmış kaldırımı yumrukluyordu. Küçük bir oğlan çocuğu gördüm, ağlıyordu. Her yere cam saçılmıştı. İtfaiye çanları. Sirenler. Delilik.

Büyük sarsıntı dinmişti. Yeraltından kükreme sesleri geliyordu. Bacalar devriliyor, tuğlalar düşüyordu. Gri bir toz tabakası kaplamıştı her yeri. Herkes binalardan uzaklaşmak için boş bir arsaya doğru koşuyordu.

Hızla arsaya gittim. Beyaz yüzlerin arasında ağlayan yaşlı bir kadın yüz gördüm. İki kişi ceset taşıyordu. Karınüstü sürünen bir köpek gördüm, arka bacakları tutmuyordu. Arsanın bir köşesindeki barakanın yanında üstlerindeki çarşaf kanlanmış birkaç ceset vardı. Bir ambulans. Kolkola girmiş kıkırdayan iki liseli kız. Sokağa baktım. Binaların ön cepheleri yıkılmıştı. Duvarlardan yataklar sarkıyordu. Banyolar açıktaydı. Yarım metre yüksekliğinde enkaz oluşmuştu sokakta. Erkekler emir yağdırıyorlardı. Her sarsıntı ile enkaz artıyordu. Adamlar kenara çekilip bekliyor, sonra tekrar enkaza dalıyorlardı.

Dayanılır gibi değildi. Barakaya yürüdüm, altımdaki toprak titriyordu. Barakanın kapısını açtım, bayılacak gibi oldum. Sıra sıra dizilmiş cesetlerin üstlerinde kanlı çarşaflar vardı. Kan ve ölüm. Dışarı çıkıp oturdum. Sarsıntılar sürüyordu.

Vera Rivken neredeydi? Kalkıp yürüdüm. Sokağı kordon altına almışlardı. Süngü takmış bahriyeliler devriye geziyorlardı. Sokağın öbür tarafında Vera'nın oturduğu binayı gördüm. Duvardan yatak sarkıyordu, çarmıha gerilmişti sanki. Döşeme çökmüş, tek duvar ayakta kalmıştı. Arsaya döndüm. Arsanın ortasında ateş yakmışlardı. İnsan yüzleri alevlerin ışığında kızarmışlardı. Yüzleri inceledim ama tanıdık birine rastlamadım. Vera Rivken yoktu aralarında. Birkaç yaşlı adam aralarında konuşuyorlardı. Uzun boylu ve sakallı olan dünyanın sonunun geldiğini söyledi; bir hafta önce kehanette bulunmuştu. Saçlarına toprak bulaşmış bir kadın girdi aralarına. "Charlie öldü." dedi kadın. Sonra ağlamaya başladı. "Zavallı Charlie öldü. Buraya hiç gelmemeliydik! Gitmeliyim demiştim ona!" Yaşlı adamlardan biri kadının omuzlarından tutup kendine doğru çevirdi. "Neler söylüyorsun sen!" dedi. Kadın adamın kollarında bayıldı.

Gidip kaldırıma oturdum. Tövbe et, çok geç olmadan tövbe et. Bir dua söyledim ama tozdu ağzımda. Dualaların yararı yoktu. Ama hayatımda bazı değişiklikler olacaktı. Ahlaklı ve huzurlu yaşayacaktım bundan böyle. Bir dönüm noktasıydı bu benim için. Deprem bana bir uyarıydı, Arturo Bandini'ye bir uyarı.

İnsanlar ateşin çevresinde kümelenmiş ilahi söylüyorlardı. Gözlerini göğe kaldır Çünkü İsa geliyor. Herkes söylüyordu. Desenli kazak giymiş bir çocuk bana içinde ilahilerin bulunduğu bir kitap uzattı. Yanlarına gittim. Çemberin ortasındaki şişman kadın onları yönetirken kollarını şevkle sallıyor, ilahi dumanlarla birlikte göğe yükseliyordu. Sarsıntılar sürüyordu. Uzaklaştım. Tanrım şu protestanlar!... Benim kilisemde ucuz ilahiler söylenmezdi. Handel ve Palestrina'nın ilahileri söylenirdi benim kilisemde.

Hava kararmıştı. Gökyüzünde birkaç yıldız belirmişti. Sarsıntılar dinmek bilmiyor, birkaç saniyede bir tekrarlıyorlardı. Deniz tarafından rüzgar esmeye başladı ve hava serinledi. İnsanlar kümelenmişlerdi. Siren sesleri duyuluyordu. Gökyüzünden uçak sesleri geliyor, sokaklar bahriyeli kaynıyordu. Sedye taşıyan insanlar enkaza dalıyorlardı. Barakaya iki ambulans yanaştı. Kalkıp uzaklaştım. Kızıl Haç devreye girmişti. Arsanın bir köşesinde karargah kurmuşlardı. Büyük teneke kutularda kahve dağıtıyorlardı. Sıraya girdim. Önümdeki adam konuşmaya başladı.

"Los Angeles'ın durumu daha vahimmiş," dedi. "Binlerce ölü varmış."

Binlerce. Camilla da ölmüş olabilirdi. Columbia Birahanesi ilk yıkılacak binalardan biriydi. Bina eski, duvarları çatlaktı. Camilla kesin ölmüştü. Saat dörtten onbire kadar çalışıyordu. Depreme çalışırken yakalanmıştı. Camilla ölmüştü, bense hayattaydım. İyi. Cesedini gözümün önüne getirmeye çalıştım. Şu şekilde yatıyor olmalıydı, gözleri şöyle kapalı; elleri kenetlenmiş; Camilla ölmüştü bense hayattaydım. Birbirimizi anlayamamıştık ama kendi tarzında iyi davranmıştı bana. Uzun süre unutmayacaktım onu. Dünyada onu unutmayacak tek kişi ben olacaktım muhtemelen. Ona dair çok hoş şeyler geliyordu aklıma; çarıkları, halkından duyduğu utanç, saçma sapan Ford'u.

Çeşit çeşit rivayetler dolaşıyordu arsada. Denizden büyük bir dalga geliyordu. Denizden büyük bir dalga gelmiyordu. California'nın tamamı depremden etkilenmişti. Deprem sadece Long Beach'i vurmuştu. Los Angeles harap olmuştu. Deprem Los Angeles'ta hissedilmemişti bile. San Francisco depreminden sonra yaşanan en büyük felaketti. Bu deprem San Francisco depreminden çok daha büyüktü. Ama her şeye rağmen sakindi. Herkes korkmuştu ama panik yoktu. Arada sırada gülümseyen bir çehreye rastlayabiliyordunuz; cesur insanlar. Evlerinden uzaktılar ama cesaretleri yanlarındaydı. Metanetliydiler. Korkusuzdular.

Bahriyeliler arsanın ortasında bir radyo istasyonu kurmuş büyük kolonlarla yayın yapıyorlardı. Sürekli okunan bültenler felaketin boyutlarını çiziyor, derinden gelen bir ses emirler yağdırıyordu. Yasa buydu ve herkes uymak zorundaydı. İkinci bir uyarıya kadar kimse Long Beach'e girmeyecek, ya da terk etmeyecekti. Kentte sıkı yönetim ilan edilmişti. Büyük bir dalga gelmiyordu. Tehlike sona ermişti. Sarsıntılar sürecekti, yer kabuğu yerleşiyordu, korkmak için sebep yoktu.

Kızıl Haç battaniye, yiyecek ve kahve dağıtıyordu. Gece boyunca radyo yayını dinledik. Los Angeles'ın depremden çok az etkilendiği haberi geldi. Ölülerin uzun bir listesi okundu. Camilla Lopez yoktu aralarında. Tek bir Camilla yoktu, Lopez bile.

(.....)

Ertesi gün Los Angeles'a döndüm. Kent bıraktığım gibiydi ama ben korkuyordum. Tehlike sokaklarda pusuya yatmıştı. Yüksek binaların oluşturduğu vadiler yer sarsıldığında seni öldürebilecek tuzaklardı. Kaldırımlar yarılabilirdi. Tramvaylar devrilebilirdi. Arturo Bandini'ye bir hal olmuştu. Sadece tek katlı evlerin bulunduğu sokaklardan geçiyordu. Kaldırım kenarlarından yürüyor, neon tabelalardan uzak duruyordu. Korku girmişti içime, kök salmıştı. Atamıyordum. Dar ve uzun ara sokaklarda yürüyen insanlar görüyor, cesetlerine hayran oluyordum. Hill sokağını geçip Pershing Meydanı'na girdim. Yüksek bina yoktu meydanda. Yer sarsılsa enkaz altında kalmazdınız.

Oturdum meydanda, sigara içtim ve ellerimin terlediğini fark ettim. Columbia Birahanesi beş blok ötedeydi. Oraya gitmeyeceğimi biliyordum. İçimde bir şey değişmişti. Bir korkaktım. Yüksek sesle söyledim bunu kendime: Sen bir korkaksın. Umursamadım. Hayatta olmayı ölü bir çılgın olmaya yeğlerdim. Beton binalara girip çıkan yüzlerce insan; biri onları uyarmalı. Tekrarlanacaktı; tekrarlanması kaçınılmazdı, bir deprem daha olacak ve kenti dümdüz edecekti. Her an olabilirdi. Çok insan öldürecekti, ama beni hayır. Bu caddelerden uzak duracaktım çünkü, enkazdan uzak duracaktım.

Otelime gitmek için Bunker Hill'i tırmanmaya başladım. Her binayı göz önünde bulunduruyordum. Ahşap binalar depreme dayanıklıydılar. Sallanıp titrer ama yıkılmazlardı. Tuğladan yapılma binalara dikkat. Yer yer depremin izlerine rastlanıyordu; yıkılmış bir duvar, düşmüş bir baca. Los Angeles hapı yutmuştu. Lanetlenmiş bir kentti. Bu deprem kente fazla zarar vermemişti ama ikinci bir depremle yerle bir olacaktı. Bana bir şey olmayacaktı, tuğla bir binanın içine girmeyecektim. Ben bir korkaktım ama bu benim bileceğim işti. Elbette korkağım, kendimle konuşuyorum, elbette korkağım, ama sen cesur ol, seni ahmak, sen cesur ol ve o koca binaların önünden geç. Öldürecekler

Akşamsefası

seni. Bugün, yarın, haftaya, önümüzdeki yıl, er ya da geç seni öldürecekler ama beni asla. Depremi yaşamış şu adama kulak verin şimdi. Alta Loma Oteli'nin terasına oturup anlattım onlara. Gözlerimle gördüm. Taşınan cesetleri gördüm. Akan kanı ve yaraları gördüm. Deprem olduğunda altı katlı bir binanın altıncı katında derin uykudaydım. Asansöre koşmuştum. Çalışmıyordu. Bürolardan birinden koşarak bir kadın çıkmış, çelik kirişlerden biri kadının kafasına düşmüştü. Enkazın arasından güçlükle ilerleyip kadına ulaştım. Kadını omuzlayıp altı kat aşağı taşımıştım. Sabaha dek kurtarma ekipleri ile enkaz çalışması yapmıştım, dizlerime kadar kan ve sefalet içinde. Kolu enkazdan bir heykel parçası gibi çıkmış bir kadını çıkarmıştım enkazın içinden. Duman tüten bir kapının eşiğinden içeri dalıp küvette baygın yatan bir kızı kurtarmıştım. Yaralıların yaralarını sarmış, kurtarma ekiplerine öncülük edip yaralı ve ölülere ulaşmalarını sağlamıştım. Elbette korkmuştum, ama yapılması gerekiyordu. Afetin ortasındaydık, söz değil eylem zamanıydı. Yerin koca bir ağız gibi açıldığını ve asfalt sokağın üstüne kapandığını görmüştüm. Yaşlı bir adamın bacağı asfalta sıkışmıştı. Koşarak yanına gitmiştim, metin olmasını söyledikten sonra itfaiyeci baltası ile asfaltı kazmaya başlamıştım. Geç kalmıştım ama. Asfalt tamamen kapanınca adamın bacağı kopmuştu. Adamı sırtlayıp götürmüştüm. Dizi hâlâ asfaltta duruyordur, yerden çıkan kanlı bir anı. Her şeyi gözlerimle görmüştüm ve korkunçtu. Belki inandılar, belki de inanmadılar. Benim için fark etmiyordu.

Odama gidip duvarda çatlak olup olmadığına baktım. Hellfrick'in odasını denetledim. Hellfrick ocağın üstüne eğilmiş tavada hamburger pişiyordu. Her şeyi gözlerimle gördüm, Hellfrick. Deprem olduğunda şeytan arabasının en yüksek noktasındaydık. Arabamız raylara takılıp kalmıştı. Aşağı inmekten başka çaremiz yoktu. Ben ve yanımdaki kız. Yerden otuz metre yüksekteydik. Kızı sırtıma aldım, yaprak gibi sallanıyorduk. Başardım ama. Enkaza ayaklarından gömülmüş bir kız gördüm. Arabasının içinde ezilmiş bir kadın gördüm, kolunu sola dönüş işareti vermek için dışarı çıkarmıştı. Poker masasında ölmüş üç adam gördüm. Hellfrick ıslık çaldı: Ne diyorsun? Ne diyorsun? Yazık, yazık. Ve ona beş sent borç verebilir miydim? Verdim ve duvarlarında çatlak olup olmadığına baktım. Hole, garaja ve çamaşırhaneye baktım. Orada burada sarsıntının izlerine rastlanıyordu ama endişe verici bir durum yoktu. Yine de Los Angeles'ı dümdüz etmesi kaçınılmaz depremin habercisiydiler. Odamda uyumadım o gece. Gümbürtüler sürerken odamda yatmam söz konusu değildi. Ben yatmam, Hellfrick. Battaniyelerime sarınıp tepenin çimlerine yatarken Hellfrick penceresinden beni izliyordu. Aklını kaçırmışsın sen, dedi Hellfrick. Ama sonra ona borç para verdiğimi hatırladı, aklımı kaçırmıştım belki. Haklı da olabilirsin, dedi Hellfrick. Işığını söndürdü ve zayıf bedenini yatağa yerleştirdiğini duydum.

Dünya tozdan geliyordu ve sonunda yine toz olacaktı. Sabah ayinine gitmeye başladım. Günah çıkardım. Ahşap bir kilise seçmiştim kendime, alçak ve sağlam bir bina, Meksika mahallesine yakın. Orada dua ediyordum. Yeni Bandini. Ah, hayat! Buruk ve tatlı trajedi, mahvıma neden olan göz kamaştırıcı orospu! Birkaç günlüğüne sigarayı bıraktım. Yeni bir dua tespihi aldım. Sadaka kutusuna para attım. Acıyordum dünyaya.

('Toz'a Sor'dan alınmıştır. Çev.:Avi Pardo)

Yaşamanın Cahili Olur mu?

MEHTAP KANDEMİR

Türkiye'nin Avrupa Topluluğu'na girecek olmasına çok sevindim. Hem de nasıl. Hiç olmazsa insan gibi yaşayabiliriz. Hani geçen ay Bill Clinton geldi ya, düşündüm keşke Bill Clinton bizim memleketin başbakanı olsa diye. Çünkü o da fakirlikten yetişme bir adam. Fakirlerin halini bilmesinden anladım bunu, televizyonda iyice izledim. Babasının bir çiftliği varmış, o yüzden hayvanları da çok seviyor. Çobanlık yapmış gibi bir şey. Hayvan seven, insanı da sever. Deprem bölgesinde o bebeğe nasıl sevgi gösterdi. O sevgi yeter zaten, onu kucaklaması, öpmesi yeter. Çocuk da burnuyla oynadı. Bizimkiler olsa o bebeğe 1 milyon verirlerdi. Hepsi bu.

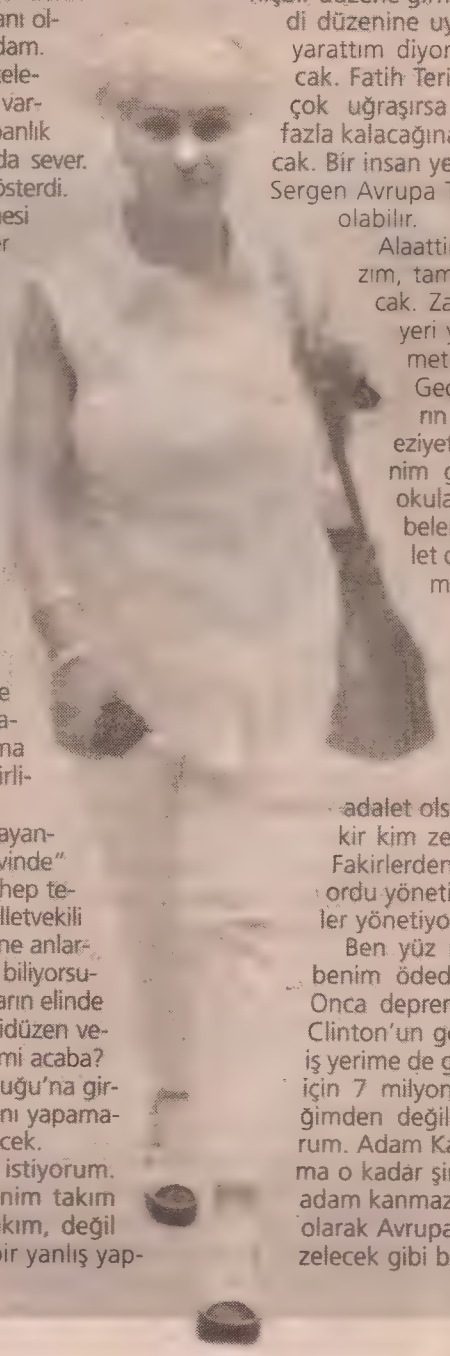

Allah'a dua ediyorum, inşallah Avrupa Birliği'ne gireriz. Hiç olmazsa haklarımızı insan gibi alırız. Türkiye'de yolda yürüsek gene eziliyoruz. İnsanlarımız çok cahil, belki bir bilgi alırız Avrupa'dan. Bir insanın cahili olabilir ama düzenin cahili olmaz. Yaşamanın cahili olur mu? Bu memlekette çok güzel giyineceksin ama cebinde dolmuş paran olmayacak. Buna çok değer veriyorlar. Çaputa ne değer veriyorsun, işte Türkiye de çaput gibi. Çoklarını görüyorum hastanelerde; çok güzel giyinmiş, süslü hanımlar yani. İşte onlara çok güzel bakıyorlar, onlarla çok güzel ilgileniyorlar. Buyrun, hoşgeldiniz, çay kahve içer misiniz? İşte tam o zaman tabancan olacak, alnının ortasından vuracaksın... Ama vurmakla da bitiremezsin ki! İşte Avrupa Birliği'ne girersek düzelir belki.

Yine geçen ay bir milletvekili dansöz bir bayanla yakalandı. "Çiçekleri suladım oğlumun evinde" dedi televizyonda, ben onu da izledim. Zati hep televizyon izliyorum, biliyorsunuz. Koskoca milletvekili sanki çocukmuşuz gibi konuşuyor. Peh, sen ne anlarsın çiçek sulamaktan be! Bunu niye diyorum biliyorsunuz; çünkü çiçek sevemez onlar, çiçekler onların elinde kurur. Belki milletvekilleri de kendilerine çekidüzen verirler Avrupa Topluluğu'na girersek. Girerler mi acaba?

Bazıları da hiç istemiyorlar Avrupa Topluluğu'na girmemizi. İşte o istemeyenler şimdi yaptıklarını yapamayacaklar da ondan, ceplerindeki para eksilecek.

Biraz da Galatasaray'dan bahsetmek istiyorum. Tam Avrupa Topluluğu'na girecekken benim takım can simidi gibi oldu vallahi. Tank gibi takım, değil mi? Önüne geleni silip süpürüyor. Fakat bir yanlış yaptı. Televizyonda gördüğüm kadarıyla şimdi bir bebek eğitecek. O bebeğin adı Sergen. Bu Sergen çok havai, hiçbir düzene girmek istemeyen biri, girdiği yeri kendi düzenine uydurmak isteyen biri. Dünyayı ben yarattım diyor. Şimdi oranın da düzenini bozacak. Fatih Terim çok iyi bir adam ama Sergen'le çok uğraşırsa kafayı bozabilir. Galatasaray'da fazla kalacağına inanmıyorum. Oradan da kovulacak. Bir insan yedisinde neyse yetmişinde de o. Bu Sergen Avrupa Topluluğu'na girmemize bil engel olabilir.

Alaattin Çakıcı'lara falan dikkat etmek lazım, tam şu aralar. Af çıkarsa serbest kalacak. Zaten bu memlekette dürüst insanın yeri yok. Vuracan, kıracan o zaman kıymetin olur. Devlet seni korur o zaman. Geçen hafta başörtülüler yürüdü. Onların da bir özgürlüğü var. Polis onlara eziyet etti. Onların hayatları da aynı benim gibi, hiç özgür hakları yok. Onlar okula girmek istiyor. Avrupa'da da rahibeler var, onlar nasıl okuyor. Ya bu devlet diyor ki benden başka kimse akıllı olmasın. Olursa bunları yapamam.

Ben nasıl bir devlet istiyorum biliyor musunuz? Fakir halkına kolaylık gösteren bir devlet, hepsi bu. Fazla bir şey değil. Telefon faturalarına ve bütün faturalara konan deprem vergisine bir şey demiyorum ama bu konuda da bir adalet olsa diyorum. Avrupa devleti kim fakir kim zengin bilgisayardan bakıp görüyor. Fakirlerden bazen su faturası almıyor. Bizi ne ordu yönetiyor ne de hükümetler, bizi zenginler yönetiyor.

Ben yüz milyon lira kira veriyorum. Devlet benim ödediğim kiradan niye vergi almıyor? Onca deprem yardımı nereye gitti acaba? Bill Clinton'un geldiği gün muayeneye gidemedim, iş yerime de gidemedim. Muayeneye gidebilmek için 7 milyon verdim taksiye. Adamı sevmediğimden değil düzensizlik ve bilgisizliğe kızıyorum. Adam Karaköy'den mi geçecek sanki. Adama o kadar şirin gösterdiler ki Türkiye'yi. Ama o adam kanmaz. Kendilerini kandırdılar. Neyse son olarak Avrupa Topluluğu'na girersek her şey düzelecek gibi bir his var içimde.

Karanlık Kokulu Otlar

Ölüm, sizin eve sığınan kimsesiz bir çocuktu
Sen ondan öğrendin kendine ne kadar uzakta olduğunu
Ölüm düşürdü seni ruhunun gurbetine
Ve büyük bir yalandan kurtardı
Bu yüzden hiç aldanmadın
hiç de mutlu olmadın...
Ölüm, ömrünün o yalan yarısını senden aldı
Aşka susamış öbür yarısını yakın uzaklıklara saldı
Ölüm yüzünden ne kimsenin kimsesi oldun
Ne de kimse senin gördüğünü gördü
Yaşayan tek yerin o ölü gözlerindi
Karanlık kokulu otlar bu yüzden
bir tek sana el salladı...

Cezmi Ersöz

Aksamsefasi

Geçmiş Olsun
Nuri Ağbi
"Yasal Uyarı: Sigara sağlığa zararlıdır."

Long Play

kertenkele@hotmail.com • SAYI:3 DENİZ DURUKAN • GÜVEN ERKİN ERKAL

Pentagram yeni albüm kayıtları için İskender Paydaş'ın Sarıyer'deki stüdyosundaydı. Medya, şeytan ve Clinton üzerine söyleştik. Dediler ki;

"Hepsi bir, hepsi Hak'tan"

"Popçular Dışarı" albümü 4. Güç olan basına ithaf edilmişti. Heavy metal piyasasının, bu güç tarafından en yakından takip edilen topluluğusunuz. Şu sıralar 4. Güçle aranız nasıl?

Anatolia albümünün büyük bir firma tarafından çıkmasının ardından, boyalı basının ilgisi bize de yönlenmişti. Birkaç yayın organı dışında, bize olan ilgi müzikal değil magazin boyutunda gelişti. "Hangisi kimle çıkıyor ya da saçları, tipleri nasılmış" gibi. Bizim yurtdışında konserlerimiz gerçekleşti, albümlerimiz çıktı. İsterdik ki bunlar öne çıksın.

Son albümde Anadolu uygarlığını, bu topraklar üzerinde olan bitimsiz kavgaları irdelediniz. Ayrıca genelden özele inerek, bireyin mutluluğu ve mutsuzluğunu da işlemişsiniz şarkılarda. Yeni albüm yine bir tema üzerine kurulmuş olacak mı?

Öncelikle, daha önce bu albüm hakkında soru soranlar böyle bir betimleme yapmamıştı. Sevindik. Yeni temaya gelince; bu beş parçalık EP'yi hazırlama fikrini ve motivasyonunu, bir süre önce medyada yer alan satanizm senaryolarının ardından aldık. Bu çalışma o gelişmelere karşı bir yanıt olarak da kabul edilebilir.

Önceleri İngilizce yazıp söylüyordunuz. Anatolia albümünde ise sizin Türkçe söylediğinizi ve Anadolu'yu konu alan bir albüm yaptığınızı gördük. Ki bu albüm, ilk kez bir heavy metal topluluğumuzun yurtdışından en çok ses getirdiği albüm oldu. Böyle bir albüm yapmanıza neler etken oldu?

İlk kurulduğumuzdan bu yana böyle arayışlarımız vardı. Tarz olarak kendi çizgimizi yakalayana kadar bizden olan bir şeylere çalışmalarımızda yer veriyorduk. Örneğin; ilk albümümüzde yer alan oryantal bölümler ve ikinci albümde yer alan mehter marşı bölümü gibi. Tüm bunlardan sonra kısmet "Anatolia"daymış. Sonuçta, her canlının doğumdan ölüme geçirdiği evreler vardır. Önce kendini sonra çevresini tanıması, sonra başını gökyüzüne kaldırıp evreni algılamaya başlaması ve bunlardan sonra, kendine ait dünya görüşünü ve inancını oluşturması gibi. Bunu böyle değerlendirirsek, "Anatolia" albümünü bizim topluluğun çevresini tanıdığı bir evre olarak düşünebiliriz. Daha önceki albümlerde kendimize bakarken o albümde etrafımıza bakmaya başladık.

Size sormak istemediğimiz ama sormadan da duramadığımız bir soru; Ortaköy Cinayeti ardından, kimi çevreler gerekli gereksiz birçok kişiyi zan altında bıraktı. Bundan siz de payınızı aldınız. Ama çıkıp hiçbir yerde görüş bildirmediniz. Söyleyecek sözünüz olmalıydı aslında.

"Siyaset Meydanı" ve "Teketek" konuya doğru bir açıdan baktı. Ancak sabaha karşı yayınlanan bir iki program, medyanın genel olarak yansıttığı olumsuz yaklaşımı temizleyebilecek etkiyi yaratamazdı. Bizim anlatım biçimimiz müzik. Az önce belirttiğimiz gibi. Biz yanıtımızı bu albümde vereceğiz. Sonuçta hitap ettiğimiz kitle medya kuruluşları değil. 12 yıldır neler hissettiğimizi albümlerimizle ve konserlerimizle ifade ettik. Yine öyle yapacağız. Bu konuyla ilgili kendi aramızda buluştuğumuz nokta ise şu; insanlar istediği müziği dinlemekte ve istediği ulu manituya inanmakta özgürdür. Ülkemizde de belli bir anayasa var. Bu kurallar çerçevesinde herkes istediği gibi yaşar. Yasalar çiğnenmediği sürece, şeytana tapmanın ve müzik dinlemenin engellenemeyeceğini biliyoruz. Biz şeytana tapmıyoruz ama tapanlarla da bir derdimiz yok. En azından şeytana tapanlardan korkmak gerektiğine inanmıyoruz. Kimsenin de korkmaması gerektiğini düşünüyoruz.

AGİT zirvesi nedeniyle, yedincisi sunulan Lirik Tarih Gösterisi'ne katılan ilk heavy metal topluluğu oldunuz. Organizasyona katılmanız nasıl gerçekleşti. Teklifi aldığınızda yaşadığınız tereddütler oldu mu?

Ya! Türkiye ne kadar enteresan bir ülke. Burada her şey olabilir. Birkaç hafta önce hakkımızda neler düşünülüyordu. Sonra bir baktık, o kadar insanın karşısında elimizde gitarlar devleti temsil ediyoruz. Yine bir heavy metal topluluğunun 50 tane devletin yöneticisi karşısında çıkıp çalması her ülkede görülecek şey değil. Ama işte burası Türkiye. Bu organizasyonuna katılmamız şöyle gerçekleşti. Önce etkinliğin sanat yönetmeni Ali Taygun'un ekibi bizimle bağlantıya geçti. En önemli problemimiz Hakan'ın asker olmasıydı. O'na da bu etkinliğe katılması için özel olarak izin verildi. AGİT'in genel içeriğini ve bizim orada yer almamız konusunu hiç yorumlamadık. Çıktık, çaldık ve çok eğlendik. Karşımızdaki dinleyicinin Clinton ya da 16 yaşında bir öğrenci olması bizim için hiç farketmez. Sözümüz insan olan herkese.

Pentagram'ın yeni albümü ikisi enstrümantal, üçü Türkçe, beş parçalık bir EP. Bu çalışma aynı zamanda İskender Paydaş ve Böcek Yapım ortaklığının ilk ürünü olacak.

Bülent Ortaçgil için bir saygı albümü hazırlıkları vardı. Albümde yer alacak isimler arasında Pentagram da yer alıyordu. Bu çalışma ne durumda?

Biz o işten kaydımızı sildirdik. Biraraya geleceğimiz isimler açısından keyifli bir düşünceydi. Böyle bir teklif almaktan onur duyduk. Yapabileceğimizi düşündüğümüz birkaç parça vardı. Ama provalarda baktık istediğimiz yorum ortaya çıkmıyor. Bülent Ortaçgil'in çizgisi çok farklı ve bizim düşündüklerimiz onun çizgisi ile istediğimiz gibi birleşemedi. Tatmin olduğumuz bir lezzet yakalayamadık. Zorlama bir şey yapmaktansa hiç yapmamak daha iyi olur diye düşündük. Bunun aksi ustaya saygısızlık etmek olurdu.

Yeni albümü diğerlerinden ayıracak özellikler ne olacak? Yeni denemeler var mı?

Yaptığımız hiçbir albüm bir öncekinin altına "den den" işareti koyulmuş gibi değildir. Yeni birtakım denemeler bu albümde de olacaktır. Ama daha henüz stüdyo çalışmalarını tamamlamadık. Yenilikler nasıl ve ne şekilde olur, bu bizim de kontrolümüzde değil. Yani bu kendi kendini var eden bir durum.

Bir sanatçı olarak son arzunuz ne olurdu?

Bir sigara.

Yakın Rock Tarihinden 'İlk'ler

Ekim 99 tarihinde sunduğumuz ilk "Long Play" sayfalarımızda bir ilkten söz etmiştik. Söz konusu, Türkiye'de "Punk Rock" tanımıyla yayınlanan ilk albümdü. Konuya bağlı olarak, 80 ve 90'larda ülkemizde yaşanan punk hareketlerini kısacık bir özet olarak vermeye çalışmıştık. Bu özete sığması mümkün olmayan birçok isim ve hamle "**Eblek Hardcore**" eylemcilerinin gözünden kaçmamış. Konuyla ilgili yanlış bilgi verdiğimiz endişesiyle olsa gerek, oldukça **sert** bir mesajla uyarmışlar. Yanlış değil. Dediğimiz gibi, konunun bir "özet" olması nedeniyle yazılması gerektiği kadardır yazılan. Uzun yıllar piyasaya konser, fanzin ve albümlerle ürün veren bu eylemci dostların mesajı göz önüne alınarak, hareket daha geniş bir biçimde ele alınacaktır. Bu ay **Non Serviam** Dergisi'nde, ülkemizdeki "Punk" hareketinin ürünleri daha geniş bir biçimde yer alacaktır.

Bu ay yine "ilk"lerle ilgili bir soruyu yanıtlamaya çalışacağız; ülkemizde 80 kuşağı topluluklar tarafından başlayan hareketin ilk ürünü bu albümün ardından, yakın rock tarihimizin sayfalarını açmaya devam edeceğiz. Bu arada 15 yıldan beri ülkemizde, rock ve heavy metal alanında yasal olarak yayınlanmış albüm sayısı 350'yi buldu. Bir o kadar da "underground" yapım el altından dinleyicilerine ulaşmış durumda.

Geçtiğimiz günlerde, ülkemizin kimi black metal topluluklarıyla ilginç sohbetlerimiz oldu. Ankaralı **Ehrimen** üyeleri kedileri seviyor ve içlerinde köpek besleyenler varmış. İstanbullu **Saboath** (Yeni adıyla; **Gök Börü**) milliyetçi tavırlarının, faşizme tırmanmayacağını belirtiyor. İzmir'den **Ziggurat** ise satanist olmadığını belirtirken bir de demolarını göndermiş. Çok garip ama Ziggurat sahip olduğu müzikal çizgisiyle, ait olmadığı bir kulvarda dolaşıyor sanki.

Pentagram, Yaşar Kurt, Pilli Bebek, Turgut Berkes, Yırtık Uçurtma, Demirhan Baylan, Hazy Hill, Tayga, Moğollar ve diğerleri. Önümüzdeki günlerde albümü çıkacak birçok topluluk ve solistin çalışmalarından örnekler, 2 Ocak 2000 tarihinde ilk kez **Radyo D, Maximum Rock** programında birarada sunulacak, Buyrun program saati aşağıdadır.

Maximum Rock
Radyo D 104.0 Her Pazar
Saat: 21.00-23.00 arası
Taviz Yok

Aksamsefası

Ayın En Güzel Onlusu

1. **Murat Yılmazyıldırım / Acıları Bana Bırak**
   Yelkenin Gözyaşları / Ada
2. **Pentagram / Gündüz Gece**
   Popçular Dışarı (Konser) / Tempo Müzik
3. **Mor ve Ötesi / Son Giden**
   Bırak Zaman Aksın / Ada Müzik
4. **Kramp / Tek Başına**
   İstanbul Sokakları / Ada Müzik
5. **Rapor 2 - Radical Noise / Çiz**
   Çiz / Zihni Müzik
6. **Buse / Ey Kör**
   Buse / Elenor Müzik
7. **Rashit / Rutin Hayat**
   Telaşa Mahal Yok / Kod Müzik
8. **Duman / Köprünün Altında**
   Eski Köprünün Altında / NR1 Müzik
9. **Teoman / Bazı Yalanlar**
   O / NR1 Müzik
10. **Haluk Levent / Gülün Bittiği Yer**
    Mektup / Prestij Müzik

Listeler her pazar saat 21.00 - 23.00 arası 104.0 Radyo D Maximum Rock programında belirlenmektedir.

Raflarda Bu Ay

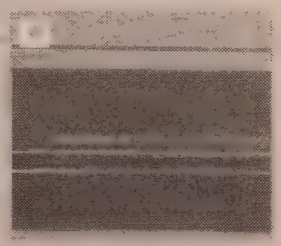

• **İSTANBUL BLUES KUMPANYASI -**
Sair Zamanlar
Doublemoon Records

Altı yıllık ömrü boyunca iki albüm arasında bir türlü yerinde durmayı beceremeyip renk ve kılık değiştiren İstanbul Blues Kumpanyası "Sair Zamanlar" adlı ikinci albümünde bugünden başlayıp sair zamanlara doğru yolculuğa çıkıyor. Adındaki "blues" biraz eğreti duruyor bu albümde. Ama adları Blues Kumpanyası diye ille de blues yapmak zorundalar mı? Elbette değil. Farklı müzik türlerinin, farklı kültürlerin harmanlandığı "Sair Zamanlar"da arabesk, punk, halay, trip-hop, drum bass ,elektronika ve delta blues gibi farklı formlara rastlıyoruz. Sarp Keskiner, Salih Nazım Peker, Tuğrul Aray, Vefa Karatay ve Orçun Baştürk'ten oluşan Kumpanya bütün zamanlara seslenmeyi becerebilmiş.

• **BABA ZULA – *Üç Oyundan Onyedi Müzik***
Doublemoon Records

Baba Zula, Bilsak Tiyatro Atölyesi'nin sahnelediği "Kurbağa Öyküleri", Perihan Mağden'in "Mutfak Kazaları" ve Exupery'nin "Küçük Prens" adlı oyunlarının müziklerini bir albümde topladı. Hayal dünyasının sınırlarını zorlayan, her yeni çalışmasıyla yaşadığımız dünyanın farklı bir boyutu daha olduğunu bize hissettiren Baba Zula bu yeni albümüyle alternatif müzik piyasasına sıkı bir çivi daha çakıyor. Geleneksel ve modern enstrümanları çok iyi kaynaştıran grup, bas, elektro ve akustik saz, darbuka, def, zil gibi enstrümanlarla bile yetinmiyor; Afrika enstrümanlarıyla, hatta çocuk oyuncaklarıyla çıkabiliyor karşımıza.

• **LYNCH LAW - Law Down The City**
Demo

Kadıköy'den yeni bir heavy metal hareketi. Elemanlar henüz 15 - 16 yaşlarında. Albümde biri Türkçe dördü İngilizce, toplam beş parça var. Sesleri ve kasları istedikleri düzeye geldiğinde vokal ve davul problemleri kendiliğinden çözülecek ve gelecekte bu kaseti tatlı bir ergenlik çağı anısı olarak hatırlayacaklardır. Bu çalışmada gitar sololarının kimin attığı ayrıca belirtilmemiş. Ama yarının önemli bir gitaristinin, gençlik dönemi çalışması olarak saklanması gereken bir albüm. **Onur Çelik**; Gitar, vokal **Alphan Ulusoy**; Gitar, vokal **Can Şişman**; Bas, vokal **Kudret Diplen**; Davul

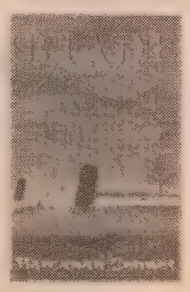

BLADE - Harcanan Cennet
Demo

Bir heavy metal topluluğu daha. Bu kez Küçükçekmece dolaylarından. Üç parçalık demonun tamamı Türkçe şarkılardan oluşuyor. Sound açısından yine bir gençlik ve iyi niyet çalışması. Şarkıların üçünde de acı, nefret ve ölüm teması işlenmiş. "Eyvah" dedik; "Bu demoyu yapan topluluk elemanları kayıttan sonra topluca intihar etmiş olmasın sakın". Sonra kapağa bir baktık; "Aşkıma", "İlham Perime", "Bi'taneme" ve "Aileme" şeklinde çevreye teşekkür göndermişler. Neyse rahat bir nefes aldık. **Koray Baş**; Gitar, vokal **Cem Can**; Gitar **Umut**; Davul **İlker**; Bas, back vokal

Aqua'nın 86 Şubatı'nda çıkardığı 'Güneşte Dolaşmak' adlı kaset, 80 kuşağı topluluklarının ilk albümüdür. "80 kuşağı" diye özellikle belirtiyoruz. Yoksa 80'lerin ilk yarısı çıkan, Hardal, Marşandiz, ve Metin Özülkü imzalarını taşıyan birkaç rock albümü daha vardır. Ama bu isimler, 70 kuşağının çalışmaları içinde değerlendirilmelidir.

Tarih Bir Sudur; Aqua

12 Eylül 1980, birçok alanda olduğu gibi rock'ın da sil baştan olduğu tarihtir. 80'lerin ilk yarısı, yeniden başlayan hareket Ankara ve İstanbul'da yeni toplulukların kurulması ve birkaç konser organizasyonu ile geçer. 80'lerin ortasında topluluklar, daha kalıcı olabilmek adına albüm çıkarmayı hedefler. O sıralar İMÇ'de plak basımı iyice azalmış, firmalar kaset üretimine ağırlık vermeye başlamıştır.

İşte tam bu süreçte, Aqua 1986 Şubatında, tüm prodüksiyon giderlerini kendi üstlendiği "**Güneşte Dolaşmak**" adlı kasetini 1000 adet basar. Bandrol yasası henüz çıkmamış ve topluluk bir firmaya bağlı değildir. Bu nedenle albüm, 80 kuşağının ilk underground albümü de sayılabilir. "80 kuşağı" diye özellikle belirtiyoruz. Yoksa 80'lerin ilk yarısı çıkan, **Hardal, Marşandiz**, ve **Metin Özülkü** imzalarını taşıyan birkaç rock albümü daha vardır. Ama bu isimleri, 70 kuşağının çalışmaları içinde değerlendirmeyi düşünüyoruz.

İlk baskıyı kendi olanaklarıyla tüketen topluluk, daha sağlıklı bir dağıtım sağlamak üzere, o sıralar **İzzet Öz** ve **Atilla Özdemiroğlu**'nun kurmuş olduğu "**ART**" adlı müzik üretim firmasıyla anlaşır. Ancak firma, 1000 adet daha basılan bu albümün dağıtımı konusunda Aqua'dan daha başarılı olamaz.

1982 yılında **Cem Berksoy** ve **Cem Canbay** çekirdek kadrosuyla kurulan soft rock topluluğu Aqua, Müziğinde jazz, klasik ve folk öğeler kullanmıştır. Albümdeki kadro şöyle sıralanıyordu; **Cem Berksoy**; Akustik gitar, elektro gitar, mızıka, vokal, Perküsyon, **Cem Canbay**;Akustik gitar, elektro gitar, vokal, **Murat Tunalı;** bas gitar, **Özlem Dinçarslan** Keman, vokal. Albümün konuk sanatçıları ise şöyleydi; **Hakkı Doğusoy**: Elektro davul ve perküsyon, **Erkut Akyazı**: Elektro gitar, **Mete Düren**: Akustik piyano, **Ediz Şener**: Flüt, **Özkan Turgay**: Klavye. 1986'da çalışmalarına son veren topluluğun kimi konserlerinde, **Hakan Kurşun, Mertol Şalt**, **Levent Yüksel** ve **Ahmet Altuğ** gibi isimler de konuk olarak yer almıştır.

Aqua'nın ardından topluluk elemanları, ayrı yollarda çalışmalarını sürdürdü. Cem Berksoy 1994'de "Silent Rooms" adlı ilk solo albümünü çıkarttı. Ayrıca "home" stüdyosunu bir çok müzisyen arkadaşına da açmış burada **Çağlayan Kent** ve **Kutlu Özmakinacı** gibi isimlerin çalışmalarını da kaydetmiştir. Berksoy şu sıralar Deepfear adlı topluluğuyla çalışmalarını sürdürmekte. Ayrıntı için; http://members.xoom.com/deepfearsite adresine bir gidin. Diş doktoru Cem Canbay 1996'da topluluğu Mask ile "Kapılar Ardında" adında bir albüm çıkarttı. Basçı Murat Tunalı, Aqua'nın ardından Ra topluluğuna katıldı. Ra, 1989'da çıkan "Değişim Rüzgarları" adlı toplama rock albümünde yer aldı. Murat Aktüel dergisi'nin yazı işleri müdürü olduktan sonra müzik çalışmalarına ara verdi. Topluluğun kemancısı Özlem Dinçarslan, Meridian Topluluğu'nun 1986'da çıkan albümünde de çaldıktan sonra İngiltere'ye yerleşti.

Aksamsefasi

Başağrısı deyince Ebru Gündeş hikâyesi ne dramatikti değil mi? Ben o kızı 90'lı yılların özeti olarak görüyorum. Bir günde yıldızı parlayanların ilk örneği.

Sadece Çarşambaları

ŞEBNEM İŞİGÜZEL

Birkaç aile yadigârı şey geldi evime. Size ne? Aşkolsun, başım çatlayacak gibi ağrıyorken oturmuş size bu satırları yazıyorum. Biraz önce annem telefon etti, ona da söylemiş bulundum: Başım çatlayacak gibi ağrıyor diye. Ebru Gündeş olayından sonra anneye hiç böyle bir şey söylenir mi? Annem soruyor: "Başının sadece bir bölümünde mi ağrı? Mide bulantısı var mı? Unutkanlık?" Medya sayesinde annem de küçük çapta bir nörolog. Sabah da teyzem aramıştı şu depremi önceden haber veren aletler var ya, onlardan bir tane alayım mı kocana sor, senin kocan böyle şeylerden anlıyor dedi. Ardından ekledi, "Gerçi geçen sefer P dalgalarında uyandık S dalgalarında çoktan çamaşır makinasının önüne çömelmiştik. Medya sayesinde teyzem de küçük çapta bir sismolog.

Ben son günlerde gazeteleri Polyanna gibi okuyor, televizyonu öyle seyrediyorum. Yani iyi ya da kötü; insanların her hareketleri, beyin ameliyatları, Avrupa Birliği gibi konularda bilgilendiğini düşünüyorum. Belki şu anda başım ağrıdığı için böyle düşünüyorum. Bilmiyorum.

Başağrısı deyince Ebru Gündeş hikâyesi ne dramatikti değil mi? Ben o kızı 90'lı yılların özeti olarak görüyorum. Bir günde yıldızı parlayanların ilk örneği. Silikonlar, imajlar. Bana kalırsa Ebru Gündeş'in daha da önemli bir misyonu var: O kız eski starlara karşı yeni sesler çıkabileceğini kanıtladı gibi geliyor bana. Aslında 80'lerin sonuna kadar ekranda görünmek, ortaya çıkmak çok zordu. Bu yüzden eski starlarımızdan korkunç danslar izleyip playback şarkılar dinliyorduk. Düşünsenize yıllarca Ajda Pekkan'dan Tanrı Misafiri'ni ne kadar korkunç dinledik. Sonra fabrika işçisi bir kız çıkıp aynı şarkıyı içimize dokunacak kıvamda bize okudu. Eski bir starın karşısında aniden müsamere bebeği kılığında tülden elbiseler içinde başka bir yıldız belirmişti.

Medya, yatılı okullarda, sanırım askerde vb. yerlerde yapılan eşşek şakalarından birisini de Ebru Gündeş'e yapmıştı. Hatırlasanıza herhangi bir mezar önünde fotoğraflarını çekip "babasız, yetim" haberleri ardından "Yalan söylemiş. İşte babası." hikâyesi. Her neyse hepsini unuttuk. Zavallı Ebru Gündeş beyin kanamasını basın mensuplarının önünde geçirip diyetini ödedi. Sesinin hakkıyla şöhret olmuştu gerçi medyaya ödenecek verilecek diyeti de yoktu.

Bana dramatik gelen ameliyattan sonra annesine saçları kesildiği için sitem etmesiydi. Demek varoştan gelen kız hâlâ yaşıyordu. Yaşıyordu ki baloncuk yapan beyni kalbine saçları kesildiği için üzülmesini emrediyordu. Bir de "Ben ölürsem pek çok kişi zor durumda kalır." sözü. Demek hâlâ ailesine bakan küçük kız. Ha overlogçuluk yapıp eve ekmek tuz götürmüşsün, ha sesinle annenin ev kirasını, ağabeyinin iş kurma kredisini ödemişsin.

Ebru Gündeş, beyin kanaması derken Belçikalı bir bilim adamı kafa nakletme üzerine çalışıyor. Ben bu haberi aylar önce bir bilim dergisinde okumuştum. O bilim adamının e-mailini buldum, yazdım. Çünkü o ara gerçeküstü birşeyler yazıyordum. Adam çok kibar. Bana daha önce maymunlar ve farelerle yaptığı ameliyatların sonrasında çekilmiş görüntüleri ve bilgileri gönderdi. Açıkça ben de merakımı giderip yazmaktan vazgeçtim.

Ama adamın üzerinde çalıştığı hikâye çok ilginç. Komple bir kafayı başka bir vücuda naklediyor. Kafa sadece vücudunu tanımakta ve algılamakta zorluk çekiyor. Bir yandan da korkunç, sapıkça bir şey. Bir yazar olarak böyle bir şeyle nasıl ilgilendim? Sanırım canım çok sıkılıyordu.

Hem melek yavruma sebze çorbası pişirip hem de böyle bir bilim adamından merakımı gidermesi için brifing isteyebiliyorum. Geçenlerde hiç huyum değilken bir toplantıya konuşmacı olarak katıldım. Bu sebze çorbasını da orada açık ettim. Bana gününüz nasıl geçiyor diye çok naif bir soru soruldu. Ben de nasıl geçiyorsa öyle anlattım. Değerli okuyucularım bunu bir yazara yakıştıramadılar.

Sylvia Plath'da üç çocuğunu yıkayıp pakladıktan sonra oturup yazarmış. Yani çocuklar uyuduktan sonra inanın çocuk uyuduktan sonra annelerin önünde öyle bir zaman dilimi oluşuyor ki dünyanın işini yapabilirsiniz (!). O zaman dilimini hiç bir saat, hiç bir takvim hatta Nasa hatta Einstein gelse ölçemez.

Annelerimizden, ninelerimizden bize kalan o çocuklar uyuduktan sonraki büyülü zaman diliminde insan doktora tezlerini bitirir, romanlar yazar, şarkılar besteler, en şahane resimleri, tasarımları yapar, dolmalar sarar, perdeleri yıkar, dünyayı yıkar-yeniden kurar. Öküz dergisinin işlenmemiş ham halini kızım uyuduktan sonra göndersinler onu da aradan çıkarırım.

Başımın ağrısını siz bile hissediyorsunuz değil mi?

Tamar'a bugün etek giydirdim. Pilili, çok şeker. Eteği kafasına geçirin öyle dolaşıyor. Nedense çok hoşuna gitti etek giymek. Size daha önce söz etmiş miydim; bizim bir çocuk grubumuz var. Çocuklarımız doğduğundan bu yana beş kadın çocuklarımızla her çarşamba bir araya geliyoruz. Ortada öyle sıkı bir muhabbet dönüyor ki anlatamam. Çevremizdeki herkes bu çarşambaları çok merak ediyor. Aramızda mimardan, tarihçiye kadar her meslekten kadın var. Çarşamba günleri bu buluşma dışında bize teklif edilen her şeye hayır diyoruz. İlk günlerden bu yana ara ara çekilmiş videolarımız var. Müge onlardan bir film yapıp bienale katılacak. Her neyse bu haftaki toplantı bizde. Birazdan gelirler.

Size asıl evime gelen aile yadigârı şeyleri anlatacaktım vallahi unuttum! Yazıları böyle bitirmeyi de çok seviyorum. Samimi oluyor.

Basın daha **Bab-ı Ali**'deyken ve hâlâ şimdi **İkitelli**'deyken o hep basının vicdanı, yüz akı oldu.
O, **Halit Çapın**.. Yani, **Halit Ağbimiz**.
Ona ne zaman **"Nassın, Halit Ağbi"** diye sorsak, o ağız dolusu **"daşşşaakk gibiyim"** der.
Biz şimdi bu derviş ağbimize, **"Nassın Halit Ağbi"** diyos.
Ve ellerinden öpüyos.

*- Sevgili **İsmail Gülgeç Ağbi** möörhaba ağbi, nasılsın ağbi, geçmiş olsun ağbi?*
Hayvanlarından **Öküz**

eşbeer ağbi papucu yarım çuk dışarıya oynayalım

"Örneğin 'Biçerdöver' sözcüğünün yabancı karşılığını, bugün hiç kimse anımsamaz! Ben de anımsamıyorum. Çünkü bu araç Türkiye'ye ilk girdiği zaman bu adla anıldı. Bu da gösteriyor ki, amaç dilimizi sevmek ve konuya ilgi göstererek sözcüklere daha kaynağında karşılık aramak. Şu da var ki, özellikle teknik sözcüklerde eğer siz onu üretemiyorsanız, bunu sonra yapabilmeniz biraz güç oluyor."
Ali Püsküllüoğlu

ÖkÜz, Ali Baba'ya saygılar sunar.

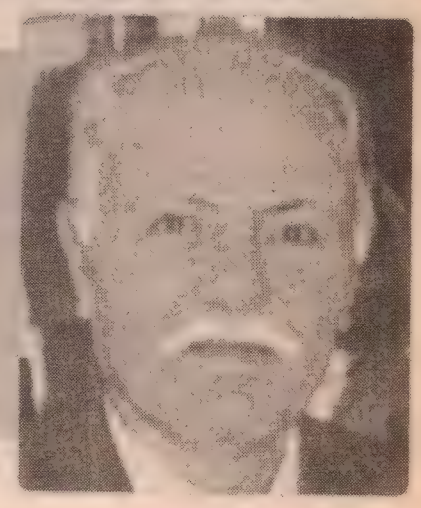

Efsanevi **Gırgır** Dergisi'nin 2. Kuşak **(Kalfa Kuşak)** üstadlarından **Gaddar Davut**'un yaratıcısı sakallı ve güzel insan ağbimiz **Nuri Kurtcebe**'ye geçirdiği rahatsızlıktan dolayı geçmiş olsun der, en kısa zamanda eski sağlığına kavuşmasını dileriz.

Aksamsefası

Yol boyunca arabamı nereye bırakırsam daha az yürümek zorunda kalırım, Avrupa'daki gibi kamuya açık her yerde sakatlar için park yeri konması bir gün burada da mümkün olur mu acaba, diye düşünerek geldim Beyoğlu'na. Nevizade sokağı çıkışının en uygun yer olduğunu düşünerek arabamı oraya bırakmaya karar verdim. Park yeri bulmak için yavaşlamıştım ki, "Üf karıya bak!" dedi birisi. İki kişi benim gözüme kestirdiğim yerin yakınında durmuş bakıyorlar. Arabadan inince, "S.ktir et, sakatmış" deyip uzaklaştılar.

Avrupa Birliği, Kokoreç, "Hapisteki Bacağım"

NAZMİYE GÜÇLÜ

Avrupa Birliği'ne tam üye olma ihtimalimiz başta kokoreççiler ve kokoreç sevenler olmak üzere toplumun tüm kesimlerini ilgilendiriyor. Sakatlar hariç!

Günlerdir sakatları ilgilendiren tek satıra rastlamadım gazetelerde (işim gereği günde ortalama yirmi gazete okuyorum). Sakat örgütlerinden de hiç ses çıkmıyor. Türkiye'nin ev ödevlerinden en önemlileri insan hakları ve azınlık hakları. İçeriklerine bakıyorum, bize ait bir şey yok. Yani insan da değiliz, azınlık da. Bizim çalışma, eğitim, seyahat vb. haklarımız kimseyi ilgilendirmiyor. Fakat kokoreç çoğunluğu ilgilendiriyor. Tabii kokoreçi herkes sever...

Bu arada kokoreççiler örgütlenme çalışmalarına başladılar. Yunanistan'da bu yasağın sökmediğini bildiğimden, bizde hiç sökmeyeceğine adım gibi eminim. Bu yüzden yasaklanacak diye paniğe kapılmadım ama canım kokoreç istedi. Hem kokoreç yerim hem de bi sinemaya giderim, düşüncesiyle yola çıktım.

Yol boyunca arabamı nereye bırakırsam daha az yürümek zorunda kalırım, Avrupa'daki gibi kamuya açık her yerde sakatlar için park yeri konması bir gün burada da mümkün olur mu acaba, diye düşünerek geldim Beyoğlu'na. Nevizade sokağı çıkışının en uygun yer olduğunu düşünerek arabamı oraya bırakmaya karar verdim. Park yeri bulmak için yavaşlamıştım ki, "Üf karıya bak!" dedi birisi. İki kişi benim gözüme kestirdiğim yerin yakınında durmuş bakıyorlar. Arabadan inince, "S.ktir et, sakatmış" deyip uzaklaştılar.

Sakat kadın olmak böyle bir şey işte, diye düşündüm. Otururken kadın, kalkınca sakat. Avrupa Birliği, kokoreç, düşüncelerime, feminizm de karıştı birden. Ne alâkası varsa karıştı işte, akıl bu, nereye kayacağı belli mi olur?

Neyse bu düşünceler kokoreç isteğimi azaltmadığından, kokoreççilere doğru yavaş yavaş yürümeye başladım. Komşunun küçük kızının deyimiyle "hapisteki bacağım" yüzünden istemde daha hızlı yürüyemezdim. (Görmeyen ve bilmeyenler için, sağ bacağım diğerinden hem kısa, hem zayıf ve güçsüz olduğu, üstelik benim sözümü de dinlemediği için, demir bir kafese sokuldu.) Yarım ekmek içi kororeç alıp, afiyetle yedikten sonra, hiçbir gücün bizleri bu zevkten mahrum edemeyeceğini bilmenin huzuru bile, diğer düşüncelerimin yarattığı huzursuzluğu bastıramamıştı. Fakat Nuri Bilge Ceylan'ın yönetmenliğini yaptığı Mayıs Sıkıntısı, benim sıkıntılarımı dağıtmayı başardı. Uzun zamandan beri gördüğüm en güzel filmdi. Yaptığım bu seçimden dolayı kendimi kutlamak için, kendime kestane ısmarladım.

Kestanelerimi yiyerek arabama doğru yürümeye başladım. İstiklâl Caddesi'nin kalabalığında, karşıdan gelen herkesin bana uzaylı gibi bakmaları bile keyfimi kaçıramıyordu, Mayıs Sıkıntısı'nın verdiği huzurdan sonra. Sakatlar daha çok çıkabilseler sokağa da bu insanlar da alışsalar artık sokakta sakatlara diye düşünmeden de edemedim. Bir yandan uzun zamandır gelemediğim Beyoğlu'nun tadını çıkarmak için etrafıma bakınırken, bir yandan da bakanların neler düşündüğünü anlamaya çalışıyordum. Sahi ne düşünürler acaba öyle hayretten açılmış gözlerle bakarak, "Hem sakat, hem de kestane yiyor" diye düşünüyor olabilirler mi?

Gelirken düşündüklerime, yeni düşünceler katarak, İstiklal Caddesi'nden arabamın olduğu ara sokağa saptım. Arabama iyice yaklaşmıştım ki, bir meyhanenin kapısında ayakta durmakta zorlanan sarhoş iki kişiden biri, "Seni s.kebilir miyim?" diye seslendi. Sarhoşlardan korkmam, üstelik de severim sarhoşları, insanların en dürüst oldukları zamanlardır sarhoş oldukları zamanlar. Söylenene hiç aldırış etmeden, yürümeye devam ettim. Arabamın kapısını açıp tam oturmuştum ki, diğer sarhoş sallanarak geldi. Camı çaldı, açtım. Ayakta zor duruyor, güçlükle konuşuyordu. "Abla, arkadaşımın kusuruna bakma, çok sarhoş, senin sakat olduğunu farketmedi, yoksa öyle söylemezdi" dedi. Ben kahkahayı patlatıp, düşünmeyi bıraktım.

Mahur Beste

akşamdan kalma bir fasılla
uyandık sabaha
son ağız
günola soğana geçile

Hüseyni Taksim

kim suladı bu güneşi
yerler balçık
sökülmüyor dizlerim
kavun batık

Nihat Ziyalan

Nisan

Dokunsam, diyordum
Kadim sesli rüzgâra.

Tenha kıra uzandım,
göl hayatı inceydi.

Sürer,
yalın bir şiir.

Ekşi erik tadıyla.

Sina Akyol

anne vefa

artık
inanmasa da
dine imana
oruç tutuyor hâlâ
ayıp olmasın diye
çocukluğundaki
o güzel tanrıya

met üst

onbeşbinmark

Şu ara bedelli için
para biriktiriyorum
inan azıcık vaktim olsa
seni dağa değil
dağı sana kaldırırdım

Ayhan Bozkurt

Masumiyet

TUNCER ERDEM

tacirler geldi şehre / uzak bozkır pazarlarından

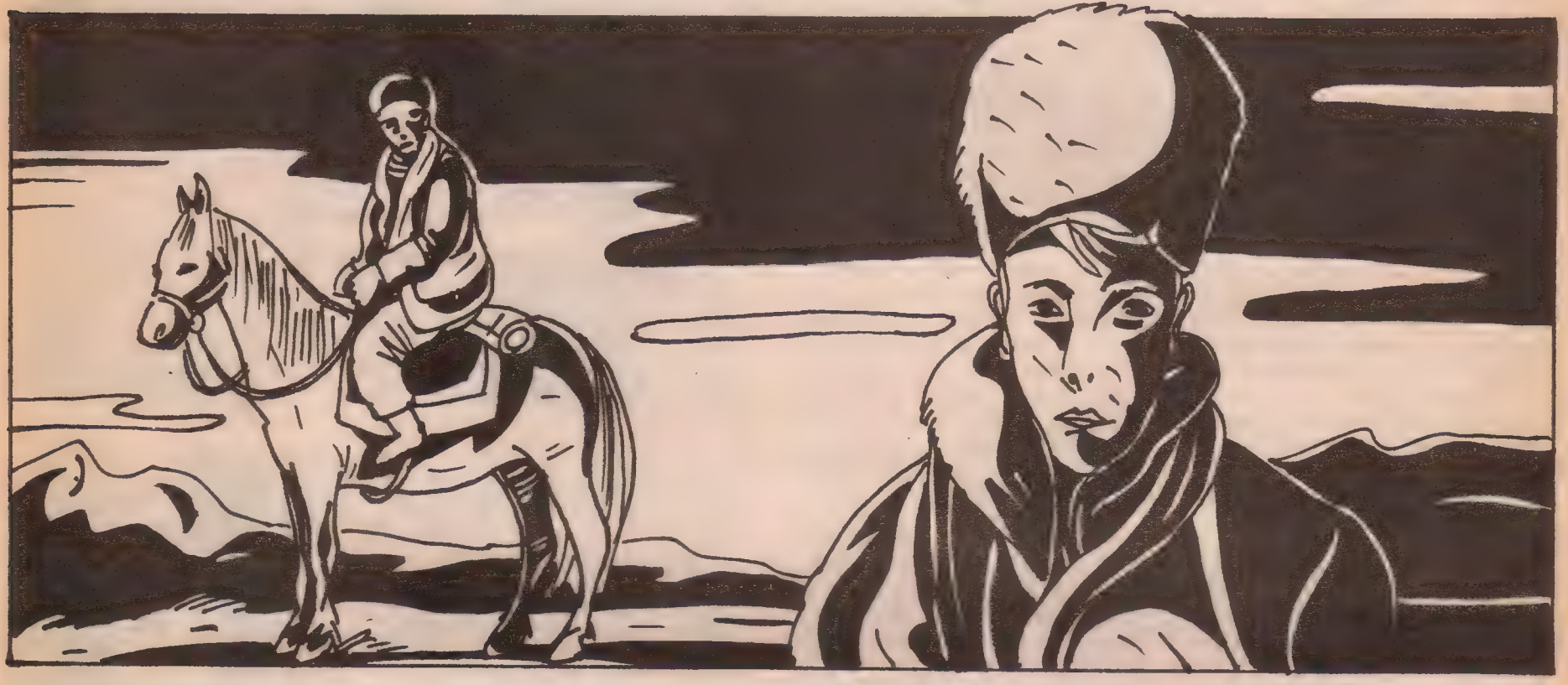

çantalarında huzur ekmekleri / göçer çadırlarındaki ocaklardan

gümüş tozu serpilmiş resimler getirmişlerdi / ve mürrüsafi

geçici dünyanın resimlerini gördüler / sokak lambaları ışığında

meyhane masalarında kaldı / yorgun dirsekleri

genizlerinde yakıcı bir is, / anılarında beyaz vapurlar, şehrin masumiyeti

Amerikalı "tatlı hayat zenginleri"nin "Türk Lokumu" olarak hayranlık duydukları Özel Türkbaş, yıllar önceki bir Cannes Film Festivali'nde de skandallar yaratmıştı. Ün yapmak için dünyanın dört bir yanından festivale gelen genç "yıldız adayları" ile yarışırcasına çıplak pozlar vermişti fotoğrafçılara.

O Şimdi Amerika'da Bir Trilyoner...

AGÂH ÖZGÜÇ

1950'li yıllarda sahnede ve sinemada 'kardeşler modası' vardı. "Coşkun Kardeşler", "Şen Kardeşler", "Erdem Kardeşler" ve "Bindal Kardeşler" gibi... İşte **Özel Türkbaş** da o yıllarda "Özel Kardeşler" adıyla sahneye çıkan sanatçılardan biri. Tabii kardeşiyle birlikte... Eski hayranları Özel Türkbaş'ı dansöz olarak tanırlar. Dansözlüğe 1961 yılında Taksim Meydanı'ndaki ünlü Kristal Gazinosu'nda (o ünlü gazino yıllar önce yıkıldı) başlayan Türkbaş'ın sanat yaşamı, aslında daha eskiye dayalıdır. 1950'li yılların ortalarında kardeşiyle birlikte çıktığı sahnede, "Özel Kardeşler" adıyla ilk kez ismini duyurmuştur. O yıllarda milli kıyafetlerle, milli oyunlar eşliğinde sahneye çıkıyordu. Sonra dansöz olarak ünü Amerika'ya dek taşıverdi.

Bu arada filmlerde de oynayan Özel Türkbaş, sinema oyuncularından Ayhan Batu ile evlenerek Amerika'nın yolunu tuttu. Amerika macerası büyük paralar kazandırmıştı Türkbaş'a. Amerikan vatandaşlığına geçince de restoran çalıştırmaya başladı. Bir yandan da dans ediyor ve Amerikalı petrol krallarının eşlerine de dans dersleri veriyordu. Ayrıca dans dersleriyle ilgili bir kitapla, geleneksel türk yemeklerini, Türk mutfağını tanıtan "The Turkish Cookbook" adıyla da ikinci bir kitap daha bastırdı...

Amerikalı "tatlı hayat zenginleri"nin "Türk Lokumu" olarak hayranlık duydukları Özel Türkbaş, yıllar önceki bir Cannes Film Festivali'nde de skandallar yaratmıştı. Ün yapmak için dünyanın dört bir yanından festivale gelen genç "yıldız adayları" ile yarışırcasına çıplak pozlar vermişti fotoğrafçılara.

Özlem gidermek için sık sık ülkesine gelen Türkbaş, 1966 yılında bir firmanın kolonya reklamı için mankenlik de yapmıştı. Ve bir adı da "kolonya güzeli"ne çıkan Türkbaş, 1960'lı yılların başından beri Amerika'da yaşıyor. Dansöz, dans öğretmeni, kitap yazarı, lokantacı ve trilyoner bir "iş kadını" olarak...

O'nu arayanlara, anılarıyla yaşayan eski dostlarına ve o'nu fena halde özleyenlere duyurulur...

Özel Türkbaş'ın Amerika'da çıkardığı kitap

Yunanlı Güzel Gizelle Dali

Aliki Vuyuklaki, şimdi ne yapıyordu? Ya İstanbul'a gelip Fikret Hakan'la "İstanbul'da Aşk Başkadır" adlı bir film çeviren, güzeller güzeli Gizelle Dali yaşıyor muydu? Yaşıyorsa neredeydi? Öğrenecektik.

Yunan Güzeli Gizelle Dali'ye İstanbul'dan Sevgilerle...

Güzel bir gecede yola çıkıyorduk. Otobüsümüz Atatürk Kültür Merkezi önünden hareket ettiğinde saat 23.30'u gösteriyordu. Ve sabaha karşı Yunanistan'ın Drama kentinde olacaktık. Otobüsle geziye çıkmayı özellikle tercih ederim. Hele uyumlu ve kafadar bir ekiple yola çıkıyorsanız? Hele ekibin içinde **Tuncel Kurtiz** ve **Işıl Özgentürk** varsa?.. Yol boyunca sürüp gidecek gırgır ve şamatayı düşünün. Gerçekten de yolculuğumuz düşündüğüm gibi oldu. Üç gün sonraki dönüşümüz ise şamata açısından daha müthiş oldu.

Otobüsümüzle sabaha karşı Kavala'dan geçerken uykulu gözlerle neler düşünmüyordum ki? 6 Eylül sonrası mallarını, yakınlarını ve Türk dostlarını terkedip Yunanistan'dan kaçmak zorunda kalan Rumları... Beyoğlu Balık Pazarı'ndaki meyhanesinde laterna çalan **Lefter**'i... Rumlar 6 Eylül sonrası İstanbul'dan kaçarlarken, o güzelim "meyhane kültürü"nü de beraberinde götürmüşlerdi.

6 Eylül yağmasını ve o günleri dün gibi hatırlıyordum. Beyoğlu İstiklal Caddesi'nde parçalanan vitrinler, yağmalanan dükkânlar... Geçmişin kültürünü yansıtan Pera, bir savaş meydanına dönmüştü birden. Rum azınlıklara yönelik 6-7 Eylül terörünün yaşandığı günlerde 23 yaşında bir gençtim çünkü.

5. Avrupa Filmleri Festivali nedeniyle Yunanistan'ın Drama kentine girerken, bu kez de sinemamızdaki Türk-Yunan ilişkileri bir bir gözlerimin önünden geçiverdi. Bir dönemlerde Yunanistan sinemasının popüler yıldızı olan **Aliki Vuyuklaki**'yi anımsadım birden. Masum sarışınlığıyla ne kadar da bizim **Filiz Akın**'a benziyordu. **Orhan Günşiray**'la oynadığı "Sıralardaki Heyecanlar" adlı film, Türkiye sinemalarında tam vizyona gireceği sıra, Kıbrıs olayının patlak vermesiyle tüm Yunanistan filmleri gibi o da yasaklanıyordu.

Aliki Vuyuklaki, şimdi ne yapıyordu? Ya İstanbul'a gelip **Fikret Hakan**'la "İstanbul'da Aşk Başkadır" adlı bir film çeviren, güzeller güzeli **Gizelle Dali** yaşıyor muydu? Yaşıyorsa neredeydi? Öğrenecektik.

İki film festivalinin (Türk-Yunan) buluştuğu Drama'ya ayak bastığımızda kentin Belediye Başkanı **Margaritis Tzimas**'ın konuğu olduk. Sonraki günlerde Yunan Sinema Merkezi Başkanı **Manos Evstratiyadis** ve Festival Güzel Sanatlar Müdürü **Andonis Papadopulos**'un... İdrama Restoran'da Taverna Petros'ta bol şaraplı geceler... Film gösterileri ve geziler. Bu çok çabuk geçen üç günde kimlerle tanışmadık, neler öğrenmedik ki? Türkçe konuştuğumuzu duyan Rumlar, kimi çekinerek yanımıza yaklaşıp İstanbul'daki yakınlarına ve Türk dostlarına selam gönderiyorlardı. Ben de, Yunanistan'ın Naksos adasında taverna çalıştırdığını öğrendiğim Gizelle Dali'ye...

Sonuç olarak her şey güzeldi Drama'da, **Başak Emre** ve **Ahmet Boyacıoğlu** ile genç ekibinin düzenlediği festivalde. Tuncel Kurtiz'in bitmek tükenmek bilmeyen o müthiş enerjisiyle, Işıl Özgentürk'ün gırgırlarıyla, **Gülsen Tuncer**'in Rumca şarkılarıyla, İstanbul'a doğru yola çıktığımızda her mola verişimizde geleneksel oyunlarımıza katılan Rumların sıcaklığıyla... Hele otobüsümüze binip vedalaşırken Drama Film Festivali'nin Güzel Sanatlar Müdürü Andonis Papadoloş'un göz çukurlarında gizlemeye çalıştığı iki damla gözyaşını görmeliydiniz...

Aksamsefası

Leyla Sayar'la hiç karşılaşması olmadığını söyleyip "özür dilememi" (hem de ısrarla) isteyen Ümit Elçi'nin kafasının almadığı, anlayamadığı bir şey vardı. Sayar kapısına sarhoş gelen yönetmenin ismini bilemediği ve bu nedenle kimlik konusunda gerçekle kuşku arasındaki "ince ayrıntı"yı da gözönüne alarak, Ümit Elçi adına Leyla Sayar'ı "tekzip" edici bir dil kullanmıştım yazımda.

Yönetmen Ümit Elçi'ye Zorunlu Bir Cevap

Çetin Altan, "Unutulmaz bir yönetmen" başlığını attığı 13 Ocak 1987 tarihli köşe yazısında **Ümit Elçi**'yi şöyle tanımlıyor:

"... kendine özgü dilinden anlayan için; çok değişik, çok sevimli, bazen nonfigüratif, bazen sürrealist, bazen de süper gerçekçi ve abstre bir arkadaştır."

Sayın Altan'ın deyimiyle "bu çok sevimli unutulmaz yönetmen", Öküz'ün Kasım' 99 sayısında yazdığım bir yazı nedeniyle geçtiğimiz ayın başlarında telefon etti. O "kendine özgü çok sevimli dili"yle hakkında yazdığım bölümü düzeltmemi istiyordu. Biz de "taş" değildik yü... Ümit Elçi'nin bu "rica"sı karşısında "Yalnız acele etme, bir çaresine bakarız" dedik. Kendimi yeni bir yazı için Aralık ayına programlıyordum ki, hemen bir tekzip. Beni "yalancılık"la itham ediyordu. Sanki telefonda yazıyı düzeltmemi isteyen Ümit Elçi değildi.

Olay neydi?

Leyla Sayar'ın söylediğine göre, bir TV programı nedeniyle evine aşırı içkili olarak bir yönetmen gelmişti. Ancak ismini anımsayamıyordu. Ama Sayar, hangi program için gelindiğini söyleyince, ortada bir gerçek (Elçi, tekzibinde "gerçekle ilgisi olmadığını" ne kadar iddia etse de) vardı. Sayar'ın sözünü ettiği TV programının yönetmeni Ümit Elçi'ydi çünkü. Şimdilerde de o programın jeneriklerinde "görsel yönetmen" olarak adı geçen Elçi, daha önce söz konusu yayının yönetmeniydi. (Demek ki ünlü ve "unutulmaz yönetmen"imiz, üstlere çıkacağına, tersine altlara doğru kaymaya başlamıştı.)

Ve şimdi benden, Leyla Sayar'la hiç karşılaşması olmadığını söyleyip "özür dilememi" (hem de ısrarla) isteyen Ümit Elçi'nin kafasının almadığı, anlayamadığı bir şey vardı. Sayar kapısına sarhoş gelen yönetmenin ismini bilemediği ve bu nedenle kimlik konusunda gerçekle kuşku arasındaki "ince ayrıntı"yı da gözönüne alarak, Ümit Elçi adına Leyla Sayar'ı "tekzip" edici bir dil kullanmıştım yazımda. Ama o, bunun farkında değil, başka yerlerdeydi. Anlaşılan, kafasının asıl takık olduğu nokta, yazıdaki şu satırlar olmalıydı:

"Ümit Elçi tatlı bir çocuk aslında. Zaman zaman içkiyi fazla kaçırmasa daha sevimli olacak."

Eğer hâlâ hatırlıyamıyorsa günahı boynuna. Ve hâlâ benden "özür dilememi" bekliyorsa, önce Leyla Sayar'ı acele bulup, "O sarhoş yönetmen ben miyim?" diye sorması gerekiyor.

Elbette "özür dilemek" ve "özür dilemesini bilmek" bir erdemdir. Ama yalancılık değil... Leyla Sayar, ünlü yönetmenimizi görüp de "Hayır o bu değil" derse, Ümit Elçi'nin "merak"la beklediği "özür manşeti"nin nasıl olacağını, işte o zaman karşılıklı görüşürüz.

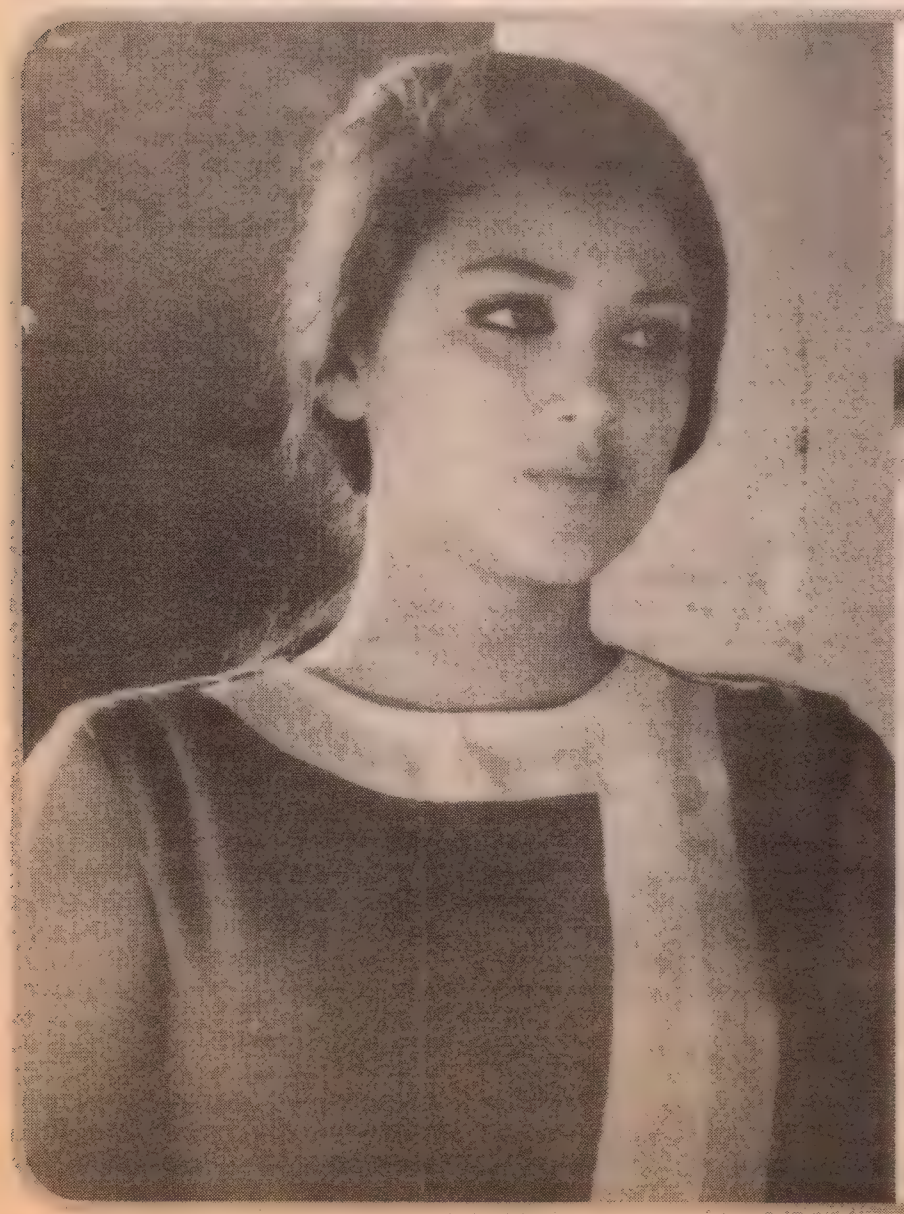

SineŞer

HÜSEYİN ALEMDAR

bir garson bardak kırdı dilinde
ertesi gün kar yağdı kirpiklerimize
Mevlüt Gülveren

Bir ömür öpüp durdum göğü yırtığından
bir ömür ürkütülmüş yanağından ıslanmış aşkı
öptükçe anladım ki gülle diken yan yanaymış bende
şefkatle şeni yan yana, şerle sevap dudak dudağa
ağzım hep bir dudak kesilme kendime her sesimi öptükçe

Böyle böyle eski öpmeler döktüm ömrüme sinemalardan
epeydir ithamlardan bir ***Kurbanlık Katil*** *üst dudağım*
cam kırıklarından ***Hülya Darcan*** *bir ağlama alt dudağım*

:ah, hayatımın kadehini ben kırdım, rakımı döküyorum!

Yeşilçamın Çileli Emektarlarından ve Unutulmaz İsimlerinden,

Sönmez Yıkılmaz Anlatıyor

Ayhan Işık sokakta ev-yazıhane olarak kullandığım mekânımdayım. Sabah, sevgili Tekir'in sesiyle uyandım. Gerçi tüm gece boyunca pek uyku da tutmamıştı. Belli ki Tekir acıkmıştı. Ben buzdolabına doğru yönelirken, Tekir de her zamanki gibi "yağcılık" numaralarına başladı. Geceden haşladığım ciğeri buzdolabından çıkarıp önüne koydum. Büyük bir iştahla yedi. O suyunu içerken traşımı oldum. Sonra da giyinip sokağa çıktım. Sokağın köpeği sevgili "Arap ve yavrusu" oynaşıyorlardı. Saat sekize yaklaştığı halde sokakta pek kimse yoktu. Oysa yirmi, yirmibeş yıl önce 1970'li yıllarda bu saatlerde buradan 20-30 film minibüsü kalkar, sokak dolup dolup boşalırdı. Yürürken bir yandan da o günleri, sinemanın ve Yeşilçam'ın altın devrini düşündüm.

İsminin verildiği sokakta sevgili Ayhan Işık abimiz ve kuralları aklıma geldi. Sevgili **Yadigâr Ejder**'in o masum gülüşünü, o altın yüreğini hatırladım.

Sevgili **Kadir Savun** abimizle, sevgili **Erol Taş** abimizin şakalaşmalarını düşünürken gözlerim dolu dolu oluverdi. Sevgili **Tugay Toksöz** abinin Anadolu insanını anımsatan "delikanlı" yürüyüşü gözlerimin önünden film şeridi gibi geçerken içim burkuldu. Sessizlik içindeki **Ayhan Işık** sokağından, sinemamızın sevgili abisi, saygı ve rahmetle andığım gazeteci Erol Dernek sokağına geçtim. Oradan da sevgili **Erol Dernek** abimizin 1985'te Hürriyet gazetesinde benim hakkımda yazdığı "Türk Rambosu" haberini düşünerek, eski adı "Bursa" yeni adı "Sadri Alışık" olan sokağa geçtim. Sevgili **Sadri Alışık** abiyle 1973 senesinde birlikte oynadığım, sevgili **Hulki Saner** abinin yönettiği "Turist Ömer Uzay Yolunda" filmini hatırladım. Rahmetli, 'Turist Ömer' tiplemesiyle Türk halkının gönlünü fethetmişti. Sadri abi sette öyle neşeli, öyle sevecendi ki... Anılar içinde yüzyüze kendimi bir anda İstiklal Caddesi'nde buldum. Yılların yorgunu Beyoğlu'nun can damarı İstiklal Caddesi sanki benim yollarımı gözlüyor gibiydi. Onun kaldırımlarını arşınlayıp Taksim'e doğru ilerlerken, tarih şakaklarımda geziniyordu sanki. Şu kaldırımların dili olsaydı da konuşabilseydi, üzerinden kimler gelmiş, kimler geçmişti. Kimler tökezlemiş, hatta düşmüştü. Kimlerin yüzüne şans gülmüş, yıldızlara doğru uçup gidivermişlerdi. Kendileri de birer yıldız oluvermişlerdi. İşte ben de yıllardır bu kaldırımlarda kâh aşağıya doğru Galatasaray'a, kâh yukarıya doğru Taksim'e kimbilir kaç bin kere gidip gelmişimdir. Onca yıl ne tökezlemiş, ne yıkılmış, ne düşmüş ne de yıldızlara doğru uçmuştum. Yeşilçam beni de tutsak almıştı. Ben de vazgeçilmez bir parçasıydım bu sokakların. "Yeşilçam" denilen, taşradan her gelenin önce "yeşil bir çam" aradığı, ama taş binalardan başka, köhne film yazıhanelerinden gayrı bir şey bulamadıkları, iki sokaktan ibaret hayalleri süsleyen bu yer benim de hayatımla özdeşleşmişti artık. Onu bir türlü bırakıp gidememiş, ona ihanet edememiştim, edemeyecektim de... Yani iki sokak ve onların kesiştiği sağlı sollu birkaç ilâve sokaktan oluşan Türk sinemasının kalbinin attığı yer, benim de kalbimin attığı bu yer olmuştu. Taksim'e doğru yavaş yavaş yürürken Beyoğlu'nun esnafları, sakinleri de dükkânlarını açmakla meşguldüler.

Taksim'den AKM'nin yanındaki çay ocağına vardım. Artık film ekiplerini taşıyan minibüsler AKM'nin yanından kalkıyorlardı tek tük. Bir çay söyledim. Çayımı yudumlarken gelip gidenleri seyre koyuldum. Birkaç tanıdık sima taa derinlere alıp götürdü belleğimi. Ama yıllarını sinemaya adamış kimsecikleri göremedim.

Konservatuvar ve fakülte mezunu olduklarını sandığım, insanlara tepeden bakan, entel geçinen yeni sinema kuşağı ve ayrıca kibirli birkaç manken, şarkıcı genç gözlerime takıldı. Aslında bunlar da benim parçamdı ama umursamaz ve duyarsız halleri bana o kadar zıttı ki onlara karşı bir şeyler hissetmiyordum. Kendimden bir şeyler bulamıyordum. Ben sinemanın bir parçası olarak omuzlarımda yılların emeğini taşırken, bu günleri gördükçe Kunta Kinte gibi kökümü aramaktaydım.

Heyhat!.. Yeni kuşak bana, ben de onlara yabancı gibiydik. Oysa biz bir aile idik. Omuz omuza vermeli, sinemamızı layık olduğu yere yeniden taşımalı, sırtlamalıydık. Biz, bizim kuşaklar, bizden önceki abi ve ablalarımıza nasıl saygı ve hürmette kusur etmemişsek, şimdiki genç kuşaktan da aynı ilgi, saygı, hürmeti beklemek bizim hakkımız diye düşündüm. Oysa bu genç sinemacı kardeşlerim beni görmezden, tanımazdan gelerek ekiplerini tamamlayıp minibüslerine binip uzaklaştılar. Ne selam verdiler ne de Allahaısmarladık dediler. Bense film ekiplerini, film setlerini, sinemayı o kadar seviyordum ki... Bu yüzden anamı, babamı, kardeşlerimi, memleketimi terk etmiş gelmiştim İstanbul'a.

Bu öyle bir sevgiydi ki o yüzden evlenmemiş, çoluk çocuğa karışamamıştım.

Çünkü anam, babam, kardeşim hatta sevgilim, her şeyim sinema olmuştu.

Bizler; Türk sineması oyuncuları, rejisörleri, setçileri, prodüktörleri, senaristleri, ışıkçıları, asistanları, figüranları bir bütündük, bir yürektik, bir aileydik. Birbirimize yetiyorduk. Kimimizin parası, imkanları yoktu ama sevecen, duygu dolu yüreklerimiz vardı. Bir avuç kendini sinemaya adamış insan yaptıklarımızla gurur duyuyor, sinemamızı daha iyi yerlere taşımak için çırpınıyorduk. Ödüller aldığımızda dünyalar bizim oluyordu. O zamanlar sinemanın yanında devlet hiç yoktu. Zaten sinema, devletin her zaman üvey evladı olmuş, ondan ilgi ve yardım görememişti. Devlet sinema için hiçbir ışık yakmadığı gibi bir de onun üzerinde gölge etmişti.

Devlet ana sinemaya ve ona emek verenlere şefkatini esirgemiş, onu kaderiyle başbaşa bırakmıştır.

Ben sinemaya başladığım zaman Türk sineması imkansızlıklarla, zor koşullar altında bir avuç aydın insan tarafından sağlam bir temele oturtulmuştu. Onlar dişleriyle, tırnaklarıyla yoktan bir Türk sineması var ettiler. Onların filmlerini seyrettiğim zaman buram buram Anadolu kokusunu alır, Anadolu insanını bulurdum yapıtlarında. Köyü ve kenti yalın bir dille anlatırlardı. Seyreden herkes kendini bulurdu o filmlerde. Kahramanlarıyla özdeşleşirdi Türk halkı. Pek abartma olmazdı o filmlerde, daha bir ciddi çalışılırdı. Saygı en üst seviyede idi. Bu bir avuç insan kutsal bir sevgiyle bağlanmışlardı Türk sinemasına. Sevgiyi işliyorlardı filmlerinde. Yaptıkları filmler dış festivallerden ödüller alıyordu. Bu ödüller dahi devletin Türk sinemasına olan duyarsızlığını gideremiyordu. Hep sahipsiz kaldı Türk sineması ve sinema yapan bir avuç insanı. Kaderleriyle baş başa kaldılar. Ölülerine bile sahip çıkılmadı, saygı duyulmadı, sağlıklarında olduğu gibi. Türk halkı ise sahip çıkıyordu o zamanlar sinemasına da... Sanatçısına da...

Sönmez Yıkılmaz'ın "Yeşilçam'da Yaşam Kavgam" adlı yakında çıkacak kitabından alınmıştır. Tel: 292 15 34 / 0542 815 20 66

Aksamsefasi

Savaş... Öfke... Aşk...

MİNE SÖĞÜT

Onlar savaştan sıkkınlar...

Çok uzaklarda, adını işitmediğimiz bir
yerde, tarihini bilmediğimiz bir zamanda
çok kötü şeyler oldu.
Biz, hem korkunç şeyler olmuş gibi
davrandık hem de olmamış gibi.
Yaşamla bir küstük, bir barıştık.
Gözlerimizden yaşlar da aktı, ruhumuzdan
kahkahalar da fışkırdı.
Bir sıcak, bir soğuk oldu.
Her söz, her görüntü göreceli bir öykünün
saydam kahramanı;
dileyen onu görür, dileyen arkasını.

Onlar birilerine kızgınlar...

Müzik, insanın bedeninden sonra
en sık kullandığı ikinci dillerinden biridir.
İstendiğinde şiirli,
istendiğinde eğlenceli, istendiğinde şifreli...
Müzikle ilan-ı aşk da edebilir insan,
küfür de.
Beden dilinin yetmediği,
söz gücünün erişmediği yerde
müzik imdada yetişir.
Üstelik müzikle edilen küfrü cezalandıracak
yürek zor görülür.
O yüzden orduların bando
takımları vardır; ve yine o yüzden,
köyün delileri ne yapar eder
yanlarında bir kaval ya da düdük taşır.

Onlar birbirlerine aşıklar...

Aşktan kaçmak imkansızdır.
Ne kadar uzağa giderseniz gidin
eteklerinize yapışır, ardınızda dolanır.
Aslında suç, aşkta değil,
aşkı bir kez tadandadır.
Bulaşıcı tutkular dur durak tanımazlar.
Neyi sevdiğini bilmeden,
neye kapıldığını anlamadan...
Öylesine,
en yakındaki sevgiliye tutuluverir insan...
Çünkü hayat bazen tatlıdır;
sevenler kanatlıdır.■

Bir arkadaşımın bir lafı var "S.kerim böyle aşkın ızdırabını!" Edebiyat için de bunu söylemek isterim. Çok çok çok dertli bir şey. Hele benim yaptığım tarzda edebiyat... Ben bir proje yazarı değilim. İşte on altıncı yüzyılda bilmemne harabelerini inceleyeyim de ordan bir roman attırayım ya da KGB'den sonra eski Sovyetler Birliği'ndeki yeni oluşumlar üzerine bir polisiye yazmadığıma göre... Çok kendimden beslendiğime göre zor bir edebiyat benimki. İçimi yapış yapış eden bir şey.

Çatapat Sesli Kadın: Perihan Mağden

HATİCE MERYEM

Genç kadın yazar, genç kadın gazeteci diyorlar size...

- Bu genç meselesi benim sinirime gidiyor. Çünkü artık orta yaşların bile üstünde addediyorum kendimi. Ama bu kadın yazar, gazeteci kadın... Böyle şeyler hep sinirime gidiyor. Zaten bir titr olarak "yazar" da çok tuhaf bir şey. Çünkü terziysen, terzinin yaptığı mal meydanda ama hayat boyu yazarsın da ne yazarsın? Bunu tespit etmek kime kalmış? Bu çok belirsiz bir şey. Yazanın kendisine hiç kalmamış. Bu çok sonra belli olacak bir şey. Ben onun için mesela form doldururken hep ev kadını yazardım. Şimdi artık utanıyorum. Köşe yazarı da yazamıyorum. Gazeteci desem mi... Böyle şeylerle kıvırmaya çalışıyorum. Çünkü artık daha meşhur olduğum için ev kadını desem o da ayrı bir şey olacak. Böyle yıllarca ev kadını telakki ettim kendimi.

Gazeteye gitmiyorsunuz galiba...

- Hayır ve neredeyse gitmediğim için her gün kiliseye gidip mum yakacağım. Ofis ortamında çok çok bunalıyorum. Mesela insanlar bir işyerine girip üç yıl, beş yıl, on yıl çalışırlar; ya da okulu bitirirler doyamazlar, kalırlar öğretim üyesi olurlar. Ben İstanbul'un, Türkiye'nin, dünyanın en güzel okullarından mezun oldum, manzaraları şahaneydi. Bir daha adımımı atmadım. Ne kulüplerine ne bahar bayramlarına gittim. Bir yere gidip gelme durumu bana batıyor; alışık değilim. Bir zaman reklam ajansında çalıştım. Şimdi reklam ajansından bir arkadaşımı almaya gitsem binaya giremiyorum. Öyle iğrenmişim ki o havadan... Yani ciddi bir işyeri alerjim var. Bir de Radikal'e üç-dört kere gittim, yazımı bırakmaya. Hemen hoop bir kavga ortamı da yaratıyorum. Kavgaya da çok müsaitim, bir de tırmandırırım kavgaları. Uzatırım, daha büyüsün isterim. Alışık değilim yani böyle beşeri ilişkilere...

Tepki aldığınız yazılarınız oldu mu?

- Barış Manço yazım acayip tepki aldı. İkinci çok tepki aldığım yazım da geçenlerde çıktı. "Ultra Kemalist Türk Gençliği"

Tayyip Erdoğan'ın görevden alınmasına karşı çıkan yazılarınız da vardı...

- Köktendinciler zaten beni çok beğeniyor. Fikrimi almak için sürekli, sadece Zaman, Akit ve Yeni Şafak arıyor. Çünkü sen muhalif olursan çok seviniyorlar. Kendilerinden olmasan da bazen onlardan da sert muhalefet yaptığın için çok derin bir coşku duyabiliyorlar. Onlar arasında ayrı bir yerim olduğunu biliyorum. Destekleyen çok mektup, faks alıyorum. Zaten onlar davalarına çok sahip olduğu için, onları savunan bir şey yazınca, mesela türban konusunda o kadar övücü fakslar alıyorum ki. Ama öte yandan biliyorum ki türban yazılarım yüzünden bir sürü okuru da kaybettim. Benim laik, Kemalist bir kadın olmam gerektiğini düşünen insanlar da çok çok bozuluyorlar o yazılarıma. "Kemalist Türk Gençliği"yle ilgili yazıma çok bozuldular.

İki Roman ve bir şiir kitabından sonra gazetede köşe yazarı olmak...

- Benim bir arkadaşımın bir lafı var "S.kerim böyle aşkın ızdırabını!" Edebiyat için de bunu söylemek isterim. Çok çok çok dertli bir şey. Hele benim yaptığım tarzda edebiyat... Ben bir proje yazarı değilim. İşte on altıncı yüzyılda bilmemne harabelerini inceleyeyim de ordan bir roman attırayım ya da KGB'den sonra eski Sovyetler Birliği'ndeki yeni oluşumlar üzerine bir polisiye yazmadığıma göre... Çok kendimden beslendiğime göre zor bir edebiyat benimki. İçimi yapış yapış eden bir şey. O kitapları yazmak kolay değildi. Onlara dönmeye korkuyorum gibi bir şey. Travmatik bir deneyim diyelim onlara. Bir bu var, bir de son kitabım 'Refakatçi'yi anne olmadan önce yazdım. Anne olmak çok önemli bir şey. Bugün kızımı bir arkadaşıma bırakmaya gidiyordum ve yolda düşündüm ki anne olunca insan normal olmak istiyor. Bence bir çocuk da annesinden bunu ister; başka bir şey istemez. Normal bir kadının çocuğu olmak ister her çocuk. Mesela normallikle edebiyat çok çelişiyor. Gidip çok çok yıkıcı edebiyat yazmak, yıkıcı bir gündelik gazete yazısı yazmaya benzemiyor. Hakkaten kendin de yıkılıyorsun, etrafını da yıkıyorsun. Benim işim değil, anlıyor musun? Bir de şöyle bir şey var, her gün yazıyor olmam... Ben sonuç olarak para için yazıyorum şimdi. Kalkıp edebiyat için hisler, duygular falan... O mod'a geçmek, bunu bırakmak zor benim için. Ayrıca benim kitaplarım hiç satmadı, beğenilmedi, okunmadı. Gerçek bu yani. Çok beğenilirim, alkışlanırım, okurum olur da onun yüzü suyu hürmetine "Ulan para kazanmazsam kazanmayayım, kadrim bilindi' derim. Tamam, insan bunu da düşünmemeli. Ama bu o kadar kolay değil çağdaş hayatlarda. İyilik yap denize at gibi falan. Ama bir yandan bu içimde kalacak bir durum da olabilir diye düşünüyorum. Çünkü sürekli palavra atıyorum; "Tekrar yazacak mısın?" "Yazacağım, yazacağım." diye. Herhalde bir gün yine yazacağım gibi geliyor. Ama bu o kadar kolay değil. Başkalarının bu lafı söylemesi çok çok daha kolay.

Köşe yazarlığınız, diğerlerinden farklı mı? Gücünüz ne kadar?

- Çok satan, büyük gazetelerdeki köşe yazarları mesela Emin Çölaşan, Necati Doğru gibi değil. Onların bayağı bir gücü var. Ya da daha ileri gidelim Fatih Altaylı gibi, 52 tane koruman oluyor. İstersen evine limousine'le git gel. Benim öyle bir durumum yok. Hem az satan bir gazetede yazıyorum hem de yazdıkların seni belirliyor tabii ki. Öyle bir güç mücadelesinde değilsen kimse de sana güç vermiyor. Mesela yarın için çok boktan bir yazı yazdım. Çok fazla anti-nezle ilacı almıştım; kafam saman gibiydi. Andrew'la kahvaltı yapıyoruz, diyorum ki "Aslında bugün konum yok" Bazen masanın başına otururbut ve konu Allah vergisi çıkar. Bugün çıkmadı. Ve çok çok neşesizim, hani komiklik yapacak halim yok, zeka yapacak halim yok ve çok çok uyduruk bir şey çırpıştırdım. Hani anne gelir de "Çocuklar bugün yemek hazırlayamadım, kahvaltı.." filan olur ya... Ama bu esnada bunu da yazımda söyledim. Her yazının da bir ömrü var. Bazısı birden dallanıp budaklanıyor, bazısı da güdük kalıyor. Sonra yazımı yazdıktan sonra düşündüm ki; "Ya, benim herhalde bir meziyetim varsa o da şu: Kötü bir iş yaptığımda bunun çok farkındayım." Türkiye'de insanlar bunun farkında değiller, anlıyor musun? Yani kendimi aşağılayan bir mizah anlayışım olabiliyor. Ya da çok komik bir yazı yazdığımda da bunun farkındayım. O zaman çok eğleniyorum, sonra ertesi gün iki kere okuyup gülüyorum. Kayahan yazımla çok eğlendim mesela, onunla ben iftahar ediyorum. Bir de şöyle hissediyorum; seramikçiler oturup elleriyle hissederek yaparlar, ellerin beyinle bağlantısı oluyor. Yazarken de öyle. Çok içten gelen bir dil. Yoksa, sıkıntıyla yapıyor olsaydım bu kadar uzun süre yapmazdım. Büyük çoğunlukla neşe ve zevk içinde yapıyorum.

İyi ki var dediğiniz şeyler, durumlar, insanlar oluyor mu, var mı?

- Mesela Carlson McCullers'ı öyle delice beğeniyorum ki. Öyle bir Türk yazarı vardır da ona bakıp ışırım. Öyle bir şey yok. Yani mesela Türkan Şoray bile yaşlandı. Fakat şu var ki, genel olarak, Türkiye benim ait olduğum ülke ve genel olarak Türklerle ilgili, ben güzel bir ülke olduğunu düşünüyorum. En berbat şeyleri bile yapsa her zaman en iyi şeyleri yapma potansilyelini ihtiva eden ve gündelik hayatta hiç ummadığın anda sana çok büyük iyilikler yapabilen bir toplum burası. Ben hep bu inançla yaşadım. Yoksa niye burada yaşayayım ki? Hakikaten iyilik var burada.

Peki Türkler neyi beceremiyor?

- Türklerin neyi beceremediğini tesisatçı çağırınca görüyoruz, değil mi? Adam gelmiyor; üç gün sonra zor bela geliyor, yapamıyor, parçayı getirmiyor. Sonra mesela elektrikçi geliyor; "Abla kontrol kalemin var mı?." Ulan, elektrikçi sensin kontrol kalemini sen getir. Türkler oyunu sahneye koyacak her şeyi bir türlü tamamlayamıyorlar. Bir türlü bütün kostüm ve aksesuarları bir araya getiremiyorlar, inanılmaz bir organizasyon eksikliğiyle neredeyse genetik ar-

Aksamsefasi

tık... Böyle bir şey var. Bir de acaba aşırı göçebe genler mi var hiç yakamızdan düşmeyen? "Bu toprakları mahveder hop öbürüne gideriz. Bu yayla biterse öbürü var." Çünkü çevreyle ilişkimiz çok kötü. Dünyanın hiçbir yerinde 50 bin kişi ölmedi depremde. Bu ilkti ve son olacaktır. "Orada fay hattı mı var? Olsun abi, Bolu köprüsünü oraya koyarız." Türklerin bu kendilerine güveni nereden geliyor acaba? Tanrı'ya olan inançtan desem, Türkler hiç de dindar bir millet değil. İnsan dindar bir millet görünce bunu anlıyor. 'Saldım çayıra mevlam kayıra' gibi inanışları çok ilginç. Neye güveniyorsun ya? Orada Türk tipi bir yaratıcı mı var, seni korumak için 24 saat mesai yapan? İnsan bazen böyle deliriyor.

Medya dünyasıyla ilişkileriniz nasıl?

- Çok uzaktan. Siz onları ne kadar görüyorsanız ben de o kadar görüyorum. Güneri Civaoğlu hakkında ben otobüse biniyorum bu adam binemez demiştim. İşte böyle bir şey. Güneri Civaoğlu'na sizinle benim uzaklığım aynıdır yani. Bir kere onlardan biri değilim. O dünyadan yetişmedim. Hani merdivenleri böyle abi abla diyerek yükselmedim. Höt diye dışardan geldim. Bir de bir takım adamlar var sanki fanusta büyümüşler. Hayat üstlerine başlarına değmemiş gibi. Güneri Civaoğlu bence öyle.

Onlarla çok görüşüp arkadaş olmaya da gelmez. Çünkü ahbap olsam hakikaten kalemimi yuvarlamam gerekir. Hart diye onlarla ilgili bir espriyi bu kadar rahat yapamazsın. Bozulur mu, süzülür mü, küser mi, ayıp olur mu, cart mı curt mu... Böyle bir ahbap çavuş ilişkisi ki zaten bence Türk basınını mahveden bu. Hem MGK'yla çok ahbaplar, hem bakanlarla, işadamlarıyla, hem biribirleriyle o kadar ahbaplar ki... Sonuç olarak bize yansıyan; iyice elenmiş kumun arasına atılmış bir parça ekmeği de bul bulabilirsen yani. Bu çok sakıncalı bir şey. Böyle bir ahbap çavuş ilişkim yok, olmasını da istemem.

Pazartesi dergisinde çoktandır yazmıyorsunuz... Neden?

- Önce sıkıldım. Konu verin, yazayım diyordum. Verdikleri konu hoşuma gitmedi, o ara annem de hastalandı ciddi şekilde, sonra da bir daha yazamadım. İçimden dönmek gelmedi.

Şarkıcılar, skandal ve marazi kadınlar, magazin dünyasının ilginç karakterleri üzerine de çok yazıyorsunuz...

- Ben psikolojik bir yaratık olarak magazin dünyasını ilk defa gören oldum, herhalde. Bu da hakikaten bir zihin açıklığı oldu. Mesela Türk toplumu için Freud'dan önce toplumu derim. Hani iki erkek elele neşe içinde koşar dolaşır, farkında değildir, adamın hiçbir gay bilinci yoktur. Burda kast toplumu ya da büyük bir dangalaklık var. Ya da bence yeterince modern toplum olmama meselesi. Çünkü şöyle "Ya biz çok üstün insanlarız. Hem kolejlerde molejlerde okuduk, hem Marx'ı, hem Althusser'i, Dostoyevski'yi de biliriz. Ay bu pespaye insanlarla mı uğraşacağız?" İçin için, gizli gizli uğraşanlar da aralarından belki vardır bilmiyorum. Çünkü karşı konulmayacak kadar ilginçler. Belki yoktur. "Bunlar mı, bunlar süprüntü, bunlara bakılır mı?" filan. Halbuki pop ikonun senin bu. Elde bu malzemen var. Bir bu , bir de Nevval Sevindi gibi. "Ay bu kadına cevap mı verilir Allahaşkına, onun entelektüel seviyesi benim çok altımda, ben onun seviyesine düşmüş olurum!" Ben gerçekten bir sorumluluk da hissediyorum. Ahu Tuğba'nın da bir önemi var. Bunun önemini de görsün. Bir anahtar kadın bu. Bu Türk toplumuyla, baba-kız ilişkisiyle ilgili. Çok sıkı düşündüğüm bir kadın benim. Gerçek bir roman kahramanı o. Artık öyle seri bir imalat çağındayız ki... Öyle bir plastik dünyada yaşıyoruz ki... Roman kahramanı dediğimiz insanların sayısı o kadar az ki. İçim kararıyor insanlara baktıkça. Herkes o kadar sıkıcı ki.

Hakkı Devrim'le çok mu sevişirsiniz?

- Ben gazeteye girdim, o benim hakkımda çok kıl-tüy şeyler yazdı biliyorsunuz. Ben de "Abi ne oluyoruz? Nedir bu adamdan çektiğim?" falan oluyordum ama bir ilişki gelişti aramızda. Gazetede bir şeye bozulduğumda benim aradığım bir adam. Benim sevdiğim bir dede figürü, amca figürü gibi bir şey oldu hayatımda. Nasıl bir akrabanın bazı politik fikirleri seninle taban tabana zıttır, bir şekilde anlaşamazsın ama seversin. Hakikaten seviyorum ve o da beni seviyor biliyorum.

Son kitabınız yine köşe yazılarınızdan derleme. Artık hep böyle kitaplar mı olacak?

- Bu son kitapta acaba bayat şeyleri ısıtıp ısıtıp koyuyor muyum insanların önüne; bakın sürekli yemek benzetmesi yapıyorum ev kadınlığımın farkındasınız değil mi, bu hislere kapıldım ve (Söz veriyorum, Türk halkı benim kim olduğumu iyi bilir, bu lafı Mahsun'dan öğrendim, her fırsatta kullanıyorum) bir daha yazılardan kitap çıkarmayacağım. Belki 80 yaşıma gelince Çetin Altan misali böyle bir şey yaparım.

Peki kitabınıza tanıtım kampanyası yaptırdınız mı?

- Benim edebiyatla ilgim 18-19. yüzyıl nosyonu. 18. demeliyim belki de çünkü 19. yüzyılda bile işler ticarileşmişti. Çok mecbur olduğun için yaptığın bir şey sanat, çok ciddi bir problemin olduğu için, yani yapmadan edemediğin için ve bunu böyle promosyonla falan pazarlayamazsın. Çok hazin bir şey olur gibi geliyor bana. Mesela kitabım için promosyona yeltensem, çocuğumun fotoğraflarını bastırıyormuşum, çocuğumu reklam filmlerinde oynatıyormuşum gibi gelir ya da çocuğumu pazarlıyormuşum gibi. Onun çok saf, temiz, dokunulmadan kalması gerektiğine inanırım. Onun kendi ömrü olur. Birisi keşfederse keşfeder diye düşünüyorum. Hep öyle düşündüm. İyiyse kısmeti çıkar gibi düşündüm. Ben onu pazarlayamam. Ama mesela 'Haberci Çocuk Cinayetleri'ni bir Türk çocuk okuyor ve "Ben iki yazar çevirmek isterim" diyor. Oğuz Atay ve Perihan Mağden. Kitap şimdi Almancaya çeviriliyor yani. Zaten sırf bu koşulda istiyorum. Bunun için ortalığa dökülürsem çok kalbim kırılır. Ayrıca edebiyatla ilişkim bozulur. Bir kirlenme olur. Ve bunu edebiyatıma yapamam. Çok demode, saçmasapan, romantik bir bakış olabilir ama benim de bakışım bu. Mesela kendi adımla ya da takma adla Kara Melek'i yazarak para kazanıp yine edebiyatla ilişkimi böyle tutmak isterim. O çok temiz, pırıl pırıl kalmalı. Böyle bir eski edebiyata inanıyorum ben.

Türkiye benim ait olduğum ülke ve genel olarak Türklerle ilgili ben, güzel bir ülke olduğunu düşünüyorum. En berbat şeyleri bile yapsa her zaman en iyi şeyleri yapma potansi yelini ihtiva eden ve gündelik hayatta hiç ummadığın anda sana çok büyük iyilikler yapabilen bir toplum burası. Ben hep bu inançla yaşadım. Yoksa niye burada yaşayayım ki? Hakikaten iyilik var burada.

Fotoğraflar: Meryem

Eskiden TRT 2'de Okudukça programına da çıkıyordunuz...

- Okudukça'ya niye çıkmayayım? TRT 2'nin gariban programı. Bir tane edebiyat programı var Türkiye'de, niye çıkmayayım?

Ses tonunuz çatapat gibi ...

- Şimdi birazcık daha da kalınlaştı. Daha tizdi. Geçenlerde şöyle bir şey yaşadım. Melek'i birisi aradı, bir çocuğun annesi "A, Melek yavrum sen misin?" dedi bana. Düşünsenize. Ama şimdi yaşlanma, güç sahibi olma filan giriyor işin içine, mesela taksi şoförlerine falan bambaşka bir ses çıkıyor benden. Ama hakikaten böyle bir ses tonum var, n'apayım yani.

Nazmiye Demirel...

- O kadar oturmuş ki Nazmiye Demirel. Hiçbir hırsı, hiçbir sahtekarlığı yok. Hiçbir şekilde yapış yapış değil. Mesela kocası Niğdeli kahve tüccarı da olsa aynen öyle davranacaktı. Başarı kazanmış bir adamın işini oturtmuş kadını. O kadar doğal ki. Hiçbir zaman ön plana çıkmaya çalışmaz. Tam tersi, mesela Hillary Clinton geldi ya, elele tutuşmuş yürüyor, pervasızca. Hiçbir hesabı yok. Bunu mahalleden bir teyze gibi yapıyor. O yüzden de çok gerçek. Mesela onun şemsiyesini taşıyorlar, yakışıyor. Her şeyiyle hoşuma gidiyor. Çünkü bir kere kadının iç tutarlığı var ve çok samimi. Rüküş hiç değil, postmodern hiç değil.

Senaryo yazmayı düşündünüz mü?

- Zaten bir türlü yazamadığım romanı yazarsam, çok sinemaca bir şey olacak. Hızlı, hırslı ve şiddetli bir tondayım, eskisinden daha çok herhalde. Ama film senaryosu yazmayı neden düşünemiyorum? Çünkü hödüğün tekine yazdığını emanet etmek, yine kitap promosyonundakiyle aynı şey. Yönetmenlerin hiçbirini beğenmiyorum ki. Ona çocuğunu vereceksin, al pazarda sat diye.

Son zamanlarda 'kaltak'lık kadınlar arasında yükselen bir değer mi?

- Bir kere ben 'Bizim milli kaltağımız Hülya Avşar' demiştim. Hülya Avşar'da müthiş bir kaltak potansiyeli var. Tabii bu kaltağın hoş olanı da olabilir, bizim beğenmeyeceğimiz tipi de. Ama kaltak bence bir sıfat, bir titr, bence özenilesi bir şey. Mesela Hülya Avşar beğenmeyeceğimiz bir tip. Ama kadın milli kaltaklarımızdan biri. Bunlar güçlü bir kadın tipine tekabül ediyor. Kaltak'ın Amerikalı yazarı da, Hillary Clinton'dan katil bir kıza kadar uzun bir liste yapıyor. Ama burada sanki bu lafı kullanınca ne bileyim. Bir de Türk filmlerinde 'Kaltakkk!' diye dayak yiyen kadın da güçlü kötü kadındır. Mesela Suzan Avcı, Neriman Köksal.

Yalan değil inan ki kaç gün önce tek harekette kapattım o manitayı, sana söylemiştim. Hatta Taksim'de bir eve attım, yedim onu. İnanmazsan söyliyim bak, sana vücudunu bile tarif edebilirim, memelerinin ucunda şöyle şöyle kıllar var. "Öteki" baş parmağıyla işaret parmağının ucunu göstererek kadının memelerinin ucundaki kılları tanımlarken, adamın midesi dehşetle bulanmaya başlamıştı.

Aşk ve Börek II

OKTAY TAFTALI

Beklemek, insanın kendisini ve sınırlarını tanımasına yol açan, zorlu bir eylemdi. Üstelik, sonunda bir umut, bir mutluluk ışığı barındıran beklemeler insana, "kendisini gerçekleştirme"; "kendisini aşma" süreçlerinin olağanüstü hazzını da sunuyor olsa gerekti. Kısaca, beklemek ve umut etmek, giderek karşı konulmaz bir coşkuya dönüşüyordu; yorucu ve karşı konulmaz...

Adam bu coşkuyu yaklaşık on günden beri dolu dizgin yaşıyordu. Sabrının karşılığında, kadının belli belirsiz vaat ettiği bir yanıt, ödül olarak onu şimdiden heyecanlandırıyordu. Öyle ya, sabır kendi başına yüksek bir bedel olarak, yine aynı yükseklikte bir mutlulukla geri dönmeliydi. "İyi insanların", "annelerin" çocuklarına öğütledikleri, alçakgönüllü ve sabırlı bir hayat, ödül olarak "iyi insanların" mutlu kılınmasını öngörüyor olmalıydı. Doğanın ve hayatın adaleti bunu gerektirmez miydi? Doğrusu insanın kendi bilincinde ürettiği sevgi, sevgi olarak salt ve soyut bir anlam içermiyor, tam tersine, sabır, adalet, umut, alçakgönüllülük gibi, birçok başkaca yüksek duyguya olanak sunuyordu.

Sevgiyi yaşamak, yüksek ve erdemli bir ruh hali yaşamakla aynı şeydi.

Adam bir ara, son zamanlarda sıkça olduğu gibi zihninde akan bu düşüncelerden yorulduğunu hissetti. Sigarasından bir duman daha çekerek, gözlerini kültür merkezinin bekleme salonundaki kalabalığın üzerinde gezdirmeyi ve böylelikle zihnini dağıtmayı denedi.

İkinci perdenin başlamasını bekleyen öteki arkadaşlar, az ötede oyunun ilk yarısı üzerine konuşuyorlardı. Adam, modern dans neyse ama, baleden hiç haz etmiyordu. Arkadaş grubu içinde de olsa, kadından uzak kalmamak, birkaç saatliğine de olsa onunla aynı ortamda bulunup aynı havayı solumak için bu eziyete katlanmıştı. Arkadaş topluluğunun içinde yer alıp, bale üzerine söyleşmek yerine, birkaç adım ötede durarak kadını dışardan ötekilerle söyleşirken seyretmeyi yeğlemişti. Nasıl da rahat ve huzurlu görünüyordu. Acaba Ankara'ya son gönderdiği mektuplarda nelerden söz etmişti? "Bu ilişki böyle yürümüyor, üstelik bana ilgi duyan ve benden yanıt bekleyen bir başkası var..." gibi bir şeyler yazmış mıydı? Niye bunları düşünüyorum, niye hemen kendisine sormuyorum? Hem neredeyse on gün oldu, acaba az mı; yoksa birkaç gün daha beklesem mi? Adam aklından bunları geçirirken farkında olmadan birkaç adım atmış, diğerleriyle ayaküstü söyleşen kadının yanına gelmişti. İkinci perdenin başlama sinyaliyle birlikte içeriye yönelen kalabalığın arasında, kadının koluna hafifçe dokundu.

- Nasıl gidiyor?

- Oyun mu? Çok güzel.

- Hayır şu Ankara'yla ilgili durum, yani... epeyi bir zaman... yani düşündün mü biraz?

- Ha o mu? Bilmem, yok bir şey.

Kadın konuşurken gözlerini kaçırmış ve beklenmedik bir tedirginlik göstermişti. Sanki hiç haberi olmadığı bir soruyla karşılaşmış gibi geçiştirmeye çalışmıştı ve günler önce vapurda aynı konuya ilişkin sergilediği rahat tutumdan eser yok gibiydi. Bu şaşırtıcı durum eşliğinde Peer Gynt'in ikinci sahnesi başlamıştı bile. Bale bir felaketti ama adam şimdi daha çok sıkılıyordu. Acaba bir "böreklenme" durumu söz konusu olabilir miydi?

★ ★ ★

- Dostum gel seninle biraz konuşalım, bir çay içelim istersen.

- Hayrola birader özel bir durum mu var?

- Ya şimdi şöyle, şu manitayı seninle konuşmam gerek. Bu olaydan ben de biraz rahatsız oldum. Günlerdir tedirginsin, biliyorum bekliyorsun... Adam şaşkınlık ve öfkeyle "öteki"nin yüzüne bakıyordu, kötü bir şeyler sezinlemişti ama bunu neye yormalıydı?

- Olum sen yine saçmalayacaksan, hele o kadın hakkında mevzu yapacaksan, bak bu sefer külahları hakkaten değişiriz. Sana ondan uzak durmanı söylemiştim, hatırlıyorsun değil mi?

- Bak dostum geçelim bu uzak dur falan gibi lafları, o olay bitti, çoktan bitti.

Adam kendisinin bile tahmin etmediği güçlü bir öfkeyle, "ötekini" paltosunun yakalarından kavradı.

- Ne bitti ulan, söyle a...cık ağızlı seni, naaptın lan ona?

Adam aynı anda 12 Eylül öncesinde her köşe başında rastlanan inzibatlardan birisinin, uzaktan kendilerini izlediğini göz ucuyla sezmişti. "öteki"nin yakalarını yavaşça bırakırken:

- Seninle görüşcez, bilmiyorum ne b.k yediğini ama sana sorarım ben.

- Dostum dinle beni...

- Bana dostum deme lan!

- Tamam ne dersen de ama inan, sen iyi bir insansın, o manita yaramaz, anlıyor musun? Sen ondan haber bekliyorsun ama biz, ta kaç gündür onunla birlikteyiz...

- .....?

- Yalan değil inan ki kaç gün önce tek harekette kapattım o manitayı, sana söylemiştim. Hatta Taksim'de bir eve attım, yedim onu. İnanmazsan söyliyim bak, sana vücudunu bile tarif edebilirim, memelerinin ucunda şöyle şöyle kıllar var.

"Öteki" baş parmağıyla işaret parmağının ucunu göstererek kadının memelerinin ucundaki kılları tanımlarken, adamın midesi dehşetle bulanmaya başlamıştı. Zorla kendisini toparlamaya çalışarak:

- Ya ama nasıl olur, bana demişti ki, Ankara'da birisiyle ilişkim var, galiba bitecek, bana biraz zaman tanı demişti.

- Sen de inandın değil mi? Ne yazar Ankaralı adam. Bana hiç öyle bir neden bile göstermedi. Asıldım, kopartıp götürüp yedim. Yaramaz o manita. Sonra sen, dediğim gibi, sen kıyak bir adamsın s..tir et, üzülmene bile değmez, sen saygı duyduğun için, seni süründürdü işte. Ama boş geç, intikamını da benim aldığımı varsay.

Adam bu denli acımasız bir üçgen içinde "böreklenmekten", idealize ettiği kadın tarafından fırına atılıp kızartılmaktan ve neredeyse insan olmaktan utanmıştı adeta. Boş gözlerle "ötekinin" yüzüne birkaç saniye bakakaldı, nasıl bir tepki göstermeli, kimden hırsını almalıydı? Derin bir iç çekişle geriye döndü ve sahaflar çarşısına doğru yürümeye başladı.

Beyazıt Meydanı'nın gri ruhu, üzerine üzerine geliyordu, güvercinler dolaşıyordu ayaklarına.

★ ★ ★

Kadın dalgın bir ifadeyle uzunca bir süre çayını karıştırdı, gözleri bardağa takılı kalmıştı. Sesindeki utancı gizlemeye çalışarak:

- Sana telefon edip etmemekte kararsızdım. Hakkımda iyi şeyler düşünmüyorsun belki. Ama yine de seninle konuşmak istedim. Geldiğin için sağol. Galiba sana en başta ayıp ettim. "Yani bekle biraz Ankaralı adamla ilişkim biterse sana peki derim" demek bile hoş değildi. Birbirini bile tanımayan iki ayrı insanı müşterek bahis unsuru gibi algılamak çok yakışıksız. Hem de tam bu arada bambaşka üçüncü bir insanla ilişkiye girmek... Bilmiyorum ama dürüst davranmadığımı sanıyorum.

Adam bir yandan kadını dinliyor, bir yandan da İodosun Moda burnuna patlattığı iri dalgalara bakarken düşünüyordu: Günah çıkaran insan karşısında papazın takındığı iki yüzlü ve edilgen tavırdan uzak durmalıydı. Karşıdaki insanın "özür dileyerek" elde edeceği meşru duruma izin vermemek doğru olurdu. Her türlü günahı işledikten sonra bile tövbe ederek cennete gidilebileceğinin yalan olduğunu ona bildirmek gerekiyordu. Bu elbette bir tür intikam duygusuydu ama adamın konumunda çok doğal olmalıydı. Ancak intikam duygusu, her zaman düşündüğü gibi bağımlı bir kişiliğin başlangıcı değil miydi? Üstelik aşağı canlılara özgü bu durum, adamın hayatta en korktuğu şeylerden birisiydi. İntikam almak öfkenin yitirilmesini içeriyordu ve doyum arayışı insanın kendi kendine yarattığı ciddi bir bağımlılıktı. Öte yandan Hıristiyan azizlerinin iyimserliğini ve yumuşaklığını da yüzü kabullenmeyecekti kuşkusuz. Denize bakıyor ve susuyordu.

- Evet iyi olmadı, ben iyi yapmadım galiba, keşke seni önemseseydim ve başka türlü davransaydım... Ama artık olmaz herhalde... Herhalde şey... Bu sözlerle, adamın, "Hayır olur, niye olmasın, sanki hiç bir şey olmamış gibi, üç hafta önce kaldığımız yerden devam edelim hadi..." demesini ister gibiydi. Ama adam susuyordu. Kadın benzeri cümleleri değişik kurgularla birkaç kez daha yineledi. Bu kez o, adamdan olumlu bir yanıt bekler gibiydi.

Adam suskunluğun sonunda yavaşça ayağa kalktı ve boşluğa bakarak:

- Beni aradığın için sağol, artık ben gidiyorum.

- Ama doğru dürüst bir şeyler konuşamadık daha...

- Her şeyi hissettik ya yetmez mi?

- Nasıl yani, neyi hissettiğimizi... Yani senin neyi hissettiğini...

- Bak şu kıyıda patlayan dalga var ya, işte onu...

- ...

otaftali@hotmail.com

Oktay Taftalı Toplu Şiirler Gendaş Yayınlarından çıktı. Duyurulur!

Akşamsefası

karşılaşmalar

mef üst

Alooo! ÖkÜz'den Arıyoruz?!

Aloo Öküz'den arıyoruz, Fatoş Güney'le mi görüşüyoruz?
- Evet, benim.

Nasılsınız?
- Teşekkür ederim, iyiyim.

Yol filminin yıllar sonra seyirci karşısına çıkmasından memnun kaldınız mı?
- Çok memnun kaldım. Beklediğim bir şeydi. *Yılmaz Güney* ülkesinin yüreklerinde ve bilinçlerinde var olduğunun bir ifadesiydi bu zaten. Gördüğü ilgiden de memnun kaldım. Her yaştan, kesimden insanlar çok büyük bir ilgi gösterdi. Medya da çok duyarlı davrandı. Film çok iyi kritikler aldı.

Yılmaz Güney Kültür Sanat Vakfı ne durumda?
- Vakıf iyi durumda. En son *Duvar*'ın senaryosuyla beraber bir dizi senaryo kitabı hazırladık. *Duvar* çok geniş kapsamlı. Çünkü bu *Yılmaz Güney*'in son çalışmasıydı. Bildiğiniz gibi filmin hem senaryosunu yazdı hem yönetti. Bu kitap da onun en ince detaylarıyla çalışmalarını kapsıyor.

Yeni bir Yılmaz Güney belgeseli olacak mı?
- *Yılmaz Güney* üzerine çok fazla belgesel var. Özellikle biz vakıf olarak 1995 yılında bir dökümanter yaptık. Ondan önce de Fransa'dayken Fransız sinema-TV kurumuyla yine *'Yılmaz Güney ve Ülkesi'* diye çok kapsamlı bir dokümanter yapmıştık. Şimdi ise bir film projesi var.

Sizinle ilgili bir senaryo çalışması vardı...
- Evet, *İnci Aral* ile böyle bir çalışmaya başladık. Fakat henüz tamamlanmadı.

Hayat nasıl geçiyor?
- Aslolan hayattır, hayat sürüyor.

İyi günler Fatoş Hanım.
- Size de...

Aloo Öküz'den arıyoruz... Gündüz Bey?
- Evet, benim.

Sizi İstanbul'da ararken İngiltere'de bulduk...
- Evet, İngiltere'deyim, burada adettir; ülkeye her girişinde devlet kapıcıları *"Neden geldin?"* diye sorarlar. ABD'li yazar *William Burroughs "İklimi ve mutfağı için geldim."* demiş. Prof. Seha Meray da soruya soruyla karşılık vermiş; *"Neden, yoksa kötü bir şey mi var?"*

Avrupa Birliği meselesi oradan nasıl görünüyor?
- Türkiye'de *"kabul edildik"* diye borsanın fırladığı gün İngiliz medyasında Avrupa Birliği'ne ilişkin tekrar tekrar verilen haber, Fransa'nın İngiliz etlerinde hâlâ *'deli dana'* hastalığı olduğu tutumunda ısrar etmesiydi.

Köşe yazarlığı nasıl gidiyor?
- Haftada bir gün bile bana zor geliyor.

Yazılarınıza nasıl tepkiler alıyorsunuz?
- Yayımlatmaktan vazgeçene kadar *"Okurlardan gelen sorulara okurların verdiği cevaplar"*ın yer aldığı köşede soruları da cevapları da ben yazdım. *"Uçmakdere"* yazıları için üç yılda sıfır faks, sıfır telefon ve iki mektup aldım.

Tezgahta neler var?
- İlkbaharda *"Annem Belkıs"* adlı anı kitabım çıkacak.

Son olarak...
- Geçenlerde ABD'de ölüm cezası infaz edilmeden önce, bir mahkuma son arzusunu sorduklarında sigara içmek istediğini söylemiş. Ama orada sigara içmek yasakmış. 20. yüzyıl uygarlığının ve insan sağlığının bekçileri mahkuma sigarasını yaktırmadan, elektirikli sandalyede yaktılar.

Aloo Öküz'den arıyoruz, Dergâh dergisi mi?
- Evet, buyrun.

Kiminle görüşüyoruz?
- Ben Aslıhan Erverdi.

Dergâh'tan bahseder misiniz biraz?
- Dergâh dergisinin amacı edebiyat başta olmak üzere; kültür-sanat üzerine kendi anlamında bir misyonu var. Gençlerin, akedemisyenlerin, meraklıların ortak toplanma noktası. Şiir, hikaye, deneme birtakım tarihsel araştırmalar da var. Bir edebi kişi ya da eser, akım üzerine olabiliyor bu çalışmalar. Edebiyat-kültür alanında kayda değer bulunan her şey yer buluyor Dergâh'ta. Gene aynı şekilde bir ara hatıralarla ilgili şeyler yaptık.

Okur kitlesini kimler oluşturuyor derginin?
- Okur kitlesi, edebiyat çevresindekiler. Gencinden akademisyenine, meraklısına kadar herkes. Çoğunluğu genç edebiyat öğrencileri ve tabii edebiyatla ilgisi olanlar. Aboneler arasında öğrenci, akademisyenler ve öğretmenler yoğunlukta.

Dağıtımı nasıl sağlıyorsunuz?
- Dağıtımı kendi olanaklarımızla sağlıyoruz. Bir dağıtım şirketi dergiyi çeşitli illerdeki kitapçı, kitapevi ya da bayilere dağıtıyorlar. Ayrıca İstanbul içinde elden kendileri dağıtıyorlar. Bir de abonelik sistemimiz var. Aylık bir dergi. Tirajımız 2000 civarında.

Finansmanını nasıl sağlıyorsunuz?
- Yayınevi dergi için belli bir bütçe ayırıyor. Ezel Erverdi de fikir babası ve sahibi olduğu için dergiye çok önem veriyor. Derginin her ay düzenli olarak çıkmasına Ezel Erverdi ve Mustafa Kutlu çok önem veriyor.

Başka söylemek istediğiniz...
- Dergâh uzun yıllardır çıktığı için sağlam ve güvenilir bir dergi okurlarının gözünde. Tabii bu sürede belli bir çizgi ortaya çıkıyor. Herkesin karışabileceği bir karışım noktası olabiliyor dergi. Umudumuz uzun yıllar devam etmesi. İyi bir niyetle yola çıkılmıştı. İlerde de bunun devam etmesini diliyoruz. Umarım daha güzel şeyler olur.

Alooo Öküz'den arıyoruz Matbuat dergisi mi?
- Evet buyrun...

Kiminle görüşüyoruz?
- Ben Muhammed Nur.

Matbuat dergisinden, biraz bahseder misiniz Muhammed Nur bey?
- Matbuat 5 yıl önce çıktı. 5 yıl önce yayın dünyası ve okur profili açısından ciddi bir kitap dergisine ihtiyaç vardı. Biz bu ciddi kitap dergisinin ilkelerini şöyle belirledik: İdeolojik bir tutum sergilemeyecek, nitelik kaygısı ile ciddi şeylere yer verecek. Toplumdaki insanların profili, ilgi alanları değişmiş durumda. Bu ilgi alanlarına hitap etmek için dergide üst başlıklar tanzim ettik. Ülkemizin yazın hayatında kitap tanıtımıyla ilgili bir üslup ve takdim problemi vardı. Kitabı okumadan, arka kapağı okuyarak kitap eleştirisi yazmak yaygındı ve hâlâ da öyle. Biz Matbuat'ta her kitap kritiğini, okunmuş kitaplar üzerinden yapıyoruz. Bununla beraber bizim dayandığımız sacayaklarından biri gündelik hayattır. Bizim entelektüel hayatı tarif edişimiz soyut şeylere dayanmıyor. Ele aldığımız kitabın gündelik hayatla örtüşmesine özen gösteriyoruz. Biz, bunları ele alarak edebiyat formasyonuna uygun ve kitabın içeriğiyle ilgili net bilgiler vermeyi böyle tasarladık. Böyle zengin bir format Türkiye için çok yeniydi. Ayrıca arka planda bir iddiamız daha vardı. Uzun yıllardır entelektüel dünya, okuma oranının çok düşük olduğunu, insanların okumadığını ve kitap yayınlarına devletin destek olması gerektiğini söyledi. Biz bunun bir uydurma olduğunu söyledik. Onun yerine; "Bu ülkede kitap tirajını göz önüne alırsak düşük görünüyor. Fakat düşük görünmesinin nedeni kitabın okunmaması, alınmaması değil" dedik. Bunun teknik problemlerden kaynaklandığını dile getirdik. Bu ülkede ciddi bir okur kitlesi olduğunu söyledik. Dergi yayınlandıktan sonra bu okur kitlesi Matbuat'ı heyecanla karşıladı. Özetle; yeni yayınlanan kitapları kategorilere ayırıyor ve bunlarla ilgili yazın hayatında bulunan en doğru ve en iyi bilgileri vererek okurun yayın dünyasıyla ilgili aktif haber almasını sağlamaya gayret ettik.

Kaçıncı sayısı çıktı Matbuat'ın?
- 30. sayımız çıktı. 31. sayı da 2000'in Ocak'ında çıkacak.

Periyodunuz...
- Periyodumuz düzensiz. Onun nedeni de; biz prensip olarak kitabevleri aracılığıyla derginin okura ulaşmasını istedik. Kitabevlerinden satış tahsilatı yapmak mümkün olmuyor. 2-3 sayı düzenli çıkıyor. Tahsilatı yapamayıp sıkışınca tıkanıklık başlıyor.

Neden tahsilat yapamıyorsunuz?
- Kitabevlerinin modernizasyon problemi var. İstanbul'dakiler Batı standardını yakaladı. Fakat Anadolu'dakiler kırtasiyeyle beraber bu işi yürüttükleri için daha "taşralı bakkal" durumunda. Biz derginin özellikle üniversite kentlerindeki kitabevlerinde bulunması gerektiğine inandığımız için Anadolu'daki 30 ile dergi gönderiyoruz. Böylece miktar büyüyor ve tahsilat yapmak zorlaşıyor.

Matbuat'ın tirajı ne kadar?
- 4000 civarında.

Ekleyeceğiniz bir şey...
- Son dönemlerdeki korsan kitap problemi Türkiye'de ciddi bir okurun var olduğunu gösterdi. Demek ki biz, kitaplarla ilgili şeyleri gündelik hayat içinde ne kadar başarılı bir biçimde ele alırsak hem yayın dünyası profili hem de okurun düzeyi hızla artacaktır. Türkiye'nin genç ve eğitimli bir nüfusu var. Bu insanlara kitabın bir şekilde ulaşması lazım. Biz onun bilgilendirme boyutunu seçtik. Başkaları da başka tarafından tutsunlar.

Kolay gelsin.
- Size de...

Aksamsefası

Öküz'den arıyoruz, Bilim Teknik mi?
- Evet buyrun.
Ben, İlhami Buğdaycı.

Derginizden bahseder misiniz...
- Bilim-Teknik dergisi 30 yılı aşkın süredir, yani TÜBİTAK'ın kuruluşundan bu yana çıkıyor. Bilimin aslında korkunç bir şey olmadığını göstermeye, bilimi ve bilimsel düşünceyi tüm kitelelere yaymayı amaçlıyoruz. 94 yılından bu yana yeni yapılanmasıyla okurun karşısına çıkıyor. Aslında konunun uzmanlarının, teknik adamların uğraştığı şeyleri popüler bir dille anlatılabileceğini gösterdik. Böylece bilimsel düşüncenin yaygınlaşması da mümkün olabileceğini anlattık.

Kimler okuyor Bilim-Teknik'i?
- 7'den 70'e herkes. 98 yılından bu yana daha önceden ek olarak verilen Bilim-Çocuk da dergi oldu. Bu dergide de 8-15 yaş arasına sesleniyoruz. Ama hem Bilim-Çocuk, hem de Bilim-Teknik okuyabilecek okurlarımız da var. Dergimizin 70-80 bin satışı var.

TÜBİTAK bünyesinde dergi çıkarmanın avantaj ve dezavantajları var mı?
- Çok avantajı var. TÜBİTAK bir simge. Türkiye'nin tek bilimsel araştırma kurumu. Bu kurumun yayımladığı yayın organı olmak önemli. Bu nedenle okurlarımızın bir güveni var. Biz de bu güveni korumaya çalışıyoruz. Ama yayıncılık dediğimiz zaman birtakım sorunlar oluyor. Bir bülten gibi değiliz. Bağımsız olarak da adına yakışan bir yayın tarzıyla çıkıyor.

Eklemek istedikleriniz...
- Bilim-Teknik dergisi yeni yapılanmasıyla bir anlamda bir 'okul' misyonu da yükleniyor. Çünkü bilim gazetecisi olmak için bir okul yok Türkiye'de. Bilim-Teknik bu misyonu da yükleniyor. Bilim-Teknik dergisi yazarlarının hepsi birer popüler bilim yazarı. Bu anlamda da 'alaylı' bir okul misyonu da yüklenmiş durumda. Eskisi gibi bilim adamlarının yazılarının ya da çevirilerin yer aldığı bir dergi değil Bilim-Teknik. Ayrıca herşeyden önce yayıncıyız ve Türkiye'de yayın alanında bazı değerlerin korunması gerekiyor. Biz de bunların korunması konusunda üzerimize düşeni yapmaya çalışıyoruz.

Aloo, Tuncel Kurtiz'le mi görüşüyoruz?
- Ben, Tuncel Kurtiz.

Sağlığınız nasıl Tuncel Ağbi?
- Sağlığım iyi. 5 ay önce bir by-pass geçirdim. 4 damar değiştirildi. Her sabah 1 saat yürüyüş yapıyorum.

Günleriniz nasıl geçiyor?
- Bursa Devlet Tiyatrosu'nda Hasan Öztürk'ün 'Avcı', İstanbul'da Ferhan Şensoy'un 'Çok Tuhaf Soruşturma' adlı oyunlarında rol alıyorum. Yeni projeler var. Film senaryoları üzerinde çalışıyoruz.. Bir tanesi Derviş Zaim'in çekeceği bir mafya hikayesi. Diğeri de Handan İpekçi'yle çalıştığımız Kahverengi Şapkalı Adam ve bir küçük çocuğun hikayesi.

Ya tiyatroda, yeni projeleriniz var mı?
- Vivet Kanetti'nin tercüme ettiği bir Japon oyunu var. Yukişiro Tanizaki'nin yazdığı 'Çılgın Bir İhtiyarın Günlüğü'. Bunu, Vivet Kanetti'yle oyun halinde sunmaya çalışıyoruz. Ölüme yakın bir ihtiyarın gelinine duyduğu tutkuyu, öz çocuklarına kayıtsızlığını anlatıyor. 'Ölüm ile yüzyüze geliş, hayata ve hayatın en çıplak hali olan gençliğe tutunma' var oyunda.

Gezici festival nasıl geçti?
- Çok iyi geçti, binlerce pencere açıldı. Festivalle 2-3 senedir yoğun ilişki içindeyim. Ankara, Bursa, Çanakkale, İzmir... Drama'ya kadar uzandık. Drama'da bir dostluk köprüsü görevini gördü. Selanik ve Atina'dan yapımcı, oyuncu,yazarlar geldi. Tiyatrosu ve sineması var olan 40 bin kişilik küçük bir kasaba Drama. 25 yıldır da Kısa Film Festivali düzenliyorlar. Çok iyi ağırlandık. Onlar Nisan'da buraya gelecekler. Biz onları nasıl ağırlayacağız bilemiyoruz. Gezici festivalde bana onur ödülü olarak bir kitap verdiler. Bu kitapta Onat Kutlar, İnci Aral, Yavuz Baydar, Vivet Kanetti, Hasan Bülent Kahraman, Ferhan Şensoy, Haldun Dormen, Hasan Öztürk, Müjdat Gezen, Aras Ören, Erol Keskin, Derviş Zaim, Tunca Arslan ve daha birçok arkadaşın yazar, tiyatrocu, sinemacı Tuncel Kurtiz hakkında düşündükleri yer alıyor. Bu beni hem çok sevindirdi, hem de sorumluluk yükledi. Ben hâlâ Burhan Oğuz'un Türk Halkının Kültür Kökenleri, Robert Graves'in Beyaz Tanrıça ve Homeros'un İlyada'sıyla uğraşıyorum. Çünkü gelecek yıldan itibaren Kaz Dağı'ndaki Çamlıbel Köyü'ne yerleşeceğim. Orada Homeros'un izinden yürüyerek, ayak izlerine basarak yeni bir İlyada, hayatımın sonuna kadar uğraşacağım bir İlyada çekmeye çalışacağım. Hayatımın son işi olacak bu. Onu bir vasiyet olarak bırakacağım herhalde. Arada başka işlere çağırırlarsa; beğenirsem giderim. Ölüme daha çok var ama hazırlık yapmak lazım.

Öküz'den arıyoruz, Tiyatro... Tiyatro... dergisi mi?
- Evet buyrun. Ben Orhan Alkaya.

Derginizin kapanacağını duyduk...
- Evet, doğru. Birkaç sebebi var. Ciddi bir ekonomik sıkıntı içindeyiz. Sürekli yeni borçlar ediniyoruz. Tiyatro... Tiyatro... Türkiye'de çıkan en istikrarlı tiyatro dergisi. 10 yıldır yayın hayatını sürdürüyor. Ama Türkiye'de bunu yaşatabilecek bir tiyatro ortamı olması tartışılır. Dağıtım büyük bir sorun. Bir dağıtım tekeli var. 10. yılında ve 100. sayıda dergiyi kapatmayı düşünüyoruz.
Bu tarih de Şubat 2000 oluyor.

Derginin dağıtımı ve tirajı nasıl?
- Kendi imkanlarımızla dağıtıyoruz. Ayrıca şehir ve devlet tiyatrolarının gişelerinde satılıyor. 1500 adet. Çok rahatlıkla artırmamız mümkün ama dağıtım ağına giremiyoruz. Devlet tiyatrolarının olduğu şehirlerde, ayrıca Ankara ve İzmir'de satılıyor. Ama tabii çok sınırlı.

Yeni projleriniz olacak mı?
- Yeni projemiz yok. Ama dergiyi isim hakkıyla kapatacağız. Bir daha bu adda bir dergi çıkmayacak.

Hayırlısı olsun
- Sağolun

Aloo Öküz'den arıyoruz... Uç dergisi mi?
- Evet buyrun, ben Mesut Kara.

Nedir Uç?
- Yazarımız Sezai Sarıoğlu'nun cümleleriyle söylersek, "Uç'mak bir itiraz imgesidir. Bu nedenle bizim en düzenli hareketimiz uç'mak olmalıdır..." diye düşündük. Uç'mak "Yenenin ve yenilenin, yönetenin ve yönetilenin olmadığı bir düşü imler. İnsandan devlet ve eşya yapmaya esastan ve usülden karşı koyuştur. Uç için edebiyat ağırlıklı bir dergi diyebiliriz, tanımlamak gerekirse. İki ayda bir demiştik, uçmaya ve konmaya karar verdiğimizde. Uç, okurdan ve edebiyatçılardan büyük ilgi gördü. Bizi mutlu eden, ayakta tutan ve uzun soluklu bir dergi olmamızı sağlayan da bu ilgidir.

Okur kitleniz kimlerden oluşuyor?
- Daha çok genç bir okur var. Tasarımdaki farklılık birçok genç insanın ilgisini çekiyor. Genel tanımıyla kültür edebiyat dergisi. Sınıflandırırsak fanzinlerle kurumsallaşmış edebiyat dergilerinin ortasında. Edebiyat ağırlıklı olmasının dışında tasarıma da önem veriyor. Grafik çalışmalarıyla, tasarımıyla da farklı ve iddialı bir dergi. Kuşe kağıda basıyoruz.

Kimler yazıyor Uç'ta?
- Uç'ta usta yazarların, tanıdık isimlerin yanı sıra adını ilk kez duyduğumuz, genç yazar adaylarımızın ve okurların da ürünleri yer alıyor. Yayımlanabilir düzeyde her ürün Uç'ta kendine yer bulabilir. Fakat sadece 32 sayfayız ve her sayıda 2-3 dergi çıkarabilecek kadar ürün geliyor. Bu yüzden yazıların büyük kısmının daha sonraki sayıları beklemesi gerekiyor.

Dağıtım ve finansman, tiraj?
- Dağıtım bizim gibi olan bütün dergiler için bir sorun. Sadece kitabevlerinde, kitapçılarda ve bazı D&R'larda var. Ayrıca abonelerimiz var. İsterlerse tek bir sayı bile onlara ulaştırılabilir. Finansman konusunda iki-üç sayı sanatsever bir arkadaşımız yardımcı oldu. Şimdi kişisel çabalarla, yeni borçlar ve sponsorlarla sürdürmeye çalışıyoruz. Deprem ve ekonomik kriz bunu çok etkiledi. Birçok kurum reklamlarını yılbaşı sonrasına erteledi. Ekonomik sorunları reklamla çözmeye çalışacağız. İlk sayıyı 2000 basmıştık. Fakat son sayımızı ekonomik nedenlerle ve depremin yarattığı koşullarla 1000 adet bastık. Önümüzdeki sayılarda tirajımızı ve sayfa sayımızı artıracağız.

Aloo Öküz'den arıyoruz, Sanal Ördek mi?
- Buyrun, ben Hakan Dilek.

Sanal Ördek ismi nerden geliyor?
- İnsan ayaklarının altındaki zeminin bu kadar kayganlaştığı, her şeyin sanallaştığı bir dönemde ördeğimiz de sanal. Neden ördek? Zemin kayganlaşıyor, herkes bir ördek edinse fena mı olur?

Amacınız nedir?
- Her sayıda logonun üstüne bir şeyler atıyoruz. Bunlardan bazıları: Keyfe keder dergi, Gittikçe küçülen dergi, Tashihli dergi, Bahara nazır dergi, İçi Üşüyen dergi, Kara İzah dergisi, Kurbanlık dergi. Bunlar gibi derginin kendini tanımlayan pozisyonları var. Unutmak istemeyen ve unutturmak isteyen bir yanı var. Bizi 3 yabancı dil bilen de okusun racon kesen de. Böyle bir dergi için uğraşıyoruz. Okurlarımız arasında tiyatro yapan sokak çocukları da var öğretim görevlileri de.

Yazarlarınız...
- Muzaffer İlhan Erdost, Sezai Sarıoğlu, Yüksel Işık, Şükrü Erbaş, Salih Bolat, Hüseyin Elçi, Şeyhmus Diken, Yılmaz Odabaşı, Tayfun Talipoğlu gibi memleketin en şık çocukları yazıyor.

Dağıtımı nasıl sağlıyorsunuz, tiraj nasıl?
- Bir-Yay dağıtıyor. Onun dışında 2-3 sayıdır yeni kitapevleri ile iletişim telefonları doğdu 61 yerde. Bütün illere gittiği biliniyor. Ama bu arada Bir-Yay'ın tavrından da söz etmek gerekiyor. Derginin 3. sayısını çıkarmıştım. Galatasaray'da bir bayiden dergi almak istedim. "Abi o dergi kapandı" dedi. Yani bayilerin keleğine gelmezsek Türkiye'nin her yerindeyiz. 15 bin basıp dağılıyoruz. Geçenlerde Ülkü Tamer "Öküz'ün yanında bir de Sanal Ördek alın" deyince satışlar patladı. O zaman kadar 3 bin- 3 bin 200 gidiyordu. En son 6 bin 100 yaptık.

Ya finansman olayı...
- Satıştan ve ilahlar yardım ediyor. İlahların yardımı olmazsa bizim gibi dergiler yaşayamaz. Aklınıza gelebilecek ne kadar sanal ilah varsa hepsi bizden yana.

Aksamsefası

Geçen ay Radikal Gazetesi'nin ekinde edebiyat dünyasında çok ilginç karşılanabilecek bir yazı yayımlandı. Nebil Özgentürk'ün atv'de yayınlanan Bir Yudum İnsan adlı programının video-CD setlerinin bir anlamda eleştirisi sayılan bu yazıda sözkonusu yazar Orhan Kahyaoğlu, Özgentürk'ü Can Yücel özellikle video-CD kitabında "iktidara hörmet"le suçladı. Ayrıca Can Yücel belgeselini de ılıman ve medyatik bulduğunu, Can Baba'nın politik yanının eksik ya da hiç verilmediğini yazdı. Uzun yıllar dergimizde şiirlerini yayımladığımız güzelim Can Babamızı bahis alan bu tartışmanın aslını astarını öğrenmek için Nebil Özgentürk'ü arayarak kendisine sorduk...

Nebil Özgentürk, Can Baba, Ümit Elçi ve kutu bira belgesel çekilirken

'Kıçımın Fosforuyla Aydınlanın'

Hakkında hazırladığınız belgeseli Can Yücel yaşarken izlemiş miydi?

- Can Yücel bu belgeseli hayattayken seyretti ve kendine has o dünya güzeli üslubuyla "Nebil be! Pek de güzel olmuş be yaa!" dedi. Bunu hiç unutmuyorum, kendi vicdani tarihimin, kendi kalbimin sloganları arasında yer etti. Hayatım boyunca da bunu dostlarıma anlatırım, anlatacağım. "Bir daha yayınlanacak değil mi? diye de sormuştu. Aynı şekilde Güler Abla da, Su ve Güzel de zaman zaman karşılaşmalarımızda televizyonda yayınlanan bölümün son derece güzel ve atv gibi büyük bir kanalda yayınlanması açısından da çok anlamlı olduğunu söylemişlerdi.

Kahyaoğlu, komünist Can Yücel'i sarhoş ve ılıman bir Can Yücel gibi gösterdiğinizi söylüyor...

- Program yayınlandıktan sonra üç kez Can Yücel'le olsun, aile ile olsun yine karşılaştım, ziyarete gittim artık benim için belgesel bitmişti, yirmibeş yıldır ailece süren dostluğumuz sürmekteydi zaten. Beni her gördüklerinde özellikle Can baba saçımı okşardı, yani bunu bir övünme mekanizması olarak anlatmıyorum yanlış anlaşılmasın ama ortada içi boş bir belgesel, içi boş bir Can Yücel portresi olsa galiba böyle bir duyguyu bana yaşatmazlardı diye düşünüyorum.

Ayrıca Can Baba da biliyordu ki bu sonuçta yirmi günde hazırlanan bir portre. Yoksa Can Yücel belgeseli bence onaltı bölüm olmalı. Elli, altmış dakikada kim, ne kadar, neyi anlatabilir? Can Yücel'in sadece şiirleri dört bölümdür. Olaya böyle bakmak gerekiyor. Biz bir minik pencere açtık. Adı zaten Bir Yudum İnsan olan bir programdır bu. Adına uygun bir program yapmaya çalışıyoruz ve kırküç bölümdür bütün insanlar böyle görüyor, böyle anlıyor. Ancak ne yazık ki bu yazı beni çok yaralamıştır. Çünkü otuz yıldır, kırk yıldır kendi çöpleriyle yaşayan, kendi çöplerinden başka bir şey görmeyen, o çöpten evlerde çöp biriktiren insanlar gibi değerlendiriyorum kimi insanları. O kokuşmuş odalarında bence sağa sola çamur atarak, sağı solu beğenmeyerek, dünyayı tanımayarak, Türk medyasını tanımayarak, cilveler yaparak yazmaya, anlatmaya çalışırlar hırslarını hiç durmadan. Bunlar bence Türk basınının yüz karasıdır. Çünkü şunu sorgulamak gerekiyor; Can Yücel, Çetin Altan, Rıfat Ilgaz, Nazım Hikmet ve daha birçok Türk sosyalist ve demokrasi hareketinin çileli insanlarını böylesine popüler bir kanalda yayınlamanın bile şövalyece bir yaklaşım olduğunu, hiç değilse bu yaklaşıma biraz şapka çıkarmak gerektiğini düşünürken, böylesine çocukça ve hayattan kopuk bir yazı yazmak, eleştirmek beni yaralamıştır gerçekten. Ayrıca şunu görmek gerekiyor, Can Yücel'in sadece şiirini alabilirdik, çevirilerini alabilirdik. O zaman program bir şiir ve çeviri incelemesi haline gelebilirdi ya da Can Yücel'in otuz yıl boyunca verdiği sosyalist mücadeleyi anlatabilirdik. Hayır, Can Yücel bir insandır. İçkisiyle, serseriliğiyle, maceracılığıyla, kavgasıyla bir insandır ve bir aşk adamıdır. Karısına duyduğu aşkla bir insandır. Hatta şimdi başbakan olan Ecevit'le olan bir dönem arkadaşlığıyla da bir insandır. Hatta hatta Demirel'in Devlet Su İşleri'nde genel müdür olduğu dönemde, aynı yerde bir çevirmen olarak yer almasıyla da bir insandır. Can Yücel'in bütün bu yönleri; bütün bu biraz matrak biraz karşıtlığı içinde barındıran yanlarıyla, gerçekten kavga adamı olan yanlarıyla da bir insandı. Can Yücel bu belgeselde Eşber Yağmurdereli'ye selam gönderdi. "Eşber bir kızıl adam" dedi. İçi boş, iktidara hörmet olan bir programda sizce bu slogan yer alır mıydı?

Belgesel kitapçıkta da türlü eksikliklerden bahsediliyor yazıda...

- Bakın diyorsunuz ki kitapçık. Adı üstünde kitapçık, hatta tanıtım kıtapçığıdır bu. Bir video-CD'nin içeriğinde neler olduğuna dair minicik ipuçları veren bir kitapçık. Elbette bu kitapçıkta eksikler olacaktır. Elbette bu kitapçıkla minik tashihlerde olacaktır. Hatta fotoğraf altı hataları da olacaktır. Çünkü bu bir tanıtım broşürü gibi algılanmak zorunda. Yani o video-CD'dir aslolan. Yani orada kırküç kez Ecevit'in adı yer almış, yok beş kez Güler Hanım'ın adı yer almış mantığı ne kadar absürd, ne kadar tuhaf bir bakış açısıdır.

Yine belgeselde devlet erkanına hörmette bulunduğunuz söyleniyor.

- Ecevit'e torpil yapıyorum evet, ama Ecevit'in şairlik yıllarına, Ecevit'in Can Yücel dönemindeki arkadaşlık yıllarına torpil yapıyorum. Ecevit bu ülkenin başbakanıdır. Ecevit şu an iktidardır ama yetmiş küsür yaşındaki hayatıyla bu ülkede zaman zaman şiirler yazmış, zaman zaman edebiyat dünyasındaki dostlarıyla anılmış bir insandır. Bırakalım Ecevit'in başbakanlığını, AB topluluğundaki görüşmelerini, Türkiye'ye bakış açısını bırakalım bir yana Ecevit'in Türk-Yunan dostluğuna dair şiirini yok sayabilir miyiz? Böyle şiir yazan bir insandan söz ediyoruz. Can Yücel'le olduğu dönemlerde sıkı arkadaşlık ve birlikte şiir günleri yapan bir insanı yok sayabilir miyiz, ya da bunu anlatmak mıdır Ecevit'e hürmet? Ecevit'in 22 yaşında o üç beş güzel şiiri yazmış olmasını, Can Yücel belgeselinde söylemek iktidara hürmet anlamına mı girmektedir? Sonuçta kendimizce Ecevit'le buluşmasının bilinmediğini düşünerek Ecevit'le arkadaşlığını hatırlatmak istedik yeni insanlara, gençlere. Ayrıca yeri geldiği için şunu da söylemek istiyorum. Bugünlerde ünlü Şairimiz Ece Ayhan hasta. Bilir misiniz ki Ecevit, yine Ece Ayhan'la ilgili kendince belki medyaya söylenmesini istemediği minik dostluklar yapıyor. Eski dostluğuna sığınarak Ece Ayhan'ın sağlıklı bir şekilde Çapa Hastanesi'nde tedavisinin üstlenmesi için bütün talimatları bakanlar kuruluna vermiş durumda. Bunu yok sayabilir miyiz bunu anlatmak iktidara hörmet midir? Üstelik Ece Ayhan bu konuda açık açık teşekkür ederken. Şimdi bir Ece Ayhan belgeseli yapmaya kalktığımız zaman ki kısmet olursa yapacağız, Ecevit'in Çapa Hastanesi'nde Ece Ayhan'la ilgili gösterdiği özeni bir cümleyle dile getirirsek iktidara hörmet mi etmiş olacağız?

Peki son olarak...

- Can Yücel sağlıklı döneminde, bunu da parantez içinde söylüyorum Kuzguncuk Kahvesi'nde, evinde saatler süren, günler süren inanılmaz güzel bir sohbet yaptık ve 25 yıllık tanışıklığa dayanarak da kendi dünyamı da aktararak, kendi bildiklerimi de aktararak bir Can Yücel portresi yaptım. Bunu da hiç övünç malzemesi yapmadım kimileri gibi. Ama şunu düşünüyorum, Can Yücel'in sekiz kez atv'de yayınlanan belgeselinin, cenazesi öncesinde hastane bahçesinde yüzlerce gence, yeniden, ailesinin alkışları, gözyaşları arasında duyguyla yeniden seyredilmesini neden alkışlamıyoruz da; farzedelim ufak bir iki hatayı, tuhaf bakış açılarından, çöpten sepetlerden, bakılan dünyayı aktarıyoruz. Bir kere minicik bir şapka çıkarma özeni olmaz mı bu insanlarda? Bu kadar mı katıdır, bu kadar mı insanlıktan uzaktır bu topluluk, bu güruh?

Ben şimdi çok üzüldüğüm bir şeyi daha eklemek istiyorum. Can Yücel'in günebakanlarla dolu bahçesini davarların istilasından korumaya uzunca bir süre daha devam etmesi gerekiyor belli ki. Müsaadenizle Can Baba'nın bir şiirini hatırladığım kadarıyla ve biraz değiştirerek bitirmek istiyorum sözlerimi.

Anamın ipiyle indim
gökdelen camınızdan.
baktım siz de yokmuş
beş paralık dostluk,
vefa ve insanlık, içtenlik
kıçımın fosforuyla
aydınlanın siz artık.

Aksam efasi

Tipi doğru dürüst çizilememiş bir roman kişisi olduğu için kafası çok karışıktır. "Bunlar başörtülü kızlarımızı coplattı. Yetmedi, ezan kurslarını kapattı." dedikten sonra "ezan kursu" diye bir şey olmadığını, dolayısıyla kapatılmasının da söz konusu olamayacağını hatırlayıp "ezan kursu" yerine "ezan sesi" diyerek yanlışını düzelttiğini sanır. Amerika'da öğrenmesi olanaksız kimi sözcükleri kullanmaya heveslidir: "Doğruyol Partisi olarak gensoru verip vermemeyi tezekkür ediyoruz şu anda" mesela.

Tansu, Türkçesi Yarım / Gel Amerika'ya Oynayalım

FEYZA HEPÇİLİNGİRLER

O bir roman kahramanıdır aslında; Amerikalı usta yazar(lar)ın kaleminden çıkmış bir "ihtiras romanı" kahramanı. Yazarı, pek de başarılı bir eser olmadığını görüp romanı çoktan yırtıp atmıştır; ancak o, hırsından aldığı itme gücüyle yoluna devam etmektedir. Her seferinde, yeniden "beyaz sayfa" açmasının altında yatan büyük sır budur: Kahramanı olduğu romanı yeni baştan yazdırma isteği. Ancak yazarının onu iyice gözden çıkardığı, şimdi başka kahramanlar yaratarak yeni romanlar yazma peşinde olduğu o kadar ortadadır ki altı yıl önce, romanın başlarında giydiği krüvaze yakalı, altın düğmeli beyaz ceketlerle, gözünün içine bakıp yolunun üstüne çıkmalarla kendisini hatırlatma çabası boşa gitmiş, yazarı, onu görmemekte ısrar etmiştir.

Mal mülk, para pul, akademik kariyer, iki erkek çocuk, soyadını alan bir koca vb. elde etmek istediği her şeyi kocaman "çıkın"ına doldurmuştur; ama hırsını hâlâ durduramamaktadır. Yazarının isteği doğrultusunda kahraman rolünün ona verilmesini sağlayan ustası, iki önceki romanın kahramanı (bir önceki **Özal) Demirel** bile, artık onu bu rolden çekip alamaz.

Halka şirin görünmek için, ustası gibi Isparta ağzını ya da Anadolu ağızlarından, başka herhangi birini kullanamaz; çünkü Anadolu'yla ilişkisi yoktur. O bir Amerikalıdır. Deyim ve atasözü kullanma yolundaki her girişimi, var olanlara yenilerini ekleme uğraşına dönüşür. Oysa Türkçe, özellikle deyim ve atasözü bakımından yeni eklemelere ihtiyaç göstermeyecek kadar zengindir. Ayrıca, ülke adlarını karıştırır, yer adlarını karıştırır. Karabük'le Karagüm'ü "kara" paydasında eşitleyip karıştırması anlaşılabilirse de Samsun'la Malazgirt'i nasıl olup da karıştırdığı bugüne dek çözülememiştir. İki ayrı liderden, harmanlama yöntemiyle, yepyeni liderler türetir. **Ebulfeyz Elçibey'**le **Haydar Aliyev'**den **"Ali Bey"** adında yeni bir lider yaratmıştır; ancak bu liderin kimliği konusunda herhangi bir bilgiye bugüne dek ulaşılamamıştır. İktidarında Türk Silahlı Kuvvetlerinin karşısında "silahlı güç" olarak polisi beslediği ve güçlendirdiği için "güç" ve "kuvvet" sözcüklerini eşanlamlı sayıp "Türk Silahlı Kuvvetleri"ne de "silahlı güçler" demekte sakınca görmez. Partisinin sembolü "kır at"a da ***"white horse"*** demekte sakınca görmemiştir. İngilizceye gösterdiği özeni, Türkçenin en basit, en sıradan, en gündelik sözcüklerinden bile esirgediği için -ve belki de İngilizcesini bilmediğinden- "kepçe" sözcüğünü çıkaramayacak ve deprem enkazı altında kalan ölülerimizin ***"kelepçe"*** ile gömüldüğünü söyleyecektir.

Tipi doğru dürüst çizilememiş bir roman kişisi olduğu için kafası çok karışıktır. *"Bunlar başörtülü kızlarımızı coplattı. Yetmedi, ezan kurslarını kapattı."* dedikten sonra "ezan kursu" diye bir şey olmadığını, dolayısıyla kapatılmasının da söz konusu olamayacağını hatırlayıp "ezan kursu" yerine "ezan sesi" diyerek yanlışını düzelttiğini sanır. Amerika'da öğrenmesi olanaksız kimi sözcükleri kullanmaya heveslidir: *"Doğruyol Partisi olarak gensoru verip vermemeyi* ***tezekkür*** *ediyoruz şu anda"* mesela.

Kadın kahraman olduğunu unuttuğunda "erkekçe" söylemlere bayılır: Ortada ölü falan olmadığı halde, *"Sandığa rakipleri biz gömeriz, kimse gömmesin."* deyip ölü gömücülüğe ya da imamlığa soyunur. Dinin, imanın Amerikalı bir kefile ihtiyacı varmış gibi *"Ben sizin dininize, imanınıza kefilim."* demekten çekinmez. Kadın kahraman olduğunu hatırladığında ise *"Benim evlatlarıma yarasa diyenlerden sağ parti olur mu?"* diye sorar. Bu, tipik bir hatların karışıp kısa devre yapması halidir. Yoksa, "evlatlar" ile "sağ parti" arasında, bu ikisiyle de "yarasa" arasında ilişki kurmayı açıklayacak bir akıl yürütme yolu bulmak olanaksızdır.

Yanıldığı zamanlar dışında asla doğru söylemediği halde yalan söylemediğini iddia edebilir. **Nuriye Akman'**ın sorularını yanıtlarken (Sabah, 28.11.1999) **Mevlana'**yı gerçekten tanıyıp tanımadığı sorusuna *"E tabii yani hepimize kolejde teker teker okuma mecburiyeti getirmişlerdi."* diyor. Nuriye Akman'ın "Hangilerini okudunuz?" sorusunu da *"Bütün lise şeyi içinde şiirlerini, bütün eserlerini, onu tasavvufa bağlayan bütün öğelerini."* diye yanıtlıyor. Oysa cümle âlem bilir ki lise "şeyi" içinde Mevlana okutulmaz; okutulamaz da zaten; Mevlana'nın "bütün eserleri" Farsçadır.

"Sarışın Güzel Kadın" olarak çizildiği ve politikasını kara bıyıklı Türkleri kendisine âşık etmek üzerinden yürüttüğü için bu imajı korumak ve güzel kalmak zorundadır. Bu yüzden yüzünün her santimetrekaresine **Suna Pelister'**e aldığı (!) çiftliğin parası kadar harcama yapması, cenin, kolejen vb. zerk ettirmesi gerekir. Ancak, bu konu sorulduğunda *"Anneannem çok güzeldi. Göreceksiniz 70 yaşında ben de onun gibi olacağım."* diyerek, büyüyünce ne olacağını anlatan, "müsamere"ye çıkmış kız çocuğu yanıtları verir. Zaten hep bir müsamere hali içindedir. Yavru ceylan gibi seker. Seke seke kürsülere çıkar.

Büyüyünce başbakan, hatta cumhurbaşkanı olma hayalinden hiç vazgeçmemiştir. Bu hayali gerçekleştirmek için her yol "mübah"tır. Onlara anaları gibi dokunduğunu söyleyerek erkeklerin ellerini avuçlamaktan, bacaklarını yoklamaktan kaçınmaz. Çocukluğunda, babasının söylediği "Dünyanın sekizinci harikası" olduğu düşüncesini kendisine "şiar" edinmiştir.

"Ben Refah partisiyle yaptım ama neden sonra yaptım." derken Refah Partisiyle kurduğu koalisyonu anlatmakta, bir yandan bunun hata olduğunu söylerken bir yandan da adil düzeni çökertmek için bilinçle seçilmiş bir yol olduğunu iddia edebilmektedir. Aynı davranışa, aynı anda, birbiriyle çelişen iki ayrı açıklama getirmekten hiçbir rahatsızlık duymaz. Sözün kısası, hataları için özür dilerken hangi davranışlarını hata olarak gördüğünü, hangilerini bir daha yapmamaya, hangilerini ilk uygun fırsatta yinelemeye kararlı olduğunu anlamak söz konusu değildir.

Ülkesi için yararlı olma düşüncesinden (Hangi ülkesi? Amerika? Türkiye?) asla vazgeçmemiştir. Bunu *"Benim zaten çok küçükten itibaren ülkeye bir şey yapmak fikrim vardı."* biçiminde açıklar. Parfümünü de iki üç tane değişik parfümü karıştırarak kendisi yaparmış. Onun, tuvalet masasının başında parfüm şişeleriyle oynayıp yeni karışımlar elde ederken, "Bu ülkeye acaba ne yapsam? diye düşündüğünü hayal edebiliyor musunuz? Oh, my Good, please! Ülkeye daha fazla bir şey yapmasın, n'olur!

Aksamsefasi

"Bay E filminde 'Nerede o İsmet Berkan .bnesi!' filan diye bir dialog yükseliyor... Bir seferinde gazetede toplantı gibi bir şey yapıyoruz, yan tarafta da televizyon açık. Birden 'Nerede o İsmet Berkan .bnesi!' diye bir şey duydum, birden şaşırdım, nereden geliyor diye bu ses. Neyse ki, filmdenmiş!"

Fotoğraf: Sinan Akyüz

Radikal Gazetesi köşe yazarlarından İsmet Berkan

Beyaz Türk de Değil, Demirelci de!

ORAY EĞİN

Bundan bir süre evvel, Türkiye'de varolandan belirgin bir biçimde ayrılan gazetelere ihtiyaç duyulduğunda, "prestij projesi" olarak Yeni Yüzyıl ortaya çıkmıştı. Radikal, kısa zaman sonra ardından geldi ve hâlâ ayakta. Şu anda, Ankara Temsilcisi olarak görev yapan İsmet Berkan, her iki gazetenin de kuruluş aşamasında vardı. Ancak, bu iki gazeteyle hâlâ, eskiden beri hayalini kurdukları The Independent projelerini gerçekleştiremediklerini söylüyor. Anlattıklarından, bunu yapmanın hayli güç olduğu da anlaşılıyor. Zira Yeni Yüzyıl ilk çıktığında "ortak kaygı" gazetenin içinde çok fazla yazı olmasıymış; bunu patron bile söyleyince "hafiflemekten" başka çareleri kalmamış. Radikal'de yer alan benzer bir "hafifleme" operasyonunu ise çabuk heyecana kapıldıklarından, yaptıkları bir hata olarak değerlendiriyor. Şimdi ise, Ankara-İstanbul arasında sürdürdüğü hayatından da, gazetesinden de memnun görünüyor. ***(OE)***

Ankara'dan nefret ettiğinizi söyleyebilir miyiz?

- Evet, söyleyebiliriz...

Bu nefret nereden kaynaklanıyor?

- Temel sebebi Ankara'nın beni fakirleştirdiğini düşünmem. Önce İstanbul bana ne ifade ediyor onu söyleyeyim: Gazete dışında geçirdiğiniz zamanın kaliteli geçmesi önemli. İşte, değişik ilgilerinizin olması, sinemaya gidebilmeniz, farklı konularda sohbet edebilmeniz, kitap okumanız, müzik dinlemeniz önemli. Halbuki Ankara'da bu çeşit farklılıklara yer yok, günde 24 saat politika var. Gazeteciliğim açısından bu durumdan şikayetim yok ama hayatımın geri kalanını, kendimi besleyen diğer kanallar açısından Ankara'da fakirleşiyorum. Politika, ekonomi ya da mühim, büyük şeyler dışında hiçbir şey konuşamıyorum insanlarla. Lokanta garsonları da, işadamları, üniversite öğrencileri de Ankara'da olmaktan ötürü herhalde politikayla çok içiçe. O yüzden de başka konu bulamadığımdan fakirleştiğimi düşünüyorum.

Ankara'da da kitapçılar, sinema, hatta en uç yeraltı kulüpleri bile var ama...

- Bazı bakımlardan Ankara çok enteresan bir şehir ama bugünkü haliyle bana, ne bileyim, İstanbul'un 20 yıl önceki halini hatırlatıyor. Lokantaları, barları doğru dürüst değil, gece hayatı sınırlı, hatta yok... İstanbul'da gazeteler eskiden Cağaloğlu'ndayken, çok kötü bir alışkanlığımız vardı. *Cumhuriyet*'teydim ben o zamanlar. Gazeteden çıkar, Cemiyet lokaline gidilirdi. Saatlerce orada basın dedikodusu yapılırdı. Zaten gazetecilerin esas olarak konuştukları şey budur; sizin orada ne oluyor, bizde ne oluyor, bilmem kimin ayağını mı kaydırmışlar... Fakat sonra, ben ondan kurtuldum ve Cağaloğlu'ndan çıkınca diğer gazeteci arkadaşları daha az görebilir oldum ve dolayısıyla basın dedikodusu daha azaldı. İkincisi, ben kendimle ilgili bir karar verdim ve yeterince yoğun günler geçirdiğim için akşamları hiç değilse gazetecilik dışı, konu dışı bir şey olsun dedim. O yüzden devamlı gittiğim lokantaları, barları vs. değiştirdim. Yani, o Touchdown (İstanbul-Teşvikiye'de Berkan'ın çok sık göründüğü bir bar – OE) boşuna değil! Orada meslektaşım hiç yok, öyle bir rahatsızlık yok...

Peki, *Radikal*'de niye Ankara Temsilciliği gibi bir konumu kabul ettiniz? Yazı işleri müdürü falan da olabilirdiniz...

- Birincisi, bu önemli bir 'challenge'dı. Gazetecilikte iddialı olmak isteyen bir insanın, mutlaka Ankara'dan geçmesi gerekiyor. Ankara Temsilciliği de öyle herhangi bir iş değil; o bakımdan da sevinerek kabul ettim hatta. Gerçi Mehmet Y. Yılmaz aramızda yaptığımız anlaşmaya uymuyor; üçüncü yılımı doldurdum, hala oradayım ama... Çok da şikayetçi değilim halimden. Ben orada en fazla 2 yıl duracaktım. Daha fazla duramam, diyordum.

Genel Yayın Yönetmenleri ille de Ankara'dan gelecek diye bir gelenek mi var?

- 80'li yıllarda, Türk basını bence kötüye doğru bir değişim geçirdi. Halk gazeteleri halk gazetesi olma fonksiyonlarından vazgeçtiler. Direkt Ankara'yı, yüksek politikayı yakından takip etmeye başladılar. Bunda farklı kaygıların da etkisi vardı; Ankara'yla iş görmenin belki. Geçmişte çok daha az insan vardı Ankara'da, şimdi sırf bizim büromuzda 25 kişi çalışıyor, *Hürriyet*'te 40, *Milliyet*'te 40... İnanılmaz kalabalıklarla çalışıyoruz Ankara'da; hiçbir haberi atlamamak için. Meclis eskiden bu kadar dikkatle izlenmedi, şimdi komisyonlarına varana kadar her şey izleniyor. Daha bir önem kazandı. Böylece, temsilcilerin de gazete içindeki yeri yükseldi. Genel Yayın Müdürü'yle direkt konuşan, yazıişleri müdürüyle eşit seviyedeki konuma geldiler. İzmir ya da Adana temsilcileri öyle değildir, onlar daha çok haber müdürleriyle konuşur.

Ankara'da gazeteci ve siyasetçiler arasında nasıl bir ilişki var?

- İstanbul'dan bakınca, bakanlar ulaşılmaz gibi görünüyor. Halbuki Ankara'da öyle değil. Özellikle parlamento, politikacılarla birebir temas açısından çok uygun bir ortam. Aynı masada 3 bakan birden oturabiliyor vs... Ama sanıldığı gibi laubali bir ilişki yok. Ankara'daki temsilcilerin hepsi sonuçta meslekleri nde seçkin bir noktaya ulaşmış insanlar, bu çeşit ilişkilerin de nasıl kurulacağını gayet iyi biliyorlar. Her zaman bir mesafeyi koruyorlar. Hiçbir zaman enseye tokat, ya da lider telefon etsin, "Yavrum sen bunu yaz" gibi bir şey değil.

***Radikal*'i Ankaralı siyasetçiler çok arıyor olmalılar; bunca sert başlıktan sonra. Onlara tepkiler nasıl oluyor?**

- "Sus ve çalış" mesela Sağlık Bakanı'na yönelik bir başlıktı. Sağlık Bakanı, aramadı tabii ki. Ama daha sonra bir yerde karşılaştığımızda, bu başlıktan alındığını – en hafif ifadesiyle – söyledi. Mesela bir keresinde, galiba birinin dokunulmazlığının kaldırılmamasıyla ilgili bir konuydu ve *Radikal*, meclis komisyonuyla ilgili "İşte bu 8 adam" diye komisyondan 8 kişinin resimlerini yayımladı; bu işi yapan bunlar, diye. Onlardan biri de Oltan Sungurlu'ydu. Oltan Sungurlu, hem beni aradı, hem Mehmet Y. Yılmaz'ı. Çok galiz bir şekilde bağrıştılar. "Sizin gibi gazetecilerden utanç duyuyorum" dedi, Mehmet Y. Yılmaz da "Senin bakan olduğun bir ülkede yaşamaktan ben utanç duyuyorum" dedi. Böyle büyük bir kavga oldu, telefonlar kapatıldı ama ilişkiler kopmadı. Profesyonel ilişki devam ediyor sonuçta.

Bütün temsilciler Ankaralı'ydı, siz sonradan gittiniz. Sonradan uyum sağladınız mı?

- İstanbul'dan gelmiş bir adam olarak, orada oturunca, İstanbullu'nun önyargıları daha farklı, ya da bakışı, haberi görmesi... Şimdi ben de artık Ankaralı oldum, diyorum kendime. Bazı şeyleri görmüyorum... Hâlâ Ankara'da bir evim yok, bir otelde kalıyorum. Bunu da sürdüreceğim, çünkü haftanın 3-4 gününü ben Ankara'da geçiriyorum ve ev kirasına vereceğim para kadar bir apart-otelde kalıyorum. Bir ev ortamına ihtiyacım yok. Yatağa ve banyoya ihtiyacım var, evde yemek yapmıyorum sonuçta. Bir de, psikolojik olarak bir ev tutarsam Ankara'ya daha çok bağlanacağımı, teslim olacağımı çok düşündüm. Sanki kapana kısılmış gibi hissedecektim kendimi, o yüzden hiç öyle bir şey denemedim.

Yazı yelpazenizin geniş olmasından dolayı başınız ağrıdı galiba, özellikle Hikmet Uluğbay'ın intiharından sonra...

- Ben o dönemde bir tek yazı yazdım zaten. Ayrıca, intiharının *Radikal*'in yazdığı haberlerle bir ilgisi yok, bu artık ortaya çıktı. Gazetenin haberinin doğru olduğu da ortaya çıktı, gelişmelerle bu da ortaya çıktı. Ama, Hikmet Uluğbay'ın intiharı çok üzücü bir şey. O zaman vicdani bir şey altında kalıyor; hem kendim, hem gazetem adına bunu hissettim.

Özrünüzü de bir vicdani zorunluluk olarak mı değerlendirmeli?

- O özür, sonuçta yanlış bir bilgi aktarmamı düzeltmek içindi. Daha önce de ben yanlış bilgi aktardığım zaman özür dileyen yazılar yazdım. Özür dileyen ilk yazım değildi, muhtemelen son yazım da olmayacak. Çünkü yanılabiliriz.

Pazartesi günleri medya eleştirileri yazıyordunuz...

- Eskiden yazıyordum da epeydir kestim onu. Kesme sebebim, öncelikle gündelik olaylara girmek zorunda kalmamak içindi. Genel ilkeler, genel prensipler yazarsınız da, 3-5 yazı sonra biter bunlar. Daha sonra gündelik olaylara girmek lazım. Onu da yapmak istemedim. O zaman kendi gazetemi de, kendi grubumdaki gazeteleri de eleştirmek zorundaydım. Zülfiyare dokunacak böyle şeyler de; boşver, dedim.

Genel olarak medyada rahatsız eden çok mu şey var sizi?

- Çok şey var, gazetecilerin pek çoğunu rahatsız ettiğine inanıyorum. Belli haberleri görmemek, belli olayları yok

saymaktan tutun da olayları çarpıtmaya kadar pek çok şeyi her gün gazetelerde görüyoruz. Bu birkaç türlü: Çıkar ilişkileri var. Medya bu tür ilişkilerin dışında değil, merkezinde duruyor. İkincisi, bazı arkadaşlarımızın hiçbir şüphe bırakmadan kendi tutumlarını olayın merkezine atmaları. Ama bu bir manipülasyon oluyor çoğunlukla. Daha sonra da bunu sürdürmek zorunda kalıyor; kendini savunuyor artık. Bu da o gazetecinin inanırlığını, güvenirliğini kaybetmesine neden oluyor. İşte bir sürü insan hakkında "Para karşılığında yazıyor" filan gibi söylentiler çıkıyor. Ben buna pek ihtimal vermiyorum ama, saflıktan ve bilgisizlikten, aşırı cahil cesaretinden bir sürü insan manipüslasyona geliyor.

Gazeteler, manşetlerinden başlayarak son dönemlerde birçok konu hakkında tavır koymaya başladı: Bu işte "Tahkimden yana haber politikası izliyoruz"dan, "Manyağa Bak!" manşetlerine kadar devam ediyor. Bu doğru mu sizce?

- Mikro seviyede tavırlar dünyada pek görülen bir şey değil. Makro seviyede dünyada hemen hemen bütün gazeteler tavırlılar. Ama bir trafik kazasında bile, gazetelerimiz "Şu suçlu" diye tavır alabiliyorlar. Bu pek hoş bir şey değil tabii ki. Bu da 80'lerdeki değişimin bir sonucu, şimdi mesela tavırlı gazetecilik şahikasına ulaşmış durumda. *Radikal* mesela, başından beri tavırlı bir gazete. Saf gazetecilik açısından baktığımda, bu doğru değil. Gazeteler bunu yapmazlar, makro konularda, mesela seçim öncesinde "Bizim oyumuz bilmem kime" diye bir şey demek olabilir. Ama akla gelebilecek her konuda gazeteler tavır koyuyorlar, hatta bölünüyorlar. Susurluk kazasında mesela, *Akşam* gazetesi ya da Nazlı Ilıcak Susurlukçuları savunan tavır aldılar, diğer basın karşısındaydı. Gazetelerin bu kadar açıkça tavırlarını göstermeleri sonuçta belli bir çeşit okur gözünde güvenirliklerini yitirmelerine neden oluyor...

Gazetenin logosunun maviden kırmızıya dönmesi neyin sonucuydu?

- Bence çok saçma bir şeydi. Tabii, bizim gazetemiz güzeldi, memnunduk ama sınırlı bir satışı vardı. Bir görüş oluştu ve toplu halde, üzerinde fazla düşünülmeden gaza gelindi; gazete varolan özellikleri korumaya devam etsin ama biraz da hafiflesin, başka yerlere de açılsın, popülerleşsin. Kırmızıya dönülmesi önemli değildi aslında, çünkü gazetenin iç düzeni topyekün değişti aslında... İlk günkü *Radikal*'e bakarsanız, bugünküyle arasında çok ciddi bir fark var. Gazeteler çok dinamik şeyler, çok dinamik olmak zorunda. Gazeteler de kendilerini değiştirmek zorunda. Şimdi gazete daha olgunlaştı, ilk günlerde olan bazı hatalar, bakışlar şimdi yok. İlk günlerde çok haber atlayan bir gazeteydi, şimdi haber eksiği çok daha azdır. Kırmızı ise bence kötü bir seçimdi.

Kim karar verdi?

- Kollektif bir karardı. Aptalca bir şey oldu. Hep birlikte gaza geldik. Kırmızının çıktığı o pazar gününden itibaren çok pişman olduk. Yanlış bir şey yaptığımızı anladık. Seri halinde toplantılar başladı. Üçüncü gün falandı; inanılmaz tepki alıyorduk. Dedim ki 'Hemen eskiye dönelim.' Fakat orada satışçılarla konuştuk, en sonunda grubun akil insanları hep birarada büyük bir toplantı yapıldı. Doğan Heper vardı, Hakkı Devrim, Tarhan Erdem, Mehmet Ali Yalçındağ, Mehmet Y. Yılmaz ve ben vardım. Aydın Bey bir bölümüne katıldı. Sonunda *Hürriyet* ve *Milliyet*'in logolarını hazırlamış olan bir kurumsal kimlik şirketine başvurduk, uzun uzun brifingler verildi. Onlar da "mavi" fikriyle döndüler, logo değişti ama eski logomuz da çok güzel bir logoydu bence, ama bu da kötü değil.

Genellikle logodaki kuşa takılıyorlar, "doğan" diye.

- Kuşun cinsinin ne olduğunu ben hâlâ biliyor değilim. Aramızda şakalaşıyoruz zaman zaman ama... *Yeni Yüzyıl* çıkarken de benim böyle bir fikrim oldu, *Radikal*'de de aynı şeyi konuşuyorduk. Hatta Mehmet Y. Yılmaz'ın fikri *Radikal*'in R'sine sarılan bir Koala ayısıydı. Yani, ismi yerine kullanılacak bir şey. İlk başta bir türlü bir şey bulamadık, İngilizler de birkaç öneriyle geldiler ve bu kuşu beğendik. Zaman zaman bu kuşu imza, damga olarak da kullandık. Aydın Doğan'ın Doğan'ı diyorlar ama, Doğan da değil, Şahin esasında sanki. Ama bilmiyorum, ben memnunum şahsen, o kuşla bir problemim yok.

Size gazetecilikte Cüneyt Arcayürek el verdi, diyorlar...

- Cüneyt Abi, muhabirlik heyecanını 50 yıldır hiç kaybetmemiş bir insan. Onunla konuşmak, belki de insanın değerlendirmelerini daha sağlıklı hale getiriyor. Başka bir gözle bakıyor, "Bundan bir şey çıkmaz" diye falan yorum aktarıyordu Köşk'te danışman olduğu dönemde. Tabii, o zaman haber yapamıyordu ama "Ben olsam şunu yapardım" diye söylüyordu. O dönemde çok şey öğrendim. O ilişki bugüne kadar da devam ediyor. Ben hâlâ her gün konuşurum Cüneyt Abi'yle.

Demirel'i de seviyor musunuz?

- Demirel'i sevmek; o aslında fiili bir durum oldu. Onu sevip sevmemek diye bir şey söz konusu olamaz. Ben doğduğum gün vardı, hâlâ da var. Demirel'e karşı insanların aşk ve nefret hisleri var. Bende ikisi de yok. Gazeteciyim, Demirel de Cumhurbaşkanı. Söylediği şeyler, temsil ettiği yer önemli. Benim görevim de onun dediklerini aktarmak. İlişkimiz bu.

Karşılıklı nasıl ilişkiniz, mesela o size İsmet mi diyor?

- Hayır. Demirel son derece saygılı ve kibar bir insandır. Mutlaka Sayın Berkan der, ben de ona "Efendim" derim. Sayın Cumhurbaşkanım demek – tabii denir ama – pek hoşuma gitmiyor. Demirel'le ilişkimi pek çok insan çok eleştiriyor.

Uçakta falan çok yakınında görünüyorsunuz ya...

- Hayır, halbuki ilgisi yok. *Yeni Yüzyıl*'da da benzer bir durum vardı. İki kişiydik, Bilal Çetin ve ben vardım. Cumhurbaşkanı seyahatine sırayla gidiyorduk. *Radikal*'de ben tek kaldım, o yüzden hep ben gittim ve böylece Demirel'i en çok izleyen adamlardan biri oldum. Bir de Ankara Temsilcisi olunca, arada bir köşkte davet oluyor, toplantı oluyor, davet ediliyoruz. Gitmeyelim mi?

Demirel'in "aile fotoğrafını" bastığınızda, size bir şey dedi mi?

- O gün *Radikal*'in yazıişleri masasında ben oturuyordum ve ben karar verdim o kadar büyütülmesine. O başlıkla basılmasına... Herkes benim Demirel'i kollayan adam olduğumu düşünürken, ama haber neyse o. Demirel'den direkt bir şey işitmedim, söylemez de, söylemezmiş de. Demirel'in bir özelliği var, kızar ama kin tutmaz. Ben olsam, ben de böyle bir şeye kızardım ama o kin tutan biri değil. Bana hiçbir şey söylemedi mesela... Ben hep mesafeyi korumaya çalışmışımdır, bir de hep Cüneyt Abi'nin öğüdüdür, "Kimseye kaptırma kendini" diye.

***Yeni Yüzyıl*'da başınız ağrıdı mı?**

- Orada bazı tatsız şeyler oldu. O dönem Tansu Çiller başbakandı ve üslup farkı da böyle bir şey işte. Gazetelere ağır bir baskı uyguluyordu, kendisine muhalefet olan her şeye ve o baskıdan bir ölçüde nasibimizi aldık. Ben de aldım, Ali Bayramoğlu da aldı. Benim bırakıp gitmem, Kanal 7'de söylediğim bir şeyden de kaynaklandı. Orada tartışma şuydu; "Sen sadece fikri hür, vicdanı hür bir insan değilsin, aynı zamanda bir kurumu temsil ediyorsun, yazıişleri müdürüsün ve bunu bu serbestlikte söyleyemezsin." dediler bana. Benim söylediğim şey de çok vahim değildi, bir durumun tespitiydi. Basında öyle bir endüstrileşme oldu ki, öyle büyüklüklere erişildi ki, hayat basın patronlarına banka sahibi olmayı, hükümetle yakın ilişkiler içinde olmayı mecbur kılıyor, bu yüzden de muhalefet etmek zordur, kolay kolay edemezler, demiştim. Hâlâ da aynı fikirdeyim. Patronlar arasında nüans farkları var işte, Allah'ı var Aydın Doğan karışmıyor. *Radikal* mesela çok sert gidiyor, Aydın Doğan'ı da kızdırıyor; "Bu cop hepimize!" manşetine, sayfanın şekline de çok kızdı. Bence çok güzeldi, önemli de bir şeydi. Ama Aydın Doğan kızıyor da, "Kapatıyorum sizi, işten atıyorum, böyle şeyler yapamazsınız." demiyor.

***YeniYüzyıl*'da çalışırken adınızı filme de vermiştiniz...**

- O daha önce; "Bay E" filminin senaryosunda ben de çalıştım, ilk metinleri ben yazdım. Sinan'la [Çetin] birlikte Fethiye'ye kapandık ve çalışmaya başladık. İlk fikrimiz, her kim oynarsa kendi ismiyle oynamasıydı. Mesela, Sinan Çetin filmde Can Dündar'ın başrolü oynamasını istiyordu. Mehmet Ali Erbil'in oynadığı rolü, kendi ismiyle oynasın istiyordu. Çok görüştüler, konuştular, o sırada da Can askere gitti, bir şeyler oldu... Sonuçta oynamak istemedi, o yüzden de ben senaryoya bir *dummy* isim olarak kendi adımı yazdım, ama kim oynarsa değişecekti. Sinan da değiştirmiyorum, dedi. Ben de, kalmasın, dedim. Sonuçta da çok üzerinde durmadım... Tabii, şimdi televizyonda duyuyorum zaman zaman, filmden bir sahnede "Nerede o İsmet Berkan .bnesi!" filan diye bir dialog yükseliyor... Bir seferinde gazetede toplantı gibi bir şey yapıyoruz, yan tarafta da televizyon açık. Birden "Nerede o İsmet Berkan ibnesi!" diye bir şey duydum, birden şaşırdım, nereden geliyor diye bu ses. Neyse ki, filmdenmiş! Aslında filmi de çok beğenmedim, şikayetçi de değilim, utanmıyorum da. Kaç yıl önce çekilmiş film...

Bu filmle ve *Yeni Yüzyıl*'la birlikte, toplumda hızlı bir Beyaz Türkler'e övgü dönemi başladı. Mustafa Altıoklar, Murat Birsel gibi insanlar neredeyse bu akımın temsilcisi oldular...

- Türkiye, enteresan bir değişim geçiriyordu. Biz 1994 yılında *Yeni Yüzyıl*'ı çıkartırken, Türkiye'de merkez bankası bilançosunu okuyabilen çok az insan vardı. Bu bilançodan hareketle sonuçlar çıkartan çok az insan vardı. Deniz Gökçe'nin mesela ününün bir bölümü budur. Şimdi her köşe başında bunu düzgün okuyan insanlar var. Bu insanlar, kendilerinin bir biçimde görülmelerini, ifade edilmelerini istediler. Beyaz yakalı, bankacı, borsacı, İngilizce bilen, hatta tercihen Türkiye'de de İngilizce konuşan böyle insanlar Beyaz Türkler. *Yeni Yüzyıl*, çok tasarlanarak değil de belki kendiliğinden, o insanların gazetesi oldu. Onlar, *Radikal*'den ürküyorlar. "Bizim gazetemiz" demeye ürküyorlar. *Radikal* biraz dikenli bir gazete. *Yeni Yüzyıl* daha ortadan giderdi; Okay Gönensin'in de kişisel olarak tercihiydi. Beyaz Türkler'i yaratan da *Yeni Yüzyıl* oldu. Hatta gazete çıktıktan birkaç gün sonra, bir yere kutlamaya gittik, Oğuzhan Akay oradaydı ve bir isim takmış, orada öğrendik: *Cumhuriyet Light*. Beyaz Türkler'i önce Aktüel, Tempo yaratmaya başladı ama esas olarak ortaya çıkartan Yeni Yüzyıl'dır.

Siz kendinizi Beyaz Türk olarak görüyor musunuz?

- Ben kendimi Beyaz Türk olarak görmüyorum, onlara oranla daha yaşlı hissediyorum.

Biraz *trendy*'siniz...

Trendy miyim, bilmiyorum, hatta mümkün olduğunca trendlerden, modalardan kaçmaya çalışıyorum. Ben ama kravat takmayı, traş olmayı sevmeyen bir insanım. Zaman zaman iş için kravat takıyorum. Sakal da bırakamıyorum, tikim var diye, o yüzden iki-üç günde bir traş oluyorum. Teknolojiye, filmlere de çok meraklıyım. Amerika'ya, İngiltere'ye iş dışında olsa da çok sık gittiğim için daha çok şeyi takip edebiliyorum.

oegin@attglobal.net

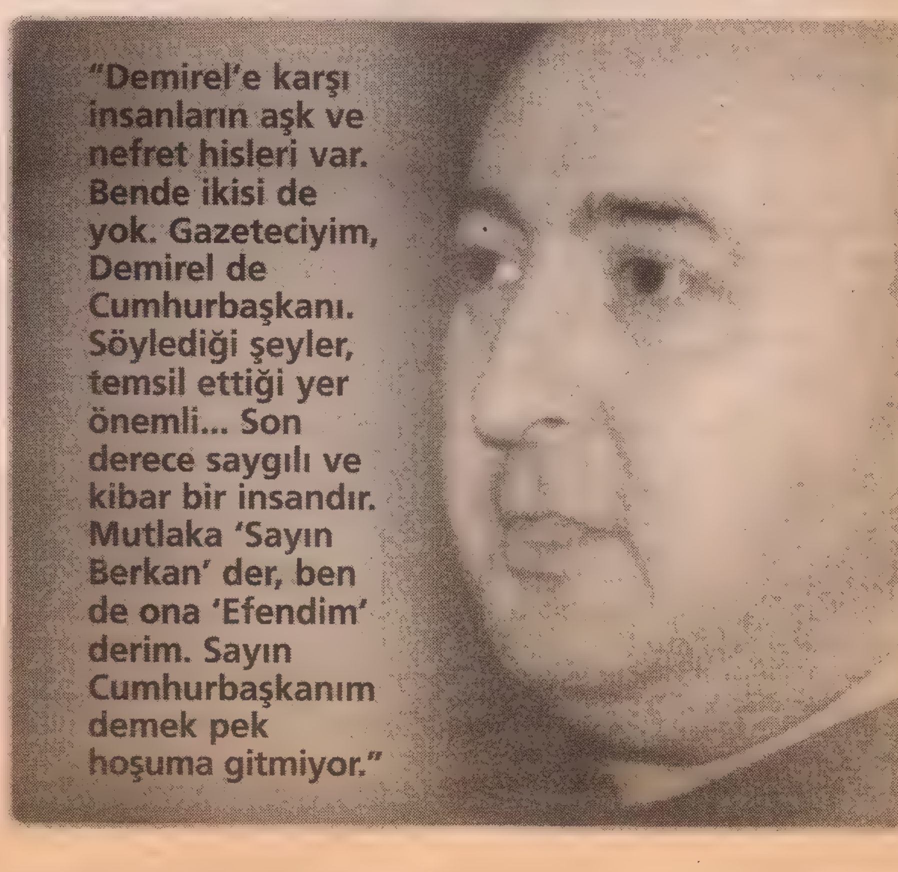

Gazlı Bez

ALTAY ÖKTEM

Sevgimizde hiç derinlik yok. Deriyi geçemiyor sevgi. Cilt altına, yağ dokusuna, damarlara inemiyor. Birkaç saniye eline dokunabilmek uğruna ölmeyi bile göze aldığımız o arabesk aşkımız ne kadar gerçek? O elin derisinin altındaki kemik de aynı sevgiliye ait oysa. Kim kusmadan tutabilir uğruna dağları delmeyi göze aldığı sevgilisinin kemiğini avcunun içinde. Göğsünü aralayıp da oradaki yağ dokusunu kim emebilir.

Kötü Zevk Eğlencenin Ta Kendisidir

Sanatın vazgeçilmez nedenlerinden biri eğlenmekse ve **Meyerhold**'un *"Sanatçının öğrenirken ödediği bedel, kendi kanıdır"* sözü doğruysa –ki ikisi de köküne kadar doğru– kötü zevk neden eğlencenin ta kendisi olmasın.

Hayat bize yapılmış pis bir şaka ve dünya gerekli olamayacak kadar gerçek. Öyleyse gündelik sıkıntılar edinmenin tam vaktidir.

İki yüz'ün üzerinde elektroşok görüp Rodez adasındaki tımarhaneye kapatılan **Antonin Artaud**'un yoğun şoklar arasında geliştirebildiği *"Vahşet Tiyatrosu"* sanatta kanla yazılmış bir dönemin kapılarını açmıştı; aralamıştı en azından.

Şakaya bakın ki **Artaud** delirerek ölmedi. Topluma k.çıyla gülmenin bedelini rektum (dübür) kanseri olarak ödedi. Ve borçlu olarak değil, alacaklı olarak uzaklaştı dünyadan. Hâlâ devam ediyordur uzaklaşmaya.

İnsanoğlu doğası gereği zevke yatkındır. Yine doğası gereği inkâr etmeye de eğilimlidir. *"Kötü zevk eğlencenin ta kendisidir"* diyen **John Waters**'a dudak büker, onu gelmiş geçmiş en pislik film yönetmeni ilan eder. Bu kanıya da filmlerini izleyerek varır elbette. Ne yalan söyleyeyim ben de izledim. Ama araştırmacı-incelemeci bir gözle bakıp hiç zevk almadan, rahatsız ola ola katlandım bu işe.

...Desem kim inanır. Şakağıma silah mı dayadılar adamın bütün filmlerini bulup buluşturup da izlemem için.

Öyle olsaydı **Artaud**'un *"Vahşet Tiyatrosu"* da saman alevi gibi yanıp sönerdi. Yıllar sonra, çok farklı bir coğrafyada yaşarken benim nereden haberim olurdu bu kanla karışık tiyatrodan.

Sanatın insanları birleştirdiği bir nokta daha var demek ki. Diyelim **Artaud** bir çorbacıya gitmiş ve insanların domuzlar gibi fazla yemesinden çok rahatsız olmuş. Teknik bu kadar ilerlediği halde ben de çorbacıya gidebiliyorum. Hatta garsonu çağırıp *"Bak evladım, insanların bu kadar çok yemesi beni rahatsız ediyor. Allahtan, çorbanın içine tükürmeden yiyemeyenler de var. Hepimiz bu sayede ayaktayız"* diyorum ve tırnak içindeki bu sözlerim zamanın akışını geçersiz kılıyor.

Sevmeyi öğreniyoruz kısacası. *"İyi zevk"* yalnızca şişmanlamamıza neden oluyor. Olsa olsa öldükten sonra gazetelerde *"vefat"* ilanlarımızın çıkmasını sağlar bir de. Hepsi bu. Oysa insanın *"varsın kimse hatırlamasın beni"* diyebilmesi basbayağı cesaret işidir. O klasik ölümsüzlük beklentisini yok saymak kolay mı? Hem de ölümsüzlük diye bir şey olmadığını bildiğimiz halde.

Sevmeyi öğrenmek kolay değil. Çünkü bir fotoğrafı sever gibi seviyoruz birbirimizi. İki boyutlu ve yüzeysel. Sevgimizde hiç derinlik yok. Deriyi geçemiyor sevgi. Cilt altına, yağ dokusuna, damarlara inemiyor. Birkaç saniye eline dokunabilmek uğruna ölmeyi bile göze aldığımız o arabesk aşkımız ne kadar gerçek? O elin derisinin altındaki kemik de aynı sevgiliye ait oysa. Kim kusmadan tutabilir uğruna dağları delmeyi göze aldığı sevgilisinin kemiğini avcunun içinde. Göğsünü aralayıp da oradaki yağ dokusunu kim emebilir.

John Waters aslında bu soruyu soruyor bize. Onca film bir tek soru için belki de.

Hadi şimdi sevişin de görelim...Canınız cehenneme!

Fitil

- Muhabbetin sınırı, kopuk kolun siniri olmaz.
- *Arada bir duvarlarla konuşmam tedaviye ihtiyacın olduğunu anlamına gelmez, ama duvarlar cevap veriyorsa o zaman durum kötü.*
- Hastalıklarda Aristo'nun düz mantığı geçerli değildir. Örneğin: İnsan kızamık olunca kızarır, sarılık olunca sararır, ama moruk olunca morarmaz. Bünye meselesi.
- *İnsan vücudu da ülkelere benzer. İçinde ne kadar çok mikrop varsa, bağışıklık sistemi o kadar gelişir.*

Dr. Huso'nun *Robot* adlı şiirsel metni albümün ne kadar modern, hatta post-modern olduğunun kanıtı. Bilimkurgusal bir anlatımı var. Ayrıca felsefi derinlik de var. Ne yani, yok mu?

Bir Kült Müzik Başyapıtı: Dr. Huso

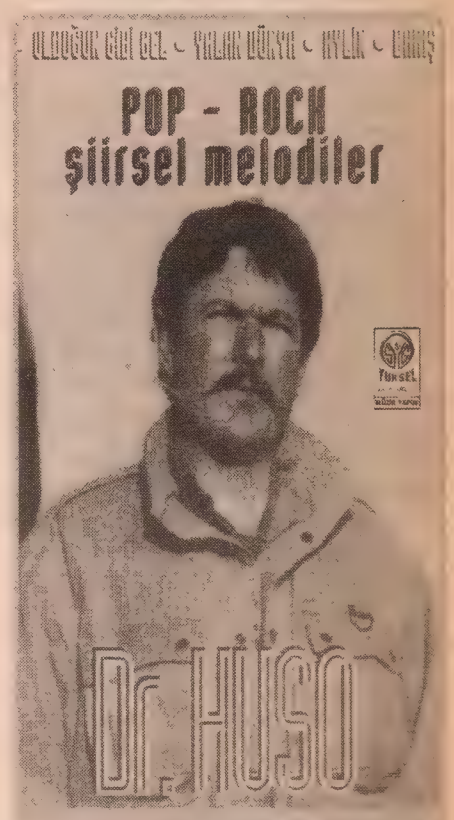

Dr. Huso'nun albüm kapağı da şarkıları kadar iddialı....

Dr. Huso'ya. Sinemada *Dünyayı Kurtaran Adam* neyse, müzikte de *Dr. Huso* odur. Nereden bilirdim günün birinde bu kült albümün elime geçeceğini.

İçi tıka basa müzikle doldurulmuş bir gecede, kadim dostum Erkin Güven Erkal'ın arşivinde rastladım ne zamandır aradığım albüme. Dr. Huso parkasıyla, sarkık bıyıklarıyla aynı dünyanın ayrı bir boyutundan bakıyordu bana.

Uşak'taki bir stüdyoda doldurulmuş. Kapağında *Pop-Rock / Şiirsel Melodiler yazıyor.* İç sayfada Dr. Huso'yu yakından tanımamızı sağlayan bir metin var; *"Kimseyi taklit etmeden kendi fikir ve düşüncelerimi, yaşadıklarımı, gözlemlerimi eserlerimde olanaklar çerçevesinde işledim. Şarkı sözleri bilhassa Bağrı / Çağrı müzik türlerindeki toplumdaki güncel sorunlu konulardan seçildi."*

Müziğin türü için Pop-Rock, şarkı sözleri için şiirsel metin diyor Dr. Huso. Bir de Bağrı / Çağrı müzik türünden söz ediyor ki, ne olduğunu anlamak imkansız. Kendinizi biraz sıkıp da kasedi sonuna dek dinlemeyi becerebilirseniz, aslında eğlendiğinizin de farkına varıyorsunuz. Korkunç detone bir ses, ne olduğu anlaşılamayan, bilgisayarla yapılmış garip bir müzik, halk türkücülerinin tonlamasıyla biraz rock'a, biraz pop'a benzetilmeye çalışılmış hilkat garibesi bir sound.

Şarkı sözleri de birbirinden ilginç. Rock'ın klasik temalarından *barış* var elbette. Bilimkurgu kokan bir parça da yerleştirilmiş albüme; Robot, Çalış Anam Babam, Hey Kardaşlar gibi birbirinden ilginç parçaların yanında, Dr. Huso'nun kapitalizme isyan ettiği *Lan Olası Para* adlı bir parça da yer alıyor albümde. Gerçi paranın ne olacağı, Lan olursa da bunun nasıl olacağı, hatta ne anlama geldiği pek anlaşılamıyor ama olsun.

Kapağın iç yüzüne dönüyoruz yeniden ve Dr. Huso'nun sanat hayatının bu albümle sınırlı olmadığını, hatta Türkiye'nin olmasa da Türkçe'nin sınırlarını çoktan aştığını görüyoruz. Almanca sözlü -müzikli bir şiir kasetinin, ayrıca Almanca-İngilizce-Türkçe şiir şarkı kitapçığının olduğunu, kişisel 5 resim ve fotoğraf sergisi açtığını öğreniyoruz.

Dr. Huso'nun albümü yabana atılacak gibi değil. Bence, müzikle ilgilenen herkesin koleksiyonunda bulunması gereken nadide bir parça. Çünkü bir örneğini, hatta benzerini bile bulmak olanaksız. Bir tür *kült müzik* başyapıtı.

Dr. Huso'nun *Robot* adlı şiirsel metni albümün ne kadar modern, hatta post-modern olduğunun kanıtı. Bilimkurgusal bir anlatımı var. Ayrıca felsefe derinlik de var. Ne yani, yok mu?

Robot

Ben robotum
Sizin için sevgili insanlar
Benden kaçmayın, korkmayın
Sizin emirlerinizi yerine getiren
İşlerinizde kolaylık gösteren
Hayatta size zaman sağlayan
Arkadaşınız robotum.

İşsizliğin yok edilmesi
Sefaletin giderilmesi
Mesai saatinin kısaltılması
Yeni zamana uyum sağlama
Beraber çalışmakla mümkün.

Ben robotum, robotum
Bundan daha iyisi var mıdır
Robotlar sizin için çalıştığı taktirde
Bol bol zamanınız olur.

BUZAĞI

İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 Beyoğlu-İstanbul

Esrime

ağzından inciler dökülen
karanfilli gecelerde
ay ışığıyla boynunu kaşıyarak
bir kıvılcımda gömlek değiştiriyor
gökyüzün
sen saçlarını serin sulara bırakıyorsun
bir elimiz diğeriyle sarmaşdolaş
kavşakta değişen bir iklimin
yontusu dudaklarımızda

yaşadığımız kaldırımlara benziyoruz

Erol Çabuk - Kartal

Kısa

Küçücük odada uyanık olan tek kişi oydu. Pencerenin önünde durmuş, evine dönmekte olan işçileri izliyordu. Gözünden akan yaşlar, yanaklarından süzülerek, pencerenin, uzun zamandır silinmemiş ahşap çerçevesinin üzerine damlıyor; bu çerçeve üzerindeki tozlar ise yağmur yağdığında oyunu bırakıp evlerine kaçışan şen çocuklar gibi, üzerine damlayan gözyaşı ile dörtbir tarafa dağılıyordu.

İşçiler, üçkuruşluk maaşlarıyla, evlerine birşeyler götürebilmenin saadetini de koydukları alışveriş torbalarını sallayarak, sokağın köşesinde kayboluveriyorlardı. Gözlerini camdan ayırarak odaya yöneldi. Birbirlerine bakar şekilde yerleştirilmiş iki çekyatta ondört yaşındaki astımlı kızıyla üç yaşındaki oğlu yatıyordu. Bir iki çekyatın arasında yere serilmiş döşeğin üzerinde biricik aşkı, yıllar önce her türlü zorluğu beraber göğüs gereceklerine dair yemin ederek aşkın o derin sarhoşluğu içinde evlendiği karısı yatıyordu. Veremli karısı...

Tek odalı gecekonduda çekilen sefalet birbirlerini ayrı düşürmemiş aksi olunca güçleriyle birbirlerine bağlanmışlardı. Ama artık dayanamıyordu. Canından çok sevdiği bu insanların gözlerinin önünde eriyip gitmesine izin veremezdi. Geleceklerinin son bulduğunu biliyordu.

Kendi yastığını yerden alarak karısına doğru yaklaştı ve onun otuzbeşkiloluk vücuduna çullandı. Yastığı, kadın daha ne olduğunu anlamadan kafasına bastırı verdi. Kadın, kendi yastığıyla kocasının bastırdığı yastık arasında kalmış, veremin verdiği bitkinliği de yanına alarak soluksuz bir şekilde, ölümün kucağana düşmüştü. Kocasına karşı direnecek gücü bile bulamamıştı.

Karısının üzerinden kalkarak aynı sessiz işlemi iki çocuğuna uyguladı. Şimdi odada üç cansız beden yatıyordu ve şimdi yolculuk sırası kendindeydi. Önceden, bakkaldan borçla aldığı jileti çıkararak bileklerine dayadı. Olanca gücüyle çekiverdi bu metal ölümü... Yoksulluğu bu hikâye kadar kısa sürdürmeye yeminliydi çünkü.

Murat - İstanbul

Düş

Kapılarınızın ardında
Bir ben yabancı(yım)
Düşümde,
Gerçekte sizden
De hadi
Bi duy...

Taylan

Yollar Çıkmaz Olunca

Ayrımsallığın çıkmazında bir yol ve bu yolda umuda sürüklenerek giden insanlar. Evet sürüklenerek giden insanlar. Sevmekle, sevmemek arasındaki belirginlik payının gitgide azaldığı dünyamızda onlar ne istediklerini tam olarak ortaya koymuşlardı. İstekleri yaşam koşulları elverdiği taktirde ortaya çıkma yetisine sahipti. Oysa onlar ne ihtiyaçlarını karşılayabildiler ne de böyle bir mutluluğa uzanarak erişebildiler. Sıkış pıkış bir dünyadan kapı aralığı seçtiler kendilerine. Bakabildikleri duyabildikleri oranda çoğaldılar. Ama bu kapı hiç bir zaman sonuna kadar açılmadı. Çünkü tabulara isyan kendi benliklerinin yarattığı dünyaya isyan olmakla kalmıyor, daraltıyordu da pusularının görüş alanını. Gizli kalmak, yaşama dair nefes almaktı bir tutam için.

Onlar sevdiler kimse bilmedi, onlar yaşadılar kimse hissetmedi. Ta ki bir gün benliklerinin ortaya çıkış şekli aydınlanıncaya kadar. Gün oldu atıldılar, gün oldu dışlandılar, çakıl taşlı virajlarda devrilen hep onlar oldular. Oysa sadece ufak bir çaba, evet ufak bir çaba, ufuktaki sislerin açılmasına dair. Olmadı. Anlaşılamadılar. Anlayamadık. Bize çok uzaktılar. (Önyargılarımızın çektiği bu karasaban hiçbir zaman tezekli tarlada çalışmadı. Sabit şeyler istedik yaşamdan bu bize fazlaydı.)

Onlar eşcinsellerdi. Haklarında bildiğimiz tek şey bu. Ne çabuk unutmuşuz (belki de hiç bilmemişiz) bilgi olmadan fikir olmayacağını...

Fikir körlüğü esrolunanlarla birlikte geniş bir cepe oluşturuyor hayatımızda. Oltalar atıyoruz, tutamıyoruz. Zıpkınla dalıyoruz, avlayamıyoruz. Olsun köşede balıkçı var. İşte bu felsefe sayesindedir ki kelepçeli eller güneş ışığından yoksun; hürriyetlerden doğacak sonuçlara hazırlıksızdır.

Düşünmek, anlamanın ilk eğilimidir. Bir düşünelim bakalım bu insanlar niye ayrı platformda yürüyorlar. Acaba toplumdan dışlanmak gibi hobileri mi var? Ruhsal durumları bunları mı gerektiriyor? Hayır, bence onlar her an hakaret edilme, dışlanma kompleksiyle yaşıyorlar. Sokağa çıktıklarında yoldan geçen insanların bakışları normaliteyi korusa bile, onlar değerlendirmelerinin sıkışıklığında, bir mızrak, daha saplarken benliklerine biz hâlâ eminiz, içtiğimiz sudan, yediğimiz yemekten.

Bu bir biyolojik sorundur. Hormonların farklı çalışması itibariyle ortaya çıkan bir sonuç. Yani şöyle: Bir insanda, hem kadınlık hem erkeklik hormonu salgılanır (cinsiyeti ne olursa olsun.) Bu hormonlar belirli düzeylerde salgılandığından cinsler arasında bariz farklar oluşturur. Ki bazı kişilerde salgıların oranı değişiktir. (Yani karşı cinsin hormonu fazla salgılanıyordur. Aynı hormon bozukluğu nedeniyle kadınlarda sakal çıkması gibi.) Anlatmak istediğim bu bir sapıklık değil, hissedişten kaynaklanan bir yönelimdir.

Bir insan kişiliksiz ya da bir insan başka bir kişiliğe bürünürse nasıl olur? biliyormusunuz? Ben söyleyeyim mutsuz.

Toplumun bireylerden oluştuğunu düşünürsek, önemli olan toplum değil salt insandır.

Ben eşcinsel değilim. Niye mi savunuyorum? Çünkü insanım, çünkü herkes gibi onların da rahat yaşama hakları olduğunu düşünüyorum. Son olarak şunları söylemek istiyorum.

İnsan ki (İnsana) Dost, İnsan ki Düşman.

Baksanıza, bu bile ayrımsallığın farkını belirleyecek kadar insana yakın değil.

Serkan Demirel - Denizli

Yosun Ölürse

Sen deniz oldun
Ben yosun
Sen uzaklaşınca
Ben kaldım karada

Ne gariptirki
Benim yaşamım sana bağlı
Senin ki kendiliğinden;
ya da Tanrı beni
dolaylı yollardan yaşatıyor
Önce sen varsın
sonra ben...

Ben yosunum ya
Sen beni küçümsedin
İnsanlar bile,
benim olduğum yere
pis yer, deniz pislenmiş dedi
ve benim varlığım yüzünden
insanlar senden nefret etti.

Sen deniz oldun
Ben yosun
Sen uzaklaşınca
Benim varlığım sona erdi.

Sona eren varlığım
Kıyıda günlerce, aylarca kaldı

Benim sevgim yosun gibi yeşil
Senin ki benden de büyük mavi
yeşille mavi,
doğayı tamamlar ya
diyorum ki biz de tamamlasak
olurya belki, belki

Erkan Kılıç - Bartın

Sevgili Öküz Okuyucuları

Yaklaşık bir ay önce kendimizi tanıtmak ve kitap ihtiyacımızı bildirmek için Leman dergisi okuyucu mektupları köşesine bir mektup göndermiştik. Mektubumuz 6 Kasım tarihli 417. sayıda yayımlandı. Mektubumuz yayımlandıktan sonra Türkiye'nin değişik yerlerinden bizi arayanlar oldu. Mektubumuzu yayımlayan Leman dergisine ve bizi arayanlara buradan teşekkür ediyoruz.

Türkiye'nin değişik yerlerinden aranmak bizi çok sevindirdi. Ancak anladığımız kadarıyla arayanlar Toplum Merkezi'nin ne olduğunu ve ne gibi işlevleri olduğunu bilmiyorlar. Bu konuda kısaca bilgi vermek istiyoruz.

Toplum Merkezi; hizmet verdiği yerleşim bölgesindeki gereksinimler doğrultusunda toplumsal dayanışma ve yardımlaşmayı arttırarak birey, aile ve toplumun gelişmesi, katılımcı, üretken ve kendine yeterli hale gelmesi amacıyla koruyucu-önleyici, eğitici-geliştirici, tedavi ve rehabilite, edici işlevleri olan; halk eğitimi, serbest zaman etkinlikleri, sosyal ve kültürel etkinlikler ile danışma ve rehberlik gibi çeşitli hizmetleri bir arada ve en kolay ulaşılabilir biçimde, diğer kurumlar, kuruluşlar ve gönüllülerle işbirliği ve eşgüdüm içerisinde (halk katılımı ve bireyi olduğu gibi kabul etme ilkelerine dayalı olarak) hizmet veren sosyal hizmet kuruluşudur. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na bağlıdır. Özellikle kentlerin kaynaklara ulaşmada güçlük çeken ve dezavantajlı konumdaki yörelerinde yaşayan toplum kesimlerinin yaşam kalitesinin arttırılması, eşitlik temeline dayanan kalkınma olanağının gerçekleştirilebilmesi gibi hedefleri vardır. Bizler de bu merkeze gelen kızlardan oluşturulmuş bir okuma grubunun üyeleriyiz. Haftada bir gün, okuduğumuz kitaplarla ilgili sohbet etmek için bir araya geliyoruz. Ancak geçen yıl Toplum Merkezi'nin çok kısıtlı olan kitaplığındaki kitapları okuyup bitirdik. Maddi durumumuz iyi olmadığından kitap, dergi, gazete alamıyoruz. Özellikle kitap konusunda sizden yardım istiyoruz. Eğer bize bu konuda (hikâye, roman, Fen Liselerine Hazırlık, Anadolu Liselerine Hazırlık, Üniversiteye Hazırlık) yardımcı olursanız çok seviniriz. Diyarbakır'dan Sevgilerle.

Özlem Yaşar - Diyarbakır

Neredesin

Gözlerim:
Bebeğini yitirmiş bir annenin gözleri.
Çekilmiş bütün fotoğraflarım
İsli yangın yeri.
Kahve fallarında kötüye yol tutan
umutsuz tortular.
Bir gece yatısında derlediğim sesin
çıkmıyor aklımdan.
Ve bir din gibi yaşadığım sen
neredesin.

Halit Alsat - İzmit

Saygın

Bu gecenin aslına aslının yarınına güvenme. Güvenip gücenip yarınını terketme. O güzelliği ve sevgisizliği unutup diyarına, sade evin mihrabına yaklaşarak yola gelip; gelip de bekleyemediğin, düşünüp de dindiremediğin yollarla kendini avutma. Bekleyen de bekleten de her zaman saygındır unutma.

Bir gün ki o günün akşamına bedel!

Nazmi Karakoç - İstanbul

Bana Kendini Taklit Etsene!

Baktım, yüzüne baktım
"Susarak yalan söylüyorsun" dedi
"Bak yalnızlığım dokuz
kulvarda birden,.
Sana koşuyor; ellerim seninle
mutluydu"
Dedi. Sonra yenik bir imparator
gibi gülümsedi
Gittim en boktan meyhanelere gittim
Dedim, ne güzel en çirkinler ve
en alkolikler
Burada global dünya,
mutlu end s.kindirik yalanlar
Öz ve biçim
Dam ve Tarrak
Öyle bir şey yok dedim
Ne sanat sanat içindir,
ne toplum içindir sanat
Sanat; abazan sanatçıların
dükünün merhemidir
D her an C'ye iltica edebilirdi
yukarıdaki çıkarsamada
Ya da yerinde kalsındı "dük",
dediğin nedirki yalnız çük
Baktım, yüzüne baktım
"Susarak yalan söylüyorsun" dedi
Aslında konuşarak da yalan
söyleyebilirim dedim
Kekre, ekşi gülümsedi
Bana kendini taklit etsene dedim

Bana seni taklit eden maymun
taklidi yap
Bana faraş, bana su taklidi yap!
Ananın namının taklidini de
yapayım mı? dedi
Gelecek gidiyordu
Hamileydi zaman, aklımda
uluorta uzaylar
Örümcek sabrıyla hüznüme baktım.
Ben yüzyıl yalnızca insanlara baktım
Önüme geleni gözledim
Önüme geleni gözledim
Köpeksi hislere sahip bir kedi
gibi bana baktı
Bana düşleri tecavüze uğramış filozof
Taklidi yapsana dedim.
Bana neşeli bir penis taklidi yap
Bana tutarsızlığının taklidini yap
Bana karnıbahar taklidi yap
"Çok güzelsin" dedi
"İnsan her şeyi unutur ve
hiçbir şeyi unutmaz" dedi.
Votkasını yudumladı.
"Karaciğerini idareli
kullanmalısın" dedim.
Gözlerini gözlerime devirdi
"Kötü seviştiğim için mi terkettin
beni" dedi
"Hayır erkekler genelde
kötü sevişir dedim.
Kazara iyi seviştikleri de olur"
Bayatlamış kederiyle
şakaklarıma baktı
Bana terliksi hayvan taklidi
yapsana dedim,
Bana sipafetti taklidi yap,
Bana yarısı yenmiş elma taklidi yap,
Bana kendini taklit etsene dedim...

Funda Öztürk - Hollanda

Buradan Gitmek Pazarı

Bu gece de sallanmadım. Sığ zamanlarımın o gündelik korkularına ne oldu böyle, ya da bir başka bakışla "Oy benim taş yüreğim"... Çadır günleri 2425 artçı ile geçmiş, radyolarca yayılan bu virüs bağışıklığımı arttırıyor diye sevinmeli miyim yoksa bir gün yenik düşebilirim diye hayıflanmalı mıyım?...

Korku tarifsiz bir büyüklüğün sabit bir hacme sıkıştırılması gibi. Ve özlem; sonsuzluğa kanat çırpan bir zaman deseni. Seksen gün sonra değil, bugün. İlle de buradan gitmek pazarı...

Gölcük'ten İzmit'e sahil sinsi bir öfkenin izdüşümü...

Bir ay daha düşürüyor takvimler. Ölüm bir yerlere bir adım daha yaklaşmakta. Çaresizlik en büyük eziyet. Ve yoksun, hayatı seninle büyütme isteğim düğümlenip kalıyor boğazımda. O titreten saatler boyunca ölümün sillesinden kurtulmak kadar, nereye kadar savrulduğuna meraklanmak da beynimi kemiren kuduruk bir kurttu. Telaşına yanında ortak olmadığımdan felaket, gözlerimde iğneleyici bir sayrı idi. Ertesi sabah, sonra ve daha sonra da...

İlk kez ölüm geçiyor dolaylarımızdan. Bedenim değilse de beynim enkaz altında. "Korku ve kan her şeyin sonu değil. Bir şey, tek bir şey yıkıma karşı ayakta kalır; insanın insanla karşılaşması"

Mustafa Ocak - İzmit

Vazgeçemedim

Vazgeçemedim, düşler kurmaktan,
Her doğan güne umutla bakmaktan,
Ve her gece kırılan umutlarımı
Koynumda yatırmaktan,
Vazgeçemedim.
Vazgeçemedim, kitaplarımdan,
Radyoda çalan şarkılardan,
Yalnızlığa arkadaşlık eden
gözyaşlarımdan,
Ve düşlerimi düşleyen senden,
Vazgeçemedim.

Emine Kaya - Diyarbakır

Masalların arka sokaklarında....!?

Binalarımız göğe tırmandı ama öfkemiz keskinleşti... Otoyollarımız genişledi ama ufuklarımız daraldı. Daha çok harcıyoruz ama daha az sahibiz... Mallarımız arttı, keyfimiz azaldı. Daha büyük evlerde ama daha küçük ailelerle yaşıyoruz... Konforumuz arttı ama zamanımız daraldı. Uzmanlıklar arttıkça arttı ama sorunlar da çoğaldı. İlaçlar çoğaldı, hastalıklar arttı... Sorumsuzca para harcıyoruz ama az gülüyoruz... Trafikte çok hızlıyız ama çabuk parlıyoruz... Akşam geç yatıyor sabah yorgun kalkıyoruz... Az kitap okuyor, çok televizyon seyrediyoruz. Varlığımızı artırdık ama değerlerimizi kaybettik... Çok konuşuyor ama az gönül veriyor ve bol yalan konuşuyoruz: Para kazanmayı öğrendik ama yuva kurmayı beceremedik... Hayata yıllar ekledik, yıllara hayat katamadık.

Aya kadar gidip dönmeyi biliyoruz ama komşumuza uğramak için karşıya geçemiyoruz... Uzaya ulaştık ama ruhun derinliklerine gitmiyoruz. Havayı temizledik ama ruhları kirlettik. Atomu parçaladık önyargıları yıkamadık. Çok yazıyor ama az çalışıyoruz. Daha çok plan yapıyor ama daha az sonuç alıyoruz. Acele etmeyi öğrendik ama sabırlı olmayı asla... Tanıdıklar çoğaldı ama dostlar eksildi. Çabalar arttı ama mutluluk azaldı. Bilgisayar ağları kuruyoruz, bilgi otoyolları yapıyoruz ama kendi aramızda iletişimde zorlanıyoruz... "Dünya Barışı" der silahlanırız...! Daha mutlu olmak için, "Somurtarak" çalışırız. Bugünler, eve çift maaşın girdiği ama çiftlerin boşandığı günler... Güzel evlerin yuva olmadığı günler... Bugünler... Kısa seyahatlerin, kâğıt mendil gibi ilişkilerin, tıka tıka gönüllerin, kilo dertlerinin ve her derde çare vitamin günler....

Sinan Yaprak - Mersin

Sabah Sabah

Saat sabahın altısı. Dışarda kalan küçük çocuk, işe giden genç kadın, olmayan ortak yönleri ve dünya düzeni. Kadın mutsuz, çocuk halsiz. Aslında gülmek ikisinin de isteği. Hava çok soğuk. Kadın sarılıyor kabanına, çocuk bakıyor usulca. Kadının isteği sıcak bir yuva, çocuğun isteği sarılabilmek. Monta değil, sıcak süt kokan anaya. Hava ayaz. Kadının teni bembeyaz. Çocuk bakıyor semaya suskunca. Çocuğun suratı kapkara; benzemiyor artık çocuğa. Kadının acelesi, çocuğun halsizliği... Yok ki izleyen ikisini. İkisi de özgür. Biri giderken işine, biri gidiyor ölüme; soğumuş bedeniyle.

Veysel Ekinci - Ankara

Toprak Beyi

yazı karanlık kayıp gizem
ruh artığı bedenler alıca dayanmış
parmağını çevriyor toprak beyi

ilk aydan başlayan su sırası
gece pazenleri uçuşuyor etrafta
yarasalar ve ölüm emri
yakışmıyor mevsime

fıstık tarlalarında filozof bir anne
kırık bardakları topluyor oğul ağzı
altından su ve alev akan
asma köprüden
nahırlar eve dönüyor sessizce
çoban da şaşkın çocuklar gibi
bulutlardan gelen ani ölüme

İsmail Doru - Aşkale

İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi Duvar Yazılarından Seçmeler

- Dünya bir kerhanedir:
  Gelen yaptı geçti.
- **Öğrenilmesi gereken ilk dil, "Tatlı Dil"dir.**
- En ideal ölüm; ani ölümdür.
- **Cennet de cehennem de senin içinde. (Ömer Hayyam)**
- Alemde şer, OĞUZ'da er tükenmez.
- **Ölümü özledim anne Yaşamak isterken delice.**
- Benim yarim ne güzel
  Benim için çok özel
  Gelip varsa bana güzel güzel
- **Kalbinde yaktığın ateşi Giderken niye söndürmedin Bak işte yangın çıktı**
- Protez beyinliler eki eki eki eki...

Erkan Türkan - İstanbul

Merhaba,

Ben şu anda Çankırı cezaevi zindanlarında kalıyorum. Ama zindan koşulları bile sizlere ulaşmama engel olamıyor. Zindanlarda yaşamak kolay değil; o yüzden her anımız bir mücadele ile geçiyor. Burada en yakın dostumuz kitaplar. Değişik dostluklar da kurmak istiyorum. Bu nedenle siz Öküz okuyucularıyla mektup arkadaşlığı yapmak istiyorum.

Şükür İri - E Tipi Kapalı Cezaevi 2. Müşadiye 18100/Çankırı

Ortasında

Başı önde utanarak gelsin yalnızlığım
Sorsun seviyor musun beni,
âşık mısın yoksa
Uykuda tamamını
göstermeyen rüyalarım
Vursun sabrımı
Sararmış topraklardan daha doğuya
Zamanla birlik akarken
o seni unutsa
Deriz koyup gitmişler
bizi evrenin ortasında
Bakarız dışımıza ürkek bir kozadan
Bir el usulca elimize uzansa
Bir daha sor yalnızlığım, bir daha
Seviyor musun beni,
âşık mısın hâlâ?

Mehmet Altundal - İstanbul

Deprem

Depremlerle sarsılmaya devam ediyoruz.Anadolu İnsanının makus talihi nihayet belli oldu:

"Çadırdan geldik, çadıra gideceğiz."

Can Sinanoğlu - Denizli

Yokuz

Bütün sevdalarımız yıllık izne çıktı
Nöbetçi sevdalarda kepenk indirmiş
Kimse sahip çıkmadı çünkü.
Düşünemiyoruz;
şu halde yokuz biz.
Bir nehirde iki defa yıkanmaz
ama bu kirli dünyada kaç defa
yaktılar ve küllerimizi alaca
karanlığa savurdular"

Serhat Deniz - Burdur

Ocak 2000'de Tüm Gazete Satış Noktalarında

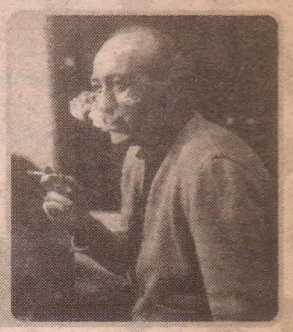

Orhon Murat Arıburnu 80, Arıburnu Ödülleri 11 Yaşında
Son Başvuru: 1 Mart 2000 İrtibat: 0542 815 20 66

Sayı: 68 / Ocak'2000
Sahibi: Şimera Basın Yayın Ltd.Şti. Adına Mehmet ÇAĞÇAĞ **Yayın Yönetmeni ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:** Metin ÜSTÜNDAĞ
Yayın Koordinatörrü: Hatice MERYEM **Haber Merkezi:** Oylum GÖLBAŞI, Hüseyin ALEMDAR **Satış:** Cüneyt AYDIN **İşletme:** Orhan AÇAR **Grafik Uygulama:** Mustafa DEVRİM, Mert HOŞGÖR **Dizgi:** Cemal VANLI **Montaj:** Kadri ÇAVUŞOĞLU
Müessese: Ali YAVUZ **Halkla İlişkiler:** Suzan ERBAŞ **Bina Görevlisi** Yasin ADIYEKE **Tel:** 292 95 65 (4 HAT) Dahili 117 / 121 **Fax:** 251 52 67 **Adres:** İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 80800 Beyoğlu - İstanbul **Baskı:** Ilıcak Matbaası **Dağıtım:** Bir-Yay
Abonelik için **Tel: 0(212) 251 42 44**'den **Sevil ŞAPÇI** ya da **www.leman.com.tr** adresinden her türlü bilgiyi edinebilirsiniz. İsteklerinizi **0(212) 245 38 06** no'lu faksa iletebilirsiniz.

Akşamsefası

NEO+

BEN İÇİMDEKİ ACI VE ENERJİYİ
FRENLEMEDEN ANLATMAK İSTİYORUM

OYUNUN ADI HÜKMEDİŞ..
YATAKTA YA DA YAŞAMDA FARKETMİYOR BU..
KADER SİZDE ACZİN ADI

ARTI BEN ŞUNU DA DÜŞÜNÜYORUM

BENİMLE OLMASI GEREKENLERİN HEP UZAĞINDA
VE UZAK DURMAM GEREKENLERİN HEP KUCAĞINDAYIM

ART DIKTATÖR: HAKAN NURCANLI
ART HEMOROİD: HERMAN TAŞÇIOĞLU

avamsavar@hotmail.com

Topraktaki Böğürme

... aldılar tezek yaptılar
Bütün yaşamımı aldılar ilkin.
Etimi
Derimi
Boynuzlarımı
Kuyruğumu
Tırnaklarımı
Kemiklerimi
Aldılar
Şu güzel insancıklar

Adım kalmıştı geriye
Bir de ne göreyim
Aldılar adımı bile
Dergi yaptılar

FAZIL HÜSNÜ DAĞLARCA

Hayat Kafe - 15 Aralık 1999